

**T.C. KÜLTÜR VE TURİZM
BAKANLIĞI**

©Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü

Eser Adı: Dîvân

Müellifi: Hayretî (Mehmed Şâh)

Hazırlayan: Mehmed Çavuşoğlu- M.Ali Tanyeri

Yayın Yılı:2023

ISBN: 978-975-17-5750-0

Ana Yayın Numarası: 3759

Kültür Eserleri Dizisi- 664

Adres: Emek Mahallesi Wilhelm Thomsen Caddesi No:4/Çankaya/ANKARA

Telefon: +90 312 470 80 00

Faks: +90 312 470 54 71

e-posta: yaphaz@ktb.gov.tr

www.ktb.gov.tr

<http://ekitap.ktb.gov.tr>

HAYRETÎ

DÎVAN

Tenkidli Basım

Hazırlayanlar:

Dr. Mehmed Çavuşoğlu- M. Ali Tanyeri

HAYRETÎ

Hayatı:

Adı, Mehmed'dir. Mehmed Şâh ve Mehmed Çelebi diyerek de anılmaktaydı. Çağdaşı Usûlî ve Hayâlî Bey gibi, Âşık Çelebi'nin ifadesiyle “şuarâ ve zurefâ menşei” Vardar Yenicesi'ndendir. Mesleğinin sipâhîlik ve kendisinin timar sâhibi olduğu haber verilmekte ise de¹ dîvânında ve şehrengizlerinde bu sonuncusuyla alâkalı bir işâret yoktur². Fakat “Kılıç” redifli 11. kâsidenin

Her ne denlü firbih ise bozdoğandan yeğ durur

Hayretî gibi bir erdür gerçi lâgardur kılıç

ve 31. Beytinden, Yahyalıları ve onlara mensub olanları öven 9. numaralı Murabba'da

Her birimiz rûz-ı meydanda birer şemşîr olur

Ceng içinde ağzı kanlu bir atılmış tîr olur

Azı çoğu ehl-i küfrün yanımızda bir olur

*Câna başa kalmazuz âlemde **Yahyâlularuz***

kıt'asından mesleğinin askerlik, dolayısıyla sipâhîlik olduğuna hükmetmek mümkündür.

Hayretî'nin hayatı İstanbul'da ve Rumeli'de olmak üzere iki safhaya ayrılmaktadır. İstanbul'daki hayatı hakkında etraflı bir bilgimiz yok. Dîvanda yalnız “âb” redifli 10. kaside pâdişâhın -herhalde Kanûnî'nin- medhinde yazılmıştır. 13. ve “îdiyye” başlıklı kaside bir paşaya, 15. kaside -ki bir nûniyyedir- bir vezire:

Ben karıncayam ne mikdârum ola kim serverâ

Âsaf-ı Sultân Süleyman vasfına açam dehân

beytinden anlaşıldığına göre vezîr-i a'zama sunulmuştur. Herhalde İbrahim Paşa'ya sunulan meşhur kasîde bu olmalıdır. Âşık Çelebi'nin ve ondan alarak Kınalızâde'nin naklettiklerine göre kendisi de şâir olan paşa, kasideyi beğenir ve onu himâyesi altına alıp mükâfatlandırmak ister. Çevresinde bulunan şâirlerin hepsine üstün tutup takdir ettiği Hayâlî'den Hayretî hakkındaki kanâatini sorar. Âşık Çelebi'den dinleyelim:

“Bir gün Hayâlî'ye “Hemşehrün Hayretî'yi bilür misin?” demiş. Hayâlî: “Bilürem, ne pervâ-yı câh u mansıb ve ne hidmet-i pâdişâh ve mülâzimet-i paşadadır, âlem-i istiğnâdadur. Perişanlık ve bî-eser ü sâ mânlık ile özge hevâdadur. Hattâ bu yakınlarda bir gazel demişdür, bir a'lâ matla' vaki' olmuşdur ki nazîre diyemedüm” demiş. Paşa merhum “Nedür?” didükde bu matlaı okımış:

¹ Sehî Bey “timara mutasarrif sipâhi idi”, Latîfî “erbâb-ı timardan”, Ahmedî “ehl-i timar ta'îfesinden” diyorlar, Âşık Çelebi ise sâdece “sipâhî-hırfet” diyor. Bu durumda yalnız Sehî Bey ve Âşık Çelebi sipâhîliğinden bahsetmiş oluyorlar.

² Halbuki timar sâhibi iki şâirin Hayâlî Bey ile Yahyâ Bey'in dîvanlarında bu durumlarını belirtir ifadeler vardır.

Ne Süleymâna esîrüz ne Selîmün kulıyuz

Kimse bilmez bizi bir şâh-ı kerîmün kulıyuz

diyüp, o şehsüvâr-ı nat'-ı vezâret meydân-ı ihsana at salup Hayreti'nün ruh-ı âmâlinden nikâb açmak isterken bu filhâl ferzîn gibi kecrevlik idüp fitne piyâdelerin sürüp açmazdan kiş dir. Nâpuhtelik idüp paşanın dîg-i cüşân-ı kutfına bârid sözlerle sovuk su katup sovudur. Ol sâhib-nazma, bunun hâline iki gözle bakmak isterken efsâne-i pür-füsûnla hâb-ı gafletde uyudur. Paşa cüz'i timâr emri der. Ol dahi kakıyup kor, gider. Gâh Yahyâlı gâh Mihalli beğlerine hidmet ider. Kût-o lâyemûta kân'i olup atâ vü bahşiş ve hôr u pûşişleriyle iktifâ ider”.

Hayâlî Bey'in İbrâhim Paşa'nın nezdinde gerçekden tam bir liyâkatle edindiği îtibârı vardı. O mevkîini herhangi bir kazâya uğramakdan korumak için nasıl titizlik gösterdiği, hattâ hoş görülmemesi hiç de câiz olmayan yollara başvurduğu Zâtî'nin anlattıklarından³ ve Kemâlpaşaoğlu'nun meclisinde Yahyâ Bey'e karşı takındığı tavırdan⁴ bilinmektedir. Anlaşıyor ki Hayâlî, hemşehrîlik alâkasını dahi unutarak Hayretî'nin istikbâline engel olmuştur. Herhalde İbrâhim Paşa'nın öyle bir beyti yazabilecek kadar pervâsız bir şâiri himâyeden çekinmiş olacağı da hâtıra gelebilir. Fakat Osmanlı-İran münâsebetleri bir mezheb savaşı hâlini almışken alevî-meşreb, hattâ şîi-mezheb Hayretî'nin bu vasfının da Paşa'nın mâlûmu olabileceği düşünülebilir. İbrâhim Paşa'nın sadâreti H. 929-942/M. 1523-1536 yılları arasına tesâdüf eder. Hayretî'nin İstanbul'u terkedip Rumeli'ne gitmesi ölümünden ancak 8-10 yıl önce vukûbulmuş olmalıdır. Bundan sonra Âşık Çelebi'ye göre Yahyâlı ve Mihaloğlu beylerinin himâyesine girer. Âlî bunlara bir de Turhanlıları ilâve etmektedir.⁵ Dîvândaki “Kılıç” redifli 11. kaside Yahyâ Paşazâde Bâlî Bey oğlu Mehmed Bey için yazılmış olmalıdır. Hayretî'nin Yenice Şehrengîzi'nden Yenice'de, Belgrad Şehrengîzi'nden ve dîvânın musammatlar kısmındaki 33 numaralı murabba'dan Belgrad'da bulunduğu mâlûm olmakla beraber, 245 numaralı gazelin mahlâs beytinde;

Hayretî'nün başına Üsküb şehrin tar idüp

Gözleri yaşını Vardar itme lutf it gitme gel

Deyişinden Üsküb'de de bulunduğu anlaşılmalıdır. Bu dönemde Rumeli bir dârü'l-harb durumundaydı. Mihaloğlu ve Yahyâlı gibi akıncı ocaklarının bir vilâyetde karar edip kalamayacakları muhakkaktır. İster o sıralarda olsun, ister daha İstanbul'da bulunduğu zamanlarda olsun, Hayretî Vardar ovasının ve ovayı sulayan nehrin hayâlini gözünden ırlatmamıştır. 402. gazeldeki;

Eşk-i çeşmüm gibi yüz üzre sürinüp niçe gün

Kanda isen seni görem gibi Vardar yine

beytinde ve 415. gazelin;

Gam-ı dünyadan el yumak dilersen Hayretî cehd it

Gözün yaşı gibi yüz üzre var Vardara azm eyle

beytinde ve 458. gazelin;

³ Âşık Çelebi (1971). *Meşâ'irü 'ş-Şuarâ*. Haz. Meredith Owens. Londra. 281^a ve 281^b

⁴ Âşık Çelebi (1971). *Meşâ'irü 'ş-Şuarâ*. Haz. Meredith Owens. Londra. 96^a

⁵ Âlî. *Künhü'l-Ahbâr*. Üniversite Kütüphanesi. TY. Nu. 5459. yk. 391^a

Yaşı gözümün eylemedin âlemi deryâ

Ey Hayretî kan ağlayu Vardarı görem mi

beytinde bu hasretini acıklı bir edâ ile ifâde etmiştir. Yukarıda adı geçen akıncı beylerin verdikleri bahşişlerle, doyumluk ve giyimliklerle yetinip giderken gözü kör olur. O hâli ne zaman başlamış ve ne kadar sürmüştür bilemiyoruz. Kardeşi şâir ve mevlevî şeyhi Yûsuf-ı Sîne-çâk'ın yetiştirmesi ve gerçekden dikkate değer bir şâir olan Günâhî tarafından yedilip meclislere iletildiğini Âşık Çelebi'den öğreniyoruz⁶. Bununla berâber yine de şiir söylemeğe devâm etmiştir.

Ey Hayretî yüzüm kara başum gözi a'mâ

Gafletle bozardı gözüm ağardı sakalum

beytinden 310. gazelini;

Hayretî yumdum nukûş-ı deyr-i sûretten gözüm

Âlem-i ma'nâ olursa tan mı seyrânım benim

beytinden 311. gazelini;

Ağlama ger ten gözi görmezse de ey Hayretî

İdebildünse eğer cân çeşmini bînâ-yı ışk

beytinden 178. gazelini o sıralarda yazdığı bellidir.

Yenice'de bir zâviye inşâ ettiğini ve H. 941 hudûdunda (M. 1535) vefâtında vasiyeti üzere oraya defnolunduğunu Âlî'den öğreniyoruz⁷. Yine Âlî, o diyar halkının Hayretî'nin dîvânından tıbbî Hâfız'ınkinden bakıldığı gibi fal baktıklarını, mezârının dervişlerce ziyâret olduğunu bildirmektedir. Âşık Çelebi, Hayretî'nin rûhuna Yenice'ye vardığında fâtiha okuduğunu söyler. O sırada sağ olan kardeşi Sîne-çâk postnişini bulunduğu Südlüce dergâhı hazîresinde nâmına bir makâm taşı dikdirmiş olmalıdır. Bu sebeble Sicill-i Osmânî'de⁸ ve Osmanlı Müellifleri'nde⁹ yanlış olarak kabrinin orada olduğu kaydedilmiştir.

Şahsiyeti:

Hayretî, dîvânının daha ilk şiirlerinde de görüldüğü gibi, mezheb bakımından, Âşık Çelebi'nin “alevî” tâbirini biraz daha açarak söylemek gerekirse, şiîdir. Oniki imamı medhettiğine göre, imâmîyeden olduğu da açıktır. Zâten Latîfî de câferî mezhebinden olduğunu söylüyor¹⁰. Kendisi ise kasîdeler bölümündeki 6. şiirin 7. beyitinde: “*Câferî-mezheb safâyî canlaruz*” mısraiyle mezhebini açıkça bildirir. Bununla berâber kasîdeler bölümündeki 9. şiirdeki;

Hûr ile rıdvân ile îmân ile Kur'ân le

Anı yâr it her nefes yâ Rab bi-hakk- Çâr Yâr

⁶ Âşık Çelebi (1971). *Meşâ'irü's-Şuarâ*. Haz. Meredith Owens. Londra. 104^b

⁷ Âlî. *Künhü'l-Ahbâr*. Üniversite Kütüphanesi. TY. Nu. 5459. yk. 391^a

⁸ Mehmed Süreyya (1308-1315). *Sicill-i Osmânî*. C. 2. İstanbul. 263.

⁹ Bursalı Mehmed Tâhir (1334). *Osmanlı Müellifleri*. C. 1. İstanbul. 80.

¹⁰ Latîfî (1314). *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul. 141.

beytinden ve 440. gazeldeki;

Benim sana ezelîdür mahabbetüm ezelî

Bi-hakk-ı Çâr-ı Muhammed bi-hakk-ı Âl-i Alî

beytinden anlaşıldığına göre, ilk üç halîfeye de hürmeti vardır. Kardeşi Yûsuf-ı Sînâ-çâk (öl. 953/M. 1546) gibi o da önce Gülşeni tarîkatine intisâb etmiştir. 424. gazelin;

Gülşen-i vast ola hâr-ı hecr ile ser-menzilün

Hayretî ger himmet ide sana Sultân Gülşenî

beytinden bu keyfiyeti anlıyoruz. Fakat Sîne-çâk daha sonra mevlevî olduğu halde, Hayretî gâlib bir ihtimâlle Bektâşî tarîkatine intisâb etmiştir. Nitekim 23. gazelde;

Ne gam yağı olursa cümle âlem

Balm Sultandan olursa inâyet

beytinde Bektâşîliğin bu büyük pîrini anmaktadır. 307. gazelde;

Tekye-i aşk içre abdâl itdi ben dervîşini

Nev-cuvândur gerçi pîrüm oldi Bektaşum benim

beytinde Bektaş adlı bir mahbûbun adından bahsetmekle, 306. gazelde;

Şâh hakkıçün bugün ey Hayretî hayrân u zâr

Hânekâh-ı ışk içinde baş açuk Bektaşîyem

beytiyle o mahbûba bağlılığını tevriye tarîkıyle ifade ettiği söylenebilirse de Balım Sultan'dan bahseden beyti Bektâşî tarîkatine mensûb olması ihtimâlini kuvvetlendirmektedir.

Hayretî'nin, dîvânın kasîdeler bölümündeki 18 numaralı şiirde ve 36 numaralı gazelde vahdet-i vücûd telakkîsine inancı yoğun bir biçimde ifâde edilmektedir. Şehrengîzler bir yana bırakılsa bile, dîvânında nazım şekillerinin hemen her çeşidinde mahbûblara yazılmış medhiye ve mersiye muhtevâlî şiirlerde onun mecâzî aşk deryâsının dalgalarında haylî zaman bocaladığına şahid oluyoruz. Bu hâlinin çevresinde hoş görülmediğini 116. gazelin;

Oğlan sever diyü beni sevmez eğerçi halk

Sevmezse sevmesün deli gönlüm sever diler

beytinde ifade etmektedir. Fakat diğer taraftan 125. gazelde;

Ey hâce sanma sen bizi şehvet esîriyüz

Dîdâr hakkı ışk u mahabbet esîriyüz

beytinde ve 139. gazelde;

Hak durur sevdüğümüz ma'nî yüzünden bakıcak

Sûretâ gerçi ki biz nakq u nigârun kulyuz

beytinde, 197. gazelde;

Mâcerâ-yı mâsivâdan el yuyup

Kalbi ırmakdur bilürsin ışk-ı pâk

beytinde hakîkî aşk arayışının ifâdesini buluruz. Dîvânın musammatlar kısmında 12. şiirde esrâr ve afyonun hâletini târif ve medhederken, ve birçok yerde şarâbı övüp hattâ 17. gazelde;

Hayretî bûse-i la'lüne n'ola cân virse

Sâkıyâ şâir olanun çün olur cânı şarâb

beytinde şarabı şâirin canı telakkî ederken 202. gazelde şarâbın tamâmen aleyhinde bulunur ve:

Getürmen meclis-i ışka mey ile bengi âşıklar

Ki mey bir kıbkızıl dîvânedür beng ise bir medhak

beytinde şarabı bir ölçüsüz dîvâneye ve afyonu da maskaraya teşbîh eder.

Bu birbirini tutmayan ifâdeler daha birçok örneğiyle birlikte, bize Hayretî'nin rind, engin gönüllü, sôfilerin deyişiyle “ibnül vakt” bir kişi olduğunu göstermektedir. O, Anadolu'nun, daha sonra Rumeli'nin mânevî fâatihlerinin, gâziyân-ı rûmun, abdalân-ı rûmun etvârını ve ahvâlini en açık bir biçim ve edâda tasvîr eden bir şâirdir. Kendisi de onlardan biridir. Dîvânı o zümrenin karakterini aksettiren çok kıymetli malzemeleri ihtivâ etmektedir. Âşık Çelebi'nin “*sade-dil, sine bî-güll, lâübâlî-hâl ve fânî-reviş, levend meşreb, alevî-mezheb, ışk-pîşe ve ays-san'at kimesne idi*¹¹” şeklindeki özlü ifâdesi onu başka târife ihtiyaç göstermeyecek kadar açık ve kesin bir biçimde tasvîr etmektedir.

Şairliği:

Sehî Bey “âşıkâne sözleri ve hoş-âyende gazelleri var”¹² diyerek sözlerinin âşıkâne ve gazellerinin hoşagidici olduğunu söyler. Latîfî “*Tab'-ı nâsa mülâyim hoş-âyende ve güşâde ve âşıkâne sâde eş'ârı vardır. Fî-zemâninâ şiir ile şöhret ve dîvânı halk mâbeyninde tamâm-ı rağbet bulmuşdur.*¹³” diyerek halkın zevkine uygun ve anlaşılması kolay, âşıkâne ve sâde şiirleri olduğunu, halk arasında şiiriyle ün salıp dîvânının beğenildiğini bildirmiştir. Ahdî ise “*ev sâfın işitdüğümüz şuarâdandır*” diyerek onunla görüşmediğini söyler. “*Tab'-ı nâzüki fünûn-ı ma'rifetle müretteb, her vech ile asnâf-ı şi're kâdir ve ilm-i tasavvufun istilâhâtında mâhir, elfâz-ı revân-bahş ile mâned-i Hâfiz hoş-nevâ ve tarz-ı gazelde misâl-i Hayretî sâhib-*

¹¹ Âşık Çelebi (1971). *Meşâ'irü ş-Suarâ*. Haz. Meredith Owens. Londra. 90^b

¹² Sehî Bey (1978). *Heşt Bihîşt, İnceleme, Tenkidli Metin*. Haz. Günay Kut. Harvard Üniversitesi. 113^a

¹³ Latîfî (1314). *Tezkire-i Latîfî*. İstanbul. 141.

*edâ*¹⁴” demekle şâir yaradılışının mânevî bilgilerle dolu ve kendisinin şiirin her türlüünde kudretli olduğunu, tasavvuf deyimlerini kullanmakda hünerini söyledikten sonra onun İrân şâirlerinden Hâfız (öl. H. 791/M. 1388) ve Hayretî¹⁵ ile mukâyese edip onların ayârında olduğunu iddiâ eder. Âşık Çelebi “*Hakkâ ki şî’rinde selâset ve edâsında cezâlet var. Çâşnîdâr ve hemvârdur. Eyü ma’nâlar ana dest virmişdür. Sâde olanları dahi letâfet-i edadan ya sûziş ü şûrişden veyâ uzlet-i mâsivâdan hâli değüldür*¹⁶” diyor. Ona göre Hayretî’nin şiiri akıcı, seçkin, zevke uygun ve hepsi de aynı seviyededir. İyi mânâlarla yüklüdür. San’at yapmak endîşesi gözetmeden yazdıkları dahi hoş edâlî olup okuyanlarda yakıcı ve rûhu ürpertici bir tesir bırakmaktadır. Hasan Çelebi de aşağı yukarı aynı kanâattedir. Âlî ise “*elhak hoş-âyende sözleri vardur. Rûzgar fenâsına müteallik maânî-i garîbe nazm etmişdür. Ekseri pesend ü tahsîne sezâvârdur*¹⁷” diyerek dünyânın geçiciliğine dâir orijinal sözler söylediğini, şiirlerinin çoğunun övülüp beğenilmeye lâyık olduğunu belirtir.

Hayretî’nin şiirleri, çoğu onunla hemen hemen aynı devirde yaşamış olanların yukarıda naklettiğim kanâatlerine uygun niteliktedir. Şekil bakımından onda, san’at oyunlarına, başka bir ifâdeyle, san’at endîşesi güttüğünü belirtecek izlere rastlamıyoruz. Bâzan zevkperest bir şâir, bâzan mistik bir derviş hüviyetindedir. İçinden duyduğu, kalemine geldiği gibi yazmıştır. Hayretî’nin şiirlerinde ten gürültülerinin yanında mânevî zevklerin rûhu zenginleşdiren engin ve sessiz mûsikîsini birlikde duymak mümkündür. Bu iki yönünü de büyük bir cesaretle dîvânına aksettirmesi çağdaşları içinde onu dikkate değer bir şâir yapan mümeyyiz vasfıdır.

---

¹⁴ Ahdî. *Gülşen-i Şuarâ*. Millet Kütüphanesi Ali Emîrî Efendi Yazmaları. Nu. 774. 76^a

¹⁵ İrân edebiyatında biri Mervli (öl. H. 962/M. 1554), diğerleri Kazvinli olmak üzere dört adet Hayretî mahlâslı şâir vardır.

¹⁶ Âşık Çelebi (1971). *Meşâ’irü’ş-Şuarâ*. Haz. Meredith Owens. Londra. 90^b

¹⁷ Âlî. *Künhü’l-Ahbâr*. Üniversite Kütüphanesi. TY. Nu. 5459. 391^a

ḤAYRETİ DİVĀNI

1

ENDER-TEVḤĪD Ü TEHLİL-İ ḤAZRET-İ BĀRĪ CELLE CELĀLEHU VE 'AMME NEVĀLEHU
Mefā'ilün fe'ilātün Mefā'ilün fe'ilün

Eger dilerseñ olasin sa'adet iline şāh
Hemişe cünd-i hidāyet yanuñca ola sipāh
Dilüñden olmasun eksük dilā meded her gāh
Maḳāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

Eger dilerseñ olasin cihānda ber-ḥordār
Ġidā-yı rūḥuñ ola mīve-i cinān her bār
Göñül fezāsına dik turma ey birāder var
Nihāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

Dilerseñ anda revānuñ bula şafā vü ḥuzūr
Elüñe sākī-i vahdet şuna şarāb-ı ṭahūr
Bugün müdām içegör 'aşk ile eyā maḥrūr
Zülāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

Göñül gözini sebelden açup Ḥudā ey yār
Dilerseñ ide müyesser yarın saña dīdār
Bugün müşāhedeñ olsun bu evde leyl ü nehār
Cemāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

Ḥudāyı bilmek için gelmişüz bu dünyāya
'Aceb mi cehdümüz olursa zıkr-i Mevlāya
İrişdürür bizi āḥir maḳām-ı a'lāya
Kemāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

Olursa Ḥayretj yer gök kadar günāhuñ eger
İdersin anı ne ğam bir dem içre zır ü zeber
Ḳala dilüñde çü āḥir nefesde zerre kadar
Mecāl-i eşhedü en lā-ilāhe illa'llāh

2

DER-NA'T-İ SEYYİD-İ KĀİNĀT 'ALEYHİ EFDALİ'Ş-ŞALAVĀT VE EKMELİ'N-NECĀT
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Ey pādişāh-ı her dü şerā şāh-ı enbiyā
Vey hādĵ-i Ḥudā vü şehenşāh-ı aşfiyā

Ser-rişte-i mürüvvet ü ser-çeşme-i kerem
Ser-defter-i nübüvvet ü ser-ḥalka-i şafā

Sensin dü kevne şāh u şehensāh-ı ser-firāz
Ey enbiyāya server ü ser-ḥayl-i evliyā

Ey pı̄şvā-yı ehl-i hidāyet ṭapuñ durur
Şāh-ı zemīn ü māh-ı felek ḥāce-i dūnā

Yaḳduñ çerāğ-ı şer'üñi kılduñ cihānı nūr
Olduñ ḳamuya rehber ü reh-bīn ü reh-nümā

'Ālem cerīdesinde mişālını ḥüsnüñüñ
Yazmadı naḳş-bend-i ezel bir daḫi şehā

Ve'l-leyl içinde yazılı lāmını kıldı dāl
Şol iki zülfüñe senüñ ey hādī-i Ḥudā

Yüzüñ çerāğı ile cebīnüñedür delīl
Ey nūr-ı pāk-i sūre-i *ve'ş-şems* ü *ve'd-ḍuhā*

Āḫir zamāna nām-ı şerīfūñ virür şeref
Nāmuñ yazıldı ḳudret eli ile serverā

Sende şıḡar şehā niçe biñ baḫr-ı bī-kenār
Dürr-i yetīm dirler egerçi ḳamu saña

Her kim ki *lā* didi dimedi şer'üñe *belj*
Başından eksük olmasa bir dem n'ola belā

Tiğ-i maḫabbetüñe düşüp şol ki cān virür
İçer ḫayāt ābını cānı bulur şafā

Sen Muştafāya şol ḳadar oldu maḫabbetüm
Cānum sever kimüñ ki ola adı Muştafā

Güm-rāh oldu azdı ṭarıḳ-i ḫaḳīḳati
Her kim ki Çār Yāruña yā saña didi *lā*

Şiddīḳdur biri ki saña yār-ı ḡār olup
Şoñında oldu rāfi'-i dīn dāfi'-i belā

Fārūḳdur birisi daḫi 'adl u dād idüp
Şer'üñle viridi rüy-ı cihāna fer ü bihā

'Osmān ki 'ilm ü ḫilm ile zeyn eyleyüp özin
Bir şāh idi ki anuñ idi milket-i ḫayā

Deryā-yı 'ilm biri 'Aliyyün velj idi
Ḥurşīd-i *hel etā* vü meh-i bürc-i *lā-fetā*

Āb-ı şefā'at ile yu yüzüm qaraların
Bu dört ulu şahābe yüzi şuyına şehā

Yüzüm qaraların yuyamaz gözlerüm yaşı
Tağlar kadar günāha ne kılsun bu deñlü mā

Geldüm kapuña Hayretiyem hālüm ağlayu
Kūyuñ gedāsiyam kamu ma'lüm mācerā

3

DER-MEDH-i İMAMÜ'L-HĀDİ 'ALİYYÜ'L-MURTAZĀ RAĞİYA'LLĀHU TA'ĀLĀ 'ANHU
mef'ülü fā'ilātü mefā'jü fā'ilün

Ey rehnümā-yı hayl-i muhibbān yā 'Alī
Vey pişvā-yı zümre-i merdān yā 'Alī

Ey 'ālim-i dekāyık-ı nuṭk-ı Muḥammedi
Vey 'ālem-i haḳāyıka sultān yā 'Alī

Ey vākıf-ı haḳıḳat-i esrār-ı kāyināt
Vey 'ārif-i ma'āni-i Qurān yā 'Alī

Ey bāb-ı şehr-i 'ilm-i Hudā hādī-i Hüdā
Vey maḳzen-i ma'ārif-i 'irfān yā 'Alī

Ey kān-ı cūd u luṭf u kerem menba'-ı sehā
Vey ma'den-i mürüvvet ü ihsān yā 'Alī

Hem ma'delet dürerlerine baḫr-ı bī-kerān
Hem ma'rifet güherlerine kān yā 'Alī

Bir pādişāh-ı her dü şerāsın ki kūyuñuñ
En kem gedası Husrev ü Hāḳān yā 'Alī

Gelmeye Qanberüñe senüñ cümle çöp kadar
'Arz itselderdi milket-i 'Oşmān yā 'Alī

Didi Resül rūḫüke rūḫi ne tañ saña
Dirlerse cümleten bu cihān cān yā 'Alī

Hıç 'ālem-i velāyet içinde nazırüñi
Görmedi daḫi dide-i devrān yā 'Alī

Bir cür'añ ile esridi mecmū'-ı kāyināt
Sāḳi-i cām-ı vaḫdet-i Yezdān yā 'Alī

Dellāl-i şehri-dīn ü emīn-i metā'-ı sır
Hallāl-i müşkilāt-ı dil ü cān yā 'Alī

Hallāl-i müşkilāt-ı cihānsın 'aceb midür
Olsa yanuñda müşkilüm āsān yā 'Alī

İtmiş seni Hudā-yı cihān 'ilm ü fazl ile
Müşkil-güşā-yı zümre-i insān yā 'Alī

Anuñ haqı ki vāriş-i 'ilmüñ durur senüñ
Ya'nı Hasan hazīne-i ihsān yā 'Alī

Anuñ haqı ki mefhar-i 'Al-i Nebī durur
Ya'nı Hüseyñ şāh-ı şehīdān yā 'Alī

Zeynü'l-'ibād haqqı ki 'abdi olan anuñ
'Ālemde oldı başına sulţān yā 'Alī

Dağı İmām Bākır-ı kāmīl haqı ki zer
Yanında idi hāk ile yeksān yā 'Alī

Dağı İmām Şādık u Kāzım Rızā, haqı
Cānlar revān olara hezārān yā 'Alī

Dağı Takı Nakı haqı 'ālemde bunlaruñ
Vaşfına kimse bulmadı pāyān yā 'Alī

Hem 'Askerī haqı ki olan 'askeri anuñ
Nār-ı caħīme yanmadı bir ān yā 'Alī

Anuñ haqı ki Mehdī-i şāhib-zamāndur ol
Kim muntazırlaruz aña el-ān yā 'Alī

Pāmāl idüp beni şıdı ğam cüñdi qalbümi
Himmet demidür ey Şeh-i Merdān yā 'Alī

Hālüm harāb u dıde pür-āb u ciger kebāb
Dil cevr-i rüzgār ile vırān yā 'Alī

Düşdüm ayaklara demidür dest-gırüm ol
Zulmetde qaldum ol baña bürhān yā 'Alī

Bir derde uğradum ki meded yok devā ile
Ger hazretüñden olmaya dermān yā 'Alī

Çek hân-ı luḡfuñı ƙapuña geldi Ḥayretü
Muḥtâc u aç u vâlih ü ḥayrân yâ 'Alî

4

DER-MEDḤ-İ İMÂM-İ SA'İD A'Nİ ḤÜSEYN-İ ŞEHİD RAḌİYA'LLÂHU TA'ÂLÂ 'ANHU
mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün

Ey pâdişâh-ı zümre-i merdân yâ Ḥüseyn
Vey server-i gürûh-ı şehîdân yâ Ḥüseyn

Ey cân-ı pâk-i Aḥmed ü Maḥmûd u Muştafâ
Vey nûr-ı dîde-i Şeh-i Merdân yâ Ḥüseyn

Ey ma'den-i fütüvvet ü ey baḥr ü kân-ı cûd
Ey maḥzen-i mürüvvet ü iḥsân yâ Ḥüseyn

Ey cevher-i ma'ârifet bir kân-ı bî-kerân
Vey gevher-i ḥaḳâyıka 'ummân yâ Ḥüseyn

Ƙoç gibi yine cân ƙuzısın eyledüñ revân
'İyd-i cihâd-ı ekbere ƙurbân yâ Ḥüseyn

Ol ser ki kân-ı cevher-i sırr-ı İllâh idi
Meydânda eyledüñ anı ğalṡân yâ Ḥüseyn

Gerden ki bûsegâh-ı Resûl-i Ḥudâ idi
Çaldılar ana ḥançer-i bürrân yâ Ḥüseyn

Mâh-ı Muḥarrem irdi yaƙup dâĝ-ı ğam göñül
Ƙan aƙıdur bu dîde-i giryân yâ Ḥüseyn

Bir ğün durur bugün ki tutar mâtemüñ senüñ
Pîr ü cûvân u bende vü sulṡân yâ Ḥüseyn

Yir ü ğök ehli cümle ƙara yasludur bugün
Olup şaçuñ mişâli perîşân yâ Ḥüseyn

Urdı yüzine derd ile kef acıdı saña
Çün ğördi bu muşîbeti 'ummân yâ Ḥüseyn

Çaĝlayuban aƙan şu degül ğöz yaşı durur
Oldı zemâne derd ile giryân yâ Ḥüseyn

Vâdîler itdi yaƙaların dest-i ğamla çâk
Yüz yire urdı cümle beyâbân yâ Ḥüseyn

Taşlarla döğünüp gice gündüz akar şular
Sürer yüzini yirlere her ān yā Hüseyn

Berķ oldu yine bir çakım āteş bu ğuşşadan
Ağlar seḫāb u ra'd ider efgān yā Hüseyn

Dāğ eyledi vücūdın ışıklar gibi nücūm
Dökdi şafaķ bu mātem için kan yā Hüseyn

Şeb girdi kara çullara mātem tutup seḫer
Çāk itdi dest-i ğamla girjībān yā Hüseyn

Döküp gözi yaşın tırup ağlar yaşın yaşın
Tā şubḫ olunca şem' -i şebistān yā Hüseyn

Müşküñ kurıdı kanı vü yandı yakıldı 'ūd
Pür-āteş oldu micmer-i gerdān yā Hüseyn

Yaķup vücūd-ı nāzükine tāze tāze dāğ
Kana boyandı lāle-i nu'mān yā Hüseyn

Nāz ile şjve ile kesildi şalınmadan
Bāğ-ı cihānda serv-i ğırāmān yā Hüseyn

Yıllar geķer ki ğülmez açılmaz ğül-i terj
Pür-ḫūn derūn-ı ğonca-i ḫandān yā Hüseyn

Abdāl-ı fāñj gibi nemed-pūş olup durur
ḫār-ı belāda bülbül-i nālān yā Hüseyn

Şunlar ki ḫānedānına kaşd itdi Aḫmedüñ
Dimek olur mı anlara insān yā Hüseyn

ḫaķdan saña vü ceddüñe oldukça çok selām
Olsun Yezjde la'net-i Yezdān yā Hüseyn

Daḫi ol iki zālime la'net ki didiler
Birine Şimr ü birine Mervān yā Hüseyn

Tā rüz-ı ḫaşr olunca teberrādayuz müdām
Ol şūm kavme ḫāşılı yeksān yā Hüseyn

Başuma tāc u gözüme küḫl-i cilā yeter
ḫāk-i reh-i ğürūḫ-ı muḫibbān yā Hüseyn

'İyd-ı murāda şol kişi irer cihānda kim
Yoluñda kıldı cānını ķurbān yā Hüseyn

Bir kelb-i bā-vefādur işigüñde Hayretü
Sürme kapuñdan eyleme nālān yā Hüseyn

Lāyık degül ki redd olına rüz-ı restahiz
Cān ü dil ile bende-i fermān yā Hüseyn

Olmazsa em şefā'at-i ceddüñ Hudā bilür
Dutdı vücūd 'illet-i 'işyān yā Hüseyn

Bu şerbet-i maḥabbet-i evlād ola meger
Olursa derdine yine dermān yā Hüseyn

Sākij-i bezm-i rüz-ı cezā olıcağ atañ
Unutma cür'adan anı ol ān yā Hüseyn

Budur ümjüdümüz kamu aḥbāb-ı ḥānedān
Maḥşer güninde kalmaya 'aṭşān yā Hüseyn

5

DER-BEYĀN-I AḤVĀL-İ ḤÖD VE MENĀKİB-İ E'İMME-İ İŞNĀ 'AŞER RAḌİYA'LLĀHU TA'ĀLĀ 'ANHÜM
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Şüretā gerçi ki biz kaç göz temāşāsındayuz
Zāhidā ma'nijde Ḥaḳḳuñ 'arş-ı a'lāsındayuz

Secde emrinde mu'ānid olmaz ısağ ādeme
Biz Hudānuñ bilmiş ol firdevs-i a'lāsındayuz

Küfr ile imānı yeksān iden abdāllardanuz
Gāh mescidde gehj gebrüñ kilışāsındayuz

Şöyle ḥayrān olmuşuz kim kendümüzden geçmişüz
Rüzgāruñ biz ne telḥinde ne ḥalvāsındayuz

Mest ü rüsvā nekbetj bir kaç ḥarābātjlerüz
'Ālemüñ lākin ne şulḥında ne ğavgāsındayuz

Ey birāder ibn-i vaqtüz künc-i 'uzletde bugün
Biz ne imrüzında bu dehrüñ ne ferdāsındayuz

Künc-i dil genc-i melāl-i ğamla mālāmāl iken
Yine biz şanmañ menāl ü māl sevdāsındayuz

Bulmayalum şeşder-i ğamdan gerekmez biz ğüşād
Zār olalum nitekim uşbu felek ṭāsındayuz

Her kişi bir hiřŖe almışdur bu dŖnyādan velj
Sehm-i a'lā bizdedŖr řadħ-i mu'allāsındayuz

ZerreyŖz kim Muřtafānuñ mihr-i sergerdāniyuz
Řatrayuz kim Murtažānuñ 'ilmi deryāsındayuz

Biz Ğasan 'aşkına kıldıķ zehr-i miħnet iħtiyār
Biz ĞŖseyñ iŖn henŖz şan ağlayup yasındayuz

Cān ile dilden bugŖn ZeynŖ'l-'ibāduñ 'abdiyŖz
Bu cihānuñ ne vezjrinde ne paşasındayuz

İřŖmŖz altun olursa řañ mıdur Ŗn her nefes
Kjmyā-yı himmet-i Bākır temennāsındayuz

řubħ gibi yŖzŖmŖz ağ olsa řañ mıdur bizŖm
řadıķuñ řıdķ ile Ŗn dāyim tevellāsındayuz

MŖřj-i Kāzım 'Alj MŖřj Rızāyı cān ile
Sevmeyen bj-djñlerŖñ dāyim teberrāsındayuz

Oķuruz medħin Takj ile NaķjñŖñ her zamān
'AskerjñŖñ dāyimā evřāf-ı emlāsındayuz

GŖn gibi řaħib-zamān yā Rab kaçan ide řulŖ'
İntizār-ı pertev-i nŖr-ı tecellāsındayuz

Muřtafānuñ ŖmmetiŖz Murtažānuñ bendesi
aker-i Āl-i 'Abāyuz Ğayretj tā zindeyŖz

6

DER-İZHĀR-I MAĞABBET BE-ĞAZERĀT-I E'İMME-İ İȘNĀ 'AşER RAĞIYA'LLĀHU 'ANHŖM
fā'ilātŖn fā'ilātŖn fā'ilŖn

Cāna şalmaz biz fedāyj cānlaruz
Terk Ŗ tecrjdz fenāyj cānlaruz

řŖfj-i řeytān-siriřtŖñ 'aķķiyuz
Ehl-i tevħjdz Ğudāyj cānlaruz

ŘiblemŖzdŖr vech-i pāki AħmedŖñ
Biz Muħammed Muřtafāyj cānlaruz

Ka'bemŖzdŖr āsitānı ĞaydarŖñ
Biz 'AliyyŖ'l-Murtažāyj cānlaruz

Biz H̄asan ‘aşkına içdük zehr-i ğam
Biz H̄üseyn-i Kerbelāyi cānlaruz

Cān ile Zeyne’l-‘ibāduñ ‘abdiyüz
H̄āşılı Āl-i ‘Abāyi cānlaruz

H̄āk-i rāhıyuz Muḥammed Bākıruñ
Ca’feri-mezheb şafāyi cānlaruz

Şāhumuzdur Mūsı-i Kāzım bizüm
Hem ‘Alı Mūsı Rızāyi cānlaruz

Şeh Taqi-i müttaki sulṭānumuz
Hem Naqi-i muḳtedāyi cānlaruz

‘Askeriñüñ ‘askeriyüz ‘askeri
Mehdi-i şāhib-livāyi cānlaruz

Kelbiyüz dergāh-ı Āl-i Ḥaydaruñ
Biz de bu derde gedāyi cānlaruz

Kaçma bizden Ḥayreti bigāne-vār
Biz de bir kaç āşināyi cānlaruz

7

DER-BEYĀN-I EṬVĀR-I ‘AŞK VE AḤVĀL-İ MAḤABBET GÜYED
fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Oldı çün cān bülbülinüñ menzili gülzār-ı ‘aşk
Cümleten eczāmı yandurdı kül itdi nār-ı ‘aşk

Bj-tekellüf dil aḳup şu gibi gitdi kendüden
Gördi çün mir’āt-ı ḥüsn-i yārda dıdār-ı ‘aşk

Eylemezdi ‘ālemi rüşen çerāğ-ı āfitāb
Mıhr ile bir zerre pertev şalmasa envār-ı ‘aşk

Üstine dönmezdi dāyim devr idüp gerdün-ı dün
Levh-i mevcūdātı dāyir olmasa pergār-ı ‘aşk

Pişekārı olımaz bu san’atüñ her nābekār
Zāhidā bj-kār olanlar pişesidür kār-ı ‘aşk

Viremez her kuş dilin bilen Süleymāndan nişān
Olımaz her Mantıku’ṭ-Ṭayr okıyan ‘Atṭār-ı ‘aşk

Varlığı nakdin virüp yokluk metā'ın almayan
Südi yok sevdādudur bilmez nedür bāzār-ı 'aşk

Ey nihāl-i kâmeti bār-ı elemle ham olan
Ġam yime sensin bu bāġ içinde ber-ġördār-ı 'aşk

Baş çeküp serdār-ı iklim-i *Ene'l-ġakk* olmadı
Baş virüp meydānda Ĥallāc olmadın berdār-ı 'aşk

Cümleten cismini bġ-pervā yakup nūr itmedin
Rūşen olmadı ten-i pervānede āşār-ı 'aşk

Merdüm-i bġ-ġayretem göz yaşı gibi ben revān
Eylemezsem ger ġayātum nakdini ġşār-ı 'aşk

Mülk-i şüretde özüñden bġ-ġaber ol bġ-ġaber
'Ālem-i ma'niden almak isteseñ aġbār-ı 'aşk

Tācı terk it ġırķayı ġark it 'aşāyı oda ur
Zāhidā bilmek dilerseñ n'idügin eṡvār-ı 'aşk

Hey niçe zühd ü niçe takvā niçe 'ilm ü 'amel
Cümlenden geçdüm olup dġvāne-i nāçār-ı 'aşk

Oñmaduk başum tolu sevdā vü cismüm ġark-ı ġün
'Āşıkam yetmez mi baña cübbe vü destār-ı 'aşk

Küfr-i zülfüñ rişte-i ġmānum olmışdur benüm
Deyr-i ġamda kuşanaldan bilüme zünnār-ı 'aşk

Ṫoludur ġālüñ ġayāliyle derūnum tāze dāġ
Devletüñde kġseden ġālġ degül dġnār-ı 'aşk

Ġam yiyüp 'uşşāka kan içmek ġidā-yı rüġdur
Kısmet itdi çün ezel bezminde ġānsālar-ı 'aşk

Çok müferriġdür fezā-yı ġülşen-i firdevsden
'Āşık-ı dġdār isem ben müstmende ġār-ı 'aşk

Cānuma kaçır-ı İremdür seng-i ġārā-yı elem
Cismüme ey ġonca-leb ġül-berg-i terdür ġār-ı 'aşk

Nūr-ı vaġdetdür göñül gözine cānā nār-ı ġam
'Ayn-ı rāġatdur belākeş cānuma āzār-ı 'aşk

Ger belādan döndürürsem yüz baña inkār idüñ
Çünkü ben rûz-ı ezelde eyledüm ikrār-ı ‘aşk

Gelmesün ‘âķiller eydüñ bezmine ‘âşıkıların
Yārdan ğayrı bu meclisde olur ağyār-ı ‘aşk

Hayli ‘unvāndur eger divāneler divārına
Adumuz ‘âşık diyü yazdıysa defterdār-ı ‘aşk

‘Ālemüñ var ‘ālemüñ sulţānısın sen ey gedā
Cān ile dilden eger olduñsa hıdmetkār-ı ‘aşk

Her göñülde hükmi cārj olsa tañ mı şāh-vār
Oldı ‘âşıklar işiginde şu kim cerrār-ı ‘aşk

Şan‘at-ı miħnetde şorsañ başka bir üstāddur
Çārsū-yı ğamda her bir oñmaduķ bj-kār-ı ‘aşk

Her nefes bu dūd-ı āh-ı pür-şirārumdan benüm
Tutar āfāķuñ yüzün bir ebr-i āteşbār-ı ‘aşk

Āh idüp göz yaşların dök dem-be-dem kim yağdurur
Ebr-i rahmet kiştār-ı ĳalbūñe emţār-ı ‘aşk

Yüzüme şu sepdı merdümlükler itdi gözlerüm
Eyledi pindār-ı ĳāküñden beni bjdār ‘aşk

Görmedüm yaşum gibi bir hem-dem-i bezm-i belā
Bulmadum hem ğam gibi ‘ālemde bir ğam-ĳār-ı ‘aşk

Bir zümürüddür dilā emmāre nefsüñ mārına
Göz yaşından olsa āyĳneñde ger jengār-ı ‘aşk

Ey göñül emrāz-ı hıkd u āza tımār eyledüñ
Hey niçe ĳōş varduñ olduñ derd ile bjmār-ı ‘aşk

ĳurtarur cān-ı za‘ĳfi bār-ı minnet çekmeden
Nice olmasun kişi cān ile minnetdār-ı ‘aşk

Beyt-i ma‘mūr eyler āĳir anı yap yap ğam yime
Ey göñül yıksun ĳayırmaz ĳāñeñi mi‘mār-ı ‘aşk

Hayretj kör bengi bir abdāl-ı fāñdūr bugün
ĳāñekāh-ı ğamda ifţār ideli esrār-ı ‘aşk

Elde mecmū‘añ gül-i gülzār-ı vahdetdür senüñ
Söyle ey murĳ-ı laţif-elĳāñ-ı ĳōş-ĳüftār-ı ‘aşk

DER-BEYÂN-I SEYR Ü SÜLÜK-İ ABDÂL-I HUDÂ VE 'UŞŞÂK-I BÎ-SER Ü PÂ
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Buldılar ol bî-nişāndan çün nişān abdāllar
Lāmekān ilinde tūtdılar mekān abdallar

Şatdılar bir yāra cümle iki 'ālem rahtını
Yasamadılar dü kān içre dükān abdāllar

İçdiler fazl-ı ilāhî çeşmesinden Āb-ı Hızr
İtdiler kesb-i hayāt-ı cāvidān abdāllar

Öldiler ölmezden öñdin oldılar hayy-ı ebed
Virdiler cān buldılar bir özge cān abdāllar

Oldılar çün kim Şirāţü'l-müstakjümüñ sāliki
Olsalar Hızr ile tañ mı hem-'inān abdāllar

Cümle nefsanj murādātı çü dilden sürdiler
Oldılar ma'njde şāh-ı kāmran abdāllar

Şaķınup düzd-i hevādan gerçek erler himmetin
Eylediler şehr-i dilde pāsbān abdālar

Eylemişdür her biri 'ifrijtini nefsüñ zebün
Şuretā seyr itdügüñ şol nā-tüvān abdāllar

Başdılar çün küştgij-i nefsi tañ mı olsalar
Baş açuķ meydān içinde pehlevān abdāllar

İrdiler taħķıķa taķljdüñ yıķup bünyādını
Buldılar vjranede genc-i nihān abdāllar

Düşmanından Ehl-i Beyt-i Aħmedüñ olup berj
Oldılar cāndan muħibb-i ħānedān abdāllar

Kerbelāda cān revān idenler için teşne-leb
İtdiler göz yaşların āb-ı revān abdāllar

Umaram yarın olalar ümmet içre sürĥ-rū
Oldılar gözden bugün çün ĥün-feşān abdāllar

Yandılar tāb-ı cefāya bunda yarın umaram
İdeler Aħmed livāsın sāyebān abdāllar

Muştafā bahrinde ğavvāş oldılar çün buldılar
Gevher-i *el-fākrü fahrî*den nişān abdāllar

Eylemez vesvās-ı şeytān-ı racîm anlara kār
İtdiler çün ism-i Hakkı hırz-ı cān abdāllar

Bunda ol mesmūm-ı rāh-ı dîñ Hasan şāh ‘aşkına
İtdiler çün nūş-ı niş-i cān-sitān abdāllar

Bezm-i maḥşerde ümîd oldur ki yarın içeler
Sākî-i Kevşer elinden nūş-ı cān abdāllar

Hem tıttup her dem Hüseyn İbn-i ‘Alîñüñ mātemin
Ağlaşup gözden dökerler bunda kan ābdāllar

Umaram ḥandān u ḥurrem yarın anuñla bile
İdeler seyr-i gülistān-ı cinān abdāllar

Oldılar Zeynü’l-‘ibāduñ çün ‘ibādı oldılar
Cān ü dil mülkinde şāh-ı şeh-nişān abdāllar

Bākıruñ ser-tāc idinüp ayağı toprağını
İşin altun eylediler bî-gümān abdāllar

Peyrev olup pîşrev idindiler çün Ca’feri
Menzil-i maḥşūda irdiler hemān abdāllar

Mūşî-i Kāzım işigin idinüp muḥkem ḥişār
Buldılar Ye’cūc-ı keşretten emān abdāllar

İtdiler şāh-ı Ḥorāsānuñ ayağı tozını
Cān u dil çeşmine küḥl-i İşfahān abdāllar

Şeh Takî ile Nakîñüñ medḥini bülbül gibi
Şubḥ u şām idindiler vird-i zebān abdāllar

Oldılar çün ‘Askerîñüñ ‘askeri kimden ne ğam
‘Ālemi seyr eylesünler şādmān abdāllar

Var ümîdüm kim toğup bir gün günü mü’minlerüñ
İre devr-i Mehdî-i şāhib-kırān abdāllar

Zulmet-i ğafletten arınup cihān mülki tamām
İrişe Hakkdan hidāyet nāgehān abdallar

Bir hidāyet necmidür her dāğumuz ma'ñide kim
Menzilinden sālīke virür nişān abdāllar

Hayretiyem ğam şebinde koyasız lāyık mıdur
Olmayasız ol ğariibe mihibān abdāllar

Siz erenlerden niyāz oldur ki redd olınmaya
Eyledi meydānda ol rūhın revān abdāllar

9

DER-BEYĀN-I FENĀ-YI DÜNYĀ VÜ MĀ-FĪHĀ VE MERŞĪYE-İ MAḤBŪB-I ḤŌD
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Bu felek bir fülk-i miḥnetdür döner kılmaz karār
Düşürüpdür ğālibā girdāba anı rūzgār

'Arşa-i miḥnetde yā bir tōp-ı ser-gerdāndur
Dokunur başına çevġān-ı kazā leyl ü nehār

Yā yimişdür silleler dest-i havādişden meger
Gök gök olup çihresi başı döner bĵ-iḥtiyār

Kehkeşān şanma görinen çihre-i gerdūnda
Nāḥun-ı miḥnet nişānıdur görünür āşikār

Şubḥa dek 'ayn-ı şihāb ile akıdur mıydı yaş
Şınesinde dāğ-ı ḥasret olmayaydı şad hezār

Şu'le-i sūz-ı derūnından anuñ rüşen delĵl
Her seḥer yetmez mi saña āfitāb-ı tābdār

Dāmeni kana boyanur mıydı her şām u seḥer
Gözlerinden ḥūn-ı dil aķıtmasa leyl ü nehār

Zulmet-i şebde görinenler kevākib şanmañuz
Kaplamişdur kāyinātı dūd-ı āh-ı pür-şirār

Bir ḥabāb-ı baḥr-i miḥnetdür havā ile tolu
Ne kadar bākĵ kala dirseñ bu tāk-ı zer-nigār

Dār-ı dünyā çün degüldür kimseye dārü'l-emān
'Āķil iseñ gel emĵn olma bu evde zĵnhār

Kaşr-ı 'ömrüñ yok durur bünyādı gel dĵvārına
Arķa virme şanma ey ḥāce esāsın üstüvār

Tekye-i 'aşkun bugün bir ihtiyār abdālısın
İdebildüñse eger 'uzlet bucağın ihtiyār

'Ākil oldur cümle varın der-miyān idüp özi
Bu medār-ı dehrden pergār-veş çizdi kenār

Kim qarār eyler beş on gün bu cihān dārında kim
Götürüp āhır vücūdı noqtasın kılmaz qarār

Ey birāder kūçe-i ğafletde o bāzıçeyi
Aş yererken içmege anuñ bu Zāl-i kınedār

Biñ kez örtseñ ten libāsın faħr ile ma'yūbsın
İdicek dest-i ecel 'uryān olursın şermsār

Pādişāh-ı kişver-i ma'ñi olana bes durur
İçini aşını şāf itmek dişār ile şî'ār

N'eylesün 'ākil müferrih aşr u fāhır cāmeyi
Çün libās āhır kefen olur yatacağ yer mezār

Tengnā-yı çarھا sığmaz iken ey şāhib-ğurūr
Olisardur meskenüñ şoñ demde abr-i teng ü tār

Seyr-i şahrādan gözüñ yum fāriğ ol ey bü'l-heves
Gir göñül seyrānın it k'oldur feza-yı bı-kenār

Uğra geç aldanma alma menzilüñden kim bilür
Sālik olan bu cihānı pür-aţar bir reh-güzār

ara yerdür çün yeri bay u gedānuñ 'ākıbet
Hıce-i dehrem diyü itmek ne lāzım iftiħār

Cümlesine hep berāber şunulur cām-ı ecel
Farğ olunmaz hıç bu meclisde gedā vü şehriyār

Hıak-i pāy ol hıak-i pāy ol kim bu dehr-i kıne-cū
Hıak ider āhır ayaklarda alursın hıor u zār

Ehl-i diller kim virüp cān öldiler ölmezdin öñ
Hıızr gibi içdiler Āb-ı Hıayāt-ı hıoş-güvār

Bir hümādur rūh olmışdur afes aña beden
Bu afesde ol hümā kılmaz iñende çok qarār

Ol hümā āhır hıalāş olup bulısar menzilin
Bu afes çün kim ecel darbıyla olur tār-mār

Merğzâr-ı kudsde pervaz iderken nâgehân
Dâma dutılsa ne miqdâr eglene bir murğ-ı zâr

Bu cihân şahnında ey merdüm degülseñ çâr-pâ
Kılma beş günlük huzûrına bu dehrüñ i'tibâr

Zâl-i dehrün gel güler yüzine aldanma şağın
Gül şunarken destüne urur içüñe niş-i hâr

Kârı zâr olmak muqarrerdür şunuñ kim her zamân
İrdügiyle kaħbe dünyâ için eyler kârzâr

Dirliği tîmâra nâ-ķâbil marazdur câhı çâh
Devleti letdür bu dünyânun kişiyeye mâli mâr

Cânuña 'ayn-ı sitemdür sîmine dil bağlama
La'l-i nâbı aħker-i pür-tâbdur dîñârı nâr

Genc-i bî-pâyân dilerseñ geç kanâ'at küncine
Nâ-murâd ol ister iseñ kim olasıñ kâmkâr

Ehl-i dünyâdan vefâ umma eger uşlu iseñ
Gördüğüñ dūd-ı siyâhı şanma ebr-i dürr-nişâr

Hâlin ağlamaķla nâmerde kişi almaz murâd
Biñ şuvarsañ bir dıraħt-ı huşg virmez berg u bâr

Tâlib-i dünyâ görür bu ehl-i dünyâdan vefâ
Hûg-i nâ-pâke pelîd olur dıraħt-ı mîvedâr

Olımaç erbâb-ı faķra ehl-i dünyâ hem-nişîñ
Muştafâya oldu mı Bû-Cehl-i câhil yâr-ı ğâr

Bu cihânda yâr-ı hem-meşreb katı kemyâb olur
Yâr ise 'aķluñ saña dervîş ol sen saña yâr

Pâk-bâz ol çirk-i dünyâdan elüñ çek yum gözüñ
Yüzüm ağ alnum açuķ olsun dir iseñ şubħ-vâr

Berg u bâr-ı râħat umma gel bu köhne bâğdan
'Âķile her bir gül-i ter hârdur her berg bâr

Bu cihân gülzârı kim hâr ile mâlâmâldür
Her kim uğrarsa buña elbette olur dil-figâr

Az zamān içre hele ben bildügüm bu ‘arşada
Başına olmuş durur çok tâcdāruñ t̄ac dar

H̄ār gibi olma mūz̄i gül gibi ol dil-güşā
Çünki bildüñ bu gülistānda ne gül ƙalur ne h̄ār

Her kişinüñ bu cihān içre bir adıdur ƙalan
Ne gedā-yı b̄j-nevā ƙalur ne m̄j̄r-i nāmdār

Cidd ü cehd it dünyede bir yahşı ad ile diril
Öliceƙ oldur ƙalan şoñunda senden yādigār

Mehd-i lahde ƙoyıardur māder-i dehr-i ‘acūz
Ger cūvān-ı ş̄j̄r-ḡj̄r ol ger şab̄j̄-i ş̄j̄r-hār

Yüzi şuyıydı ma‘ārif gülşeninüñ haşılı
Var idi bir tāze yetişmiş nihāl-i m̄j̄vedār

Bir dem içre h̄āke yeksān oldıgın gördüm hemān
Üşüp etfāl-i havādiş şöyle ƙıldı sengsār

Bu şadefde bir dürr-i yek-dāne idi döymeyüp
Seng-i ƙahr-ı dehre h̄urd oldı o dürr-i şāhvār

Gülşen-i cānuñ gül-i nevrestesiydi ol velj̄
Uğrayup bād-ı hazān bir demde ƙıldı h̄āksār

Mısr-ı ‘irfān içre bir t̄ūt̄j̄-i şekker-hā idi
Gürbe-i devrān ecel çengin şunup ƙıldı şikār

Ma‘rifet bāgında yā bir bülbül-i güyā idi
Bu yuvadan āñjde uçurdu anı rūzgār

Çün hitāb-ı *irci’j̄* irişdi gūş-ı hūşına
Menzil-i aşlına ‘azm itdi hemān b̄j̄-ihtiyār

Cān atup mülk-i baƙāya rıhlet itdi gördi kim
Kimseye dārü’l-fenā olmazmış āh̄ir pāydār

Bir hümā idi havā-yı ƙudse pervāz itdi ol
Biz şikeste-bāl ƙalduƙ hasret ile h̄ār u zār

Fāriğü’l-bāl otururken merğzār-ı ‘aşƙda
Seng-i hasret bāl-i murğ-ı bāle virdi inkisār

Bir benem ‘ālemde gülzārın yitirüp derd ile
H̄ār-ı hasretde vaţan t̄utmış hazān-d̄jde hezār

Çıkarur bîdâr her leyl irişince her seher
Necd-i miñnetde benem Mecnûn gibi bî-kâr u bâr

Dem-be-dem kan ağla ey çeşmüm ki gülmez bir nefes
Yûsuf-ı gül-çihresinden ayrılan Ya'kûb-vâr

Hüsrev-i şîrîn-zebânumdan ayırdı Zâl-i dehr
Başımı Ferhâd-veş taşlarla hürd itsem ne var

Götürî görülse dünyâdan ferah şâdj ne ğam
Çün tölündi gözden ol hürşîd-ruh ey ğamgüsâr

Yiridür ben dahi hâk olsam bugün Vâmîk-şîfat
Topraĝa yüz urdı çün ol dilber-i 'Azrâ-'izâr

Döstlar dirlik hâram oldu baña şimden girü
Kim beni cân-ı 'azizümden ayırdı rûzgâr

Şehr için itsün pür-âb-ı rûd-ı miñnet göz yaşı
Dehr için tutsun seĝâb-ı dūd-ı âh-ı ĝuşsa-bâr

Yiridür şimden girü egnine geysün karalar
Aţlas-ı zer-beft-i hağrâsın çıkarsun sebzezâr

Nevbahâr olsun hazân faşlı gibi dâyim hazîn
Bülbül-i şeydâ gibi olsun gül-i gülzâr zâr

Şîven itsün dest-i hasretle yolup sünbül saçın
Nergis itsün yaş yirine gözleri yaşın nişâr

Bâĝ u râĝ içre şalınmadan kesilsün serv-i nâz
Raĝsa girüp şevk ile kol şalmadan geçsün çinâr

Boynın egsün geñ yaĝalardan benefşe derd ile
Çigdemüñ başına olsun dâmen-i kühsâr dar

Gülmesün açılmasun gül ĝonca kan yutsun müdâm
Bu perişânlıkda ursun hâke yüz zülf-i nigâr

Dem-be-dem bu mâtem-i cân-süz-ı ĝam-perdâz için
Serteser itsün dögünler şînesini lâlezâr

Ol gül-i gülzâr-ı cân için gerekdür haşra dek
Dâĝ-ı hasret yandura her bir şüküfe lâle-vâr

Bu firāk ile gidüp kendünden urdı hāke yüz
Taşlar alup şol kadar döğündi ey dil cūybār

Düşmek ister gālibā şemşire sūsen kim yine
Bj-niyām almış-ele bir tığ-i tiz-i ābdār

Dem-be-dem feryādlar eyleñ diyü tahrik idüp
Her dirahıtuñ başına topraq şaçar bād-ı bahār

Her nefes gūş itdügüñ şanma şadā-yı ra'ddur
İşidüp feryādumuz iñler felekler zār zār

Dāne-i bārān degüldür yer yüzine dökülen
Derd ile göklerde olmuşdur bulutlar eşkbār

Bu 'azā için felekler geysel gökler yiridür
Acıyup kef ursa deryālar yüzine vechi var

Āhuma āheng idüp efgānlar eyler her nefes
Taş bağırlıdır egerçi kim be-gāyet kūhsār

Taş degülsek döğünüp taşlarla biz de Hayretj
Ağlayalum haşra dek bu hasret ile zār zār

Geh döküp göz yaşların āh idelüm şular gibi
Geh du'ālar eyleyelüm el açup hem-çün çınār

Hūr ile Rıdvān ile ĵmān ile Qur'ān ile
Anı yār it her nefes yā Rab bi-haqq-ı Çār Yār

Eylemişdi ol cemāliyle münevver 'ālemi
Kıl müşerref sen de djdāruñla tā rüz-ı şümār

Daħi yatdukça kara yerde ten-i pāki anuñ
'Ömr-i sermed virüben qardaşcuğın kıl kāmķār

10

KAŞİDE

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Levh-i zemjne yazsa niçe faşl u bāb āb
Hüsñüñ kitābın eyleyimez intiḫāb āb

Tahrire başlasam kaçan evşāf-ı hüsñüñi
Odlara tutışup qalem olur kitāb āb

Ger 'arızuñdan ey yüzi gül dâne-i 'araķ
Ṭamsa virürdi 'äleme bũy-ı gülâb âb

La'lüñ firâķı ile aķan gözlerüm yaşı
Deryāya düşse ola 'aķıķ-i müzâb âb

Bir kaçra aĝzı yarını ṭamzursa yire yâr
Esrâr olup ğubâr ola şâfı şarâb âb

Deryāya düşse zerre-i mihr-i cemâl-i döst
Virürdi kāyinâta güneş gibi tâb âb

Sen meh-liķānuñ işideli şuya girdügin
Lerzân olur kaçan ki göre âfitâb âb

Yüz buldı ise dilemiş ide muķâbele
Āyġne-i 'izâruna ey âfitâb âb

Gördi şafâ-yı 'arızuñı ğaşy olup revân
Düşdi yüzünüñ üstine itdi hiçâb âb

Bġ-iĥtiyâr vâlih olup gitdi kendüden
Dġdâr-ı yârı seyr ideli bġ-niķâb âb

Başumda âhum odını yaşumla dir gören
Bir sâyebân-ı âteşe olmuş ṭınâb âb

Bencileyin fiġânlar idüp devr elinden âh
Döker hemişe dġdelerinden dölâb âb

Baĥtum sitâresini nuĥûsetde görelî
Aķıtdı şubĥa dek gice 'ayn-ı şihâb âb

Bir ĥaddeyem ki sġm ü zerüñ adın añdılar
Aķıtdı yüzüm üzre gözüm bġ-ĥisâb âb

Sâyil görüp gözüm yaşını rũy-ı luṭf ile
Virüp bu ĥastaya yine şâfı cevâb âb

Didi yüzini şu gibi bir âsitâna sür
Kim buldı aña irmek ile fetĥ-i bâb âb

Pâşâ-yı a'zâm ol k'ese luṭfı neşġmi ger
La'l ola kâra taş ola dürr-i ĥoş-âb âb

Çün adın añdı cũş idüben şu gibi revân
Oķıdı uşbu maṭla'ı idüp ĥitâb âb

Eyledi āsitānuña çün intisāb āb
Buldi şafā-yı alb oluban kām̄yāb āb

Yüz süreli işigüñe bir adre irdi kim
Yıllarla ursa gitmege itmez şitāb āb

Keffüñ cihāna şol adar eyler nişār şım
Rūy-ı zem̄ne şaçmaz o deñlü seħāb āb

Keff-i ker̄ım ile olımaz bir le'ım eli
Feyz itmede cihānda olur mı serāb āb

aħruñ odı irişse yaardı havāda nār
Luţfuñ nes̄imi esse olurdu türāb āb

Tiğüñ 'adū vilāyetini şöyle yıkdı kim
Şan mülk-i aydafā durur itdi ħarāb āb

Ey pır olası tāze cuvān tiğüñ olmasa
Nüş eylemezdi rāħat ile şeyħ ü şāb āb

Tiğüñ durur bu çarħı oyan çarħa dāyimā
Dönmezdi bulmayaydı eger āsiyāb āb

Taħriķ-i bād ile n'ider idi zırılı geyüp
Tiğüñden itmeyeydi eger ictināb āb

Şemşir-i 'adlūñe ayanup aralamasa
Yatmazdı şırtı üstine b̄j-ictināb āb

'Adlūñ şu resmedür ki zamānuñda ħusrevā
Hergiz ħabāb ħanesin itmez ħarāb āb

Başsañ rikāba vaqt-i ğazab pāy-ı ħışmuñı
Olurdu heybetüñden eriyüp rikāb āb

Ger yer yüzinde urasın otağ-ı adrüñi
Şerminden eriyüp ola bu nüh ħabāb āb

Gerçi ki başdı geçdi yüce āsitānuñı
Alçağa düşdi çekdi niçe ıztırāb āb

Deryāda aţrasın idemez ħaşra dek beyān
Medħüñ risālesin yaza ger bāb bāb āb

Söylerse H̄ayreti ne var eṣ'ār-ı ābdār
'Ādet durur hemiṣe aqıdur türāb āb

Bir bűstān-ı serv durur bu ḳaṣıde kim
Uğrar kenārına ṣanasın bĵ-ḫisāb āb

H̄alḳ-ı cihāna olmiṣ iken bā'is-i ḫayāt
H̄ulḳ-ı mu'ānide ola 'ayn-ı 'azāb āb

Yaḳmaya nār saña hevādār olanları
Maḫşerde ṣuna ellerine Bű-Türāb āb

Ṣu ḳoya dűṣman ocağına tiğ-i ābdār
Eyleye zűlm esāsını yıḳup ḫarāb āb

Baḫtuñ cuvān u rāyuñ ola pĵr dāyimā
Sāyeñde iḳe rāḫat ile ṣeyḫ ü ṣāb āb

11

ḲAṢİDE

fā'ilātűn fā'ilātűn fā'ilātűn fā'ilűn

Niḳe iller gűnler aḳmiṣ bir dilāverdűr ḳılıḳ
Lĵḳ sultānuma her yűzden műsahḫardur ḳılıḳ

Biline ḫıdmet ḳuṣağın iki yerden ḳuṣanup
Emrűñe bil bağıladı bileñce ḳākerdűr ḳılıḳ

Ḳuṣadup zerrĵn kemer yanuñca ṣalındur yűri
Kim henűz bir sāde-rű maḫbűb dilberdűr ḳılıḳ

Dűstlar iḳer ḫayāt ābını tiğűñden velĵ
Dűṣmanuñ ilin gűnin yaḳmada āzerdűr ḳılıḳ

Cevşen-i pűlādına iñen ṫayanmasun 'adű
Eyle ṣanmasun ki yā ṣeşper ya ḫanḳerdűr ḳılıḳ

Ŭstine dĵn dűṣmanı kāfirlerűñ odlar ṣaḳar
Ṣanki dĵn gencĵnesi ḫıfzına ejderdűr ḳılıḳ

Ṣuvarıldı himmetűñ ābiyle sultānum senűñ
Anuñ iḳűn pűr-şafā vű tāze vű terdűr ḳılıḳ

Tañ mı uğrında bahādırlar anuñ ser virseler
Baş keser iklĵm aḳar bir gāzĵ serverdűr ḳılıḳ

Hayl-i düşman ger demür tağ olsa döndürmez yüzün
Toğrusını diyelüm haylî hünervedür kılıç

Arķalandı haylî yüz virüp çekelden yanuña
Ol sebebden ķanda kim varsa mużafferdür kılıç

Uğramaz yanına zenlerden kaçır i'rāz ider
Bir mücerred sāde-dil gerçek ķalenderdür kılıç

Şehsüvārā nice ħavf itmeye tıǵüñden 'adū
Bir nefesde niçe düşmanlar keser erdür kılıç

Tiz olur ġāyetde gördükce 'adūnuñ leşkerin
Serverā beñzer bulutdan nem ķapar terdür kılıç

Ebr gibi taǵıdur erbāb-ı küfrüñ dernegin
Şan Meĥammed Beg elinde bād-ı şarşardur kılıç

Bir suĥanverdür o kim hindū ġulāmıdur ķalem
Bir dilāverdür o kim yanınca çākerdür kılıç

Ĥıdmetinde boynı baǵlu bir ķulı olmış durur
Gerçi kim bir şehriyār-ı heft-ķişverdür kılıç

Keffi bir deryā-yı bj-pāyāndur anda fi'l-mesel
Her hünerden ġayrı bir pākıze gevherdür kılıç

Kim durur anuñ gibi bir tıǵ-tāb'-ı mū-şikāf
Kim anuñ envār-ı zihniyle münevverdür kılıç

Mıvesi olsa 'aceb mi āyet-i *fethün karıj*
Rezm bostānında çün bir şāĥ-ı nev-berdür kılıç

Cānı yokdur şınmaya bir dem 'adūnuñ leşkeri
Büt-şikenlikde şan İbrāĥım-i Āzerdür kılıç

Żulmet-i ķalb-i 'adū içre arar Āb-ı Ĥayāt
Heft ķişver pādişāhı yā Sikenderdür kılıç

Yanuña 'uryān idi geldükde evvel şimdi lıķ
Şalınur zerrın kemerlerle tüvāngerdür kılıç

Bekleyüp yanuñ idindi çün seni 'āli sened
İşin altun eyledi şan ķımyāgerdür kılıç

Tañ mıdur erbāb u erkān içre olursa ġüzın
Cümleden ālāt-ı ĥarb içinde mihterdür kılıç

Himmetüñdür böyle gāyet tiz iden şemşirüñi
'Arşa-i 'ālemde keskin gerçek erlerdür kılıç

Serverā ya'nj dilāverler elinde olmasa
Fi'l-meşel bir berg-i sūsenle berāberdür kılıç

Üstine cān virdüğüm 'ayb itme kim cānānumuñ
Hānçeriyle kan yalaşmışdur birāderdür kılıç

Ehl-i diller gibi jeng-i gāmda koma kıl hālās
Yanuña al ilerü çek çün hünervedür kılıç

Şanma kim meydān yüzinde her nacağ keskin olur
Yine sol pür-cevher olan ehl-i dillerdür kılıç

Yüreginde cevheri olanda maḥfīdür hüner
Beyzā-i pulādda nite ki muzmerdür kılıç

Her ne deñlü ferbih ise bozdoğandan yeg durur
Hāyretj gibi yarardur gerçi lāğardur kılıç

Şimdilik bir pehlevānyam suḥan meydānınuñ
Dōst u düşmān içre destümde muḥarrerdür kılıç

Şöyle şaflar bağladı ebyāt-ı şirüm gūyiyā
Ellerinde şol dilāverler gibi vardur kılıç

Tiz-tāb' ārāyiş-i ehl-i kemāl olmuş durur
Nitekim her pehlevāna zjb ü zjverdür kılıç

Yiridür dāyim hüner ehline eylesen nazar
Kim hünerver olduğuyçün böyle manzardur kılıç

Nitekim geh şekl-i hānçer geh siper olur kamer
'Arsa-i eflākde ḥurşid-i ḥāverdür kılıç

Dilerem Ḥağdan kılıcuñ keskin olsun dāyimā
Nitekim evlād-ı 'Oşmāna müşaḥḥardur kılıç

12

KAŞİDE DER-TA'RİF-İ İŞHAK BEG
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

'Aş u nüş it geldi eyyām-ı şafā-yı rüzgār
Ya'nj açıldı bahār-ı dil-güşā-yı rüzgār

Cümle ihyâ oldı emvât-ı nebâtât-ı zemîn
Şan dem-i 'îsâ durur bād-ı şabā-yı rûzgār

Her şecer kırdı çemende bir otağ-ı nîlgün
Her gedâ oldı yine bir pâdişâ-yı rûzgār

Olmasun mı başına sulţân bu dem âvâreler
Oldı her bir gûşe bir devlet-serây-ı rûzgār

Günleri toğdı ışındı hâline dervişler
Gördiler fi'l-cümle çün mihr ü vefâ-yı rûzgār

Kâmrân itdi bir elden 'âlemi bād-ı bahâr
Birdür istignâda serdâr u gedâ-yı rûzgār

'İyd ü nevrûz oldı tañ mıdur çemende her şecer
El uzadup itseler ger merhabâ-yı rûzgār

Şalınurlar çâr-sû-yı gülşen içre nâz ile
Geydi her bir şâh bir la'îlîn kabâ-yı rûzgār

Nergisüñ başında bir şâhâne tâc-ı zer-nigâr
Lâlenüñ destinde bir câm-ı şafâ-yı rûzgār

Her tarafdan dâmen açmışdur şükûfe yer yerin
Çün direm-rîz oldı eţrâfa şabâ-yı rûzgār

Defter ü dîvân-ı gülden dâyimâ eş'âr oğur
Hânekâh-ı bâğda destân-serâ-yı rûzgār

Dil uzatmışdur çemen söyler zebân-ı hâl ile
Bâdedür ğam derdine bu dem devâ-yı rûzgār

Vahtidür kim açasın mir'ât-i kalbi pâsdan
Şaykal-ı dildür şarâb-ı ğamzedây-ı rûzgār

Bir iki gün 'ayş u nûş it kim degüldür pâydâr
Çünkü âb üzre urulmuşdur binâ-yı rûzgār

Devr-i sâğardur fenâya virme gülşen gûşesin
Yokdur ey 'ârif bilürsin çün bakâ-yı rûzgâr

Bâğ u râğ içre geçür 'ömrüñ ağar şular gibi
Olmasun dirseñ eger ey dil hebâ-yı rûzgār

Güyyâ bir bî-naẓır ü bî-bedel maħbûbdur
Buldı şol vech ile zîb ü fer liķâ-yı rûzgār

'Älemüñ seyr itdi bu vech ile çün ra'nalığın
Her çinâr el ƙaldırup eyler du'â-yı rûzgâr

Gömgök oldı yine ruhsâr-ı benefşe ğalibâ
Bencileyin çok yimişdür sillehâ-yı rûzgâr

Fâris-i şahrâ-yı işretdür ser-â-ser kâyinât
Bir benem 'âlemde pâmâl-i 'anâ-yı rûzgâr

Her kişi bâğ-ı şafâda 'ayş u nüş itmekde lîk
Ben gedâ künc-i belâda mübtelâ-yı rûzgâr

Gâh gâh ancak seg-i kûyun durur yâd eyleyen
Yoğsa yad olmuş durur her âşinâ-yı rûzgâr

Görmedüm hengâme-i âfâk içinde bir daği
Çok bağa gördüm benüm gibi fenâ-yı rûzgâr

Olmuş idüm vâdj-i hayretde sergerdân hıred
Didi nâgeh göñlüme ey bj-nevâ-yı rûzgâr

Kimse bilmez mi bu vâdjide 'aceb hâlüñ senüñ
Yoğsa ƙalmadı mı erbâb-ı seğâ-yı rûzgâr

Didi ol dem cānib-i Hâğdan baña ilhām olup
Var durur var bir daği devlet-fezâ-yı rûzgâr

Hâzret-i İshâğ Beg kim dest-i cūdında anuñ
Güyyâ bir fels-i ağmerdür bahâ-yı rûzgâr

Bir kerem kâni seğâ 'ummānidur kim her nefes
Mevc urur keffinde deryâ-yı 'ağâ-yı rûzgâr

Bir tabîb-i cāndur ol kim derdmend olanlara
İşigi toprağidur dârü's-şifâ-yı rûzgâr

Bir Sikender durur ol k'âyine-i ğitî-nümâ
Göñli yanında anuñ bir bj-hayâ-yı rûzgâr

Ƙara taşu la'l iderken âfitâb-ı zer-feşân
Dest-i cūdında anuñ bir kehrübâ-yı rûzgâr

Düşse şahrâya neşim-i himmet-i bālâsı ger
Bj-tekellüf serv ola her bir giyâ-yı rûzgâr

aldurur sen zerreyi opraqdan ol afitb
am yime Şimden gir ey hk-i py-ı rzgr

ara opraq idn amm iŐn altun eyledn
unki bu dergha irdn ey ged-y rzgr

unki bu dergha kıldn intisb ey Hyret
Umaram kim hr ola uŐŐah-y rzgr

Bulduınca rz u Őeble zb  zver kyinat
Olduınca mihr  meh hsn  beh-y rzgr

Gerd-i amdan Őaklasun yne-i albin Hud
fitb olduça mir't-ı cil-y rzgr

13

AŐIDE-İ 'İYDİYYE

mef'l f'ilt mef'l f'iln

Blbl hezr Şevk ile idp nev-y 'ıyd
Őald cihn iine Őad-y Őal-y 'ıyd

Geldi irişdi mevsim-i 'ayş u Őaf diy
Gl gibi gldi glŐen aıldı li-y 'ıyd

Őyle onandı drl Őkfeyle yer yzi
Gy ki oldu cmle beybn fez-y 'ıyd

ŐoymıŐdı geri her Őeceri rehzen-i Őit
Geydrdi mihr idp yine devrn ab-y 'ıyd

Her Őh-ı Őh cme-i sebz ile onanup
Eylere biri biriyle urup merab-y 'ıyd

Şevk ile rakşa girdi elin arŐuban ınr
Başladı n terennme destn-ser-y 'ıyd

Ebr-i bahr yine gl-efŐnlg eyleyp
Cr-keş oldu geldi nesm-i Őab-y 'ıyd

urup 'ale's-seher ikisi el bir eyleyp
FerŐ-i cihna virdiler n cil-y 'ıyd

Bir meclis-i Őaf bezedi yine nevbahr
Virdi cihna znet  zb-i beh-y 'ıyd

Şāhāne oturup yine la'ljn ayağ ile
Güller tutarlar elde mey-i dil-güşā-yı 'ıyd

Ebr-i bahār jāleden eţbāk-ı lāleye
Toldurdu nuql-i tāze ki ola ğidā-yı 'ıyd

Bu meclis-i şafāda münādı olup hezār
Her güşede çağıruban eyler nidā-yı 'ıyd

Bākı degül durur bu demi hoş geçür 'azız
Üç gün durur bu şevket ü bu hūy u hāy-ı 'ıyd

Çün zjnetin bu vech ile gördi zemānenüñ
Bir şi'ir okıdı gül gibi destān-serā-yı 'ıyd

Eyler hezār yāri ile merħabā-yı 'ıyd
Neşr oldı 'āleme yine būy-ı vefā-yı 'ıyd

Geldi o dem ki 'āşık u ma'şūk cem' olup
Bı-bāk tıurup eyleyeler seyr-i cāy-ı 'ıyd

Gül bülbül ile hem-nefes ü bülbüleyle cām
Hem-dem olup hemişe sürerler şafā-yı 'ıyd

Ğam hastasına şerbet-i şāfı olup şarāb
Her derdmende eyledi yine devā-yı 'ıyd

Ljkin benüm bu derdüme tımār olmadı
Gerçi ki niçe hastaya irdi şifā-yı 'ıyd

İrdi kapuñda her kişi 'ıyd-i murādına
Ben nā-murāda irmedi anca nevā-yı 'ıyd

Bu 'ıydgāh-ı dehr arasında baķa görüp
Bir dağı görmedüm baña beñzer fenā-yı 'ıyd

Şavm-ı belāda görelı yad oldı cümleten
Bezm-i şafāda hem-dem olan āşinā-yı 'ıyd

Gördi bu hāletümi çü bir yār-ı dil-nevāz
Luţf ile didi durma yüri ey gedā-yı 'ıyd

Bād-ı şabā gibi iriş ol āsitāna kim
Rūy-ı cihāna bađş olur andan 'aţā-yı 'ıyd

Bir āsitāndur ol ki görüp Sidre-veş anı
Cibrj-i cān didi bu durur müntehā-yı 'ıyd

Bir āsitāndur ol ki hūmāyūn-ı vakt olup
Yüz sürmek ile buldı sa'ādet hūmā-yı 'ıyd

Ol mihr-i bürc-i devlete ir kim o serverüñ
Bir zerre ayağı tozı kuhl-i cilā-yı 'ıyd

Ya'ñj o devlet ahteri Paşa-yı kāmıñ
Mihr-i sa'ādetiyle bulur fer likā-yı 'ıyd

İhsānı şofrasında biraz terre āsumān
İn'āmı maṭbaḥında zemīn dıkpā-yı 'ıyd

Duş olabilse fazla-i cūd u seḥāsına
Bir demde bay olurdı niçe biñ gedā-yı 'ıyd

Teşbih iderdi devletini 'ıyde dil eger
Dünyā vü āḥiretde olaydı bakā-yı 'ıyd

Devrinde kimse ağlamaz illā ki şem'-i bezm
'Ahdinde kimse iñlemez illā ki nāy-ı 'ıyd

Bezmüñde bādedür şafaḥ-ı surḥ u mihr ü māh
Bir iki zer piyāle-i 'işret-fezā-yı 'ıyd

Zerrin 'asā alup ele her şubḥ āfitāb
Devr eyler işigüñ ola tā ketḥudā-yı 'ıyd

Çapuñda nām ile biri Ferrūḥ biri Bilāl
İki kuluñdur uşbu şabāḥ u mesā-yı 'ıyd

Eyyām-ı devletüñde niçün ben ğamıñ olam
Diller ğamını açmağ iken muḳtezā-yı 'ıyd

Ben düşmüşüñ elin al ayağüñ tozı ḥaḳı
K'a'yān-ı merdüm içün odur tūtiyā-yı 'ıyd

Demdür ki Ḥayretj el açuban çınār-vār
Tā rüz-ı ḥaşr olinca idevüz du'ā-yı 'ıyd

Her gün ki dehr içini münevver kıla güneş
Her yıl ki şehri içini pür ide şadā-yı 'ıyd

Her bir gününü biñ yıl ide Ḥayy-ı Lāyenām
Her bir nefesde vire hezārān şafā-yı 'ıyd

KAŞİDE-İ HASBİHÂL DER-SİTAYİŞ-İ 'ABDİ BEG
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

Künc-i belāda bir gice bî-yār u bî-ķarār
 Bî-ħad belālarımı iderdüm durup şümār

Geh dehr-i dūn elinden iderdüm şikāyeti
 Geh ṭālī'ümi yād idüp eylerdüm āh u zār

Geh seng-i ṭa'n-ı düşman ile dil şikeste-ħāl
 Geh ķahr-ı dehr ü gāh elem-i cevr-i rūzgār

Baħr-i belāya şalmış idi fülkümi felek
 Görinmez idi gözüme hiç sāhil ü kenār

Acıtmış idi cānumı deryā gibi benüm
 Çalmışdı ķara yerlere mānend-i cūybār

Elmās-ı ğamla bağrumı delmişdi dürr gibi
 Dil ķanlara boyanmış idi la'l-i nāb-vār

Dönmişdi mūya mūye ile cān-ı nā-tüvān
 Beñzerdi nāle nāle ile cism ü pür-figār

Yüz yerden itdi şüret-i ğam kendin āşikār
 Var idi ğālib āyine-i dilde inkisār

Dil kişverine at şaluban 'asker-i belā
 Zevķ u şafā alayını kılmışdı tār u mār

Her laħza ķarı zār idi dıvāne göñlümüñ
 Her dem iderdi ṭālī'-i şümumla ķarzār

Bu tengnā-yı çarķ baña teng ü tār idi
 Olmışdı başuma bu cihān dārı ya'ñi ṭar

Āb-ı Ğayāt gibi ķarañu idi yerüm
 Gencüne gibi itmiş idüm gūşe ihtiyār

Künc-i belāda gördi ki ķaldum tek ü teh
 Olsun mezid olmuş idi ğuşşa yār-ı ğār

Pır-ı ğired çü gördi benüm uşbu ğāletüm
 Didi naşıħat eyleyüp ey müstmend ü zār

Ey derdmend ğam yime minnet Ğudāya kim
Olmaz cihān içinde ğam u şādĵ ber-ķarār

Ğam leşkerinden ister iseñ olasın emĵin
Var ‘Abdĵ Beg ķapusın idin āhenĵin hisār

Çirkĵin yüzüñi sür işigine güzel güzel
K’ol āsitāneden niçeler oldu kāmġār

Bir ġāzĵ begdür ol ki şeh-i çarĵ-ı çārümĵin
Yüz sürmek ile işigine eyler iftiġār

Bir nāmverdür ol ki ķoyup cāh u manşıbın
Ķul oldu geldi ķapusına niçe nāmđār

Bir şĵr-i nerdür ol ki olıcaķ dem-i neberd
Rūbeh degül yanında anuñ bebr-i rūzġār

Bir ma’den-i cevāhir-i ġilm ü ġayādur ol
Kūh-ı girān yanında anuñ kāh-ı bĵ-vaķār

Bir ķulzüm-i ‘aķādur o kim ķaķtra olımaz
Vūs’atda aña göre bu deryā-yı bĵ-kenār

Beñzetdi dest-i cūdına kendin meġer anuñ
Şerm eyleyüp yüzine ŗutar keffini biġār

Ey cūdına baġr diyen keffine seġāb
Ğuş it bu maţla’ı bilesin tā ki āşikār

Cūdı yanında rūd degül baġr-i bĵ-kenār
Keffi yanında dūd degül ebr-i dürr-nişār

Çeşm-i melekde ayaġı ŗopraġı tūtiyā
Ğuş-ı felekde atlarınıñ na’li ġuşvār

Rif’at bulup ġüneş gibi ŗopuñ ġöġe aġa
Baş ķoyasın işigine ger sen de bende-vār

Diñlenme bir nefes yūri var bir çerāġı ol
Envār-ı himmetiyle uyarsun seni ne var

Ol āsitāna sür yüzü k’ol āsitānenüñ
İki çerāġıdur ķamer ü mihr-i tābdār

İki ķulı durur biri zengĵ biri sepĵd
Bāb-ı sa’ādetinde anuñ leyl ile nehār

Bir dem yanından ayru degüldür hem olmasun
Himmetle nuşrat iki kafādārıdur süvār

Dāyim yanında hıdmetine kāyim olmasa
Pir-i zemāne olmaz idi böyle ihtiyār

Üstine çinī çarḥ tokuz kat siper tutar
Tj̄r-i belāyı şavmağ için çarḥ-ı b̄j-ķarār

Ceng içre arķa viridi meger düşmana kemān
Anı çeküp çevürdügi oldur o şehriyār

Tj̄güñ gibi getürmedi bir keskin er felek
Tj̄rüñ gibi uçurmadı şehbāz-ı cān-şikār

Tj̄rüñ bir ağzı kanlu ciger-der yigit durur
Yüñler şokınsa başına tañ midur āşikār

Bostān-ı rezm içinde oķuñ bir nihāl-i serv
Tj̄rüñ o bāğ içinde yüce naḥl-i m̄jvedār

Tj̄rüñ geçerse şadra senüñ yiridür n'ola
Ṭoğrı olunca bir kişi her yerde yiri var

Āb-ı Ḥayāt ile şuvarılmış nihāldür
Nuşrat yimişlerini virür tj̄güñ ābdār

Mü'minlere egerçi ki oldur ğidā-yı rūḥ
Düşmanlara yidürseñ olur anı zehr-i mār

Sözi uzatma başla du'ā eyle Ḥayretj̄
Sözüñ azına özine artuķdur i'tibār

Söz az olunca diñleyene ḥoş şafā virür
Lāzım durur du'āda daḥi bil ki ihtisār

Oķınuđınca zevķ ile ebyāt-ı dil-firj̄b
Söylendügince şevķ ile eş'ār-ı ābdār

Ehl-i kemāl olanlara olup murād-baḥş
Olsun hemişe devlet ü 'izzetle kāmġār

KAŞİDE-İ BAHĀRİYYE DER-MEDH-İ VEZİR
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Gel temāşā kııl 'acūz-ı dehri gör ey nev-cuvān
Zeyn olup bir nāzenīn maḥbūba dönmişdür hemān

Döşenüp tāze çemenlerle gök olmuşdur zemīn
Açılan yer yer çiçeklerdür kevākibden nişān

Yā çemende bir simāt-ı 'ayş yazdı rūzgār
'Ārifāne kıldılar varın çiçekler dermiyān

Yā şükūfeyle çemen bezminde kudretten yine
Bir benek altunlu sebz aṭlas geyüpdür büstān

'Ayş u nūş eyyāmıdır şahrā demidür gel diyü
Ṭuruban eṭrāfa el şalar çinār u nārvān

Ey gedālar kıandasız şāhāne zevk itmek gerek
Kim sizüñçün yaşamışdur her ağaç bir sāyebān

Ṭuruban ihzar ider nergisler ile lāleler
Şunmağa zerrīn kıadeḥlerle şarāb-ı ergāvān

Bezm-i gülşenden götürürler giderler gülleri
Beñzer olmuşlar durur gāyetde mest-i ser-girān

Pāyına yā zaḥm urupdur ḥār olupdur bī-mecāl
Şebnem ile şu seper yüzine ebr-i dürr-feşān

Şu degül la'līn ṭabaḳlar içre gevherler durur
Pāy-ı yāra neşr için ihzar idüpdür gülsitān

Dürr-i şebnemle kıulaḳların ya ḥod zeyn eylemiş
Şanki gülşen bir güler yüzlü güzeldür mihribān

Serv bir maḥbūb-ı serkeşdür miyān-ı bāğda
Pāyına düşmiş kinār itmek diler āb-ı revān

Mevsim-i dīvānelikdür yā delürmişdür meger
Şu degüldür ol aña zencīr urupdur bāğbān

Görinen serv üzre kıuşlar āşiyānı şanmañuz
Tāze dāğı penbesidür görünür yer yer 'ayān

Yā ayağ üzre tırup destine almışdur ayağ
Tolular içmek diler şāh-ı güle serv-i revān

Goncalar çınj şurāhler tıutup şāh-ı gülüñ
La'lden cāmın pür itmişdür şarāb-ı ergavān

Añladuñ mı n'idügin bülbüllerüñ āvāzesin
Çağırup her gūşede her biri ider nūş-ı cān

Yā gülüñ ra'nālığın seyr eylemişdür çağırup
Aydur ey bād-ı hazān bi'llāhi zinhār el-amān

Yā meger kim şevk-ı gülden mest olupdur derd ile
Dem-be-dem bu şı'ri tekrār eyleyüp eyler figān

Gül şen ol sen gülşen-i hūsn içre ey gülzār-ı cān
Bülbül-i nālānınam kan ağlayayın ben revān

Gül gibi sen gülşen-i şöhetde handān ol yūri
Baña bülbül gibi hār-ı miñnet olsun āşiyān

Gitdi eyyām-ı zemistān geldi faşl-ı nevbahār
Gitmedi bāğ-ı vücūdundan benüm bir dem hazān

Şafha-i gülşende gūyā uşbu tahrij-i çemen
Dehr elinden saña her ahvālümü eyler beyān

Şanki yā her bir giyā baş kalduruban serverā
Hālüm i'lām itmege sen şāha olmuşdur zebān

Dehr elinden dāyimā ey gözlerüm kan ağlama
Aña ağla hālünü k'oldur penāh-ı ins ü cān

Hazret-i Paşa-yı a'zam kim simātı fazlası
Her gedāya kim müyesser ola olur kāmran

Mihr-i 'adl ile ara yerden bürüdet götrilüp
İ'tidāl üstindedür muhkem zemijn ü āsumān

Mihr idüp bu zerre-i nāçizi kaldur hākden
Vaqtidür kim fer vire her hāke mihr-i āsumān

Dest-i cūdunda senüñ bir sikkesüz dijnārdur
Tıprağı altun ider gerçi ki şems-i zer-feşān

Cūduñ ol baħr-i 'aṭādur kim aña yoğdur kenār
Luṭfuñ ol kān-ı seḫādur kim aña yoğdur kerān

Devletüñ bābında şāhā bir durur bay u gedā
Kuvvetüñ yanında yeksāndur tūvān u nā-tūvān

Bāb-ı ‘adl imiş kapuñ geldüm şikāyet eyleyü
Faqr elinden el-figān u deyn elinden el-amān

Ey ṭabīb-i cān u dil bīmār-ı tīmāram meded
Vey Mesj̄hā-dem baña tīmār idüp vir tāze cān

Zūlm-i faqr ile yıkılmış göñlümi ger yapasın
Ka’be bünyād eyledüñ va’llāhi sulṭānum hemān

Çünki dirler Ḥayretj̄ varın viren yad olmadı
Ben gedādan sen şehe bir deste gül var armağān

Ben qarıncayam ne miqdārum ola kim serverā
Āşaf-ı Sulṭān Süleymān vaşfına açam dehān

Lj̄k ‘ādetdür du’ā dervişlerden şehlere
Nitekim dervişlere ihsān-ı sulṭān-ı cihān

Nitekim dünyāyı tezyj̄n ide bārān-ı bahār
Nitekim güller gülüp bülbüller eylerler figān

Tāze olsun gülbün-i bāğ-ı ümīdüñ dāyimā
İrmesün hergiz bahār-ı ‘ömrüñe bād-ı ḥazān

16

KAŞİDE-İ BAHĀRİYYE

fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Geldi eyyām-ı cünün irişdi faşl-ı nevbahār
Bj̄-қarār oldu yine dıvāne dillerden қarār

Aқuban şular miyān-ı bāğı tezyj̄n eyledi
Қaldı ḥayrān қıldı serv ol şu kenārın iḥtiyār

Rūzgār ‘işret bisāṭın yazd’oқur ‘ārifleri
Ṭurmuş ayağ üstine eṭrāfa el şalar çinār

Şöyle zeyn oldu çiçeklerle yine rüy-ı zemj̄n
Āferj̄n eyler felekde bülbül-i қudsj̄ hezār

Cāme-i sebz ile ṭonandı ṭayandı her şecer
Dürlü reng ile müzeyyen oldu yine her kenār

Yarın umma cenneti ferdāya şalup ey faḳīh
Cennet olmuşdurbuğün dı̄dar-ı Hāḳdan sebzezār

Boynın egmiş gūşe-i gülşende olmuş muntazır
Gül gele diyü benefşe 'āşık-ı āşüfte-vār

İrdi gül vaḳti İrem gülzārı oldu her ṫaraf
Lālezār-ı bāğ-ı cennet oldu gūyā her kenār

Gülşen içinde dehānuñdan meger rāz açdı bād
Ġoncalar çāk-i girjbān itdiler bı̄-iḫtiyār

Bir güler yüzlü güzel maḫbūbdur gülşende gül
Kim ḳulağına daḳupdur jālelerden gūşvār

Şan benüm yārum gibi mestāne bir maḫbūbdur
Lālenüñ gülşende gördüm şı̄nesinde dāğı var

Şehriyārā nergis olmuşdur şeh-i ezhār kim
Milket-i gülzārda urındı tāk-ı zer-nigār

Yāsemen seyrān için gülzāra gelmiş gūyiyā
Seyr ider göñlekcecük bir şım-ten maḫbūb-vār

Bezm-i gülşende bıçağı düşmez elden sūsenüñ
Ġālibā ḡāyetde mest olmuş durur ol nābekār

Sünbülüñ aḫvālını ḡāyet perişān eyledi
Bu benüm göñlüm gibi sevdā-yı zülf-i tābdār

Yollaruñ pāk eyledi ferrāş-ı bād-ı şubḫ-dem
ṫurur ayağ üzre istikbāl için serv ü çınār

Döşedi atüñ ayağına yaşıl atlas çemen
Ḳandasın seyr-i gülistān eyle gel ey şehsüvār

Rūzgāruñ çünki bu vech ile gördi zı̄netin
Gül gibi bir ḫoş ḡazel baḡladı āñjde hezār

'Āşıḳa gülzār-ı ḫüsnüñdür senüñ evvel bahār
Ey yüzi gül şaçı sünbül vey yanağı lālezār

'Ārife cennet cehennem vaşl u hicrānuñ durur
Luṫf ile ḳahrın yüzidür bu zemistān u bahār

Göñlümüñ evvel bahārı sensin ey gülzār-ı cān
Ruḫların güldür lebüñ ḡonca libāsuñ sebzezār

Sensin ol gül kim bugün bu gülsitân-ı bāğ-ı dehr
Kūyuña teşbîh olunmağ ile eyler iftiḥār

Şıve-i reftāruñ ile ḳadd-i mevzūnuñ senüñ
Bir nihāl-i serve beñzer kim ola ol serve bār

Sensin ol bāğ-ı leṭāfet içre serv-i ḥōş-ḥırām
İşigüñden büstāna irse bād-ı müşk-bār

Ḥıdmet için bir birine tokına ‘ar‘ar ṭurup
İki tat olup bükülüp göstere serv i‘tizār

Gülşen-i ḥüsn içre şaçuñla ruḥuñ fikr ideli
Sünbül ü gül oldu eglencem benüm leyl ü nehār

İşigüñde ḳo beni nālān u giryān olayın
‘Andelj̄b ü cūybār ile güzeldür lālezār

Gözlerüm yaşı olupdur göñlümüñ eglencesi
Ḥōş gelür dıvāneye gāyet kenār-ı cūybār

Sāḳiyā cām-ı muşaffā şun şafā devrānidur
Cān u dil āyīnesinden şāf olup gitsün gubār

Ġarḳa-i baḥr-i ġam olanlara olğıl dest-gır
Sāḳiyā sımın ayağ ile iriş gel Ḥızr-vār

Devr-i güldür durmasun devr eylesün sāğar müdām
Mevsim-i şādı durur n’eyler göñül de inkisār

Yer yüzinde nitekim ḳomaz bürüdetden eser
Her ḳaçan faşl-ı bahār irişse mihr-i tābdār

Nitekim vaḳt-i şitā gidüp gele faşl-ı bahār
Nitekim pinhān oluban leyl ola peydā nehār

Nitekim ‘āşık ḥazın ola vü ḥandān ola yār
Nitekim güller gülüp gülşende ağlaya hezār

Yanayın pervāneler gibi cemālüñ şem‘ine
Bezm-i şādı içre ol sen bir çerāğ-ı şu‘ledār

Sen selāmet gülşeninde gül şen ol ter gül gibi
Ḥayretü olsun melāmet güşesinde ḥār u zār

DER-İSTİĞFĀR-I AĤVĀL-İ BENĪ NEV'-İ İNSĀN
mefā'īlün mefā'īlün Fe'ūlün

'Aceb 'ālemde bu ġavġā nedendür
Bu hāy u hūy bu eyvā nedendür

Başında şōfjnüñ ġara 'imāme
Benüm başumda bu sevdā nedendür

Gözümde āb u göñlümde pür āteş
Yanar hiç bilmezem ammā nedendür

Benüm göñlüm neden nerm oldı çün mūm
Senüñ ġalbüñ 'aceb ġārā nedendür

Gözüñ ādemler öldürür tuᡥaġun
İder ölmüşleri ihyā nedendür

Ya bende bu niyāz u bu temelluġ
Ya sende nāz u istignā nedendür

Yaġar pervāneler per şem'-i meclis
Yine ġandān u nā-pervā nedendür

Ne deñlü aġlasa āh itse bülbül
Güler ana gül-i ra'nā nedendür

Kimisi sāye-veş ġāk ile yeksān
Kimi bir serv-i ġōş-bālā nedendür

Kimi Leylī kimi Mecnūn-ı şeydā
Kimisi Vāmıġ u 'Azrā nedendür

Dilinde kiminüñ naġş u terāne
Kiminüñ āh u vāveylā nedendür

Kimi dıvāne hiç bilmez özini
Kimisi 'āġıl ü dānā nedendür

Kimi mestāne ġalkuñ kimi mestūr
Kimi āşüfte vü şeydā nedendür

Kimisi pārsā vü pāk-dāmen
Kimi ālūde vü rüsvā nedendür

Ḳamu bir ādem oğlı iken insān
Kimi bende kimi mevlā nedendür

‘Anāşırda berāberken bu mađlūk
Kimi ednā kimi a‘lā nedendür

Kimisi eylemiş dūzađda mesken
Kimine Cennetü’l-Me’vā nedendür

Kimisi bir pelās-ı köhne bulmaz
Libāsı kiminüñ djbā nedendür

Kiminüñ meskeni āteş kiminüñ
Mađāmı Cennetü’l-Me’vā nedendür

Kimi dünyā vü ‘uđbādan müberrā
Kimisi řālib-i dünyā nedendür

Kimi Seyyid Nesimj kimi Manşūr
Kimi Keyđüsrev ü Dārā nedendür

Çü birdür cümle mevcūdātuñ aşlı
Arada yā bu istiśnā nedendür

Ḳamu bir mevcidür çün bađr-i ‘aşkuñ
Bu rengārenk olan eşyā nedendür

Kiminüñ seng-i bed-gevherdür adı
Kiminüñ lūlū-yi lālā nedendür

‘Aceb bir şağra-i nāçiz iken dil
Ya anda mevc uran deryā nedendür

Ya ey dānā bir ednā dāne içre
Hezārān řāđı-ı đōş-bālā nedendür

Ya her bir zerredden kılsañ temāşā
Görürsin bir güneş āyā nedendür

Olurken günde biñ şüret hüveydā
Yine nađķāş nā-peydā nedendür

Ḳılup nağş içre nađķāşı temāşā
Bilürmiş dıde-i bjinā nedendür

Velikin Ḥayretiyi đayret almış
Bilemez aşlını aşlā nedendür

Döndürdi kâha kıaddümi bār-ı belâ-yı cev
Varumı hâşılı yile virdi hevâ-yı cev

Çihremde dâne dâne akan yaş degül durur
Yüzüm şuyını dökdi yire mâcerâ-yı cev

Altumda rāya döndi vücûdı olalıdan
Ben mübtelâ-yı cevr ü atum mübtelâ-yı cev

Kaldı ayağda ger elini alup atumuñ
Bir pâre yüregın tayamazsa 'aşâ-yı cev

Zâf ile şanki halka-i dām oldı kâmeti
Görmez henüz dıdeleri dânehâ-yı cev

Gelmezdi kıatraca gözine yidi yem velj
Yem yimeyelden oldı teni şan giyâ-yı cev

Gök hırmeninde encümi şaymazdı kâha ljk
Yire berâber itdi firâk-ı likâ-yı cev

Kendüm bileli mezra'-ı 'âlemde hâşılı
Atum bu deñlü çekmedi bār-ı belâ-yı cev

Hırmen gibi yakamı idersem 'aceb mi çāk
Ceybümde habbe kıalması k'ola bahâ-yı cev

Meydânda esb-i tab'um ile ögdül almağa
Pâ-bend olur kıomaz beni her gâh rây-ı cev

Bu kâyinât-ı cevde gezüp cev-be-cev tamâm
Bir kimse bulmadum k'ide baña 'atâ-yı cev

Ey dil iñende itme gile fakr u fâkıadan
Çekme bu deñlü bār-ı belâyı berây-ı cev

Var Râzj Beg işigine sür yüzüñi ki tã
Ya cev 'atâ ide saña yâhød bahâ-yı cev

Ey cân tabjbi yakdı teb-i tãb-ı gam beni
Ger hâzretüñden olmaya baña devâ-yı cev

Umar dilinde omayasın abbe-i elem
Geldi apua ayret olup ged-y cev

19

ENDER-EVAR-I SPHR- BED-KRDR-I HEMVR
f'iltn f'iltn f'iltn f'iln

Ey felek y sen bir ef'lerle olm arsn
Y yedi balu bir ejderh-y merdm-arsn

Bir mlyim yarsn retde pr-na u nigr
Ma'nde zehri yedi asdan geer bir mrsn

Nice meyl itsn saa bi'llhi merd-i pkbz
Nie erden arda alm bir zen-i bzrsn

Saa erbb- baret nice dil virsn ki sen
Hem be-ayet zt  hem n-pk  hem cevarsn

Bi-aat abesin n-merd alur senden murd
Yz yumazsn pkbz olana bir murdrsn

Grmemidr kimse senden emme-i by- vef
Geri geh reyn atarsn alk geh 'aarsn

Kime l undusa undu baa vird hr- am
Kime yr oldusa oldu baa sen ayarsn

urdu evvel baum zre bir gk alas teng tr
ibet bauma teng oldu gzme trsn

dem olan nice senden uzr itsn ki sen
Gyiy iinde bir ef' yaur geharsn

Dnyen oyunlarn oynarsn air cnna
Her kimle bir iki n kim ler oynarsn

ldrrsn ildrp ser-pene air urbe-vr
Mur- bk de olursa bir kii aldarsn

Nie serdru bu dar baına dar eyled
Nie bi Dry berdr eylemi addrsn

Gnde yz bi hle v tezvr idersin 'leme
Yine kimse vf olmaz  'aceb searsn

Merdüm-i zeyrek gerek kim ola hîleñden emjñ
Mişlüñi 'âlemde gözler görmedük 'ayyârsın

Her kimüñle virdüñ alduñsa beş on gün 'âkıbet
Kârını zâr eyleyüp bāzârını bozarsın

Hayretü bu dehr-i fânıñden şikâyet niçe bir
Fâriğ ol sen ehline işmarla anı varsın

20

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'jlü fâ'ilün

Söyler zebân-ı hâl ile dir bülbül-i çemen
Faşl-ı bahâr irişdi şarâb içmemek neden

Dürlü şüküfe şöyle tonatdı çemen yüzün
Cümle nücümü yire döşedi şanur gören

Ŧıfl-ı şüküfe bir yire cem' oluban yahöd
Göñlekçek olup oyuna başladı yâsemen

Yâ sohbət ehlidür oturlar taraf taraf
Her biri 'ayş u 'işret ü şādide oluban

Nergis gözin süzüp ege komış külâhını
Mestâne goncalar oturur çāk-pjrehen

Güller boyun kulağ açup āşüfte eylemiş
Vardur hezâr nâlede murğ-ı çemen çü men

Hjâr-ı belâlar içre benüm gibi fi'l-meşel
Egmiş benefşe boynını bād-ı ğam-ı huzân

Şahrâ demi irişdi göñül lâleler gibi
Yan taze taze dâğ ile dijvâne oluban

Gör gel yine şafâsını merdâne ey göñül
Maħbûba döndi tonanuban çarh-ı pjre-zen

Çün zjnetin bu vech ile gördi zemânenüñ
Āb-ı revân vâlih olup gitdi kendüden

Büyüñ iletdi gülşene beñzer ki bād-ı şubh
Girdi bugün bu goncalaruñ göñline iñen

İki büküldi kalğup ayağ üstine çemen
Açıldı gül didi esen ol dāyimā esen

Kim bizi hōş-dem eyledüñ 'âlemde hōş-dem ol
Seyr it hemîşe gülşen-i bâğ içre şād ü şen

Cân kulağıyla diñlese gül yaraşur şehā
Bülbül gibi bu maṭla'a açduḡca ben dehen

Ḥad lâle ḡaṭ benefşe eyā yâsemen-beden
Sensin benüm bu göñlümüñ evvel bahārı sen

Sen bir bahār-ı cān [u] göñülsin ki faḡr ider
Bu sebzezār işigüñe teşbîḡ olunmadan

Bir gülbün-i leṭâfet-i bâğ-ı cemâlsin
Eksük degül şükûfelerüñ nâz u şîveden

Faşl-ı bahār u vaḡt-i zemistân ki devr ider
Mihr ile cevre beñzedürem bende ya'nı ben

Mihr ile 'âlemümi bahār eyle gel benüm
Mihr eyle kıлма yazumı kışumı güz iñen

Bir bülbülem ki gülşen-i ḡüsnüñde dem-be-dem
Gül ruḡlaruñ meddâḡına açmışam dehen

Gülşen içinde gül gibi sen gül şen ol müdām
Bülbül gibi benüm begüm alsun yerüm diken

Sen şem' gibi şoḡbet-i şādıde ḡurrem ol
Pervâne gibi ben yanayın nār-ı şevḡe ben

Çarḡ-ı ḡüsünde gül gibi kılduḡca sen ḡarār
Ḳara yir ile bir olayın sâye gibi ben

Ben Ḥayretiyem ağlayayın hem-çü 'andelîb
Gülsün gül oyna ey yüzi gülşen hemîşe sen

21

mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'jü fâ'ilün

Geçdi yanumdan ağzuma söḡdi bir iki yār
Güya ki biz ḡulina şeker şandı şehriyār

Mest eyledi yine bir aḡız söz ile beni
Güya ki şandı ağzuma bir cām-ı hōş-güvār

Sögmek degüldür ol baña i'zâz için beni
Dürç-i lebinden eyledi dürr ü güher nisâr

Sögdükçe baña medhi daği hōş gelür dile
Tūṭṭi şeker yidügi sözi olur âbdâr

Maḥmūr-ı cām-ı fürkatem acı sözi baña
Tatlu dilinden özgelerüñ yeg hezâr-bâr

Gül gibi açılıp yine oldum güşâde-dil
Sögmekle baña çünkü dehân açdı gönca-vâr

Bilmem ne sihr okıdı kim oldu o dem hemân
Boyumca guşşa bir nefes içinde târ u mâr

Meydân-ı 'aşk içinde 'Alîlik idüp yine
Ġam leşkerine urdı zebân ile Zü'lfikâr

Düşnâm ile şu taş ki baña urdı her biri
Ġam leşkerine oldu şıgınmağa bir hişâr

Bend-i belâdan eyleyüp âzâd bendesin
Bir sözle itdi milket-i şâdide şehriyâr

Gülzâr-ı hüsn içinde boyı bir nihâl idi
Bu nuṭṭ-ı âbdârı aña oldu berg ü bâr

Çün oldu gönca gibi çü düşnâma başladı
Bir şi'r okıdı gül gibi bu ṭab'-ı hōş-güvâr

Düşnâm ile bu kuluñı kılduñ çü kâmkâr
Şırın sözüne eyleyeyin cānumı nişâr

Yüz berkidüben eyledüm eksüklüñe tamâm
Baña ne deñlü sögesin ey yâr vechi var

Yok yok yañılmışam nice sögmekdür ol baña
Luṭf u keremler eyledüñ ey şıvekâr yâr

Luṭf eyledüñ kemine du'âcuñda bu kadar
Söylemege yoğ idi egerçi ki iktidâr

Bir zerre gibi kalduruban ḥâkden beni
Kılduñ kuluñı hem-ser-i ḥurşid-i tâbdâr

Devlet degül midür di e bi'llâhi ey göñül
Biz bendesini her nice ögerse şehriyâr

Sögmek degüldür ol baña incinme hürrem ol
Biñ şive ile nâz ile eyleyüben şümâr

Bezm-i maḥabbete çağıruban konuqladı
Ḥayrânla Ḥayretî yine tatlu ile nigâr

Ben nâtüvânı niçeye dek dehr-i kîne-cüy
Derd ü ğam ile iñlede yâ Rabbi zâr ü zâr

Varımadın cihânda dıraḥt-ı ümîdine
Kaldı cihânda dest-i ‘anâ ile sengsâr

Hergiz yeşermedi bu nihâl-i murâdum âh
Her niçe kim şuvardı ise eşk-i cüybâr

Kaldum bu ğurbet ilde ayakda zelil ü hâr
Kıldı işümi iltemedi başa rûzgâr

Yaş nice dökmeyem k’elem-i rûzgârdan
Çeşm-i ümîd-dide-i bahtum tulu ğubâr

Hâlüm ḥarâb u dide pür-âb ü ciger kebâb
Dil bî-ķarâr u şışe-i ḥâtırdâ inkisâr

Bî-yâr dâd-ı dehr ile göñlüm tulu melâl
Âlâm-ı cevr-i devr ile dil mübtelâ vü zâr

Derd ü ğam ile ğuşşamı ey Rüstem-i cihân
Destânlar itdi ‘âleme bu Zâl-i rûzgâr

Bir mûya döndi mûye ile cân-ı nâtüvân
Bir nâle döndi nâle ile cism-i pür-figâr

Tîmâr eyle derdüme gel ey tabîb-i cân
Bir mübtelâyı koma belâlarda ḥâr u zâr

Envâr-ı ḥamiyyetle uyar şem’-i bahtumı
Ben daḥi bir çerâğuñ olayın şehâ ne var

Mihnet şebinde kaldı dil-i Ḥayretî iriş
Bahtını himmet âbı ile uyḥudan uyar

Ehl-i niyâz bendelere kâm-baḥş olup
Olğıl hemişe devlet ü ‘izz ile kâmkâr

MUSAMMATLAR

1

Terkib-i Bend Der-Merşiyeye-i Memi Şâh ve Muştafâ Rahimehumu'llâh
mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ljü fâ'ilün

Dünyâ didükleri ne 'aceb pıre-zâl imiş
Leyl ü nehâr pışesi mekr ile âl imiş

Ehl-i başjrete göre bir kaḥbe-i kabjḥ
A'mâ yanında dilber-i şâḥib-cemâl imiş

Beş gün bunuñ bu salṭanat u ṭumṭurākına
Dikḫatle nâzır olsa kimesne ḥayâl imiş

Nekbet bucağı miḥnet evi ğuşşa ğüşesi
Derd ü belâ fezâsı maḥall-i cidâl imiş

Tjmârı mâr ü devleti let balı pür-belâ
Mâl ü menâline nâzar itseñ melâl imiş

Her şenligünüñ âḥiri bir mâtem-i ğariḫ
Ve'l-ḥâşılı kemâlinüñ ardı zevâl imiş

Bu mülk içinde bir niçe gün beglig eyleyen
Şol bir faḫjr-i kâni' olan ehl-i ḥâl imiş

Ger isteseñ ki kesb idesin 'ömr-i cāvidân
Ölmezden öñdin ölmege sa'y ideğör hemân

Bâğ-ı cihân bitürmiş idi iki ḥōş nihâl
Ḳâmetlerini dest-i ecel bükdi kıldı dâl

İki gül idi ğülşen-i dehr içre oldılar
Bād-ı ḥazân-ı merg ile fi'l-ḥâl pâyemâl

Birisi mâh ü birisi mihr-i münjr idi
İrişdi ikisine de vâ-ḥasretâ zevâl

Ḥaḫḫuñ cemâline iki mir'ât-ı şâf idi
Seng-i ḥavâdiş itdi dirjğâ şikeste-ḥâl

Bâğ-ı zemānenün yüzi suyu iken dirjğ
Uş yire geçdi ol iki ser-çeşme-i zülâl

Bu menzil-i fenâdan ikisi bir aradan
Mülk-i bakāya eylediler ya'ñj irtihâl

H̄āb oldu gözde birisinüñ kara saçları
Oldı gönül de birisinüñ kaşları hayāl

Cān gibi gözden eyleyüben özlerin nihān
Bir yerden oldu ol iki rūḥ-ı revān revān

Çok tāze gül bu ḥāk ile yeksān olup yatur
Çok ḡoncanuñ derünü ṭolu kan olup yatur

Çok ṭurralar ki riṣte-i cān idi her kılı
Şimdi bu kara yerde perişān olup yatur

Çok saç ki kılmış idi niçe 'aqlı tārmār
Çok tārı şimdi mār ile piçān olup yatur

Dün gördüğüñ senüñ ol iki genc-i nāzenjñ
Seyr eyle gör bugün nice vjṛān olup yatur

Ya'ñi ol iki serv-i ser-efrāz-ı cāme-pūş
Yüz urdı kara ṭopraḡa 'uryān olup yatur

'Ālem durur bu ben niçe 'allāmeyem diyen
Gördüm bu dehrüñ işine ḡayrān olup yatur

Şüretde zindeyem dirilür miskjñ ādemj
Ma'ñj yüzinde her biri bj-cān olup yatur

'Ömrün baḡası dünyede bir ān imiş dirjḡ
Her bir vişālüñ āḡiri hicrān imiş dirjḡ

Ey bj-vefā felek kanı şeh Muştafā kanı
Yā n'eyledüñ Memiyi o nūr-ı Ḥudā kanı

Gözden ṭolundu gün gibi şām olmadın henüz
Kıldı cihānı zulmet o şems-i duḡā kanı

Cān 'ālemi ki anlar ile idi müstenjṛ
Ol āfitāb n'oldı o bedr-i ducā kanı

Ol mülk-i ḡusne mālīk olan şāhı n'eyledüñ
Yā ol nigār-ı şāḡib-i ḡilm ü ḡayā kanı

Ol cān u dil marjzine derdi devā olan
Ol āsitān-ı devleti dārü'ş-şifā kanı

Yā ol ayaḡı ṭopraḡı başlarda tāc olan
Ol izi tozı gözlere kuḡl ü cilā kanı

Bāğ-ı cināna deñlü kınad bükdiler gibi
Yā Rabbi yā ol iki hümāyün hümā kıanı

Bu āşiyāneden yine uçdı iki hümā
Her kim işitdi dir *radıya'llāhu 'anhümā*

Yā Rab bi-ħaqq-ı pertev-i envār-ı Muştafā
Yā Rab bi-ħaqq-ı meşreb-i sultān-ı evliyā

Yā Rab bi-ħaqq-ı ān şeh-i mesmūm-ı rāh-ı Ĥaqq
Yā Rab bi-ħaqq-ı şāh-ı şehıdān-ı Kerbelā

Yā Rab bi-ħaqq-ı seyyid-i sādāt-ı ins ü cān
Yā Rab bi-ħaqq-ı ādem-i evlād-ı Murtażā

Yā Rab bi-ħaqq-ı Bākır-ı ĥāliş-derūn-ı rāh
Ya'nı kıulūba ol ayağı tozu kıımyā

Yā Rab bi-ħaqq-ı Ca'fer-i Şādık imām-ı dıñ
Yā Rab bi-ħaqq-ı Kāzım-ı ser-çeşme-i vefā

Yā Rab bi-ħaqq-ı meşhed-i sultān-ı heştümıñ
Yā Rab bi-ħaqq-ı Ka'be-i erbāb-ı bā-şafā

Yā Rab bi-ħaqq-ı şıdk-ı Takı 'ızzet-i Nakı
Yā Rab bi-ħaqq-ı ān dü şehensāh-ı eñiyā

Yā Rab bi-ħaqq-ı 'Askerı vü Şāhibü'z-zamān
Eyler niyāz yüz tutuban Ĥayretı saña

Ĥāşır it yarın sen anları evlād-ı Şāh ile
Olsun münır cānları nūr-ı İlāh ile
2

Terci'-i Bend Ender-Şikayet-i Mehcūrı vü Dürı
mef'ülü fā'ilātü mefā'ılı fa'ilün

Gitdüm diyār-ı fırkıate ey şāh el-vedā'
Oldum belā vü miñnete hem-rāh el-vedā'

'Arz eylesün yer ehline bu mācerāyı eşk
Yazsun felekler üzre kıkup āh el-vedā'

Demler durur ki levħa-i çihremde kıan ile
Ey eşk-i dıde yazıla her gāh el-vedā'

Terk itmez idüm işigüñi lık kıorkaram
Od ura şehre āh-ı seħergāh el-vedā'

Düşmenler ile sen esen ol dōstum hemān
Virsün benüm de şabrumı Allāh el-vedā'

Hicrān iline şaldı beni rūzgār āh
Ey göz kan ağla ey göñül eyle hezār āh

Bir hastayam ki şerbet-i dermāna irmedüm
Bir 'aşıkam ki vuşlat-ı cānāna irmedüm

Bir zerreyem ki vāşıl-ı şems olmadum henüz
Pervāneyem ki şem'-i şebistāna irmedüm

Yaşum gibi yüz üzre sürindüm yolında çok
Biñ sa'y ile o serv-i hırāmāna irmedüm

İçdüm belā piyālelerin bezm-i gamda ljk
Hümhāne-i maḥabbet-i cānāna irmedüm

Vā ḥasretā ki zulmet-i hicrāna düşdüm uş
İskenderem ki Çeşme-i Ḥayvāna irmedüm

Hicrān eline şaldı beni rūzgār āh
Ey göz kan ağla ey göñül eyle hezār āh

İtdüm diyār-ı ğurbete gerçi sefer dirjğ
Zādum gam oldu ince bu yol mā-ḥazar dirjğ

Sen gülden ayrılaldan işidüp fiğānumı
Bülbül hezār zār ile dir her seḥer dirjğ

Sen mū-miyān u sım-bedenden cüdā benüm
Kıldı felek belümi bugün zer kemer dirjğ

Derdüñ devā yeterdi baña ey ṭabjb-i cān
Hālümnden olmayayduñ eger bj-ḥaber dirjğ

Fürkat diyārıdur baña şimden girü maḳām
Muḥkem yapıldı bāğ-ı vişāl üzre der dirjğ

Hicrān iline şaldı beni rūzgār āh
Ey göz kan ağla ey göñül eyle hezār āh

Göz göre cānum itdi tenümden felek ba'jd
Naḥs oldu gitdi olmadı bu ṭālī'üm sa'jd

Yıkdı göñül sarāyını hicrān eliyle çarḥ
Bāğ-ı vişālūñe yapıaldan der-i ümjd

Ḳıldı felek işin bu ben eksüklinüñ tamām
Sen şāh-ı ḥüsnüñ eylesün 'ömrin Ḥudā mezjd

Ağyārı kes yanuñdan eyā serv-i ḥōş-ḥırām
Bāğ-ı vişāl içinde yaraşmaz iñen peljd

İki gözüm cihānı senüñle görürken āh
Cānum gibi iki gözüm olduñ mı nā-bedjd

Hicrān iline şaldı beni rüzgār āh
Ey göz ḳan ağla ey göñül eyle hezār āh

'Azmüm reh-i firāḳadur illā ne müşkil āh
Derdā vü ḥasretā vü dirjgā ne müşkil āh

Sen gül- 'izār-ı ḡonca-dehenden cüdā baña
Raḡm itdi didi bülbül-i gūyā ne müşkil āh

Āsān gelür maḡabbet egerçi baña bugün
Hicrān olıcaḳ arada ferdā ne müşkil āh

Derd ü belā vü ḡam ola yārān Ḥayretj
Ağyār saña yār ola derdā ne müşkil āh

Āh eyle ey göñül demidür ḳan aḳıt gözüm
İns ü melek ḳamu diye ḡayfā ne müşkil āh

Hicrān eline şaldı beni rüzgār āh
Ey göz ḳan ağla ey göñül eyle hezār āh

3

Tercj'-i Bend-i Şikāyetgüne Ez-Derd ü Belā-yı 'Aşḳ Gūyed
mefā'jlün mefā'jlün Fe'ülün

Ala gözlüm baña āl itdi 'aşḳuñ
Gözümüñ yaşını āl itdi 'aşḳuñ

Baña yine 'aceb ḡāl itdi ışḳuñ
Belā bendinde ḡalḡāl itdi 'aşḳuñ

Beni baş açuḳ abdāl itdi 'aşḳuñ
Ḳadüm iki büküp dāl itdi 'aşḳuñ

Beni bj-ḳjil ü bj-ḳāl itdi 'aşḳuñ
Ḳoyuban pūteye ḳāl itdi 'aşḳuñ

Egerçi zāhiren lāl itdi ‘aşkuñ
Göñül şehrinde dellāl itdi ‘aşkuñ

‘Aceb bu ‘aşk elinden n’ideyin ben
Varup bārj ilinden gideyin ben

Beni zülfüñde berdār itdi ‘aşkuñ
Cihānı gözüme dar itdi ‘aşkuñ

Beni ey yüzi gül zār itdi ‘aşkuñ
İşigüñ baña gülzār itdi ‘aşkuñ

Baña sensüz güli nār itdi ‘aşkuñ
Senüñle nārı gülnār itdi ‘aşkuñ

Baña n’itdiyse ey yār itdi ‘aşkuñ
Ĝam u endūh ile yār itdi ‘aşkuñ

Efendi kuluña kār itdi ‘aşkuñ
Bu bĵ-kārı dil-efgār itdi ‘aşkuñ

‘Aceb bu ‘aşk elinden n’ideyin ben
Varup bārj ilinden gideyin ben

Gözümüñ yaşını kan itdi ‘aşkuñ
Be-hey zālīm neye kan itdi ‘aşkuñ

Beni bĵ-cism ü bĵ-cān itdi ‘aşkuñ
Baña küfrini ĵmān itdi ‘aşkuñ

Baña derdüñi dermān itdi ‘aşkuñ
Büküp kıaddümi bĵ-cān itdi ‘aşkuñ

Beni ey dōst giryān itdi ‘aşkuñ
Bir āteş yakdı biryān itdi ‘aşkuñ

Beni mülk-i ğama ħān itdi ‘aşkuñ
Kuluñı özge sulṭān itdi ‘aşkuñ

‘Aceb bu ‘aşk elinden n’ideyin ben
Varup bārj elinden gideyin ben

Bu göñlüm her kaçan yād itdi ‘aşkuñ
Elinden dād u feryād itdi ‘aşkuñ

Beni beñzer yine yād itdi ‘aşkuñ
Beni benden girü yad itdi ‘aşkuñ

Baňa zehr-i ğamın zād itdi ‘aşkuñ
Beden kaydından āzād itdi ‘aşkuñ

Beni Ferhāda üstād itdi ‘aşkuñ
Ciger dāğına mu’tād itdi ‘aşkuñ

Bu maħzūn göñlümi şād itdi ışkuñ
Harābāt içre irşād itdi ‘aşkun

‘Aceb bu ‘aşk elinden n’ideyin ben
Varup bārj ilinden gideyin ben

Büküben kāmētüm yā itdi ‘aşkuñ
Gözüm yaşını deryā itdi ‘aşkuñ

Baňa uyħuyı rüyā itdi ‘aşkuñ
Gözüm yaşın Şüreyyā itdi ‘aşkuñ

Cihān bāğında gūya itdi ‘aşkuñ
Beni bir murğ-ı gūyā itdi ‘aşkuñ

Göñül şehrinde me’vā itdi ışkuñ
Beni şehre içre rüsvā itdi ‘aşkuñ

Melāmet kūçesinden Hayretiyi
Yine rüsvā vü şeydā itdi ‘aşkuñ

‘Aceb bu ‘aşk elinden n’ideyin ben
Varup bārj ilinden gideyin ben

4

Müsebba’ Ender Şikāyet-i Çarħ-ı Sitze-Kār
fā’ilātün fā’ilātün fā’ilātün fā’ilün

Gülmedi gül gibi açılmadı göñlüm bir zamān
Ğonca-veş dem-besteyem derd ile bağrum tolu kan
Lāle-vār eksük degül cānumda bir dāğ-ı nihān
Gözüme her bir çemen bir hañçer-i terdür hemān
Hāşılı zindānum olmışdur bahār u büstān
Bir belālu bülbülem işüm durur āh u figān
El-amān ey çarħ-ı bed-kirdār elüñden el-amān

Kılmadıñ ben nā-murādı gitdi bir dem ber-murād
Virmedüñ oynuma kaldı şeşder-i ğamdan güşād
Germ iken bāzārumı bozduñ kesād itdün kesād

Var iken cānān ile cān ile ten var ittiḥād
Araya hicrān düşürdüñ çok fesād itdüñ fesād
Yine senden saña feryād ideyin ey bed-nihād
El-amān ey çarḥ-ı bed-kirdār elüñden el-amān

N'eyledüm ben saña kim ney gibi nālān eyledüñ
Şem'-i bezm-ārā gibi sūzān u giryān eyledüñ
Derd ile bağrum şurāḥi-veş tolu kan eyledüñ
Yire çalduñ cür'a tek ḥāk ile yeksān eyledüñ
Bir şınuḡ sāğar gibi pāmāl-i devrān eyledüñ
'Aqlumı şoḥbet şoñı gibi perişān eyledüñ
El-amān ey çarḥ-ı bed-kirdār elüñden el-amān

Hey ne āl itdüñ baña bi'llāhi ey gerdün-ı dūn
Kim gözüm yaşını bir reng ile kılduñ lālegūn
Eyledüñ ḥālüm digergūn oldu baḥtum ser-nigūn
Ayağumda bend-i ğam boynumda zencir-i cūnūn
Cān ḥariḡ-ı nār-ı hicrān ten ğariḡ-ı baḥr-i ḥūn
Ṭāḡatūm ṭāḡ oldu ğāyetde zebūn oldum zebūn
El-amān ey çarḥ-ı bed-kirdār elüñden el-amān

Ḥayretü ğamġini ḥiç 'ālemde dil-şād itmedüñ
Ḳurtarup bend-i belādan gitdi āzād itmedüñ
Luṭf idüp bir dem dil-i vjṛānın ābād itmedüñ
Niçe yıldur zulm idersin bir ağız dād itmedüñ
Ḳaldı mı bir ğam ki cānın aña mu'tād itmedüñ
Kimi yād itdüñ ki şoñ demde yine yad itmedüñ
El-amān ey çarḥ-ı bed-kirdār elüñden el-amān

5

Müseddes Ender Tazallüm-i Cevrh Felek
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Olmadum devründe bir dem şād elüñden ey felek
Olmadı vjṛāne dil ābād elüñden ey felek
Oldı şabrum ḥırmeni berbād elüñden ey felek
Zulm ider dād eylemezsin dād elüñden ey felek
Bārj öldür olayın āzād elüñden ey felek
Āh elüñden ey felek feryād elüñden ey felek

Dem mi var kim ğonca-veş bağrum tolu kan olmaya
Gül gibi yā dāmenüm pür-ḥār-ı hicrān olmaya
Lāle-veş cānumda dāğ-ı nār-ı ḥırmān olmaya
Ḥāṭırum sūnbül gibi yāḥöd perişān olmaya
Yā zamān olur mı gülşen baña zindān olmaya
Āh elüñden ey felek feryād elüñden ey felek

Virmedüñ fırsat çü yâr ile idem 'ayş-ı müdâm
Nûş idem bezm-i vişâlinde şarâb-ı lâle-fâm
Ben de iller gibi 'âlemden alam fi'l-cümle kâm
Ġayrı meclisde gerekmez şunmasunlar baña câm
Kim baña devründe 'ayş itmek ħarâm oldu ħarâm
Âh elünden ey felek feryâd elünden ey felek

Başuma dâr-ı cihânı dar iden sensin benüm
Gözüme bu çetri teng ü târ iden sensin benüm
Meskenüm gülzâr iken pür-ħâr iden sensin benüm
Cânumı ħoş-hâl iken bjmâr iden sensin benüm
Göñlümi her nesneden bızâr iden sensin benüm
Âh elünden ey felek feryâd elünden ey felek

Bozulup ey zâl-i fânî tiz günde çenberüñ
Göreyin kim toba ola meydân-ı miħnetde serüñ
Dutilup mâhuñ zevâle ire mihr-i enverüñ
Yerlere ola berâber Ħayretî gibi yerüñ
Kim yerin ħâk eyledüñ ol bir avuç ħâkisterüñ
Âh elünden ey felek feryâd elünden ey felek

6

Der-Beyân-ı Bî-Vefâyî-i Rûzgâr Mî-Güyed
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Geldi devrân-ı şafâ irişdi eyyâm-ı bahâr
Gül gibi açıldı güldi her göñül bî-iħtiyâr
Her kişi la'lîñ ayağ aldı eline lâle-vâr
Mey çıkup başına oldu her gedâ bir tâcdâr
Ben belâ küncinde kaldum derd ile bjmâr u zâr
Âh elünden ey cefâsı çok vefâsuz rûzgâr

Ġamdan âzâd oldu 'âlem ben giriftâr-ı firâķ
Hep şafâ bezminde il ben sâkin-i gâr-ı firâķ
Her kişinüñ meskeni gülşen benüm ħâr-ı firâķ
Her göñül ħoş-hâl ü ben derd ile bjmâr-ı firâķ
Bir dem eksük olmadı cânumdan âzâr-ı firâķ
Âh elünden ey cefâsı çok vefâsuz rûzgâr

Ķaldı âzâd itmedüñ bend-i belâdan sen beni
Redd idüp dür eyledüñ bezm-i şafâdan sen beni
Yad kılduñ cümle yârân-ı vefâdan sen beni
Eyledüñ bigâne her bir âşinâdan sen beni
'Âķıbet ayru düşürdüñ Muştafâdan sen beni
Âh elünden ey cefâsı çok vefâsuz rûzgâr

Gül gibi dâmân-ı vaşl-ı yâra bulup dest-res
Dutdi devründe gülistân-ı şafâyî ħâr u ħas

Bezm-i şādide sürer el yüze şükr idüp mekes
'Andeljbüñ yiri miḥnet ḥārı tütjñüñ kafes
İdüben senden şikāyet saña dirler her nefes
Åh elüñden ey cefāsı çok vefāsuz rüzgār

İt raķibüñ baḥtını devründe meymün eyledüñ
Ṭālī'in zāguñ hümā gibi hümāyün eyledüñ
İşin ol bed-gevherüñ vardukca altun eyledüñ
Hāşılı her kem-'ayāruñ ḳadrin efzün eyledüñ
Ḥayretj bj-çāreyi ḳahr ile mağbün eyledüñ
Åh elüñden ey cefāsı çok vefāsuz rüzgār

7

Ġazel-i Seyyid Ḥüseyn Nesimj Taḥmīs-i Ḥayretj
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ayrılık cān u göñül şehrini vjṛān eyledi
Yaḳdı yıḳdı dōstum ḥāk ile yeksān eyledi
Ḳomadı cem'iyet-i ḥāṭır perjšān eyledi
Fūrḳātüñ derdi nigārā bağrumı ḳan eyledi
Rüzgār oldu muḥālif vaşlı hicrān eyledi

Pādişāhum bendeñi tā senden ayırdı felek
Nūr idüñ sen djde-i rüşenden ayırdı felek
Bülbül-i ğam-djdeñi gülşenden ayırdı felek
Cānumı ya'nj vişālüñ benden ayırdı felek
Gel bu cānsuz āşıkı gör kim ne bj-cān eyledi

Bāğ-ı cennet baña kūyuñdan cüdā gülşen degül
Gözüme sensüz diken olmuş durur gülşende gül
Cān revān olsun saña rūh-ı revānum ten degül
Senden ayru düşdüğüm taḳdjır imiş benden degül
Ḥaḳdur ey cān her ne kim taḳdjır-i Yezdān eyledi

Niçe bir vādij-i miḥnetde göñül āh eyleye
Yā niçe bir yüz tütup dergāha yā Şāh eyleye
Umaram luṭfuñ bu ben güm-rāhı hem-rāh eyleye
Derdümüñ dermānını fazlından Allāh eyleye
Her devāsuz derde dermān ol ki dermān eyledi

Göñlüme bezm-i maḥabbetde olup hem-dem ğamuñ
Anuñ için niçe demlerdür ki sürür dem ğamuñ
Mey yerine içürür lıķin dem-ā-dem dem ğamuñ
Bağrumuñ ḳanın gözümdeñ aķıdur her dem ğamuñ
Ey şanem şevḳuñ beni gör kim ne giryān eyledi

Zāhidüñ her dem mekānı ğuşe-i kāşānedür
Rind-i meyḥāruñ yeri her laḥza devlet-ḥānedür

'Āşıka mesken hemişe künc-i miḥnet-ḥānedür
Sırr-ı 'aşkuñ genc imiş anuñ yeri vıjrānedür
Yağdı 'aşkuñ göñlümi ol gence vıjrān eyledi

Ḥayretiyem kim boyun virdüm belā şemşirine
Cānumı itdüm hedef cānā melāmet tırine
'Āşıkuñ ölmekden artuğ pes daḥi tedbjri ne
Cānını virdi Nesimj çün şaçuñ zencirine
N'ıçün anuñ meskenin zencir ü zindān eyledi

8

mef'ülü mefā'jlün mef'ülü mefā'jlün

Yāruñ ruḥ u zülfin gör bil küfri vü ĵmānı
Vechine naḫar kıı bağ gör āyet-i Qur'ānı
Dil ḥānesini pāk it bul anda o sulṫānı
Ey ṫālib olan 'ārif seyr itmege cānānı
Dikḫatle temāşā kıı her gördüğüñ insānı

Şol şüret-i cānānsın kim şüret-i Raḫmāndur
Vechüñde olan ḫaṫlar hep āyet-i Kur'āndur
El-mü'minü mir'ātün Ḥaḫdan saña bürhāndur
Çün āyine-i cānān ol şüret-i Raḫmāndur
Bu āyineye gel bağ gör sūret-i Raḫmānı

'Āşıklar imiş yāruñ şādıkları 'āşıklar
Cān gözin açan Ḥaḫkuñ envārına lāyıklar
Ger görse 'aceb midür cānānı uyanıklar
Şüretde görünmez cān dirlerse münāfıklar
Sen cāna naḫar kıısun görmek dileyen anı

Çün aḫsen-i takvime nā-ḫağ dir imiş münkir
'Āşıklara ṫa'n eyler kūr u ker imiş münkir
Maḫbūb temāşāsın men' eyler imiş münkir
İnsāf id e bi'llāhi özge ḫar imiş münkir
Kör gözlerinüñ nūrı yoğdur göremez anı

Zihinde riya olsa gelmez bu yola zāhid
Şanma bu 'amellerle firdevs bula zāhid
Dıdār şafāsından bj-behre ola zāhid
Sen ḫüsn-i dil-ārādan göz yumsa n'ola zāhid
Ḥuffāş gözi görmez ḫurşid-i dirahşānı

Şol müy-ı miyānuñdan cānā bir eşer ṫuysam
Esrār-ı dehānuñdan ey la'li şeker ṫuysam
Bā-'ayn-ı 'ināyetle bu mūra naḫar ṫuysam
Ey dilber-i rüḫāñj cān sırrın eger ṫuysam
Bir ḫabbeye almazdum şad mülk-i Süleymānı

Ey Hayretî yüzüñ sür hâk-i der-i cānāna
Vaqt oldı sücüd eyle ol Hâzret-i Sulţāna
Rāz-ı dil-i pür-derdi insāna di insāna
Esrār sözün Aḥmed keşf eyleme nādāna
Ḥayvāna maḥal görme sen Çeşme-i Ḥayvānı

9

Muḥammes Ender Medḥ ü Şenā-yı Evrenos-zāde
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Serverā bed-hāh olan saña Yezîd olsun Yezîd
Dāyimā virsün murāduñ mivesin naḥl-i ümîd
Dîde-i baḥtuñ uyansun ṭālî'üñ olsun sa'îd
Her giceñ Qadr ü Berāt olsun günüñ Nevrüz u 'ıyd
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Bir şeh-i mesned-nişîn-i baḥt u 'izzetsin bugün
Āfitāb-ı maṭla'-ı şubḥ-ı sa'ādetsin bugün
Şāhbāz-ı āşiyān-ı 'izz ü devletsin bugün
Hāşılı bir şîr-i merdān-ı şecā'atsin bugün
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Destüñe virildi sulţānum 'inān-ı devletüñ
Çek nic'isterseñ kepādeñdür kemān-ı devletüñ
Ehl-i faḫruñ melce'idür āsitān-ı devletüñ
Ḥaşra deñlü zāyil olmasun zamān-ı devletüñ
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Ġonca-veş kan yutsun a'dā sen açıl gül gül gibi
Göñlüñi bir dem perişān eyleme sünbül gibi
Çarşuña el kavşurup dursun güzeller kul gibi
Ehl-i diller okıyup medḥüñ disün bülbül gibi
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Rübeh-i dünyāya baş indürme şîr ol dāyimā
Geç serîr-i 'adl ü inşāfa emîr ol dāyimā
Pertevüñ şal 'āleme şems-i münîr ol dāyimā
Ḥākden kaldur faḫîri destgîr ol dāyimā
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Himmetüñ ġāyet bülend ü ḫadrüñ a'lādur senüñ
Jengden āyîne-i ḫalbüñ mücellādur senüñ
Ehl-i faḫra işigüñ 'arş-ı mu'allādur senüñ
Yarıcıñ hiç ġam yime va'llāhi Mevlādur senüñ
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Gönlüñ alçakdur velikin himmetüñ a'lâdadur
Ğıll u ğışdan her nefes mir'ât-ı kalbüñ sâdedür
Saña cân ile kul olan ğuşşadan âzâdedür
Şâh-ı çarh-ı çârümün kapuñda bir üftâdedür
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Şüretâ begsın velikin şıretâ dervışsın
Nüşsın şadıqlara ehl-i nifâka nışsın
Zahmsın bed-kışe ammâ merhem-i dil-rışsın
Virme yüz şırırre sen bir şâh-ı hayr-endışsın
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

'Âdetüñ dâyim 'aâtadur bezldür eltâfdur
Şan'atuñ her dem sehdâdur 'adldür inşâfdur
Şu gibi hem gönlüñ alçak hem derünuñ şâfdur
Saña bu hulık ile hep halk-ı cihân vaşşâfdur
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Saña bu hüs ü bu hulık ile bu yâl ü bâl ile
Yalıñuz insân degül meddâh olanlar kâl ile
Murğ u mâhğ medğ okur durmuş zebân-ı hâl ile
Her birinüñ dilde zikri devlet ü ikbâl ile
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Mazhar-ı luğf-ı Hudâsın sen erenler cânıçün
Menba'-ı cüd u 'aâtâsın sen erenler cânıçün
Ma'den-i hilm ü hayâsın sen erenler cânıçün
Nağd-i cân-ı Murtažâsın sen erenler cânıçün
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Gelmemişdür Evrenosjilerde sence evren er
Nağd-i Haydarsın vilâyetde bugün ey şır-i ner
Bir zebûnuñdur senüñ bu ejdehâ-yı heft-ser
Şâhib-i seyf ü kalemsin pür-hünersin pür-hüner
Dünyeler durdukça dur 'ömrün mezîd olsun mezîd

Heft kişver pâdişâhınıñ yarar bir kulısın
'Abd-i hâşısın erenler cânıçün maqbülüsün
Gâzj begsın gerçek ersin kuşâğuna dolısın
Şundi gerçekler saña câm-ı murâduñ tölısın
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Hak murâduñ gönlüñe göre müyesser eylemiş
Kalbüñi öz kendü nuriyle münevver eylemiş
Mesned-i 'izzet serjinde muqarrer eylemiş
Luğf idüp her yerde manşür u muzaffer eylemiş
Dünyeler durdukça dur 'ömrüñ mezîd olsun mezîd

Hayretiyem āsitānuñ itlerinüñ biriyem
Ol kapunuñ bir tuz etmek gözedür Kıtmıriyem
Ben de hālümce şadākat bışesinüñ şıriyem
Belki öz meydānumuñ bir merd-i 'ālem-gıriyem
Dünyeler durduqça dur 'ömrüñ mezıd olsun mezıd
10

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ehl-i hālüz şanma ey zāhid bizi hālilerüz
Bende-i maqbūl-i dergāh olmuş ikbālilerüz
Göñlümüz alçaqdur ammā himmeti 'ālilerüz
Cāna başa kalmazuz ālemde Yaḥyālilaruz

Virmedük bu pıre-zen dünyāya dil merdāneyüz
Rūbeh-i dehrüñ zebūnı olmaduk şırāneyüz
Durmada oturmada cünbişde dervişāneyüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Bu yalancı dehre baş egdürmedük gerçeklerüz
Kaḥbe zen dehrüñ zebūnı olmaduk erkeklerüz
Dönmezüz şāhum belimüzde kuşağı peklerüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Gūşe-i ḥumḥāne-i şāhıde lā-ya'killerüz
İçmişüz vahdet şarābı cür'asın kanzillerüz
Şūretā kem kaḥrayuz ammā ki deryā-dillerüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Biz fedāyı cānlaruz yokdur ölümden bımümüz
Cān ile vardur erenler yolına teslimümüz
Kimümüz meydānda baş virür baş alur kimümüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Yir olur kuluz yer olur ercmend-i 'ālemüz
Yir olur pestüz yer olur ser-bülend-i 'ālemüz
Kimseye baş egmezüz şāhum levend-i 'ālemüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

'Ālemüñ biz de gözi kanlu yarar şehbāziyuz
'Aşk ile cān oynaruz bu 'arşanuñ cān-bāziyuz
Kimimiz geçdi şehıd oldu kimimiz gāziyüz
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Her birimiz rüz-ı meydānda birer şemşır olur
Ceng içinde ağı kanlu bir atılmış tır olur
Azı çoğı ehl-i küfrün yanumuzda bir olur
Cāna başa kalmazuz 'ālemde Yaḥyālilaruz

Murg-i cān alur birer şehbāz dur her tjrümüz
Ehl-i küfrüñ şu koyar ocağına şemşirümüz
Yüzümüz döndürmezüz düşman biñ olsa birimüz
Cāna başa qalmazuz 'ālemde Yaḥyālılaruz

Gāh olur biz nūş-ı şāfī gāh niş-i kātīlüz
Gāh āteş gibi ser-keş geh şu gibi māyilüz
Ok gibi toğrı kılıç gibi bugün şāfī-dilüz
Cāna başa qalmazuz 'ālemde Yaḥyālılaruz

Gerçek erler işiginde yüzümüz cārūbdur
Dönmezüz meydānlarından başumuz bir topdur
'Ārifüz eglencemüz her dem mey ü maḥbūbdur
Cāna başa qalmazuz 'ālemde Yaḥyālılaruz

Ṭutmazuz bir yerde mesken lā-mekānīlerdenüz
Bugünü yarına komaz der-miyānīlerdenüz
Biz mevālī pāk-meşreb ḥānedānīlerdenüz
Cāna başa qalmazuz 'ālemde Yaḥyālılaruz

Ḥayretī esrār-ı 'aşkuñ vālih ü ḥayrānıyuz
Ehl-i dil 'āşık laruñ abdālıyuz 'uryānıyuz
Ḥāşılı şāḥib-kemālūñ kılıyuz kurbānıyuz
Cāna başa qalmazuz 'ālemde Yaḥyālılaruz

11

Ender Sülūk-ı Āzādegān ve İbn-i Vaqtān
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Didi bir gün pend idüp baña dedem
Ey püser gel yarın için yime ğam
İbn-i vaqt ol virdüñ olsun dem-be-dem
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

Yime ferdā ğuşşasın ey nā-ḥalef
Nisye için eyleme naqdün telef
Çağırup dir düblek ü şeştā vü def
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

Sākıyā gel şun şarāb-ı ḥōş-güvār
İçelüm ğam ğuşşa olsun tār ü mār
Gün bugündür yarınıñ da ıssı var
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

Sen sen ol şol dem ki geçdi dem dime
Aña hem dem diyene hem-dem dime
Ey refīk irmez bilürsin dem deme
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem

Çün kefiñ oldı saña ol Zü'l-Celâl
Yime müstaķbel ğamın çekme melâl
Ehl-i ħâl ol Ħayretü gel ehl-i ħâl
Dem bu demdür dem bu demdür dem bu dem
12

Velehu Der-Vaşf-ı Abdâlân
Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Olmayup âlemde şüret şatmada dellâller
Kij u kâli kazıdı defterden ehl-i ħâller
Vâķif-ı esrâr-ı ışķ-ı Ħaķķ olan ķattâller
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar

Na'ller kim kesdiler râh-ı Ħudâya dâldür
Tâlibi cezb itmege her biri bir çengâldür
Dâĝlar rüşen delil-i meclis-i iķbâldür
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur

Bezm-i dilde her elif bir şem' -i cân-efrûzdu
Münkirüñ ħalbine lâkin tır-i âhen-dûzdu
Gicesi Ķadr oldı bunlaruñ ğüni nevrûzdu
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar

Çün bular râh-ı ŧarķatde gelüp ħâk oldılar
Zerre iken mihr-i 'âlem-tâb-ı eflâk oldılar
Ġill u ğışdan şayķal-ı tevĥid ile pâk oldılar
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar

Sûretâ gerçi birer kemter gedâlardur bular
Âlem-i ma'nâda lâkin pâdişâlardur bular
Merve ħaķķı şöfiyâ ehl-i şafâlardur bular
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar

Cism-i şüretdür hemân ma'nide bunlar cândur
Da'vî-i ma'nîye her bir sözleri bürhândur
Kisve-i faķr içre bunlar da birer sultândur
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar

Pâdişâsın Ħayretü Ħünkâra gerçek ķul iseñ
Âsitân-ı devletinde bende-i maķbûl iseñ
Sen de bir dıvânesi ol bunlaruñ ma'ķûl iseñ
Keskin erler tığ-i 'uryânlar durur abdallar
13

Der-Keyfiyyet-i Beng ve Ħâlet-i Esrar Güyed
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Niçe bir zülfi gibi hāk ile yeksān olalum
Niçe bir turraları gibi perişān olalum
Açılalum leb-i dilber gibi hāndān olalum
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

Silelüm gel berü āyine-i kalbūñ tozını
Açalum kuhl-i ğubār ile yine cān gözini
Kulağa koymayalum h'āce faqihūñ sözünü
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

Vā'iz-i huşg bizümle biñ iderse cengi
Budalāyuz olımazuz biz anuñ hem-rengi
Göremez cān gözi çāk olmayıcağ kör bengi
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

Qalmayup gülşen-i dilde eşer-i hār-ı melāl
Yeridür açıla yer yer gül-i gülzār-ı hayāl
Müfti-i 'aşq çü fetvā virüben didi hālāl
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

Yıkuban zühd ü vera' mülkini vjñ idelüm
Girelüm cān u göñül şehrini seyrān idelüm
Cem' olup bir araya şöhet-i rindān idelüm
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

Niçe bir āyine-i cām ile hod-bjñ olalum
Niçe bir bāde-i hamrā gibi rengin olalum
Gel e yek-reng gedālar gibi miskin olalum
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

'Aşq esrārınuñ añlamaya keyfiyyetini
Ni'met-i h'ān-ı ğamuñ almağ için lezzetini
Hayretinüñ daħi arturmağ için hayretini
Cür'adānı getür abdāl yine hayrān olalum

14

Der-Beyan-ı Sülük-i Bı-Kaydj
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bağrı başlu bir niçe pür-yarayuz
Tjğ-i hicrān ile pāre pāreyüz
Dermendüz 'aşıkuz bı-çāreyüz
Biz de bir kaç oñmaduğ āvāreyüz

Türrehātından cihānuñ sādeyüz
Kayd-ı bend-i dehrden āzādeyüz
'Aşıkuz üftādeyüz dil-dādeyüz

Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

Pādişāhuz tācumuz keydür bizüm
Yanumuzda dün̄ye lā-şeydür bizüm
Varumuz maħbüb ile meydür bizüm
Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

Sanma zāhid biz ħayālātjlerüz
Ehl-i ħālüz ya'nj ħālātjlerüz
Rind-i ser-mestüz ħarābātjlerüz
Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

Qomazuz biz bugünümüz yarına
Qalmazuz dehrüñ yoğına varına
Qaşdumuz yoğ kimsenüñ āzārına
Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

Biz nedāmet kũyinuñ bj-kāriyuz
Bj-nevālar ħaylınuñ serdāriyuz
Çārsū-yı nekbetüñ bj-'āriyuz
Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

Ĥayretj biz şanma ħāljlerdenüz
Ehl-i ħālüz biz mevālilerdenüz
Bende-i evlāduz Āljlerdenüz
Biz de bir kaç oñmaduđ avāreyüz

15

Der-Eṭvār-ı Mücerredān Mj-Güyed
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Terk ü tecrid ehliyüz biz ħānumāndan fāriğuz
İki 'ālemden berjyüz jn ü āndan fāriğuz
Varumuz maħbüb ile meydür qalandan fāriğuz
Biz de bir kaç lāübāljiyüz cihāndan fāriğuz

Gāh olur kim oluruz mest-i ħarāb u şjne-çāk
Gāh esrār-ı leb-i dilberle ħayrānuz helāk
Bir niçe āzādeyüz olduğ esjr-i 'aşq-ı pāk
Biz de bir kaç lāübāljiyüz cihāndan fāriğuz

'Aqlumuz tağitmişuzdur zülf-i 'anbersālara
Virmişüzdür djn ü jmānı büt-i ra'nālara
Bir tolu cām-ı şarābı virmezüz dünyālara
Biz de bir kaç lāübāljiyüz cihāndan fāriğuz

Tjğ-i 'aşq-ı yār ile başdan ayağa yarayuz
Çāreden geçmiş şabjbā bir niçe bj-çāreyüz

Bādeye düşmiş hevāyi bir bölük āvāreyüz
Biz de bir kaç lāübālīyüz cihāndan fāriğuz

Zikrümüzdür dāyimā eş'ār u nazm-ı ābdār
Fikrümüz bir gözleri āhūyi kılmakdur şikār
Çomazuz şāhum müdām elden şarāb-ı hōş-güvār
Biz de bir kaç lāübālīyüz cihāndan fāriğuz

Zāhidā 'ākıller ile hōş degüldür başumuz
'Āşıkuz dīvāne-meşrebler durur yoldaşumuz
'Aklı şavduk bizüm 'aşk içinde yokdur nāşimüz
Biz de bir kaç lāübālīyüz cihāndan fāriğuz

Ehlini çün kim melāmet ister 'aşkuñ hāleti
Yüz şuyından el yuyup nāmūsdan geç Hayreti
'Ār u ğayret bizde terk itmekdür 'ār u ğayreti
Biz de bir kaç lāübālīyüz cihāndan fāriğuz

16

Der-Ta'rif-i Meclis

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şoĥbet-i şahbā mı bu yā ravza-i huld-i berjñ
Yā İrem bostānı yā gülzār-ı bāğ-ı heştümjñ
Yā perjiler mecma'ı yā meclis-i havrā-yı 'jñ
Āferjñ bu bezm-i cān-baĥşa hezārān āferjñ

Ehl-i bezmüñ kimi Ĥusrev kimisi Ferhāddur
Kimi 'āşık kimisi maĥbūb-ı hūrj-zāddur
Nüh felek bunda döner bir sāğar-ı pülāddur
Āferjñ bu bezm-i cān-baĥşa hezārān āferjñ

Kām alup dünyā-yı fānjiden idüp 'ayş-ı müdām
Birbirine çolular içüp kılurlar iltiyām
Hiç edebden taşra söylenmez muĥālif bir kelām
Āferjñ bu bezm-i cān-baĥşa hezārān āferjñ

Bir biriyle eylemişlerdür şu deñlü ittiĥād
Eylemezler hiç muĥālif kıl u kāl idüp 'inād
Hōş geçüp bir niçe gün dünyādan alurlar murād
Āferjñ bu bezm-i cān-baĥşa hezārān āferjñ

Cüş idüp sāzendeler kılsa kaçan āvāzlar
Bir birine oluban bülbül gibi demsāzlar
Çağırup durmaz zebān-ı ĥāl ile dir sāzlar
Āferjñ bu bezm-i cān-baĥşa hezārān āferjñ

Seyr iden bir dem bu bezmi guşşadan āzād olur
Açılır göñli gözi ğamgjn iken dil-şād olur
Hāne-i kalbi eger vjŗān ise ābād olur
Āferjn bu bezm-i cān-baħşa hezārān āferjn

Hak Ta'ālā meclisin Dārü's-selām itsün begüñ
Dem-be-dem çüş u ħurūşın ber-devām itsün begüñ
Hāşılı ey Hayretj 'aysın müdām itsün begüñ
Āferjn bu bezm-i cān-baħşa hezārān āferjn
17

Der-Ta'rif-i Şahid-i Hüsn Be-Şıfat-ı Hakiķi
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Rūm-ı hüsn içinde bir yağmacı şāhenşāhdur
Āli çok bir alıcı şāhjn baķışlu şāhdur
Hūbluk çarħında yā ħurşiddür yā māhdur
Perteve-i Hak kudret-i Hak mazhar-ı Allāhdur

Nūr-ı Aħmeddür yüzi zıll-i ħudādur perçemi
Rā-yı rahmetdür kaşı mjm-i Muħammeddür femi
Aña bu vech ile kimdür diyebile ādemj
Perteve-i Hak kudret-i Hak mazhar-ı Allāhdur

Gün gibi alında peydā oldı nūr-ı Muştafā
Ġamzesi virür nişān-ı Zū'lfikār-ı Murtażā
Söylerem dāyim bi-ħaķķ-ı Ĥazret-i Āl-i 'Abā
Perteve-i Hak kudret-i Hak mazhar-ı Allāhdur

Vech-i zjbāya işi inkārdur cāhillerüñ
Mazhar-ı Hakiķa şu kāyil olmayan bātıllaruñ
Dāyima virdi budur aĝzında ehl-i dillerüñ
Perteve-i Hak kudret-i Hak mazhar-ı Allāhdur

Oķımaduñ Hayretj gerçi muţavvel muħtasar
Zülfi vü aĝzı ħadişinden bize vir bir ħaber
Şol güzeller şāhınuñ kim ana dir ehl-i nażar
Perteve-i Hak kudret-i Hak mazhar-ı Allāhdur

18

'Arz-ı Niyāz-ı Ta'n-Āmiz Be-Dilber-i Ĥod
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Añladuñ ğālib beni sen mübtelā çok sevdüğüm
Azın azın çevre başladuñ baña çok sevdüğüm
Bj-vefālık eyleme düşmez saña çok sevdüğüm
Kanı merdümlük kanı ādemlik ā çok sevdüğüm

Ey boyu serv-i revān şalınma ağyār ile sen
Hem-ser olmağ ol peļide ne revādur nārven
Bir meleksin saña yār olmağ düşer mi ehrimen
Çanı merdümlük çanı ādemlik ā çok sevdüğüm

Seg rakıjbüñ sözine uyduñ yine uş öyle mi
Bu kadımjı bendeñi itdüñ ferāmüş öyle mi
Nālesin ben ĥastanuñ gūş itmedüñ ĥōş öyle mi
Çanı merdümlük çanı ādemlik ā çok sevdüğüm

Söylemezsin baña bilsem neñ ziyān itdüm senüñ
Ağlamakla ġāyeti ‘aşkuñ ‘ayān itdüm senüñ
Tıtalum kim göz göre çapuñda çan itdüm senüñ
Çanı merdümlük çanı ādemlik ā çok sevdüğüm

Ĥayretj bj-çareyj göz yaşı gibi ey nigār
Merdüm-i üftādedür sürme nazardan hār u zār
Pādişāhısın n’ola eyle yetjme i’tibār
Çanı merdümlük çanı ādemlik ā çok sevdüğüm

19

Der-Şikāyet-i Ĥasret ü Firāk
Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’jlü Fā’ilün

Çekdüm bu yıl bu yolda niçe dürlü bār-ı ġam
Tāk oldı tākātüm bükülüp çaddüm oldı ĥam
Aldum elüme tā ki yazam nāme-i elem
İki büküldi kâğıd u çan ağladı çalem

Miĥnet risālesin nice tefsjre başlayam
Sen şāh öninde yā nice taķrıre başlayam
Çaşd eyledüm ki ĥālümü taĥrıre başlayam
İki büküldi kâğıd u çan ağladı çalem

‘Arz itmege ĥuzūruña ey mjr-i kāyināt
Taĥrıj olındı şemme-i aĥvāl-i müşkilāt
Ĥayretde çaldı ağzın açup ĥālüme devāt
İki büküldi kâğıd u çan ağladı çalem

Geldüm çapuña ağlayurak iderek niyāz
Unutma ben kuluñı eyā mjr-i dil-nevāz
Yazılmadan henüz daĥi bu kışsa-i dirāz
İki büküldi kâğıd u çan ağladı çalem

Geldi çapuña Ĥayretj-i ez’afü’l-‘ibād
Tā nāme ile ‘arz ide ĥālın o nā-murād

Dūd-ı dil ile qaralara boyanup midād
İki büküldi kâğıd u kan ağladı kalem

20

Der-Şikāyet-i Fūrkat-i İztirārj
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Beni terk eyledüñ ey yār elümden ne gelür
Olımaduñ baña ğam-ğār elümden ne gelür
Diyeyin derd ile nāçār elümden ne gelür
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Yüriseñ şjve ile serv-i ser-efrāzum idüñ
Söyleseñ nāz ile tūṭi-i ħōş-āvāzum idüñ
Uçduñ elden göñül eglencesi şehbāzum idüñ
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Gündüz aḥşama deġin bāğ ile bostānum idüñ
Giceler şubḥa deġin şem'-i şebistānum idüñ
Rūz u şeb cān u dil eglencesi cānānum idüñ
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Zaḥmuma merhem idüñ derdüme dermānum idüñ
Djdede nūrum idüñ şjnede jmānum idüñ
Sen idüñ dirligüme bā'is olan cānum idüñ
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Açılıp gül gibi gülseñ gül-i gülzārum idüñ
Kadeḥ alsañ elüñe gülbün-i bj-ğārurum idüñ
Ğuşşa vaqtinde benüm mūnis ü ğām-ğ'ārurum idüñ
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Beni terk eyleyüben ġayrılara yār olduñ
Uyuban yadlara yār iken aġyār olduñ
Gül-i ra'nā idüñ ammā gözüme ħār olduñ
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

Yol mıdur cān gibi sen kendüñi pinhān idesin
Künc-i miḥnetde bu bj-çāreyi bj-cān idesin
Ḥayretjñüñ yıķasın göñlini vjṛān idesin
Yüri ey yār-ı cefākār elümden ne gelür

21

Der-'Azm-i Diyār-ı Ğurbet
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gider oldum āsitānuñdan çü hānum el-vedā'
Yazar eflāk üzre āhumdan duhānum el-vedā'
Çağlayupdur dem-be-dem eşk-i revānum el-vedā'
El-vedā' şimden girü rûh-ı revānum el-vedā'

Sen esen ƙal dostum 'ayşuñ müdām olsun müdām
Gideyin ğamnāk ben düşmanlar olsun şādkām
Tākatüm tāk oldu şabr işi tamām oldu tamām
El-vedā' şimden girü rûh-ı revānum el-vedā'

Gideyin düşmanlarum ƙo hurrem olsun dostum
Ağlayayın gözyaşı hem hem-dem olsun dostum
Ĝuşşa vü endüh u ğam eglencem olsun dostum
El-vedā' şimden girü rûh-ı revānum el-vedā'

Ey gözi āhū-yı Çınüm zülfi pür-çınüm benüm
Ağladuƙça dem-be-dem çeşm-i cihān-bjnüm benüm
Şafha-i şnemde yazar eşk-i hūnjnüm benüm
El-vedā' şimderi girü rûh-ı revānum el-vedā'

Bir ğazel didüm yine terk-i diyārum üstine
Yazıla ey Ğayretj seng-i mezārum üstine
Uğrayıcaƙ oƙıya dilber ğubārum üstine
El-vedā' şimden girü rûh-ı revānum el-vedā'

22

Ender Sitayış-i Dü Maħbüb
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şimdi şehrüñ pādişāhı iki lu'bet-bāzdur
Ĝün başında her biri biñ ƙan iderse azdur
Biri bir devlet hümāsı biri bir şehbāzdur
Birbirinden nāzenjñ iki büt-i tannāzdur

Biri dil mülkini tārāc itdi biri cān ilin
Biri dñ iƙlīmini aldı biri jmān ilin
Görmedi mişlin bularuñ seyr iden 'Oşmān ilin
Birbirinden nāzenjñ iki büt-i tannāzdur

Hānekāh-ı ğamda şoydı biri abdāl eyledi
İki 'ālemden geçürdi fāriĝu'l-bāl eyledi
Çignedüp esb-i cefāya biri pāmāl eyledi
Birbirinden nāzenjñ iki büt-i tannāzdur

Birisinüñ ruhları gül-berg-i terden tazedür
Birisi bir serv-қaddür meyli dāyim nāzadur
Hil'at-i hüsni ikisinüñ de bir endāzedür
Birbirinden nāzenin iki büt-i țannāzdur

Birisi bir pādişādur bende-i fermānıyam
Birisinüñ Hayretj-i vālih ü hayrānıyam
Birisinüñ kulıyam birisinüñ kurbānıyam
Birbirinden nāzenin iki büt-i țannāzdur

23

Merşıye Der-Vefāt-ı Maḥbūb-ı Hod
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Yeridür ra'd feleklerde eger eyleye āh
Ebr-i bārān geye giryān oluban dūd-ı siyāh
Yana yaqıla güneş yırtı yüzün derd ile māh
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Oluban cān gibi pinhān bizi bj-cān itdi
Dünyeden göz yumuban 'ālemi giryān itdi
Zülfi gibi dil-i 'uşşākı perişān itdi
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Düşdi çün kim qara toprağa o berg-i gül-i ter
Döginüp taş ile göz yaşların aqıtdı şular
Başına ḥāk saçup derd ile dir bād-ı seḥer
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Şıyen itsün yoluban saçlarını sünbüle diñ
Gülmesün dünyede açılmasun artuq güle diñ
Diñmesün derd ile her laḥza disün bülbüle diñ
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Boynını bükdi şurāḥı acıdı bāde-i nāb
Kef urup yüzine def iñledi nāy ile rebāb
Ehl-i bezmüñ cigerin ḥasret odı kıldı kebāb
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Țolınup gün gibi gözden günümi eyledi şām
Ĝam u endūh ile cān 'ālemine dutdı Ĝamām
Şimdiden soñra baña meclis-i mey oldı ḥarām
Qanı ol gülbün-i gülzār-ı lețāfet Memi şāh

Öldürürse beni Ĝam kıлмаğ için def'-i melāl
Elüme almayayın and içeyin bāde-i āl

Çalayın yire şafâ sāğarını cür'a-mişâl
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

Nağme-i muţribi şimden girü güş itmeyeyin
Germ olup meclis-i meyde tolu nüş itmeyeyin
Mest ü medhüş oluban çüş u ħurüş itmeyeyin
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

'Âleme sâķı-i devrānuñ işi âl ancak
Kāse-i dehr tolu bāde-i kıttâl ancak
Her gelen gitmede ey dil 'aceb aħvâl ancak
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

Bize devrân yine ħōş zılm-i firāvān itdi
Yere sürdi yüzümüz ħāk ile yeksān itdi
Cānı tenden ayırup arada hicrān itdi
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

Güldi mi kimse ki ol āħir-i kār ağlamaya
Āteş-i ħasret ile yā cigerin tağlamaya
'Āķil oldur ki bu dünyāya göñül bağlamaya
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

Ĥayretĭ 'āķil iseñ dehr-i fenādan güzer it
İĥtilâţ eyleme yārān-ı vefādan güzer it
'Uzlet it ħāşılı erbāb-ı şafādan güzer it
Kanı ol gülbün-i gülzâr-ı leţâfet Memi şâh

24

Der Ta'rif-i Dilber-i Ĥod
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Yanalum micmer-i 'aşķına düşüp 'ūd gibi
Göklere irgürelüm nāleleri dūd gibi
Gel murād idinelüm derdini maķşūd gibi
Kanı bir şūĥ güzel dünyede Maĥmūd gibi

İçelüm 'aşķı şarābın yine şeydā olalum
'Ār u nāmūsı koyup 'āleme rüsvā olalum
Gül yüzi şevķi ile bülbül-i gūyā olalum
Kanı bir şūĥ güzel dünyede Maĥmūd gibi

Geh gözi fikri ile vālih ü ħayrān olalum
Zülfi sevdāsı ile gāĥĭ perişān olalum
Kulına kul oluban 'āleme sultān olalum
Kanı bir şūĥ güzel dünyede Maĥmūd gibi

Kılalum kâmetümüz kaşı hayâliyle hayâl
Bükülüp halka olalum nitekim mîm-i melâl
Dâl-i devletdür olursak ger ayağında çü dâl
Kanı bir şüh güzel dünyede Maḥmūd gibi

Dimezüz kim olalum hâşî vü maḥbûli anuñ
Olalum Ḥayretiyâ tek kulınuñ kulu anuñ
Ḥâk olalum nereye uğrar ise yolu anuñ
Kanı bir şüh güzel dünyede Maḥmūd gibi

25

'Arz-ı Temennâ' ve Tazarrû' Be-Maḥbûb
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ey melâḥat ilinüñ şâhı benüm begcegizüm
Vey leṭâfet göginüñ mâhı benüm begcegizüm
Gel e ḥâzır gör e Allâhı benüm begcegizüm
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

Uyuban düşmana yad itme iñen yârlaruñ
Yere urma şu gibi 'âşık-ı dîdârlaruñ
Âhını alma ḥâzer eyle hevâdârlaruñ
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

Bâğ-ı cân gülşeninüñ gülleri bî-ḥâr gerek
Zâğ-ı nâ-cinse yakın olmada bîzâr gerek
Ḥâşılı dilber olanlarda biraz 'âr gerek
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

Nî'met-i ḥüsnüñi tenhâ koma ḥayrânlar ile
Bir iki oñmaduḡ aç gözlü aḥıryânlar ile
Şekkerin la'lüñ emerler yürime anlar ile
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

İñen açılma saña düşmez eyâ ḡonca-i cân
Pâk-dâmen yaraşur kanda ise serv-i revân
Olur olmazla şalınma gel e ey şüh-ı cihân
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

Her gedâ-ṭab' olanı hem-ser idinme özüñe
Şalın anlarla münâsib ola tâ kendözüñe
Ağladuḡum bu ki ey dost gülerler yüzüñe
Uyma düşmanlara bi'llâhi benüm begcegizüm

Düşmana yüz virüben dostlaruñı eyleme red
Pâdişehsin kerem it yapma vefâ yolına sed

Hayretinüñ ğaraızı bu saña luř eyle meded
Uyma düşmanlara bi'llāhi benüm begcegizüm

26

Der-Sitāyiş-i Maħbüb-ı 'Alā-Vechi'l-Ĥakıka
Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

Göz görüben oldı göñül mübtelā
Ey şanem-i sım-ten ü meh-liķā
Hey ne şanem nūr-ı Ĥudāsın Ĥudā
Şalli 'alā seyyidinā Muştafā

Göz mi bu yā 'ayn-ı 'aña mı baña
Ĝamze mi bu tır-i kaçā mı baña
Kaş mı bu yā kavs-i belā mı baña
Şalli 'alā seyyidinā Muştafā

'Ömr-i ebed mi bu ya kāmēt midür
Yoħsa kıyāmetden 'alāmet midür
Bu yürüyiş mi ya bir āfet midür
Şalli 'alā seyyidinā Muştafā

Yürüyişi bakışı mestānedür
Söyleyişi cünbişi rindānedür
Hey nice üslüb-ı levendānedür
Şalli 'alā seyyidinā Muştafā

Ĥayretü çün gördi yüzüñ ey nigār
Nūr-ı Ĥudā gördi yine āşikār
Geldi bu söz diline bı-iħtiyār
Şalli 'alā seyyidinā Muştafā

27

Der-Ta'rif-i Maħbüb-ı Ĥod
Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Gümiş serv-i ĥırāmāndur kaç-i bālāsı İlyāsuñ
İrişmiş mive-i cāndur lebi ĥurmāsı İlyāsuñ
Nişān-ı ĥüsn ü behcetdür kaçı tuĝrāsı İlyāsuñ
Cihāna gelmedi gelmez bugün hemtāsı İlyāsuñ

Lebine teşnedür anuñ dem-ā-dem Ĥızr-ı ferūħ-dem
Sözünüñ kan helākidür hemişe 'İş-i Meryem
Ol ādem cānına yā Rab nice cān virmesün ādem
Cihāna gelmedi gelmez bugün hemtāsı İlyāsuñ

Leb-i la'l-i revān-baħşı şarāb-ı zindeĝāñdür
Emüp nüş eyleyen anı şorarsañ Ĥızr-ı şāñdür

Ruḥında zülfi cennetde ḥayāt-ı cāvidānıdır
Cihāna gelmedi gelmez bugün hemtāsı İlyāsuñ

Anuñ her bir beñi cānumda bir dāğ-ı maḥabbetdür
Ḥayāl-i tır-i müjgānı dile sehm-i sa'ādetdür
İti olmaḳ ḳapusuñda beğāyet ulu ni'metdür
Cihāna gelmedi gelmez bugün hemtāsı İlyāsuñ

Ben anuñ Ḥayretı yıllar durur ki mübtelāsıyam
Dem-ā-dem vaşlı in'āmın umar kemter gedāsıyam
Ne var yād eylese bir gün ḳadıñı āşınāsıyam
Cihāna gelmedi gelmez bugün hemtāsı İlyāsuñ

28

Der-Tażarrū' u İbtihāl Be-Dilber-i Ḥod
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Cevr idüp aḡlatma bu çeşm-i dūr-efşānum benüm
Bı-günāham dökme luḡ it yerlere ḳanum benüm
Zulmi ḳo 'adl eyle gel devletlü sulṡānum benüm
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

Hüdhüd-i cān yelmeden yoluñda oldı ḥaste-bāl
Bir nazār göstermedi yüz baña Belḳıs-i vişāl
Cevr ile ben mūr-ı bı-miḳdārı itdüñ pāymāl
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

Mühr uraldan mihr-i la'lüñ cāna şāhib-ḥātemem
Devletüñde ya'nı şāhum mālİK-i mülk-i ḡamem
Ehrimen şanma beni ḥālümce ben de ādemem
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

Āl ile aldı leb-i la'lüñ dil ü cān illerin
'Asker-i ḥaṡṡ ile ḥālüñ dutdı ĵmān illerin
Birbirine ḳatdı zülfüñ Āl-i 'Oşmān illerin
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

Heft iḳlīm-i cemālüñ kāmranısın bugün
Ḥüb-rūlar ḥaylinuñ şāh-ı cihānısın bugün
Sen bu 'aşruñ ḥāşılı şāhib-zamānısın bugün
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

İşigüñde ben de şāhum bendeñe kem bendeñem
Hāy ne bende bil ki bir kemter seg-i efkendeñem
Ḥāşılı medḥüñde ḳāşırdur dilüm şermendeñem
Hāy 'ömrüm ḥāşılı sulṡān Süleymānum benüm

Tünd-bād-ı āh-ı 'āşıkdan hāzer kıl gel hāzer
Taht u tācın çok Süleymānuñ kılur zır ü zeber
Hayretü bj-çāreyi aġlatma gel şām u seher
Hāy 'ömrüm hāşılı sulţān Süleymānum benüm

29

Der-Vaşf-ı Maħbūb
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Aġlasam bir demde başumdan aşar rūdum benüm
İñleşem āh eylesem şehri yaķar odum benüm
Korķaram çak ġüsnüñ eyvānın dutar dūdum benüm
Hāy kıblem hāy Ka'bem hāy Maħmūdum benüm

Ka'be gibi işigüñ 'uşşāka ma'beddür senüñ
Tāb-ı ġüsnüñ pertev-i nūr-ı Muħammeddür senüñ
La'lüñi şordum didiler mīm-i Aħmeddür senüñ
Hāy kıblem hāy Ka'bem hāy Maħmūdum benüm

Hōş göñüller düzdi hōş fettān-ı 'ālem şūhsın
Sen benü ādem degülsin bir muşavver rūhsın
Cümleden erbāb-ı ġüsn içre bugün memdūhsın
Hāy kıblem hāy Ka'bem hāy Maħmūdum benüm

Dimezem kim āsitānuñda olayın 'abd-i hāş
Baña 'ālemde seg-i kūyuñla besdür iħtişāş
Boynı baġlu bir kuluñam diler öldür diler aş
Hāy kıblem hāy Ka'bem hāy Maħmūdum benüm

Hayretüñüñ göñlü şehristānınuñ sulţānısın
Yarasınuñ merhemi hem derdinüñ dermānısın
Nice cānlar virmesün ol saña cānlar cānısın
Hāy kıblem hāy Ka'bem hāy Maħmūdum benüm

30

Der-Medħ-i Memi Şāh
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Leblerüñ vaşf itmege aldum elüme ġāmemi
Nuţka geldi oldu bir tütü-i şekker-ġā Memi
Geldi ol dem dilüme bu mışra'-ı ġarrā Memi
Āy efendüm ā begüm ā pādişāhum ā Memi

İşigüñde bendeñem ben sen efendümsin benüm
Cān u dil mülkinde mır-i ser-bülendümsin benüm
Hāşılı bir pādişāh-ı ercmendümsin benüm
Āy efendüm ā begüm ā pādişāhum ā Memi

Cümle rüşendür saña hâlüm ne lâzım ben diyem
Ben de kapuñda bilürsin kim kadımjı bendeyem
Kaçma benden sâye-veş yanuñca bir efkendeyem
Ây efendüm â begüm â pâdişâhum â Memi

Şöyle tölmişdur senüñ mihrüñle cānā cān u dil
Kim tenümde her kılum gūyā olup bir başka dil
Çağırup her dem zebān-ı hāl ile dir muttaşıl
Ây efendüm â begüm â pâdişâhum â Memi

Hayretjñüñ gūş idüp feryādını ey verd-i ter
Kılmaduñ aḥvāline bir dem göz ucıyla nazar
Gice gündüz çağırup bülbül gibi kapuñda der
Ây efendüm â begüm â pâdişâhum â Memi

31

‘Arz-ı Hāl-i Maḥbūb-ı Ḥod
Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bülbül-i gūyendeñem ey verd-i ḥandānum benüm
Sâye-veş efkendeñem serv-i ḥırāmānum benüm
Cān u dilden bendeñem ben de güzel ḥānum benüm
Gel beni redd eyleme devletlü sulṭānum benüm

Her nefes ben bülbül-i gūyāyı nālān eyleyüp
Gonca gibi cevr ile bağrın tolu kan eyleyüp
Rağmuma düşmanları gül gibi ḥandān eyleyüp
Gel beni redd eyleme devletlü sulṭānum benüm

Dimezem kim bende-i maḥbūl idin ey serv-kaḍ
Tek hemān ‘ār itme kūyuñ itlerinden eyle ‘add
İşigüñde çāresüz bir derdmendem hey meded
Gel beni redd eyleme devletlü sulṭānum benüm

Çanımı dök tığ-i cevr ile ḥalāl olsun saña
Rāzjyam rūḥ-ı revānum pāymāl olsun saña
Kim ne zulm olsun fakjre ne vebāl olsun saña
Gel beni redd eyleme devletlü sulṭānum benüm

Ḥıdmet-i dergāhuña bu deñlü bulmışken vuşül
Var iken maḥşūduma kapuñda ümmjıd-i ḥuşül
Bu temennāmı güzel başuñ için eyle kabül
Gel beni redd eyleme devletlü sulṭānum benüm

Cümle 'âlem gerd-i pâmâl-i semendüñdür senüñ
Her kişi hâlince zâr u müstmendüñdür senüñ
Hayretî bj-çâre de bir müstemdüñdür senüñ
Gel beni redd eyleme devletlü sulţānum benüm
32

Der-Ta'rif-i 'Alî Bâlî
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Rûz u şeb ey rûy u müyuñ fikr ü eşgâlüm benüm
Kulluğñdur devlet ü i'zâz u iqbâlüm benüm
Musşhaf-ı hüsnüñdedür mes'ûd olan fâlüm benüm
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm

Huşg idüp ben hastanuñ bâğ-ı vücûdın iftirāk
Yandurup hâk ile yeksân eyledi nâr-ı firāk
Dirmesün bâğ-ı vişâlüñ mivesin her bj-mezāk
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm

İdüp 'uşşâkı hazân bülbülleri gibi hazın
Sen ki bir cennet gülisin olma her hâra karın
Tûtî-i cânsın n'içün zâga olursın hem-nişin
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm

Sen Süleymân-ı zamânsın dîve yâr olmağ neden
Bir hümâsın kerkes-i dūna şikâr olmağ neden
Serv-i ser-keşsin has ü hâra kenâr olmağ neden
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm

Her peljdi hem-ser itme kendüñe ey serv-i nâz
Gonca gibi hâr u has bezminde luţf it açma râz
Ehrimenler meclisinden ihtirâz it ihtirâz
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm

Hayretîyi ağladup ağyârı handân eyleme
'Aql u hūşın kâkülüñ gibi perişân eyleme
Öldürüp ben nâ-tüvânı göz göre kan eyleme
Hây 'ömrüm hâşılı rûhum 'Alî Bâlim benüm
33

Der-Ta'rif-i Belğrad ve Dilberân-ı Ān-Şehr
Mefā'ijün Mefā'ijün Mefā'ijün Mefā'ijün

Gezüp her gūşesin bu kûbbe-i şeş-sūy-ı a'lānuñ
Teferrüc eyledüm bir bir bu bâğın dâr u dünyānuñ
İdüp seyrânını her bâğ u râğ-ı 'âlem-ārānuñ
Nazırin görmedüm yârân bu şehr-i cennet-āsānuñ

Ṭai la'ı-i Bedaḥṣān toprağı Şan misk ü 'anberdür
Şuyı yā Selsebjı ırmağıdur yā Āb-ı Kevşer dür
İçinde ādemi ekŐer perı yüzlü meleklerdür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Melek-Őiretlü ħūri-ihreler bj-ħadd ü gāyetdür
Lebi Kevşer boyı Ṭübā güzeller bj-nihāyetdür
İrem güzārıdur bu ħāŐılı yā bāğ-ı cennetdür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Bu yerlerde gönüller alıcı Őehbāzlar vardur
Ĥiyel ta'lım iderler dehre çok annāzlar vardur
Güzeller bj-bedeller ħūblar mümtāzlar vardur
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Bu yer gülşen durur bunuñ çok olur verd-i ra'nası
Yüzi gül kāküli sünbül boyı serv-i dil-ārāsı
İki 'ālem deger Őāhum birinüñ bir temāŐası
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Muyu Bālı durur biri amusından ser-āmeddür
TemāŐa eylemek bir dem cemālin 'ömr-i sermeddür
KaŐı zıll-i İlāĥıdür yüzi nūr-ı Muĥammeddür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Birisi YūŐuf-ı Őānı güzellik MıŐırınıñ anı
Göreydi Őāh-ı Ken'ānı eger bu ān ile anı
Olup biñ cān ile Őānı ul olurdı aña ānı
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Ĥudāverdi durur adı biri bir pür-zarāfetdür
Cihānda ħüsn ü ħulķ ile nazırı yok bir āfetdür
Güzeldür bj-bedeldür bir kıyāmet serv-ķāmetdür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

'Alı Bālı durur adı biri bir Őāh-ı 'ālemdür
Perı-veyker melek-manzar güzel dilberdür ādemdür
Ĥayā vü ħilm ü 'ismet Şimdilik aña müsellemdür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Biri Őa'bān Bālıdır güzeldür Őūĥ dilberdür
Fırāķı oruç ayıdur viŐāli 'ıyd-i ekberdür
Nazır olmaz aña 'ālemde bir rūĥ-ı muŐavverdür
Nazırın görmedüm yārān bu Şehr-i cennet-āsānuñ

Memi Bālı durur birisi bir eŐmi Moğolındür
Kıya baķıcı diller alıcı Őehbāz laındür

Göñüller kebgin avlasun yürisün yavrı şāhındür
Nazırin görmedüm yārān bu şehr-i cennet-āsānuñ

Veli Bālī durur adı biri bir dil-rübācuğdur
Hilāl-ebrū kamer-ṭal'at nigār-ı pür-belācuğdur
Daḥi nev-reste dilberdür daḥi bostān budacuğdur
Nazırin görmedüm yārān bu şehr-i cennet-āsānuñ

İlāhı bu Beliğraduñ esāsın üstüvār eyle
İçinde cümle maḥbūbın cihān durduqça vār eyle
Belā-keş Hayretjñüñ cānın añlara nişār eyle
Nazırin görmedüm yārān bu şehr-i cennet-āsānuñ

34

Merşīye ve Tariḥ Der-Vefāt-ı Maḥbūb-ı Ḥod
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Azm idüp ol şehsüvārum ittifāk
Āḥiret mülkine bağladı yarak
Cāna kār itdükçe nār-ı iştiyāk
Diyelüm āh el-firāk āh el-firāk

Ey dirjgā yine ol rūḥ-ı revān
Cān gibi gözden özin kıldı nihān
Ḥaşra dek derd ile ey pır ü cuvān
Diyelüm āh el-firāk āh el-firāk

Ol perı-ruḥsārı ben itdükce yād
Āh ider cümle nebātāt u cemād
Biz daḥi gel derd ile ey ḥōş-nihād
Diyelüm āh el-firāk āh el-firāk

Gülsitān-ı ḥüsnde bir tāze verd
Uğrayup bād-ı ḥazāna oldu gerd
Dem-be-dem bülbül gibi ey ehl-i derd
Diyelüm āh el-firāk āh el-firāk

Ḥayretj ol gülşen-i cennet güli
Ḥāke düşdi çün nitekim kāküli
Söyledi tārḥini dil bülbüli
Diyelüm āh el-firāk āh el-firāk

35

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İrmedi sem'üñe hergiz gitdi ey māhum benüm
Nāle-i şebgır ile āh-ı seḥergāhum benüm
Şafḥa-i eflāke taḥrır eyledi āhum benüm
Āh şāhum dilberüm rūḥum 'Alım şāhum benüm

Ṭutdı āfākı yine āh u fiġānum sevdüğüm
‘Āleme fāş oldu esrār-ı nihānum sevdüğünü
Yazdı levḥ-i şıneme eşk-i revānum sevdüğüm
Āh şāhum dilberüm rūḥum ‘Alīm şāhum benüm

Gūşe-i miḥnet yine şimdi mekānumdur benüm
Mūnisüm ġam hem-demüm āh u fiġānumdur benüm
Şubḥ olunca her gice vird-i zebānumdur benüm
Āh şāhum dilberüm rūḥum ‘Alīm şāhum benüm

Ger ölürsem uşbu derd ü ‘aşk ile ben mübtelā
Ḥaşra dek ḥāk-i mezārumda biten her bir giyā
Söyleye diye zebān-ı ḥāl ile her dem şehā
Āh şāhum dilberüm rūḥum ‘Alīm şāhum benüm

Yüz şuyından el yuyuban terk idüben ‘ārını
Ḥayretü taḥrır kılmış fāş idüp esrārını
Bu müsāfir-ḥāne-i dehrüñ der ü dıvārını
Āh şāhum dilberüm rūḥum Alīm şāhum benüm

35
Müstezād-ı Şöfiyāne
Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün/Mef‘ülü Fe‘ülün

Teslīm ü rızā kapladı mülk-i dil ü cānı
Ey rūḥ-ı revānum

Ḥāşā ki cefā tıġı dökerse yere kıanı
Lā diye zebānum

Ger tır-i cefā at baña ger seng-i melāmet
Hey hey nice şıne

Dönmem dile cān at dile dil eyle nişānı
Ey kaşı kemānum

Ger cevr ü cefā eyle gerek mihr ü vefā kıı
Ḥōşdur kamosından

‘Aşkuñ baña hep yaḥşıdır el-kışşa yamanı
Sūd oldu ziyānum

Girdi elüme naqd-i maḥabbet yine nāġāh
Ey ḥāce ġanıyem

Ümmîd budur ki ebedî olmaya fânî
Bu genc-i nihânum

Fehm itmege bir rind-i sebük-rûh gerekdür
Fenn-i ğam-ı 'aşkı

Bu 'ilme duĥûl eyleyemez Molla Gürânî
Ey mûnis-i cānum

Ger 'âşık isem baña vişâl-i ebedîdür
Eyyâmda bir kez

Göz ucu ile bir nazâr eylerse nihânî
Ol şûh-ı cihânum

Cân oynamadur yoluña aqşâ-yı murâdı
Erbâb-ı vefânuñ

Bâziçe durur 'aşq fezâsında kalanı
Ey tâze cuvânum

Aġyâr ile yâr olma qarîb olma rakîbe
Engelden ıraġ ol

Bî-ĥâr yaraşur gül-i gülzâr-ı cinânî
Ey ğonca dehânum

Tek dâmenüñi şakla hemân yol dikeninden
Ol ser-keş olursañ

Ey kâmeti cân gülşeninüñ serv-i revânı
Ya'nî ki revânum

Ben şaklar idüm şinede cānum gibi zârı
Çan eyledi amma

Fâş itdi yine gözlerümün eşk-i revânı
Esrâr-ı nihânum

Ey Ĥayretî dirdüm ki güzel sevmeyem artuġ
İllâ n'ideyüm

Adın dimek olmaz yine bir şûh-ı cihânı
Sevdi dil ü cānum

1

mef'ülü mefā'jlün mef'ülü mefājlün

Ne āteş ü bād ü ne āb ü gil idüm cānā
Sen serv-i hevā-baḥşa ben māyil idüm cānā

Daḥi gili Ferhāduñ olmamış idi taḥmīr
Ben rāh-ı meşakḳatde pā-der-gil idüm cānā

'Ālemde henüz adı yād olmadın engūruñ
Ḥüm-ḥāne-i vaḥdetde ben ḳanzil idüm cānā

Leyliye daḥi Mecnūn olmamış idi meftūn
Ben vādī-i ḥayretde lā-ya'ḳil idüm cānā

'Aşḳ eyledi āvāre ben Ḥayretīyi yoḥsa
Her ḥıdmete cān ile müsta'cil idüm cānā

2

mef'ülü fā'ilātü mefā'jlü fā'ilün

Cānı gözini şol ki açā 'āleme baḳa
Kūy-ı fenā içinde görür 'ālem-i baḳā

Şahrā-yı dilde 'āşık odur k'odlu āh ile
Ḥāşāk-i māsivā ḳomaya cümleten yaḳa

Münkir dirilür aḥsen-i taḳvīme müdde'ī
Bāḫil degül mi göz göre inkār ide Ḥaḳa

Uşlu odur cihānda ki dīvāneler gibi
Zencīre-i maḥabbetüñi boynına taḳa

İki cihānı şöfī-i şūret-pereste vir
'Āşıklaruz yeter bize ey Ḥayretī likā

3

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Gün yüzüñe *ve'd-ḍuḥā* eyler işāret Muştafā
Hem ḳılır *ve'l-leyli* zülfüñe delālet Muştafā

Dest-i ḳudretle yazılmış sūre-i Ve'-ş-şemsdür
Muşhaf-ı ḥüsnüñdeki āyāt-ı rahmet Muştafā

Bulımaz erbāb-ı 'aşḳuñ şemme-i ḥālātını
Zāhid-i murtāz biñ ḳılsun 'ibādet Muştafā

Her kişi kim zülfüñüñ küfrini ĵmān bilmeye
Aña mü'min dimez erbāb-ı ıarıķat Muřtafā

Sende bilmem ne kerāmet var durur kim ķul olur
Bir nazār gōrse yūzūñ ehl-i velāyet Muřtafā

Dāl-i devletdür dile her bendi müřķiñ zülfüñüñ
Hışm-ı ıeřmüñdür baña 'ayn-ı 'ināyet Muřtafā

Hayretĵ yanar cehennemden beter hecr odına
İtmedüñ bir dem řefā'at hey kıyāmet Muřtafā
4

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ey diyen ĵālūñ nedür bĵ-ıāre dilberden cüdā
Bülbülüñ ĵāli n'ola dirsın gül-i terden cüdā

Zerreyem kim āfitābumdan ayırdı rūzgār

Gözüme 'ālem ķarañu olsa ıañ mı dōstlar
Merdüm-i ıeşmüm olupdur dĵde-i terden cüdā

Hıdmetüñden bendeñi redd itme řāhum kııl kerem
Ķanbere lāyık degüldür k'ola Hıydardan cüdā

Yer yūzinüñ ser-te-ser 'arz itseler serverligin
Hey ma'āza'llāh gerekmez baña bu derden cüdā

Eksük olmasun bařumdan ĵāk-i pāyūñ bir nefes
Tāc-ı devletdür ilāĵı eyleme serden cüdā

ıañ mı bir gün bende-i maķbūlüñ olsa Hayretĵ
Ehl-i diller görmemişdür devleti erden cüdā
5

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Rāĵıyam kııl bu ten-i pejmürdemi cāndan cüdā
Yā ilāĵı eyleme tek cānı cānāndan cüdā

Sāye gibi ĵāk ile yeksān olayın tek hemān
Olmayayın sen boyı serv-i ĵırāmāndan cüdā

Hasta cānı derd-i yār eyler diyār-ı ĵamda ĵōř
Olmasun ĵurbetde bu dermānde dermāndan cüdā

Ey perĵ pervā yimez pervāne per yandurmadan
Olmasun bir pāre tek şem'-i řebistāndan cüdā

Ān-ı vāḥidde elif ḳaddüm eger ğam nūn ider
Eylese devrān eger bir dem beni andan cüdā

Ey birāder ağlamakla çıḳdı gözden Ḥayretī
Fī'l-meşel Ya'ḳūba döndi şāh-ı Ken'āndan cüdā
6
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ey diyen ḫālūñ nedür ol şāh-ı ḫübāndan cüdā
N'ola dirsın bendenüñ aḫvāli sulṫāndan cüda

Bj-vücūdam zerre-vār ol mihr-i 'ālemtābsuz
Ḳadri yoḳ bir mūr-ı nāçizem Süleymāndan cüdā

Gözüme sensüz ḳarañudur cihān ey nūr-ı 'ayn
Merdüm-i diḳdemsin olma çeşm-i giryāndan cüdā

İncinüp dil vaz geldüm dir şanemler sevmeden
Küfri ezberden oḳur ol nā-müselmāndan cüdā

Geçmek istersin ğam-ı cānāndan ey Ḥayretī
Bir nefes olur mı andan tende cān andan cüdā

7
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Ey raḳıj itdüñ beni ol nā-müselmāndan cüdā
Göreyin kim olasın şoñ demde ĵmāndan cüdā

Gerçi pervāne ḳarıj olsa çerāğa per yaḳar
Cān yaḳar bir pāre düşse şem'-i tābāndan cüdā

Oluban cānā ḳara zülfüñ gibi cān bj-ḳarār
Dil perışān olur olsa sen perı-şāndan cüdā

Ḥaylı merdümlük degül mi ğam deminde bir
Olmadı ḫālūñ ḫayāli çeşm-i giryāndan cüdā

İtlerüñle eglenür her dem ḳapuñda Ḥayretī
Üns idinmiş olıma bir laḫza yārāndan cüdā
8

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

İçdügüm ḳandur şarāb-ı la'l-i cānāndan cüdā
Yidügüm ğamdur müdām ol mıjve-i cāndan cüda

Gözüme her gonca bir peykân-ı zehr-âlüd olur
Seyr-i gülzâr itsem ol gül-berg-i ħandândan cüdâ

Bârgâh-ı ‘aşk kim dîvâneler dîvânıdur
İtme ben dîvâneyi yâ Rab bu dîvândan cüdâ

Mużtarib-ħâlem bir ehl-i dilden ayırdı felek
Döndüm ol mâhıye kim mevc itdi ‘ummândan cüdâ

Ĥayretıjı âsitân-ı yârdan devr itdi dūr
Bülbül-i gūyâ durur gūyâ gülistândan cüdâ

9

mef’ülü fâ’ilâtü mefâ’lülü fâ’ilün

Didüm yoluña rûĥ-ı revânum revân ola
Gül gibi bir gülümsedi didi revâ n’ola

Öldürme kıl tevaĥkuf efendi ħuluñı kim
Şâyed ki aña acıyasın bir zamân ola

Gerçekler aña er dimez irmez muradına
‘Ahdine gerçegüm şu kişi kim yalan ola

Çek ğam yükini dönme ki bu yolda kişinüñ
Cânı ħavı olur çü teni nâ-tüvân ola

Cân kefdede baş etekde gerek Ĥayretı müdâm
‘Āşık odur ki varı anuñ dermiyân ola

10

Mefâ’lülün Mefâ’lülün Mefâ’lülün Mefâ’lülün

Türâb-ı âsitândur bu türâb ol ey dil-i şeydâ
Kemıne zerre iken âfitâb ol ey dil-i şeydâ

Erenler şâhınuñ cân u göñülden bendesi olup
Gedâ iken şeh-i ‘âlî-cenâb ol ey dil-i şeydâ

İçüp ĥum-ħâne-i şâhıde vahdet sâġarından mey
Yürü şimden girü mest-i ħarâb ol ey dil-i şeydâ

Riyâset fikri başuñda hevâdur terk idüp anı
Düşüp pâyına bir ehlüñ türâb ol ey dil-i şeydâ

Dilerseñ ħâra geçmek Ĥayretı-veş bezm-i miĥnetde
Döne döne ğam odına kebâb ol ey dil-i şeydâ

11

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir devāsuz derd imiş hicrān ki yok dermān aña
Bir 'aceb vādĭ imiş fūrkat ki yok pāyān aña

Ehl-i dillerden kaçarsın ehrimendür hem-serüñ
Ey perĭ-peyker nice şabr eylesün insān aña

Yılduzı yokdur zavālli 'āşıkuñ yanuñda hiç
Mihr-i hüsnüñ de zevālin ey meh-i tībān aña

Āteş-i hicrān ile biñ dāğı vardur göñlümüñ
Yiridür ey lāle luţf eyle göñülden yan aña

Bezm-i şādĭde içersin yadlarla sen müdām
Ĥayretĭ kalur ıraqlardan bakup ĥayrān aña

12

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tĭr-i ġamzeñ dōstum sehm-i sa'ādetdür baña
Her ne kim senden gelür 'ayn-ı 'ināyetdür baña

Ķadd ü ĥaddüñden cüdā ey gülşen-i cān u göñül
Serv ü gül ĥār-ı belā ĥāşāk-i miĥnetdür baña

Dōstum kāfir gözüñ tĭĭi degerse düşmene
'Aşķ meydānında bir muĥkem cerāĥatdür baña

Mülk-i ġam sultānıyam şāhā ayāĭuñ toprağı
Kelle-i bĭ-devletümde tāc-ı devletdür baña

Keşret-i endüh ile miĥnet bucağı Ĥayretĭ
Bir niçe yoldaş ile bir künc-i vahdetdür baña

13

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gel gel ey bülbül belā küncinde ĥāldaş ol baña
'Āşıķ iseñ gel ıarıķ-ı ġamda yoldaş ol baña

Cān ile şāgird olup üstād-ı 'aşķa gül gibi
Gel Bahāristān okuyalum sebaķdaş ol baña

Gel berü meyĥāne-i 'aşķa ķadem-rencĭde kıll
Cām-ı ġam nüş itmede bir yār-ı evbāş ol baña

Devletinde şāh-ı ‘aşkuñ ben de ğam sulţānıyam
Ey gözüm saqqālīg it ey āh ferrāş ol baña

Ğam beyābānında kıaldum yalıñuz ey Ğayretj
Hey meded gel kıandasın yoldaş u kıardaş ol baña

14

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’jlü Fā’ilün

Yaķduķlaruñı cānumı ey cān unutma hā
Yıķduķlaruñı göñlümi her ān unutma hā

Ben bende işigüñde neler çekdüm anmā āh
‘Ālem durur bu ey şeh-i ħübān unutma hā

Ben ħastaya lebüñ vire her dem cevāb-ı telħ
Aĝyāra şuna Çeşme-i Ğayvān unutma hā

Yıllar geçe bu bülbül-i nālān añılmaya
Ey yüze gülüci gül-i ħandān unutma hā

İller kıapuñda ğün gibi rif’atde dāyimā
Ben sāye gibi ħāk ile yeksān unutma hā

Kıapuñdan ire Kıa’be-i maķşūdına rakjib
Ben cānumı idem saña kıurbān unutma hā

Ben çāk idem yaķamı şara pırehen gibi
İdüp şu bir kıabā seni ‘uryān unutma hā

Bezm-i şafāda bāde-i la’lüñ eme rakjib
Biz mey yirine kıan yudavuz kıan unutma hā

Sen ‘ayn-ı bāli ħıfz ide ejder gibi rakjib
Göñlüm evi benüm ola vjırān unutma hā

Sen ğüşe ğüşe cem’ olasın yadlarla ben
Olam saçuñ mişāli perjşān unutma hā

Ğān-ı vişālüñe şuna el iller ola ac
Bu Ğayretj-i vālih ü ħayrān unutma hā

15

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün
Göñlümi yıķduñ benüm ey yār n’itdüm ben saña
Eyledüñ cāndan beni bızār n’itdüm ben saña

Acı sözle tatlu cânımdan uşandurduñ beni
Söyle luţf it ey şeker-güftâr n'itdüm ben saña

Şu gibi yüz sürmeden ğayrı ayağuñ tozına
Toĝru di ey serv-i ħōş-reftâr n'itdüm ben saña

El mi şundum dâmen-i pâküñe yoĥsa ħâr-veş
Ey lebi ğonca yüzi gülzâr n'itdüm ben saña

Ĥâtır incitmek 'aceb merdümlük âdemlik midür
Ey melek-manzar perî-ruĥsâr n'itdüm ben saña

Ĥiç düşer mi şānuña böyle münâfıklık senüñ
Andan ey 'ayyâr u ey tarrâr n'itdüm ben saña

Ĥayretiyem sevdüğümden ğayrı hiç bir vech ile
Ne şuçum yâ ne günâhum var n'itdüm ben saña

Bir fakîrem ĥâtırım yıkmağ benüm erlik midür
Yuf cihânda ey zen-i bâzâr n'itdüm ben saña
16

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Eşk-i ĥüninümden oldu cümleten ten ğark-ı âb
Görinür başum bu kanlu şuda mânend-i ĥabâb

Keşret-i eşĝâl ile bir yirde şıĝmaz 'aşğ-ı pâk
Kim bu rüşendür ki 'ankâ ile konuşmaz ğurâb

Ruğ'a geldi baña yârumdan yazılsa tañ mıdur
Nâme-i 'aşğ içre nāmum kām-bjn ü kām-yâb

Zindedür ĥüsnüñ gülistānı senüñ kim anı Ĥağ
Gülşen-i rāz-ı ĥağâyıqdan idüpdür intiĥâb

Oğuyaldan 'aşğ dersin levĥ-i ĥüsn-i Bārîde
Ĥayretinüñ her sözi ey ĥâce oldu bir kitâb
17

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Gül gül itdi yine sâķi ruĥ-ı cânānı şarâb
Bülbül itdi kamu meclisdeki yârānı şarâb

Tâzelerdi dolu yağdurmasalar meclisde
'Ömrümüz ĥaşılı âhestece bārānı şarâb

Sākıyā  urma hilālĭ  adeĭi devr itd r
R z-ı  ıd oldu irişdi yine devr n-ı Őar b

Yanuma uğramaz oldu g n l ey pĭr-i muğ n
Yine g yetde levend eyledi oğlanı Őar b

Devr i inde nice  r m ideyin ansuz kim
Ba a r m eyledi Şol  fet-i devr nı Őar b

Lebler n den sen n ey y r eger  atraca yar
İrse dery ya iderdi  amu  umm nı Őar b

Beni tahrik id ben vir nemedi mu rube dir
Sever iĥs nı zihĭ lu f u kerem k nı Őar b

 AŐıku n bezm-i belada nesi var ola Őeh 
Cigeri p re keb b u g zin n  anı Őar b

 ayretĭ b se-i la'l ne n'ola c n virse
S kıy  Ő 'ir olanu n   n olur c nı Őar b

18

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'il n

  k koysun b d-ı Ėam ol  ayna kim akıtmaz  b
Oda yansun yirid r bir dil ki olmaya  ar b

Z hid  gel t re-dil olma bu d d-ı  hdan
Kim s t n-ı  h ile  urur bu  etr-i bĭ- in b

Başdan aŐdıysa g z m yaşı ta'acc b eyleme n
Ehl-i  aŐku n  b-ı  eŐmiyle d ner bu  siy b

  ra ge mez bezm-i ehl-i  aŐ  inde   mdur
D ne d ne olmayan miĥnet ocağında keb b

AĞlama her bir denĭye y r elinden  ayretĭ
Her ne cevritse vef dur dilber-i   lĭ-cen b

19

Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n

Maĥabbet begleri derg h-ı serdarı n'ider y  Rab
G n l serverleri Ő h-ı cih nd rı n'ider y  Rab

Şu Ő fĭn n ki başında maĥabbet  teŐi yokdur
Oda yansun  aceb bu t c u dest rı n'ider y  Rab

Ŗu kim başın niřār-ı pāy-ı cānān eylemez bilsem
Bu bir bār-ı girānı yŭklenŭp bārı n'ider yā Rab

Ŗuňa kim çeřm-i pāk olmaya Hāđdan vergi 'ālemde
Gŭzel yŭzden ne hāzđ itsŭn o dıđdārı n'ider yā Rab

Ŗlŭr bir ğamzeye tākāt getŭrmez Hāyretı miskŭn
O zālīm tākınup bu tığı-i hŭn-bārı n'ider yā Rab
20

Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilŭn

Gel şıma dil şışsesin ey 'ahd ũ peymānı şikest
Eyleme bezm-i maħabbet cāmıdur anı şikest

İtdi la'lŭñ mŭjve-i bāđ-ı cinānı telh-kām
Kıldı kaddŭñ şıve-i serv-i hıřrāmānı şikest

Bir Nigāristān-ı behcetdŭr cemālŭñ bāđı kim
Yazmada bir yaprağın biñ hāme-i Mānj şikest

İrmesŭn mir'āt-ı hŭsn-i yāra yā Rab inkisār
Bulmasun cām-ı řafā-yı bezm-i rŭhānj şikest

Cām-ı fışrat elde iken sŭregŭr devrānuñı
İtmedin seng-i hāvādiř birle devr anı şikest

Cān u dil yıķup beden bŭrcin bulur āħir hālāř
Ol iki maħbŭs ider bir ğŭn bu zindānı şikest

Sāyesinde kılmaduķ ey Hāyretı bir ğŭn hŭzŭr
Gŭreyin olsun bu fānj kařruñ eyvānı şikest
21

Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilŭn

Āh kim ser-menzil-i maķřŭd uzaķ ben pā-şikest
Bir belā vādıřsine dŭřdŭm gezer tenhā şikest

Hŭrd olursa kāse-i ser seng-i cevr-i yār ile
Gelmesŭn ey dil řaķın āyĭneñe ařlā şikest

Olmadı Mecnŭn-ı maħzŭnuñ řınıķ ğŭnli dŭrŭst
İtmedin bĭ-ārenŭñ aķ kāsesin Leylā şikest

Buldı dil-cŭ kāmētŭñden serv-i ra'nā inkisār
Oldı cādŭ ğŭzlerŭñden nergis-i řehlā şikest

Ben Şikeste-ķāmetüñ çok çıķdı āhı göklere
Oķı çıķmaz Hāyreti gerçi olıcaķ yā Şikest
22

Mefā'ljün Mefā'ljün Mefā'ljün Mefā'ljün

Cihān hālkını hep bendeñ bu fāni mülki yurduñ tüt
Geçüp 'izzet seririnde sa'adetle oturduñ tüt

İdüp ķavs-i ķuzah gibi dü-tā ķaddini a'dānuñ
Çeküp Rüstem kemānını bugün Őirāne ķurduñ tüt

Düşüp hāyret fezāsına idüp bjhūde nālişler
Bülend āvāz ile yazıda Őehbāzuñ oķurduñ tüt

Şınup peymāneñ āhir çün dökilür cür'a-veş ķanuñ
Ne aşşı devrüni dāyim şafā bezminde sürdüñ tüt

Elinden rūzgār-ı zürķaruñ ķurtuluş yoķdur
Hezārān pençe-i pülādı bir lu'b ile burduñ tüt

Sürüp cümle murādātı çıkar meydān-ı hātırdan
Cihān iķinde yıllarla murād atını sürdüñ tüt

Vücūduñ meskenet yolına gel ey Hāyreti hāk it
Hevā ile niçe yıl yel gibi yeldüñ yöpürdüñ tüt

23

Mefā'ljün Mefā'ljün Fe'ülün

Erenlerden eger olursa himmet
Olur dā'j kamu a'dā ne minnet

Ne ğam yağı olursa cümle 'ālem
Balum Sulţāndan olursa 'ināyet
Erenler işiginde hāk olanuñ
Melekler ide toprağın ziyaret

Murāda irmek isterseñ mürjīd ol
Getür bir merd işigine irādet

Meded senden mededsüz Hāyretiye
Erenler şāhı sulţān-ı mürüvvet

24

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Her nesneye Hudāyā var ise hadd ü ğāyet
N'içün bulunmaya yā derd ü ğama nihāyet

Başumda hâlet-i mey cismümde penbe-i key
Geydüm emjri-i 'aşkam şāhāne tāt ü h̄il'at

Sevdā-yı zūlf-i dilber her serde eylemez yer
Her yerde sāye-güster olmaz hümā-yı devlet

Bu yolda biz İlāhı azıtmamağa rāhı
Kıl her şirār-ı āhı bir kevkeb-i hidāyet

Ey Hayretü mürj̄d ol cehd eyle p̄ir-i 'aşka
İrmez murāda hergiz nāmerd-i b̄j̄-irādet
25

Mef'ülü Mefā'j̄lü Mefā'j̄lü Fe'ülün

H̄ad mi bu ya bir ter gül-i ra'nā-yı melāhat
K̄ad mi bu ya bir serv-i dil-ārā-yı melāhat

Ruhsāre-i rengj̄n mi bu yā āteş-i cān-süz
'Ārız mı bu yā āb-ı muşaffā-yı melāhat

Alın mı bu yā bedr-i cihāntāb-ı münevver
Yā şemme-i şems-i felek-ārā-yı melāhat

Ey h̄üsni gibi h̄ulkı güzel zāhir ü bātın
Sende görünür şūret ü ma'nā-yı melāhat

Başuñda senüñ efser-i serdārj̄-i h̄üb̄j̄
Egnüñde senüñ h̄il'at-ı d̄j̄bā-yı melāhat

Haṭṭı varak-ı mihre yazup şj̄ve berātın
Çekmiş ṭoğar aya kaşı ṭuğrā-yı melāhat

Ey Hayretü cān gūşına virdi yine zj̄net
Bu söz mi durur yā dürr-i deryā-yı melāhat
26

Mefā'j̄lün Mefā'j̄lün Mefā'j̄lün Mefā'j̄lün

Şirār-ı nār-ı 'aşkuñdur başumda efser-i devlet
Ġubār-ı h̄āk-i pāyuñdur gözümde sürme-i 'izzet

Maḥabbet bezminüñ z̄evk u şafāsın alımazdum ger
Baña esrār-ı 'aşkuñ virnese fi'l-cümle keyfiyyet

Maḥabbet āteşinde gel ḳo yansun cānı 'uşşākuñ
Mübārek olsun ey zāhid saña ol gülşen-i cennet

Tabîbâ yazmamış gördüm şifâ Kânûn-ı hikmetde
Göñül bîmârına yine şarâb-ı 'aşk imiş şerbet

Bugün bu mülk-i vahdetde ferîd-i 'âlem olurduñ
Eger ey Hayretî saña Ferîdjü eylese himmet
27

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ġulġul-i bülbüli ey bād gülistāna ilet
Mūr-ı dil derdini dergāh-ı Süleymāna ilet

Mācerā-yı dil-i dîvānemi dildāruma di
Haber-i ādem-i sergeşteyi Rıdvāna ilet

Künc-i ġamda dil-i pervāne neler çekdüġini
Yana yana yürü ol şem'-i şebistāna ilet

Zülfinüñ zerrece büyin dil-i vj̄rāna getir
Nükhet-i p̄irehen-i Yūsufî Ken'āna ilet

Gönderüp sizlere bu nazm-ı güher-bārı didüm
Var bu lülü-yı ma'ānîleri 'ummāna ilet

Ya'nî ol baħr-i ma'ānî ki kenārında anuñ
Mevc urur bir niçe deryā gibi yārāna ilet

Kışsa-i ġuşsa-i dervîşi yine Hayretiyā
Var muķimān-ı serā-perde-i sulţāna ilet

28

Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ülün

Yine cūş itdi deryā-yı maħabbet
Cihānı tutdı ġavġā-yı maħabbet

Götürmedi yir ü gök bār-ı 'aşkı
Göñüller oldu me'vā-yı maħabbet

Degül *el-ķalbü beytu'llāha* lāyık
Göñül kim olmadı cāy-ı maħabbet

Sevādü'l-veche fi'd-dāreyni bildüñ
Başuñda varsa sevda-yı maħabbet

'Aceb 'uşşāķı ey şöfî-i zākir
Koya mı *lāda illā*-yı maħabbet

Boyun virdi çü dār-ı ‘aşka Manşūr
Cihānda oldı Dārā-yı maḥabbet

Çıkarmayan ḥayāl-i nāmı dilden
Nedür bilmez mu‘ammā-yı maḥabbet

Dilā ma‘mūr ider ma‘nide yap yap
Seni yıksun ço bennā-yı maḥabbet

Öliceḳ Ḥayretj her üstühānuñ
Ola ‘ālemde bir nāy-ı maḥabbet

29

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Āh kim düşmenler ile seyr ider her cāyı dost
Dōst olmazmıḫ cihānda dōstlar hercāyjı dost

Gey şaḳın tolaşma yāruñ kākül-i miskiñine
Ey dil-i miskiñ katı müşkil durur sevdā-yı dost

Şōfiyā ol sen selāmet cāme-i sālūs ile
Ben melāmet ḫırkasıyla olmuşam rüsvā-yı dost

Şōfi cān virdi hevā-yı Kevşer -i ferdā ile
Bize cān virdi bugün ol la’l-i rüḫ-efzā-yı dost

Ḥayretj bu ‘arşa-i ‘aşḳ içre bir divānedür
Bend-i zenciri ḥayāl-i zülf-i ‘anber-sā-yı dost

30

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Eylesem ṭañ mı kilāb-ı kūy-ı cānān ile baḫş
Şimdi mi itdüḡi var yārān yārān ile baḫş

Ehl-i ‘irfān ile düşdükçe n’ola baḫş eylesem
Vaḳt olur mūr-ı za’ıf eyler Süleymān ile baḫş

Başuña alduñ belā ḡavḡāya uğraduñ hemān
‘Ārif iseñ eyleme bi’llāh nādān ile baḫş

Ehl-i ‘aşḳa fāriḡ ol ulaşma gel ey müdde’j
İdemez zāḡ u zaḡan murḡ-ı ḫōş-elḫān ile baḫş

Yola biz de ḳāyilüz kim incinürdi ey faḳiḫ
Eyleseñ fi’l-cümle ger yol ile erkān ile baḫş

İtleriyle ey göñül haddüñ degüldür ço cedel
İtme bir dıvānesin erbāb-ı dıvān ile bahş

Ehl-i 'irfān ile yokdur bahşümüz ey Hayretî
Kaṭrayuz biz itmezüz deryā-yı 'ummān ile bahş

31

Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

Dilber ayağı tozı başuñda tāc
Besdür eger 'ārif iseñ gözüñ aç

Beş gün içün var ise ger ğayretüñ
Kimseye 'arz itme begüm ihtiyāc

Çün ola ser-menzilüñ āḫir türāb
Meskenüñ olmış dutalum taḫt-ı 'āc ḫ

Ḥarcına sürer seni de rūzgār
Ger yidi kişverden alursañ ḫarāc

Gel yüce tut himmeti ey Hayretî
Olma denî-ṭab' olup esfel-mizāc

32

Mefā'ijlün Mefā'ijlün Fe'ülün

İder ğamzeñ göñül mülkini tārāc
Alur cān kişverinden beñlerüñ bāc

Kaşuñ yayı nişān-ı *kābe kavseyn*
Şaçuñ tārı delîl-i leyl-i mi'rāc

İşigüñ mesned-i taḫt-ı sa'ādet
Ġubār-ı ḫāk-i pāyuñ dūrretü't-tāc

Ḥuzūrum yeg cihān serverlerinden
Gedā-yı küy-ı 'aşqam ac u muḫtāc

Gözüñ yum Hayretî aĝ u qaradan
Bu fānî naqşa aldanma gözüñ ac

33

Fā'ilātün Fa'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kişi kendü yār-ı cānından cüdā düşmek ne güc
Göz göre rūḫ-ı revānından cüdā düşmek ne güc

Atılıp bed-kış düşman pāresine dōstlar
Ok gibi kaşı kemānından cūdā düşmek ne güc

Sāye gibi bir qadem ayrılmayup zāğ u zağan
Murğ-ı cān serv-i revānından cūdā düşmek ne güc

Eksük olmağ cāna cānān āsitānından ne kem
'Andelibe āşiyānından cūdā düşmek ne güc

Ādeme şeytān rakībūñ fitnesiyle sürölüp
Ravza-i bāğ-ı cinānından cūdā düşmek ne güc

Eksük olmayup yanından olur olmaz hār u has
Bülbül-i dil gülsitānından cūdā düşmek ne güc

'Āşıka dilberden ayrıлмаğ ne müşkil Hayretü
Bendeye şāh-ı cihānından cūdā düşmek ne güc

34

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

İhyā iderdi mürdeleri dāyimā Mesîh
Sen öldürürsin ādemi hikmet ne ā Mesîh

Her derde eyler idi Mesîhā devā veli
Bu derdi kimse itmedi illā baña Mesîh

Başum irerdi gün gibi çağ çarh-ı çārüme
Ben zerreye diyeydi eger hāk-i pā Mesîh

Düşnāmı ile bulsa n'ola mürde-dil hayāt
Ölü dirildür idi idicek du'ā Mesîh

Devr-i lebinde hağ görüben didi Hayretü
Hızr ile geldi bir araya gūyiyā Mesîh

35

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Kendü luḡfından idüpdür beni dilber güstāh
Yüz virüp ben kulına kıldı o server güstāh

Ṭolaşaldan berü ol zülf-i dil-āvize göñül
Dōstum kanda görürse seni şarkar güstāh

Göreyin başı kesilsün ki ṭolar qarşumda
Boynuña kollarını zülf-i mu'anber güstāh

oma b ll hi g zel baŐuđ   n sult n m
ol Őala boynuğa arŐumda ben m her g st h

G rmedi Şive-i reft ruğı benzer ki sen ğ
B yle serkeşlik ider b gda  ar ar g st h

almaz eks kl g ğe ey g ğ l ol Ő h-ı ker m
D Ő ayağına y z ğ s r y ri yalvar g st h

Hayret n ğ gel ğ eks kl gine almayalum
ulları Ő h-ı ker m ğ olur ekŐer g st h

36

Mef  l n Mef  l n Fe  l n

Cih nı eyled ğ  aŐk ile mevc d
Zih  luŐ u zih  iŐs n zih  c d

  baھر-i  aŐk n geh oldu mevc c
H veyd  oldu birden bunca ma d d

amu bir n rdan olup h veyd 
Kimi oldu Ay s u kimi Maھر d

amu bir n rdandur Şems   zerre
amu bird r g rinen  teŐ   d d

Deh n-ı g nca s yler sırr-ı h li
Meger kim z hir oldu yevm-i mev d

Sen ğ vaŐfuđda Ő hid b lb l   g l
Ki sensin Ő hid   hem  ayn-ı meŐh d

Yanumda mescid   meyh ne bird r
i secc de i d m n-ı mey- l d

Bu vird   zikr-i Ő f den ne maŐŐad
Bu  h u v h-ı  aŐkdan ne maŐŐ d

Őorarsa Hayret den z hid eyd r
Hem n bird r hem n bir c mle mevc d

37

Mef  l n Mef  l n Fe  l n

El mden bir per -r   dem -z d
Alup z lm ile g ğl m itdi berb d

Ben ol murğ-ı hevāyiyem ki geçdi
Boğazuma kemend-i dām-ı şayyād

Gözümde āb u cānda āteş ü tāb
Başumda hāk ü destümde hemān bād

Ġam ile hem-nefes guşşayla hem-dem
Elemle hem-nişin derd ile hem-zād

Belā küncinde ƣaldum bir kimesne
Bilişden āşinādan eylemez yād

Belāya uğradı öğrendi göñlüm
Cefāya düşdi cānum oldı mu'tād

Uyutmazsın cihānı nāleñ ile
Elüñden Ĥayretj feryād feryād

38
Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Niçe bir ağlayayın derd ile her gāh meded
Yā niçe bir diyeyin āh meded vāh meded

Yazaram dūd-ı siyāh ile felek şafhasına
Her ƣaçan āh iderem derd ile ey māh meded

Göricek didi dehānuñla göñül zülfeynüñ
Seni dil-ħastelere eylemiş ol şāh meded

Ey şanem gel meded eyle işigüñ ĥastasıyuz
Niçe bir ƣağıralum hey meded Allāh meded

Ĥayretj baña meded irmedi bir kimseden āh
Toludur gerçi şadām ile cihān āh meded

39
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey güzellik mülkine sulţān olan sulţān Murād
Bende-i mağbulüñ olmağdur hemān senden murād

Yadlarla āşinā olsañ ƣayırmaz dōstum
Tek kerem ƣıl gāh geh ben āşināñı eyle yād

Ādemjce bir cuvāncuğsın kerem ƣıl eyleme
Ey perj-peyker iñen her ehrimenle ittiħād

Cân virüp derd al dilâ bâzâr-ı gâmda itmedin
Bu metâ'-ı 'ömrüñi dellâl-ı dehr âhîr mezâd

Hayretî başumdaki key tâc-ı zerrîñüm durur
Şâh-ı 'aşkâm ben ne müflisdür yanumda Keykubâd

40

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

İsmi Hasan hulki hasen cânândan ayrıldum meded
Kaldı tek ü tenhâ bu ten ben cândan ayrıldum meded

Cam güşşa el bir eyledi cânuma te'sîr eyledi
Bükdi bilüm pîr eyledi oğlandan ayrıldum meded

Kaldum gam-ı hicrân ile ey gözlerüm kan ağla sen
Kanı güzel gözlü Hasan ben andan ayrıldum meded

Ya'kûb-veş giryân isem Beytül-hazende tañ degül
Vâ fûrkatâ bir Yûsuf-ı Ken'ândan ayrıldum meded

Ey Hayretî cân bülbüli arturdu âh u gûlguli
Vâ hasretâ ben bir gül-i handândan ayrıldum meded

41

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Benüm şâhum benüm şûhum benüm çok sevdüğüm Ahmed
Kadıñmî kulunam kılma beni luğ it kapuñdan red

İdüp zulm ile bîdâdı hûş urduñ cevre bünyâdı
Yıkup bu kalb-i nâ-şâdı vefâ yolına yapduñ sed

Cebñüñ mihr ü mâhumdur yüzüñ nûr-ı ilâhumdur
Maħalleñ secdegâhumdur işigüñ Ka 'be-i ma'bed

Yanup küllî kül olmağdur belâlu bülbül olmağdur
İşigüñde kul olmağdur efendi devlet-i sermed

Müdâm ey Hayretî miskîñ yûri âşüfte vü gamgîñ
Görüp ahvâlüñ ol bî-dîñ teraħhum eyleye şâyed

42

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Yâri ayırmağ diler benden münâfıklar meded
Almağ ister cânımı tenden münâfıklar meded

Dilerem başı kesilsün her birinüñ dōstum
Kesmek isterler beni senden münāfıqlar meded

Yandıgum yağıldıgum budur ki ben pervāneyi
Redd iderler şem'-i rüşenden münāfıqlar meded

Vechi var mıdur görüñ ey ehl-i diller 'ārifi
Men' iderler vech-i ahsenden münāfıqlar meded

Uçuralar gibi seng-i ta'n ile ey Hayretü
Bülbül-i güyâyı gülşenden münāfıqlar meded
43
Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ülün

Dilerseñ k'ola cānuñ mülki ābād
Ululanma şağın ey ādemî-zād

Ululandıgı için serv-i serkeş
Başına her nefes toprak şaçar bād

Ululandıgı için Bîsütünüñ
Yüridi üstine yol kesdi Ferhād

Ne deñlü yüksek uçsa murğ-ı çābük
Geçer boynına nāgeh dām-ı şayyād

Ululanmak düşer mi Hayretü hiç
Bir avuç āb ü hāk ü āteş ü bād

44
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ben gedā idinmişem tāc u kabāyü bir nemed
Çarh-ı atlasdan baña yegdür fenāyü bir nemed

Hırka-i sālūs ile tāc-ı riyādan geçmişem
Baña besdür 'ālem içre ey mürāyü bir nemed

Dāmenin destümden anuñçün komazam kış u yaz
Kışiden şavar niçe dürlü belāyü bir nemed

Anuñ için bir nemedsüz olıma abdāllar
Pādişāh eyler benüm şāhum gedāyü bir nemed

Kalbi şāf olmayıcağ ayüne-i şāfı gibi
Geymese ey Hayretü her bir mürāyü bir nemed

45

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Dile mısbāh-ı hüsünüñ zav virür şem'-i ma'ānıdır
Gözüme hāk-i rāhuñ tūtiyā-yı lşfahānıdır

Lebüñsüz cām-ı Cem cānā dile zehr-i helāhıldür
Ruħuñsuz mihr ü meh cānā kazā-yı āsumānıdır

Sen ol sulţān-ı hūbānsın ki bāzār-ı melāhatde
Efendüm Yūsuf-ı şānı saña cān ile şānıdır

'Aceb mi hāşıye yazsa ğubārı hıtt ile hıttıñ
Begüm mecmū'a-i hüsünüñ kitāb-ı pür-ma'ānıdır

Anuñla eglenür göñlüm anuñla diñlenür cānum
Ğam-ı dilber dil ü cānuñ kadımjı yār-ı cānıdır

Degüldür penbe-i dāğ-ı belā Mecnūn-ı 'aşk oldum
Başumda her biri bir murğ-ı miħnet āşiyānıdır

Tenümden kūy-i miħnetde hemān bir üstüħān kaldı
O da hılkıñ melāmet oklarınıñ bir nişānıdır

Bu ebyāt-ı şafā-baħşuñ sevādı gerçi zulmetdür
Velı ma'ñı-i rengini şarāb-ı zindeġānıdır

Bulınmaz degme deryāda bu bir dürr-i ma'ārifdür
Alınmaz degme ma'denden bu bir yāķūt-ı kānıdır

Ğazel şanmañ bunı bir tuħfe için Ğayretı'nüñ bu
Göñül mülkinden ehl-i 'aşka bir hōş armaġānıdır

46

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Künc-i miħnetde baña ğuşşa vü ġam yār yeter
Göñlümi eglemege mūnis ü ġam-ħār yeter

Şubħa dek her gice göz yummayuban aġladuġum
Baña ger 'āşık isem devlet-i bıdār yeter

Bir iki ġün bu fenā evde eger ādem isem
İşigüñ itleri yārān-ı vefādār yeter

Varmayam gülşene gülzâr-ı cinân olsa eger
Baña geh gâh teferrüc ruḥ-ı dildâr yeter

Cennet-i vaşla ʔama' itme iñen Ḥayretiyâ
'Âşık-ı şâdık iseñ ger saña dîdâr yeter

47

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Âşıkâ dilber selâmından selâmetler ƙopar
Ḥaƙ budur yoldaşlar ƙoƙ dürlü ḥâletler ƙopar

'Aşƙ bir deryâ-yı bî-pâyândur anda her nefes
Bâd-ı âhumdan benüm mevc-i melâmetler ƙopar

Şehrümüz bir gülşen-i ḥüsn ü melâhatdur bizüm
Çoƙ lebi gonca yüzi gül serv-ƙâmetler ƙopar

İtseler seyrân için ol serv-ƙâmetler ƙıyâm
Fitneler ƙalkar ayağ üzre ƙıyâmetler ƙopar

Bir zarâfet gülsitânıdur bu yirler Ḥayretî
Şad-hezârân bülbül-i bâğ-ı belâgatlar ƙopar

48

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Hiç sirke teşne olana âb ile bir midür
Ḥall eyle müşkilüm ya şarâb ile bir midür

Luṭf eyle luṭf-ı ʔab'uña lâyıƙ ne ise di
Âbuñ letâfeti ya türâb ile bir midür

ʔab'um ki şâhbâz-ı ma'ârif-şikârdur
Hey devletüm hümâsı ğurâb ile bir midür

Nuṭƙ-ı şafâ-fezâm ile bir görme her sözi
Cânâ ḥuzûr-ı rûḥa 'âzâb ile bir midür

Ey cân ʔabîbi ƙâfiyede bir durur velî
Hiç ḥastaya 'itâb cevâb ile bir midür

Her ma'nîsüz söz ile bu elfâz-ı âbdâr
Yâ Âb-ı Ḥızr-ı zinde serâb ile bir midür

Rüşen degül mi gün gibi mihr-i cihântâb
Ey âfitâb-ı ḥüsn seḥâb ile bir midür

Yirden göge degül mi durur farkı bunların
Bu āsumānj kubbe ḥabāb ile bir midür

Çokdur kuşūrı sözlerümüñ gerçi Ḥayretj
Kaşr-ı behişt künc-i ḥarāb ile bir midür

49

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ehl-i 'aşka küfr ü imān bir olur
Vaşl u hicrān derd ü dermān bir olur

Mülk-i 'aşk içre kamu bāy u gedā
Bende-i fermān u sulṭān bir olur

Zülf ü ḥaddünden cüdā 'āşıklara
Bāğ u bostān bend ü zindān bir olur

'Āşıkā cevr ü cefā mihr ü vefā
Kaşr-ı cānān luṭf u iḥsān bir olur

Ḥayretj gibi ḥarābāt ehline
Ṭāq u eyvān genc-i vjṛān bir olur

50

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Maḥabbet bezminüñ dil menzilidür
Mey-i 'aşkuñ ḥired lā-ya'kılidür

Dökülsün dāne dāne eşk-i çeşmüm
Maḥabbet mezra'ınuñ ḥāşılıdur

Ṭariq-ı gamda başum bir ceresdür
Dehānumda dilüm gūyā dilidür

Rakıbüñ ne çalar bezm-i belāda
Gerekse biñ kez ötsün çük kılıdur

Ölüm āsān olupdur Ḥayretjye
Bu ḥalkuñ gerçi gāyet müşkilidür

51

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Seyrüm oldu dün gice Tübâyı gördüm bir nazar
Çin şehir ol serv-i hoş-bälâyı gördüm bir nazar

Çırtulup zulmetden açıldı biraz gönlüm gözüm
Yine ol mäh-ı cihân-ārâyı gördüm bir nazar

Çün gelüp yaylakı seyr itdüm hemânâ fi'l-meşel
Yir yüzinde Cennetü'l-Me'vâyı gördüm bir nazar

Uş baña taş üsti bāğ oldu bugün yoldaşlar
Ol lebi gönca gül-i ra'nâyı gördüm bir nazar

Necde vardum şanki Mecnūnı temāşâ eyledüm
Hayret-i vālih ü şeydâyı gördüm bir nazar

52

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yār çün gül gibi her hār ile seyr-i bāğ ider
Şiñe bāğın lāleler gibi ser-ā-ser dāğ ider

Üstühānum tığ-i reşk ile olur şad-pāre āh
Çün bilin dendān-ı mähiden kemer kucmağ ider

Ol hümā tal'atlu dilber gelse miñnethāneme
Bir hevāyidür henüz konuşmadın uçmağ ider

Kendü kanum kendü perverdem geçerken göz yaşı
Ben ğubārı āsitānuñdan senüñ ırmağ ider

Ne oñulmaz derd olur bu derd-i hicrān ey şabīb
Hayret-i bî-çāreyi ne öldürür ne sağ ider

53

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yine istikbāle çık ey cān ki cānānum gelür
Yine pāk it hāneñi ey dil ki mihmānum gelür

Ey müje cārū çeküp ey göz gül-efşānılg idüp
Yolları pāk eyleñ ol pākize-dāmānum gelür

Yiridür karşı çıkarsa gözlerüm merdümleri
Karşudan biñ nâz ile luţf ıssı sulţānum gelür

Nükhet-i pırāhen-i vaşl irdi cān Ya'kübına
Ey birāder ğālibā ol şāh-ı Ken'ānum gelür

Gözlerüñ aydın yine ey Hayret-i tıre-rüz
Ol ayağı toprağı kühl-i Şifāhānum gelür

54

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Yā Rab bu mürde cisme yine cān kaçan gelür
Ya'nı belālu cānuma cānān kaçan gelür

urtarmağa fakırini zulm-i zamāneden
Ol 'adl ü dād şāhibi sulţān kaçan gelür

am-dide didesine bu miĥnet-keşidenüñ
Ol izi tozı kühl-i Şifāhān kaçan gelür

Olup ğüşāde yā der-i dārü's-şifā-yı ğayb
Cān u ğöñül marjzine dermān kaçan gelür

Cān ğülşeninde açılıp ey dil ğül-i murād
Biñ ğunc ile o ğonca-i ĥandān kaçan gelür

Dil ĥānesi kaçan tolar envār-ı şevķ ile
Cān bezmine o şem'-i şebistān kaçan gelür

Gördükçe Hayret-i ğarjbi kaçan ğüzel
Bilmez miyüz bu yirlere yārān kaçan gelür

55

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Her nefes hem-dem-i zāğ ol yüri elden ne gelür
'Andeljbüñden ırağ ol yüri elden ne gelür

Beni yakmağa od ol meclisini yadlaruñ
Müstenir eyle çerāğ ol yüri elden ne gelür

am degül ben öleyin derd-i firāk ile şehā
Sen hemān dünyede şağ ol yüri elden ne gelür

anda seyr eyler iseñ eyle hemān ğül gibi tek
Alnı açuķ yüzi ağ ol yüri elden ne gelür

Zāğ ile ʔoldı cihān gülşeni çün Hayretiyā
Bülbül-i bāğ-ı ferāğ ol yüri elden ne gelür

56

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün F'ā'ilün

Ey göñül her mübtelā kim 'āşık-ı dīdār olur
Bağrı başlu gözi yaşlu işi āh u zār olur

'Āşık iseñ kār-ı dünyādan berj ol gel beri
Nābekār olmaz maḥabbet erleri bj-kār olur

Seng-i cevri mīve-i mihr ü maḥabbet bilmeyen
Bāğ-ı 'aşk içinde siz şanmañ ki ber-ḥordār olur

Tāc u destār ile şöfj ḥaylesānın 'arz ider
Rinde ammā elde bir tesbjḥ tutmak 'ār olur

Hey nice tāc u nice destār u nice ḥaylasān
Kendü başı 'aşk yolında kişiye bār olur

'Āşık iseñ nā-murād ol nā-murād ol nā-murād
'Āşıkā ancağ murād olan rızā-yı yār olur

Ey şoran erbāb-ı 'aşkı benden āḥir bunlaruñ
Kimini oda yaqarlar kimisi berdār olur

Ḥayretj-veş yitirüp kendüyi ḥayrān olmayan
Tekye-i 'aşk içre şanmañ vākıf-ı esrār olur

57

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Didüm ey şūḥ cefā ise hemān ancağ olur
Didi bj-çāre ḥaḥā ise hemān ancağ olur

Ḥayranan 'aşka irer menzile didüm işidüp
Didi bir pjr 'aşā ise hemān ancağ olur

Buldı dil künc-i ferāğatde ḳanā'at gencin
Bu fenā evde ğinā ise hemān ancağ olur

Ġam yirüz ḳan içerüz bezm-i maḥabbetde müdām
'Āşıkā zevḳ u şafā ise hemān ancağ olur

Faqr ile izi tozin gözlerüñe sürme idin
Hayretü kuhl-i cilā ise hemān ancak olur

58

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ol güzeller pādişāhı kim hayāli bendedür
Menzili cānumdadur niteki cānum tendedür

Ṭür-ı Müşdür tenüm göñlümde nür-ı 'aşk-ı pāk
Şol tecellî nārıdur kim Vādî-i Eymendedür

Cüst ü cū it yārı sen bu ev bu yabandur dime
Ey gözüm taşı şu kim cüyendedür yabandadur

Bulımsızın istemezseñ geşt idüp her gūşeyi
Gerçi ey t̄alib yine maṭlūbuñ olan sendedür

Pādişāham dise sulṭānum 'aceb mi Hayretü
Āsitān-ı devletüñde bir kemjine bendedür

59

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Aşka kul olalı göñlüm bu ḥalāyıqdan kaçır
Merd olan nā-maḥrem ile āşınalıqdan kaçır

Rişte-i peyvende sūzen gibi göz dikmez göñül
Şanki Āşj-i mücerreddür 'alāyıqdan kaçır

Künc-i fūrkatde gam-ı dilberden olmaz dil berj
Kişi ğurbetde kaçır yār-ı muvāfıqdan kaçır

'Āşık incinse cefādan bil vefādan dūrdur
Yār 'āşıkdan kaçır kaçsa yaraşıkdan kaçır

İttiḥād-ı ma'nevî kesb idegör ey Hayretü
Şuretā maḥbūb olan elbette 'āşıkdan kaçır

60

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Münevver kıldı āfākı cemālüñ mihr-i lāmi'dür
Benüm vjraneme salmadı pertev bu ne tāli'dür

Göñül abdālına ḥān-ı vişālüñ olmadı rüzü
Geçinür gam yimekle rüz u şeb derviş kâni'dür

Sürerse ol büt-i Çjnüñ işiginden seni a'dā
Göñül küyında eglengil ki arzu'llāh vāsi'dür

Behāyim-ṭab' olan 'āmı ne bilsün bādenün nef'in
Berü şun anı ey sākı ki ol insāna nāfi'dür

Naşihatle bizi maḥbüb u meyden kesmek istersin
Kelāmuñ nāşihā her yirde gūyā naşş-ı kâṭı'dur

Eger lā-şey degülseñ gel ğubār ol ey ten-i lāşe
Çün āḥir cümleten eşyā yine aşlına rāci'dür

Götürme gel dile ey Ḥayretı cān u göñül rāzın
Ki her bir sır ki isneyni tecāvüz itdi şāyi'dür

61

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey gedā diyen baña devletlü ḥānum yok mıdur
Yoḥsa ben ādem degül miyem ya cānum yok mıdur

Ṭotalum dünyā senüñdür yā benüm de dünyede
Çaḳ bütün dünyā deger bir yār-ı cānum yok mıdur

Pıj-ı çarḥuñ ṭotalum şem'-i cihān-efrūzı var
Yā benüm Aḥmed gibi bir nev-cuvānum yok mıdur

Oluban bed-nām-ı 'ālem gerçi yaḳdum niçe dāğ
Olmadum mı şāh-ı ğam nām u nişānum yok mıdur

Ḥayretiyem dökme gel yok yire ḳanum yerlere
Pādişāhum n'ola ḳul oldumsa ḳanum yok mıdur

62

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bu fenā evde vefādan görmedim aşlā eser
Bunca yaşlar yaşadı ḥattā ağardı çeşm-i ter

Sen gerek luṭf it gerek ḳahr eyle baña ey şanem
Her ne kim gelse Ḥudādan bilürem ben ḥayr u şer

Saklayup tıj-ı ḥavādişden vücūd-ı pāküñi
Yiridür ṭutsun felek ḳarşuña çarḥı bir siper

Ağlamağdan döndi bir girdāba düşmiş müya ten
Göreyin şimden girü nār-ı maḥābbet nem yaqar

Ḥayretü ehl-i hüner çoğdur veli ‘ayb olmasun
Görmedüm ben kimse ‘aybın görmemek gibi hüner

63

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Süz-ı dilden korqaram āh itmege ‘ālem yanar
Çār erkān u tokuz eflāk ü yidi yem yanar

Nice yanam yaqılam yārāna bilmem derdümi
Kim dem ursam süzişümden güş iden ādem yanar

Bağrumuñ zaḥmı oñulmağa ne çāre ey tabıb
K’āteş-i süz-ı derūnumdan benüm merhem yanar

Gözlerüm yaşına garq iken gören āhum odın
Dir görüñ bı-çāre hem deryāya düşmiş hem yanar

Uçururlar bāl ü per yandurmada pervāneyi
Oda yansun Ḥayretü şol cān ki andan kem yanar

64

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Sjñe tennūrunda dil kim āteş-i rüşen yaqar
Bir fenā abdāla benzer güyiyā külhan yaqar

Od urur dehre qoma āh itmesün dil ey hıred
Virme bir dıvāneye āteş şakın hırmen yaqar

Yandurur pervāne par par şem’ e per pervā yimez
Germ olup mey meclisinde sanki pıjrāhen yaqar

Ḥüsnüññ bir pertevi çoğ cān u dil pertāb ider
Bir tecellı āteşi bin Tūr u biñ Eymen yaqar

Yanmada yanumda uçurma iñen pervāneyi
Ḥayretü cān yandurur cānā ol ancağ ten yaqar

65

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

N’eylerem ben gülşeni küy-ı nigārum var yeter
Nağme-i bülbül ne lāzım āh u zārum var yeter

Gāh geh tāb-ı teb-i hicrānı teskīn itmege
‘Ārızı vaşfında şîr-i ābdārum var yeter

Seyr-i gülzār eylesün ol ıanlu yaşumdan benüm
Kendü ğamĥānemde açılmış bahārum var yeter

Ĝam degül olmazsa yirüm mergzār-ı kŭy-ı yār
Anda dil adlu benüm bir murĝ-ı zārum var yeter

Ĥayretiyem ben ne var yoĝ ise fels-i aĥmerüm
Şıñede ey ĥāce dāĝ-ı bĭ-şümārum var yeter

66

Mef’ülü Mefā’jlı Mefā’jlı Fe’ülün

Bilsem yine cānumdan ayıran beni kimdür
Göz göre revānumdan ayıran beni kimdür
Ķahr ile sürüp kendü efendüm ıapısından
Zulm ile mekānumdan ayıran beni kimdür

Bir bülbül-i ĥōş-naĝme iken kendü demümde
Gülzār-ı cinānumdan ayıran beni kimdür

Yoĝ ise eger ĥıdmet-i şāĥıde ıuşūrum
Sultān-ı cihānumdan ayıran beni kimdür

Oĝ gibi atup Ĥayretiyā yine yabana
Ol ıaşı kemānumdan ayıran beni kimdür

67

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Leb midür bu sākıyā ya cām-ı bezm-ārā mıdur
Söz midür bu bilmezem yā rāh-ı rŭh-efzā mıdur

Dökülür şalıñduĝınca şıvelerden mıveler
Naĥl-i dil-keş mi bu yā Rab yā ıad-i bālā mıdur

Dōstum maışsuduñ öldürmek durur ‘āşıĝları
Yoĥsa ĥüsnüñ muıktezāsı nāz u istıĝnā mıdur

Matemüñ mi var nedür eksük degül nālışlerüñ
Yā senüñ ey dil sürüduñ āh u vāveylā mıdur

Men’ idersin vech-i zıbādan bizi ey müttakı
Aĥsen-i takıvıme inkār eylemek takvā mıdur

Ƙara mıdur görinen başındaki şeyhüñ ‘aceb
Bilmezem yā bir muhaşşısuz Ƙurı sevdā mıdur

Her sözüñ cān gūşına bir gevher-i yekdānedür
Bilmezem ey Hāyretj göñlüñ senüñ deryā mıdur

68

Mef’ülü Fā’ilätü Mefā’lülü Fā’ilün

Luţf it unutmā bendeñi himmet zamānıdur
Kim fevt olur efendi bu fırsat zamānıdur

Gel ben gedāyı eyleme maħrūm u nā-ümjü
Herkes murāda irdi ğanjımet zamānıdur

Devrüñde irdi pāye-i ‘ālīye her kişi
AlçaƘda Ƙoma bendeñi rif’at zamānıdur

Hengām-ı ‘ayş u mevsim-i şādı irişdi gel
Ƙoma beni ‘anāda ‘ināyet zamānıdur

Tjımār eyle derdüme ey cān tājıbi kim
Bjımār olan göñül lere şıhhat zamānıdur

Āfāk içinde her kişi hōş-dil fakıri de
Ƙoma marjz-i fāƘa ifāƘat zamānıdur

İgmāz Ƙılma zaħmuma merhem maħallidür
İhmāl itme ğastaya şerbet zamānıdur

Yoğ senden özge kimsecüğü bir mededsüzem
Raħm eyle derdmendüñe şefƘat zamānıdur

Redd itme ben de bende-i dırjıneñem senüñ
Çek sāye-i Ƙabüle ğimāyet zamānıdur

Ben nā-tüvānı ‘asker-i ğam eyledi zebün
At şal meded dön üstüme cür’et zamānıdur

Ol dest-ğır Ƙaldı ayaklarda Hāyretj
Şāhum ‘Aljlik eyle mürüvvet zamānıdur

69

Fā’ilätün Fā’ilätün Fā’ilätün Fā’ilün

Āfitābum ğün gibi ‘arz-ı cemāl it ğünde bir
Sāye-veş ğam zulmetin gel pāymāl it ğünde bir

Gündüzüm sensüz şeb olmuşdur gel ey gün yüzlü yār
Baña bu fūrķat şebın rüz-ı vışāl it günde bir

Vaşl ile ben k̄ara günlünüñ günin 'ıd eyleyüp
K̄āmetin aġyār-ı bed-mıhrüñ hilāl it günde bir

Derd-i hecrüñle meded öldüm ben ey 'İşj-ınefes
Gel benüm her bir demüm bir māl ü sāl it günde bir

K̄omasun bjdād-ı hicrān ile dād itsün saña
H̄ayretj ol şāh-ı h̄üsne 'arz-ı hāl it günde bir

70

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Cānumı yandurdı nār-ı intizār
K̄āmetüm lām itdi bār-ı intizār

Hem-demüm āh oldı yārım derd ü ġam
Hem yerüm sensüz diyār-ı intizār

K̄andasın gel olmadın ey serv-ķad
Eşk-i çeşmüm cūybār-ı intizār

Gel iriş kim derd-i ser virdi bize
Ey lebi meygūn h̄umār-ı intizār

Mevtden daħi eşeddür H̄aķ bilür
Ehl-i 'aşķa rūzgār-ı intizār

Sen gidelden kem degül ey seng-dil
Cām-ı dilden inkisār-ı intizār

Cān u dil āyinesinden h̄āşılı
Gitmedi bir dem ġubār-ı intizār

Ey yüzi gül niçe bir ben bülbülüñ
Yiri sensüz ola h̄ār-ı intizār

K̄andadur n'eyler dir iseñ H̄ayretj
Kārı zār u yiri ġār-ı intizār

71

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ehl-i 'aşkı şive-i la'l-i şeker-ḥā öldürür
Hey ne kavm olur ki bunları Mesîḥā öldürür

Meşhedinde bitmeye nergisden özge bir giyāh
Şol şehîd-i 'aşkı kim ol çeşm-i şehlä öldürür

Rūḥınuñ ola maḳāmı 'arş-ı a'lādan yüce
Şive ile her kimi k'ol ḳadd-i bālā öldürür

Umaram kim 'ālem-i ma'nide ola rūḥı şād
Ġam bucağında şunı kim derd-i sevdā öldürür

Ḥayretiyi gel bugün öldür begüm ferdāyı ḳo
Kim sen öldürmezseñ anı tıĝ-i ferdā öldürür

72

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Nevbahār oldu göñül şoḥbet-i şahbā demidür
Ya'nı gül mevsimidür cām-ı muşaffā demidür

Oldı ihyā ḳamu emvāt-ı nebātāt-ı cihān
Nefes-i bād-ı şabā şanki Mesîḥā demidür

Ṭağdup yār ruḥı üstine sünbüllerini
Didi eyyām-ı bahār oldu vü sevda demidür

Baḥr-i 'aşḳa şalalum fülk-i dili n'olsa gerek
Nevbahār oldu sefer mevsimi deryā demidür

Seyr ider gülşeni boyun ḳulaḳ açmış güller
Gel gel ey bülbül-i şeydā ki temāşā demidür

Vāizi diñleme 'ayş eyle perj-rūlar ile
Djve aldanmadı şunlar ki zarjif ādemjdür

Ḥayretj mevsimidür gūşe-i ğamdan çıḳa gör
'Ālem-i 'ayş u şafā gülşen ü şahrā demidür

73

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Her ne nāvek dile ol ğamze-i dil-düz urur
Şevḳ u zevḳ atına ṭurmaz yine maḥmüz urur

Tij̄-i ğam yaralarından aña dil an aqlar
Ol Şeker h̄ande ile yaramuza tuz urur

Ehl-i diller g r ben h̄aqqı ğub rın didiler
apmağa g nlini h̄alkuñ g zine toz urur

aņlaram ben eriy p yerlere gemez nice buz
Ol g neŐ y zl  aan Şive ile buz urur

ok tolanma apusın H̄ayret  perv ne gibi
 teŐid r Őaın ol Şem'-i Şeb-efr z urur

74

Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n Mef 'il n

Yine ben g z g re c numdan ayrıldum m selm nlar
Beni aqlaņ ki c n numdan ayrıldum m selm nlar

'Aceb mid r g z m yaşı ben m  b-ı rev n olsa
Boyu serv-i h̄ir m numdan ayrıldum m selm nlar

Cih nda hi baņa  lmekden  zge almadı  re
Meded ben h̄asta derm numdan ayrıldum m selm nlar

V c dum m lki baŐlasun o vır n olmağa yap yap
  ben ol geng-i pinh numdan ayrıldum m selm nlar

Baņa raħm eyley p k fir m selm n aqlasa taņ mı
Bug n ol n -m selm numdan ayrıldum m selm nlar

Dil   c n kişverin yağmaya virdi 'asker-i miħnet
 n ol devletl  sult numdan ayrıldum m selm nlar

'Aceb mi H̄ayret  gibi gezersem z r u ser-gerd n
Şaşurdum yolumı h numdan ayrıldum m selm nlar

75

F 'il t n F 'il t n F 'il t n F 'il n

Aņladuñ bild ñ mi hi Ő h  nelerd r ğ ziler
Nefsine ul olmayan Ő h nelerd r ğ ziler

Bu bis t-ı 'aşk iinde d yim  at oynadup
Ő hlar m t idici ferz nelerd r ğ ziler

Nüş idüp h̄um-h̄āne-i şāh̄ide gayret bādesin
Kendüden geçmiş birer mestānelerdür gāz̄iler

Dem-be-dem bu rūbeh-i dūnyā-yı dūnuñ h̄jlesin
Anlayup aldanmayan ş̄irānelerdür gāz̄iler

Oldılar genc̄ine-i ma'nāya mesken her biri
Ş̄üretā gerçi birer v̄irānelerdür gāz̄iler

Bezm-i rezm içinde b̄j-pervā birer pervānedür
Hayret̄i billāhi di pes yā nelerdür gāz̄iler

76

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Her oқи kim nişāna o қаşı kemān atar
Cānlar nişāne olmağ içün aña cān atar

Тоғrı olunca kişi atarmış yabana çarh̄
Görmez misin ki oқи dem-ā-dem kemān atar

Şinsa 'aceb mi cām-ı dil eṭfāl-i ḥādişāt
Seng-i belāyı baña üşür her zamān atar

Cān kişverini almağa bir pādişā diker
Dil şehrine her oқи ki ol şeh nişān atar

İrgürmedi nişāneye bir kez murād oқın
Yıllar durur ki Hayret̄i gerçi nişān atar

77

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şem' ile t̄utuşmağı pervāne benden öğrenür
Yanmağı göynüklüler gerçi ki andan öğrenür

H̄jce қapusın daḥi bilmez t̄ıfıldur sevdüğüm
Ş̄jve bābın bilmezem ey ḥāce қandan öğrenür

Benden öğren şan'at-i 'aşkı gel ey şōf̄j ki çün
'Ādet-i meşūrdur bilmez bilenden öğrenür

Şan'at-i derd ü belā çekmekde üstād oldu dil
'Āşık olan gerçi fi'l-cümle bu fenden öğrenür

'Ālem-i hayretde şeydālanmağı ey Hayretī
Şöyle hayrānsın ki her dıvāne senden öğrenür

78

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Baňa bu bendi ğam-ı zülf-i dil-āvız geçer
Ĝazabı ğamze-i hūn-rızüñ iñen tız geçer

Aylandursa ne var 'arşa-i hūsn içre müdām
Kendi Hıusrev ruħı Gülgün saçı Şebdız geçer

Yok durur bir daħı Hıusrev gibi şırın-güftār
Niçeler gerçi ki bu 'arşada Pervız geçer

Çarsū-yı dil ü cān içre haçı reyhāncı
Gözi kaçşāb u leb-i la'li şeker-rız geçer

Yimedi zerrece dünyā ğamını Hayretiyā
Bu cihān içre şu kim şāhib-i perhız geçer

79

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dōstum destüñden olan let baňa devlet yeter
Đarb-ı serdeste başumda efser-i 'izzet yeter

Bir levendem ben yaraşmaz baňa dıbā vü harır
Dem-be-dem kıana boyanmaķ cismüme ħil'at yeter

Büstān-ı küy-ı dilberde yidigüm taşlar
Var ise fi'l-cümle zevķum mive-i cennet yeter

Dōstum cismümde her bir zaħm-ı pür-hūnuñ senüñ
Bezm-i ğamda göñlüme bir sāĝar-ı 'işret yeter

Hayretī-i vālih ü hayrāna dest-i dōstdan
Gāh geh toyınca let yimek zihı ni'met yeter

80

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Düşmenüm ħandān u ben giryān olam lāyık mıdur
Her dem ol şādān u ben nālān olam lāyık mıdur

Hōş geçe sāyeñde her laħza kıara yüzlü rakıb
Sāye-veş ben ħāk ile yeksān olam lāyık mıdur

Şuna ol her derdi yok nāmerde vaşlı şerbetin
Ben belā küncinde bî-dermān olam lāyıq mıdır

İre düşman menzil-i maqşūdına ben dōstlar
Vādî-i hayretde ser-gerdān olam lāyıq mıdır

İre 'ıd-i vaşla her qurbāna lāyıq olmayan
Hayretî geñ yerde ben qurbān olam lāyıq mıdır

81

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün
Beni yaqdı firāq-ı 'arız-ı yār
Ve kınā Rabbenā 'azābü'n-nār

Fürkat içre sevād-ı dîdelerüm
Oldı gūyā sehāb-ı lülū-bār

Bu elem bārı ile dirlikden
Yeg diler dil ölümünü şad bār

Beni hāke berāber itdi yine
Bir bülend-ahter ü güneş-ruhsār

Nevbahārum hazāna döndürdi
Bir firāqı hazān u vaşlı bahār

Oldı cān tūtüşine guşsa kafes
Oldı dil bülbüline mesken hār

Cām-ı vaşlından irmez ise meded
Öldürür Hayretîyi derd ü humār

82

Mef'ülü Fā'ılātün Mef'ülü Fā'ilātün

Dil-teşneyem İlāhî āb-ı zülāle irgür
Fürkat şebinde ya'nî rüz-ı vişāle irgür

Nār-ı celālüñ ile hākister olmadın ten
Dîdār Haqqı yā Rab nūr-ı cemāle irgür

Bu mihr-i cānı kırtar qoma küsūf-ı gāmda
Maqşūd kevkebinı burc-ı kemāle irgür

Bu dehr-i dūn elinden hāke berāber oldum
Qaldur elüm alup ol tāze nihāle irgür

Zevk u şafâ ile kıl bj-hûş Hayretjyi
Ey sâkj-i maḥabbet gel bir piyâle irgür

83

Mefâ'jlün Mefâ'jlün Mefâ'jlün Mefâ'jlün

İşigüñ taşu başumda benüm tâc-ı sa'âdetdür
Ayağüñ toprağı iki gözümçün nür-ı 'izzetdür

Ferâgat hırkasına çekdi başın şol ki 'âlemde
Güzel tutdı huzür itdi şafâlar sürdi râhatdur

Mey ü maḥbûbdan men' eylemek rind-i nazâr-bâzı
Erenler cânıçün ey şöfj izhâr-ı ḥamâkatdür

İlâhj olmasun bir laḥza ḥâlji aḳmadan yaşum
Dil ü cân mezra'in ser-sebz ider bârân-ı raḥmetdür

İşitdüm uşluluk sevdâsı var imiş dimâğüñda
Şaḳın ey Hayretj vallâhi billâhi sefâhetdür

84

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'jlü Fâ'ilün

Ey serv-ḳad döküp gözi yaşını cüybâr
Pâyüña düşdi eyledi âḫir seni kinâr

Aḳan şular degüldür eyâ serv-i ḥoş-ḫirâm
Göz yaşları aḳıdur ayağüña kühsâr

Yer yer görinen eşmeler ey nür-ı 'ayn-ı mâ
Gözler durur ki göre seni işbu merğzâr

Sen serv-veş-ḫirâmı ḳaçan seyr idem diyü
Yıllar durur ki yol gözedür cümle şâḫsâr

Ḳan derledi görince seni şâḫ-ı ergavân
Yüz yerde baş ḳıḳardı yüreginde her ḳınar

Dögüñdi taşlar ile şular gitdi kendüden
Çün 'arızüñ şafâsını seyr itdi ey nigâr

Söyler zebân-ı ḫâl ile enhâr çağlayup
Çıḳ çağıdur kenâra gel ey serv-i gül-'izâr

Kühsâra seyre gitdüğüñ işitdi gâlibâ

Taglara düşdi gülşeni terk eyledi hezâr

Sen iller ile seyr ü teferrücd e Hâyetî
Bülbül gibi iraqda tûrup eyler âh ü zâr

85

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Ahdine tûrmaz dirîğ ol serv-kâmet geç gelür
Döstlar oldı yakînum kim kıyâmet geç gelür

Çarşu varur cân u dil şabr u qarâr itmez qarâr
Her kaçan kim bezme bir lahza ol âfet geç gelür

Büstân-ı 'âleme ey serv-i gül-bârum benüm
Sencileyin mîve-i bâğ-ı melâhat geç gelür

Zâhidâ gerçi saña bâr-ı melâmet güç gelür
Menzil-i 'aşka velj ehl-i selâmet geç gelür

Hâyetîyi kılma red kim gülsitân-ı kûyuña
Ancalayın bülbül-i bâğ-ı belâgat geç gelür

86

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'jlü Fâ'ilün

Hey ne peliddür ki eyâ serv-i gül- 'izâr
Alçaklığı ide kâmetüñe öyküne çınar

La'li lebüñe ben nice teşbîh idem ki ol
Bâğ-ı hüsünde olmaya bir dâne-i enâr

Haţtuña beñzerem didügiyçün benefşenüñ
Yüzün yire düşür yiridür eyle şermsâr

İrgürse göklere yiridür başını güneş
Küyuñ gedası olmağ ile eyler iftihâr

Hicrân odiyle uyarımaz dil çerâğını
Ėam tekyesinde Hâyetî gibi bir ihtiyâr

87

Mefâ'jlün Mefâ'jlün Fe'ülün

Ayağuß toprağı ser-tâcumuzdur
İşigüñ 'arşumuz mi'râcumuzdur

Bulaldan 'aşkuñuñ gencinesini
Kamu mır ü gedā muhtācumuzdur

Geçürüz āhumuz oqın felekden
Bu nüh şışe bizüm umacumuzdur

Nice olsun göñül mülki imāret
Harāmı gözlerüñ yağmacımızdur

Harābāt erlerinüñ hāk-i pāyı
Bizüm ey Hayretı ser-tācumuzdur

88

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Be bu Rūm illeridür bunda suhandānlar olur
Bu İrem gülşenidür murğ-ı hōş-elhānlar olur

Altun üsküflü yalıñ yüzlü güzel sākijler
Şoħbeti rüşen ider şem'-i şebistānlar olur

Sāk u sāk'id sıgayup nāz ile sākijlik ider
Be bu yirlerde ne hōş serv-i hırāmānlar olur

Cān katar cāna tolu içüp öpüşdükçe müdām
Bu da bir gūşe durur bunda güzel cānlar olur

Bir iki cūr'a ile 'aqlın alurlar kişinüñ
Cān u dil gāret ider āfet-i devrānlar olur

Gonca-veş bülbül-i dil-bestelerüñ göñlin açar
Çok güler yüzlü gūşāde gül-i handānlar olur

Bir harābāt evidür her bucağın seyr itseñ
Hayretı gibi niçe vālih ü hayrānlar olur

89

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Niçe bir virmeye el vuşlat-ı cānān niçe bir
Niçe bir yana firāk āteşine cān niçe bir

Niçe bir kan yuda derd ile firākuñda göñül
Niçe bir yaş dōke bu dıde-i giryān niçe bir

Niçe bir bulmaya cem'iyet-i hātır dil ü cān
Niçe bir ola şaçuñ gibi perişān niçe bir

Niçe bir od urasın cān u göñül hırmenine
Niçe bir yağa beni āteş-i hirmān niçe bir

Niçe bir yaralaya tığ-i firāk ile beni
O cefālar kılıcı āfet-i devrān niçe bir

Niçe bir ben ten-i bî-cān gibi pejmürde olam
Eyleye kendüyi ol cān gibi pinhān niçe bir

Niçe bir toğmaya 'ālemde murādum necmi
Baña göstermeye gün ol meh-i tābān niçe bir

Niçe bir vādî-i hicrāna düşüp ser-gerdān
Gezesin Hāyretiyā bî-ser ü sāmān niçe bir

Yār çün kim okumaz mihr ü vefā destānın
Niçe bir yazıla bu defter ü dîvān niçe bir

90

Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ülün

Bahār irişdi cām içmek gerekdür
Şarāb-ı la'l-fām içmek gerekdür

Geçüp ağ u karasından cihānuñ
Oturup şubḥ u şām içmek gerekdür

Hele eksüklünüñ anladuğı bu
Bu eyyāmı tamām içmek gerekdür

Dilerseñ kim olasın ğamdan āzād
Müdām içmek müdām içmek gerekdür

Bugünlerde hemişe Hāyretî-vār
Olup rüsvā-yı 'ām içmek gerekdür

91

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Dîvāne dil ki zülf ü zenaḥdan eşridür
Gel gör bugün ki bend ile zindān eşridür

Devrān içinde bend-i belādan mı kırtulur
Şol mübtelā ki āfet-i devrān eşridür

'Aşkuña kul olalı göñül ğamdan ağlamaz

Kimden ne derdi var Şu ki sultān esjridür

Mür-ı za'ıf ise dağı 'aşkuña kul olan
Bir pādişāhdur ki Süleymān esjridür

Dil bağlamadı pıre-zen-i dehre Ḥayretj
Kocadı gitdi dağı bir oğlan esjridür

92

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün
Vaşluñla cümleten senüñ ey cān el emdedür
Miskjñ göñül firāk ile dāyim elemdedür

Ben dem-be-dem kan ağlaram 'ālem taraf taraf
Gülmekde oynamağdadur 'ālemde demdedür

Ey cān tabjbi şöyle za'ıfem ki bilmezem
Ben nice zindegem ya benüm cān neremdedür

Düşeli 'aşk ayağına āvāre göñlümüz
Şol bir ḥabāba döndi ki ol cām-ı Cemdedür

Fāşitse Ḥayretj bizi āfāka tañ mıdur
Olanca sırrumuz iki dillü kalemmedür

93

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Cānumı mest eyleyen yād-ı leb-i meygündür
Zār iden dil 'andeljbin ol rūḥ-ı gülgündür

Göñlümüñ şeydālığın 'ayb eylemeñ Ferhād-vār
Bir lebi Şjriñ saçı Leyliye çün Mecnündür

Dest-i kahrından bu dehrüñ her kime kan ağlasam
Görürem benden beter anuñ da bağrı ḥündür

Nev-resjde goncalar bülbüllerin zār eylemek
Gülşen-i dehr içre ey dil eskiden kånündür

Ḥayretjyi büstān-ı dehrde dolāb-veş
Döne döne iñleden bu gerdiş-i gerdündür

94

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Benden ey nāme yüri cānānuma 'aşk eyle var

Bendeden ol şāh-ı ‘ālī-şānuma ‘aşk eyle var

Serv-i ser-keş gibi şol bir kimseye baş egmeyüp
Kullarına merhabāsuz hānuma ‘aşk eyle var

Hār-ı miḥnetde geçen aḥvāli bir bir şerḥ idüp
Bülbülinden ol gül-i ḥandānuma ‘aşk eyle var

Rüşen it yanında hep ḥāl-i dil-i sūzānumı
Yanarağ ol şem‘-i nūr-efşānuma ‘aşk eyle var

Hāşılı yerden göge minnet durur ben ḥākden
Uç kanat bük ol meh-i tābānuma ‘aşk eyle var

Dehr içinde baña bir kez Ḥağ selāmın virmeyen
Şivesi çok āfet-i devrānuma ‘aşk eyle var

Gerçi ol yıllar durur kim dımedi bir kimseye
Ḥayretī-i vālih ü ḥayrānuma ‘aşk eyle var

95

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

‘Ayn-ı ‘ināyet ile baña bir nazar yeter
Mağşūd olan vefā ise uşbu kadar yeter

Çok çok cefālar eyledüğüñ az vefā mıdur
Ger ādem isem ol baña ey verd-i ter yeter

Mihmān-ı ḥānekāh-ı ğam-ı ‘aşk olanlara
Ḥūn-ı ciger çekilse n’ola māḥazar yeter

Kaçduğca dil kebūteri müjgānuñ oğları
Ardından öñine geçer anuñ irer yeter

Devlet nişānı Ḥayretiyā başda ‘aşıkuñ
Maḥbūbinuñ ayağı tozından eşer yeter

96

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Baş koşup zülfüñe kaddün yine āl itmek diler
Ben za‘ıfıñ kāmetin var ise dāl itmek diler

Rā gibi birbirine baş çatmış ebrūlar yine
Var ise ben nā-tüväna bir ḥayāl itmek diler

Sūzdan yanar kebāb olur kebūter iltemez
Her kaçan mektūb ile dil ‘arz-ı hāl itmek diler

Dil lebinden şorsa esrār-ı dehānın dir gören
Bir delū Loqmāna hikmetden su’āl itmek diler

‘Aklı koyup ‘aşka uyaldan göñül ey Hayretj
Mülk-i fāniden baķaya intikāl itmek diler

97

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Çanda gitseñ bile al yanuñca ey dilber teber
Kim yirinde saña çok yoldaşlık eyler teber

Eller üzre çutsalar olsa ‘aceb mi mu’teber
Tijüñe yoldaş olup açdı niçe iller teber

Ey şanem dili çalar dañi nacağdur gerçi kim
Ljk itmşdür du’ā-yı seyfi hep ezber teber

Şöyle yüz virdüñ ki tijüñ gibi sultānum benüm
Çan döküp şimden girü başlar keser başlar teber

Hayretj beñzer kazak bir Rūmili abdālısın
Kim düşürmezsın elüñden dāyimā bir ter teber

98

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün

Benüm her dāğ-ı şjnem kim kızıl çana boyanığdur
Belā dāğıyle zeyn olmuş birer rengin şakāyığdur

Yine gül gibi şāhāne libās-ı āl geymişsin
Benüm serv-i ħirāmānum güzeldür gey yaraşığdur

Bahār-ı ħüsnüñ añduķca aķarsa tañ mıdur her şu
Delüķanlı durur yaşum henüz dañi bulanığdur

Er iseñ pjre-zen dehre kul olma ey dil abdāl ol
Ço ta’n itsüñ saña ‘ālem ħıç incinme ħalāyığdur

Egerçi Hayretj rüsvā vü şeydāyj gezer dāyim
Şarāb-ı ‘aşk mestidür anı şanmañ ki fāsığdur

99

Fā’ilātün Fā’jlātün Fā’ilātün Fā’ilün

Çeşm-i hūn-rızūñ ucından d̄idelere giryān olur
Hey ne zālimesin ki her dem işigūñde kan olur

Nice 'arz idem 'aceb sūz-ı dili dildāra ben
Nāme göndersem kebūter iltemez biryān olur

'Āşıkumdur 'aşkum ile n'icūn ölmez dir imiş
Ölmek āsān idi ammā arada hicrān olur

Didüm ey meh-rū n'ola mihr ü vefālar eyleseñ
Nāz ile güldi didi 'ālemlere destān olur

Ey kemān-ebrū hayāt-ı cāvidānı kesb ider
Tekye-i 'aşkuñda her cān kim senūñ kurbān olur

Mısr-ı hūsn içinde bir Yūsuf-cemāli kim görür
Kul olur biñ cān ile göñlüm 'aceb sulṭān olur

Şemme-i esrār-ı 'aşkumdan kime şerh eylesem
Hayret-i vālih ü şeydā gibi hayrān olur

100

Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ülün

Meminūñ dil kadıñı çākeridür
İşigi kelbidür hāk-i deridür

Düşelden bend-i zūlfine Meminūñ
Cihān dilberlerinden dil beridür

Dehānında koçarken şır-i māder
Göñüller şaydınūñ şır-i neridür

Otursa nāz ile şehbāz-ı vahşi
Yürise luṭf ile kebk-i deridür

Nazırin görmemişdür daḡi gözler
Begüm ādem degüldür ol peridür

Cemāli āfitāb-ı evc-i behcet
Ki aña mihr ile meh müşteridür

Kaçan söz söylese biñ şive ile
Eridür yüregüm yağın eridür

Hemān bu gurbet ilde yādigāri

ulaġumda sözi gevierleridr

Yir idinmedgmn sitnu
Beni it gibi ldrse yeridr

ariı-ı 'aı iinde ayretiyi
Begüm lince grse yol eridr

Nedmet erlerin baı buğı
Deliler aylınu ser-defteridr

101

Mef'ln Mef'ln Fe'ln

Memin dil 'aceb vresidr
lml astası b-residr

Oulmasun o gitsün dilde zamum
K'anu emir-i 'aı yarasıdur

Cihnda kabza-i kavs-i murdum
Memi'nn iki kaı arasıdur

Nice sevmeyeyin cn u gl den
Yürekler valası cn presidr

AĞarmıdur aalı ayretin
ariku eski yüzi arasıdur

102

Mef'ln Mef'ln Fe'ln

Memin dil adm bendesidr
Ayakda almıı efgendesidr

Beni vrn iden dzdide geh gh
Baup bir göz uciyle andesidr

Bu glm nesini ren iden
erĞ-ı 'rz-ı tbendesidr

Kzarsa a mı bezi fitbu
Cemli ayınu ermendesidr

Srd-ı 'aı dile ayretiden
Bu bezm ol da bir gyendesidr

103

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ılün

Yād-ı la'lüñ dil-i bjmāra şafālar getürür
Ey ıtabıj-i dil ü cān ya'nı şifālar getürür

Yanuma geldi gözüm yaşına raħm itdi rakıj
Başuma gör bu sitārem ne belālar getürür

Şöfiyā biz mey-i şāfı nice terk eyleyelüm
Kālbümüz şāf kılup rūħa şafālar getürür

Felege virme burayı didi kūyında görüp
Didüm ey meh beni buraya bu rālar getürür

Hayretü gelmez eli boş ayağüñ toprağına
Māħazar tuħfe du'ā ile şenālar getürür

104

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

Şöyle yakdum cismümi gören kara geymiş şanur
Egnüme bir hırka-i zerķ u riyā geymiş şanur

Na'illerle şol kadar zeyn eyledüm cismüm gören
Bir kalendardür ki egnine fenā geymiş şanur

Tāze tāze dağlarla seyr iden cismüm benüm
Bir benek altunlu şāhāne kabā geymiş şanur

Başum üstinde görenler ħāk-i pāyuñdan eşer
Devlet ü 'izzet külāhın bir gedā geymiş şanur

Ben gedānuñ seyr iden başında yanan 'aşķ odın
Efser-i devletdür anı pādişā geymiş şanur

Şöyle şād olur göñül ğam ħil'atinden kim gören
Bir yetim oğlan libās-ı dil-ğüşā geymiş şanur

Şöyle lāğardur vücudı üstüħānın seyr iden
Hayretü bj-çāreyi bir būriyā geymiş şanur

105

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Melāħat meclisinde leblerüñ şāħbā-yı āl oħşar
Leťāfet gülşeninde sözlerüñ āb-ı zülāl oħşar

Elif kim sîneme kaddüñ hayâliyle çekilmişdür
Maḥabbet büstânında henüz bitmiş nihâl oḥşar

Benüm bu tâze tâze dâğ ile güyâ şınuḵ göñlüm
Ḳaranfüllerle zeyn olmuş şikeste bir sıfâl oḥşar

Henüz ḥâk ile oynar eglenürler tıfl-ı nādāndur
Şu kim def'-i melâl içün alup destine māl oḥşar

Bulımaz dāmen-i zülf-i nigāra dest-res herkes
Anı ey Ḥayretî yâ şāne yâ bād-ı şimāl oḥşar

106

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Şusamış cānlara la'lüñ şarāb-ı zindegānıdır
Ḳara günlülere zülfüñ ḥayāt-ı cāvidānıdır

Şarāb içenlere dijvāne dir zāhid velî bilmez
Ki ol 'ārif yanında 'aḳl-ı evvel rūḥ-ı şānıdır

Mey ü maḥbüb ile yār-ı muvāfiḳ ehl-i 'irfānuñ
Gözinde nūri göñlinde ḥuzūrı tende cānıdır

Kerem kııl zāhidā maḥbüb u meyden bizi men' itme
Bahār eyyāmı şöḥbet mevsimi 'işret zamānıdır

Alup cānın dökerseñ Ḥayretîñüñ ḳanın ey şöfî
Mey ü maḥbübü terk itmez k'anuñ rūḥ-ı revānıdır

107

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Āşık-ı taḥḳıḳ olan cevr ü cefādan ḥazḳ alur
Şāhib-i taḳlîd olan mihr ü vefādan ḥazḳ alur

'Āşık-ı şādık olan cevrine yāruñ cān virür
Mübtelā-yı derd-i 'aşḳ olan belādan ḥazḳ alur

Ġam degüldür çekse Bū-Cehl-i rakıbbüñ ḥa'nını
Şol şafā ehli ki ḥubb-ı Muştafādan ḥazḳ alur

Yād idermişsin dil-i bî-çāreyi düşnām ile
Müstedām ol ḥastadur miskîñ du'ādan ḥazḳ alur

Ḥayretî şavm-ı firāḳ-ı yārdan incinmeyüp

‘İd-i vuşlatda hemân bir merhabâdan hazz alur

108

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Ey benüm hâlüm şoran ben bilmezem cānāna şor
Bendenüñ aḥvālını var ḥazret-i sulṭāna şor

Ġuşşa vü endūh u ğamdan bil nedür hâlüm benüm
Döstum baña inanmazsañ eger yārāna şor

Ol çerāĝ-ı ḥüsn-i ‘ālem-tāba var ey peyk-i āh
Bu dil-i pervānenüñ ḥālını yana yana şor

Var yüri ey ‘aşq-ı ḥāliş isteyen ḳalbüñde bul
Gel gel ey genc-i firāvān arayan vjṛāna şor

Degme bir ḥayvān ne bilsün lezzet-i ‘aşkı nedür
Ḥayretj ol ni‘metüñ dadını ben ḥayrāna şor

109

Mef’ülü Fâ’ilâtün Mef’ülü Fâ’ilâtün

Şol derzj dilberine her cān ki āşinādur
Mıkrāz-ı ğamla ‘ömrin biçmezse ger ḳabādur

Pişindedür rakjbi dāyim kesilmedi āh
Cāndan beden gibi ljk āvāreler cüdādur

Āvāresine pāre geçmekdür işi dāyim
Şol derzj dilberi kim nāmiyle Muştafādur

Her bj-nevā ki ḳuluñ ḳurbānuñ oldı şāhā
Kesb itdi ‘ömr-i bākj ‘ālemde pādişādur

Dervjş Ḥayretjyi kimdür dir iseñ ey şāh
Kūy-ı melāmet içre bir şūḥ-ı bj-nevādur

110

Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilâtün Fe’ilün

Ne melāmet gibi bir künc-i selāmet bulunur
Ne nedāmet gibi eglenmege ālet bulunur

Ne benüm zaḥmuma zaḥmet gibi şihḥat görünür
Ne benüm göñlüme miḥnet gibi rāḥat bulunur

Ne ben üftādeye ğurbet gibi raġbet yiri var
Ne bu dil-dādeye zillet gibi 'izzet bulunur

Ne olur meykede künci gibi ħörmət şadı
Ne ħarābāt gibi ğuşe-i vaĥdet bulunur

Ĥayretünüñ yoġ ise 'aklı ne var ey şöfj
Her ne deñlü dir iseñ ġaflet ü Ĥayret bulunur

111

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Baňa hiç ġuşsañ gibi eglenmege yārān mı var
Yā oñulmaz derdüme derdüñ gibi dermān mı var

Göñlüme küyuñ gibi bir ġülşen-i zjbā m'olur
Gözüme bāġ-ı cemālüñden ġüzel seyrān mı var

'Ārife mecmū'a-i ħüsnüñ gibi dıvān m'olur
'Āşıka ħaṭṭ-ı cemālüñ gibi yā Qur'an mı var

Bezm-i 'aşk içinde inşāf idicek abdāllar
Bu benüm şūrjde göñlüm gibi bir ħayrān mı var

Gözlerüm merdümlerine Ĥayretj çok yaşlar
Kim beni aġlar acır anuñ gibi insān mı var

112

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Meclis içre buse-i cānānum almağ yol mıdur
Öldürüp ben nā-tüvānı cānum almağ yol mıdur

Ķomadın şeytānlığı āħir sen ey bed-ħū rakıjb
Yarı benden ayırup ħmānum almağ yol mıdur

Ĥāk-i rāhın göz göre urduñ götürdüñ ey şabā
Tūtiyā-yı dıde-i giryānum almağ yol mıdur

Tekye-i miĥnetde alduñ cānumı ey pır-i 'aşk
Tecrid abdālam benüm ħurbānum almağ yol mıdur

Ey kilāb-ı küy-ı dilber size n'itdi Ĥayretj
Çıġrışup her biriñüz dāmānum almağ yol mıdur

113

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'jlün

Meclisde buse-i leb-i cananum aldilar
Ben hastayi helak iduben canum aldilar

Kapuña vardum idi bu ben müflis itlerüñ
Borcum nedür ki her biri damanum aldilar

Eşküm yetimi yüz bulıcağ başdan aşdilar
Kanlu miyam ki böyle girjbānum aldilar

‘Uşşāka cān yidürdüm eyā kaşlārı kemān
Abdāllar üşdiler yine qurbānum aldilar

Biryān-ı nār-ı ‘aşq olalum Hayreti diyü
Bülbüller uş figān ile bir yanum aldilar

114

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Rind-i fāñiler bu dünyā-yı fenādan geçdiler
Zāhidā şanma şarāb-ı dil-güşādan geçdiler

Şāh için çāk eylediler ten libāsın terk terk
Terk ü tecrid oldılar tāt u kabādan geçdiler

Öldiler ölmezden öndin ya’ni ihyā oldılar
Bu ten-i hākıyı koydılar semādan geçdiler

Bir nefes ey hāce tāt kılmadılar zerğ için
Ehl-i tevhid oldılar zerk ü riyādan geçdiler

Tālib-i rāh-ı hākıkat oldılar abdāllar
Hayreti el yudılar her mācerādan geçdiler

115

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Hāk-i pāyuñ ey güzeller şāhı başlar tācıdur
Āsitānuñ ehl-i ‘aşkuñ ‘arşıdur mi’rācıdur

İrmedi dil vaşluña yıllar durur kūyuñdadur
Görmedi nūrı iñen çokdan mücāvir hācıdur

Şaķınuñ dil mülkini tārāc iderler şaķınuñ
Ġamze-i tātārı hūbānuñ qatı yağmacıdur

Hüsñ meydānında ey dil ġamze-i gammāz-ı dōst

Hey ne tjr-endāz olur kim cān u dil umacıdur

Keşf-i esrār eyler ise H̄ayretj̄ Manşūr-vār
Dār ile k̄orkutma şōfj̄ ol anuñ mi'rācıdur

116

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Bu gözlerüm yine beni başdan çıkardılar
Çanımı kara yirlere göz göre kardılar

Ten cübbesini çāk kılup dest-i reşk ile
Pirāhen ile cāme-i cānāna şardılar

Āvāreler ayağa düşüp la'lüñ öpeli
Meclisde sākıyā yine h̄aylj̄ kabardılar

Oğlan sever diyü beni sevmez egerçi h̄alk
Sevmezse sevmesün deli göñlüm sever diler

Şol bir h̄arāmj̄ gözlinüñ ey H̄ayretj̄ bugün
Uğrın bağışları yine göñlüm apardılar

117

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Her kaçan kim leblerin nāz ile cānān oynadur
Her tarafından 'aşık-ı dil-h̄asteler cān oynadur

Her gice 'aşk āteşidür böyle odlar kalkıdan
Şanma kim pervāneyi şem'-i şebistān oynadur

Göz yaşına şöyle garķ oldu vücūdum dir gören
Köhne zevraķdur ki anı mevc-i 'ummān oynadur

Ādem iseñ dij̄-i dehrüñ rj̄vine aldanma kim
Tahtını yile virür niçe Süleymān oynadur

Ġabğab u zülfüñ görelden H̄ayretj̄ dir dōstum
Şimdi söz meydānı içre top u çevgān oynadur

'İdgehde didiler dolāba bindügüm görüp
Döne döne karşıusunda dilberüñ cān oynadur

118

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ger dilerseñ ey ħarābātj şafā-yı rüzgār
Dāyima nūş it şarāb-ı dil-güşā-yı rüzgār

‘Ārif iseñ zjnet-i dünyā-yı dūna virme dil
Çün bilürsin kimseye yokdur vefā-yı rüzgār

El yuyup geçmek gereksin sālİK iseñ ey göñül
Bir aķar şudur bilürsin mācerā-yı rüzgār

Şöfiyā şāfi-derün olmaķ dilerseñ fāriğ ol
Ürküdür murğ-ı şafāyı hūy u hāy-ı rüzgār

Pişesi ‘āşıkларуñ āzādelikdür dāyimā
Ne belādur olma ey dil mübtelā-yı rüzgār

Ėam yiyüp ķan içmek olmışdur nevāle ‘āşıkā
Bj-nevādur isteyen ey dil nevā-yı rüzgār

Gülsitān-ı dehre göz yaşı virüpdür āb-ı rü
Āteş-i āh iledür rüşen sarāy-ı rüzgār

On sekiz biñ ‘āleme sulţān olayın dir iseñ
Bir gedā-yı rüzgār ol bir gedā-yı rüzgār

Ėayretj bir künc-i miğnetdür maķām-ı salţanat
Bj-Ėaberler gerçi dir devlet-sarāy-ı rüzgār

119

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’jlātün

Fāş oldı cümle sırrum yaşum çü aķdı sır sır
‘Arz itdi mācerāyı ol ķan olası bir bir

Dāğ-ı Ėam-ı ruĖuñla bārān-ı eşk-i çeşmüm
Bitürdi tāze güller Ėāk-i tenümde yir yir

Başdan gözi yaşıdur ey zāhid ehl-i ‘aşkuñ
Döndüren āsiyāb-ı dolāb-ı çarĖı fır fır

Alnuñ ruĖuñ Ėamında mihr ile māhı āhum
Berg-i Ėazān mişāli ditretti yine tir tir

Ey Ėayretj cihānda ten beslemekdür işüñ
Bilmez misin ki anı āĖir bu ķara yir yir

120

Mef’ülü Mefā’jlü Mefā’jlü Fe’ülün

Geh nāz ü gehj cev̄ ü gehj fitneler eyler
Bu şjve ile 'āşık̄a gel gör neler eyler

Erbāb-ı belānuñ baş olur bir niçesine
Meydān-ı maḥabbetde şu kim terk-i ser eyler

Nāşih̄ sözini diñler iken rih̄let iden rūḥ
Şol yolcu durur kı̄m kara kı̄şda sefer eyler

Bah̄ş itmesün ol māh ile gün nerd-i ḥasende
Zinhār şaḫınsun anı bir gün kamer eyler

Ağyār ile yār olmadıgıyçün ğam-ı 'aşık̄ı
Ey Ḥayretj̄ günden güne göñlümde yer eyler

121

Fe'ilātün Fe'jlātün Fe'ilün

Öykünürmiş ruḥ-ı cānāna kamer
Bilmeyüp ḥaddini bir gün lekeler

Dem-i vuşlatda olan ağlamasun
Ḥōş durur faşl-ı bahār olsa sefer

Cennete gider iseñ de bizi қо
Zāhidā saña uyan ile eger

Qalması ehl-i kemāle rağbet
Ġālibā maşḥaralık oldu hüner

Bu demi ḥōş görelüm Ḥayretiyā
Bu deme irmedi qaldı niçeler

122

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Öpülse yār ile yār olsa dilber
Kuculsa rām-ı dildār olsa dilber

Söz anlamakda fettān olsa maḥbüb
Biraz şūḥ olsa 'ayyār olsa dilber

Ne deñlü ağlasa zār olsa 'aşık̄
Açılsa gülse gülzār olsa dilber

Nedür 'aşıklarun̄ ḥālını bilse

Güzel sevse dil-efgār olsa dilber

Cefāyı az kılsa Ḥayretīye
Sözüm bu kim vefādār olsa dilber

123

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

'İd oldu diyü her kişi ḥurrem olup durur
Ljkin bu şādlık baña mātem olup durur

Oldı kimine manşıb u cāh u şafā naşjb
Rüzj kimisine elem ü ğam olup durur

'Arz eylemeñ fakjre diyār-ı selāmeti
Baña melāmet ili müsellemler olup durur

Her kirpigüm gözümde birer nişter olup
Her bir kılum tenümde bir erķam olup durur

'Ayb eylemeñ ne söylese bj-çāre Ḥayretj
Bilmez ne söyledüğini sersem olup durur

124

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Biz sākinān-ı gūşe-i fülk-i felāketüz
Biz āşinā-yı lücce-i baħr-i melāmetüz

Biz zāyirān-ı zāviye-i künc-i 'uzletüz
Biz t̄ā'ifān-ı t̄āyife-i sūz u ḥāletüz

Biz kāse-ljş-i ḥānçe-i bezm-i ḥaķıķatüz
Biz cür'a-nūş-ı meclis-i sāķi-i vaḥdetüz

Girmek ḥişār-ı 'aķla degüldür t̄ariķumuz
Biz sālikān-ı rāh-ı beyābān-ı ḥayretüz

'Aķl-ı ma'āş dāyiresine şığışmazuz
Biz güm-rehān-ı bādiye-i bj-nihāyetüz

Efsürdelerle nice alışsun mizācumuz
Başdan ayaĝa sūz u güdāz u ḥarāretüz

Meclisler içre sen n'ola kürşj-nişjn iseñ
Ey şeyḥ biz de mu'tekif-i deyr-i 'uzletüz

Bir kaç nefer mücâvir-i dergâh-ı mey-fürüş
Biz kaç 'aded mülâzim-i erkân-ı devletüz

Biñ dürlü 'aciz ile işigine erenlerüñ
Geldük gedâlik eyleyü muhtâc-ı himmetüz

Lâyık degül ki redd olavuz zâr ü nâ-ümjü
Biz sâ'ilân-ı südde-i bâb-ı mürüvvetüz

Bi'llâh Hayretî ulu devlet degül midür
Biz sâkinân-ı dergeh-i Şâh-ı Velâyetüz

125

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'jü Fâ'ilün

Ey hâce şanma sen bizi şehvet eşriyüz
Dîdâr hâkî 'aşk u maḥabbet eşriyüz

Şubḥ-ı şafâ gibi n'ola olsağ güşâde-dil
Şadıklaruz cihânda şadâkat eşriyüz

Âzâdelik vilâyetinüñ pâdişâhıyuz
Biz ḥânedân-ı Şâh-ı Velâyet eşriyüz

Baş egmezüz irerse göge başı câhilüñ
'Âriflerüz efendi zarâfet eşriyüz

Ey Hayretî ayak tozu bir kaç gedâlaruz
Biz şanma bu fenâda riyâset eşriyüz

126

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Döstüm gerçi ki düşmen gözine biz dikenüz
Başlar üzre yir olur ki gül-i nesterenüz

Ḳamu a'dâ tütalum tûṭi-i güyâlar imiş
Gül gibi biz de birer bülbül-i şırjın-suḥenüz

N'ola sen mesned-i 'izzetde begüm Yūsuf iseñ
Biz de Ya'küb gibi 'âkif-i beytü'l-ḥazenüz

Ne bize oldı müyesser ne ile vaşl-ı ḥabîb
Minnet Allâha hele ne ğamumuz var ne şenüz

Küy-ı yârı virevüz mülk-i Süleymâna eger
Hayretî dünyede âdem degülüz ehrimenüz

127

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Düz başdı yine meclis içinde ayağumuz
Elde 'aşā-yı bāde olaldan ıayağumuz

Yüz bulmaduğ erenler içinde kılıç gibi
Kuşanmayınca çağ iki yirden kuşagumuz

Dervişlerüz ki mülk-i Süleymāna virmezüz
Bu küy-ı fağr u fāğada kendü bucağumuz

Sultānlaruz ki hoş geçinür säyemüzde halk
Olmış durur bu hayme-i gerdün otağumuz

Ğavğādan oldu Hayretiyā başumuz emjn
Çün dāmen-i ferāğata çekdük ayağumuz

128

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Dilber şovukluğ itdi kış oldu bahārumuz
Gün görmedük şeb oldu dirigā nehārumuz

Bir taş bağırlu dilbere düşdi 'aceb midür
Dil şışesinde olsa müdām inkisārumuz

Yıllar durur müsāfir-i mülk-i mağabbetüz
Şehr-i vişāle uğramadı rehğüzārumuz

Yirden yire urup bizi küyından itdi dūr
İrse feleklere yiridür āh ü zārumuz

Ey Hayretj döneydi olup belki bj-ğuzūr
Göz dikse yāra nergis-i ħāk-i mezārumuz

129

mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Küy-ı nigāra uğramasa rehğüzārumuz
İtmez ħuzūr o gün bu dil-i bj-ğarārumuz

Yār ile geldi ħücremüze dün gice rakıjb
İrdük bahār-ı vuşlata gül virdi ħārumuz

Bir dāğ yaqdı şıneme didi bizüm dağı
Olsun senüñle gül gibi bir yādgārumuz

Dil şehrini sipāh-ı ğam itdiydi top ħarāb
Meyhāne künci olmasa muħkem ħiřārumuz

Ey Ħayretj olursaq eger ħāk-i pāy-ı dōst
Hep kühl idine ehl-i başret ğubārumuz

130

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ey ħāce ders-i 'aşka bahş ü su'al şığmaz
'İlm-i ledün durur bu bunda cidāl şığmaz

Almaz ayağ eline mest-i mey-i maħabbet
Bezm-i řarāb-ı 'aşka cām ü sifāl şığmaz

Ma'şūk ile çü 'āřık 'aşk içre ola yek-dil
Dirler arada artuķ hecr ü viřāl şığmaz

Var yoķ yire kıl ucı kılma dehānı bahşin
Bu bir maħaldür ey dil kim kıl ü kāl olmaz

Ey Ħayretj hilāli beñzetme kaşına kim
Rāh-ı maħabbet içre egri ħayāl şığmaz

131

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Mey-i nābuñ nice olmayalum ölümlüsi biz
Bir iki gün bu fenā evde anuñ dirisiyüz

Bundan artuķ dağı vuşlat nic' olur 'ālemde
Bir gök altındayuz ol māh ile dāyim ikimüz

Åřinālardan eger kimse şorarsa ħālüm
Ağlamaqdan gözinüñ yaşını baħr itdi diñüz

Zāhidā gül gibi baş üzre tutarlar yer olur
Gelmezüz gerçi ki bir çöpçe senüñ gözüñe biz

Ħayretj ħaste-dile geldi ğamuñ yār oldı
Ķomadı ğuşe-i miħnetde ğarjbi yalıñuz

132

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Şüretā kaṭrayuz ammā ki deñizdür dilümüz
Bulımaz keşti-i endiſe bizüm sāhilümüz

Şöyle çābükleryüz biz bu ṭarıkuñ k'irişür
Evvel adımda 'adem mülkine eñ kāmilümüz

Göñlümüz alçağ olup ger yüzümüz yerde ola
Ḳadr ile 'arş-ı mu'allāda olur menzilümüz

Nükte-i 'aşkı ṭanıſmañ ne bilür dāniſmend
Kim bizüm dāniſ ile ḥall olımaz müſkilümüz

Bir ḳadeḥ bādeye cānlar virürüz Ḥayretiyā
Bilmezüz ḥamr ile mi oldı muḥammer gilümüz

133

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ġam degül dāyim sıfāl-i ḥāk olursa cāmumuz
Tek müdām olmasun eksük bāde-i gül-fāmumuz

Ka'be kūyuñda senüñ ḳurbān olup ḳoçlar gibi
Ḥōra geçmekdür hemān ey meh bizüm bayrāmumuz

Devlet-i 'aşkuñda bir 'ālemdeyüz biz ſimdi kim
Rüſenāyi bahş-ı hengām-ı seḥerdür ſāmumuz

Mergzār-ı ḳuds olur cevlāngeh-i ṭāvūs-ı cān
Riſte-i ḳayd-ı ta'alluḳ olmaz ise dāmumuz

Biz melāmet defterine geçmedük ey Ḥayretü
Nāme-i nāmüsdan ḥakk olmayınca nāmumuz

134

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Oñmaduḳ ſöfiyi gör meyḥāneye meyl eylemez
Devleti yoḳdur ki devlet-ḥāneye meyl eylemez

Yiridür dünyālara virmezse ſöfi ḥalveti
Büm-ı ſüm olmaz ki ol vürāneye meyl eylemez

Āḥir olsa rüz-ı vuſlat dil 'adem küncin diler
Şeb irişse kim durur kim ḥāneye meyl eylemez

Döstum ḥālüñ ḥayālidür ğidā-yı rüḥumuz

Bir hümādur murğ-ı cān her dāneye meyl eylemez

Zāhidüñ pendine aldanmaz göñül ey Ḥayretü
Tıfl-ı zeyrekdür iñen efsāneye meyl eylemez

135

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gözlerüñe kim ki 'ayn-ı nergis-i şehlä dimez
Mij çekseñ gözlerine kimse ey şeh lä dimez

Şöyle ˘olaşdı göñül zülfüñe kim aşlä senüñ
Pādişāhum dile bend eyle dile as lä dimez

˘ur şabūhı şun eyā sākı ki bir kuş kalmadı
Vaqt-i şubhı oldı şalā-yı şoḥbet-i şahbā dimez

Ġabġabı bir āb-ı şāfidür velj ben teşneye
Cān virürsem de em için bir için al ma dime

Lebleri vaşında bu eş'ār-ı renginüñ görüp
Ḥayretü kimdür saña ˘ütü-i şekker-ḥā dimez
136

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Aklı şavmayınca dil dildār için cān oynamaz
Çıkmayınca ḥāceden ˘oyunca oġlan oynamaz

'Aşk meydānında pādaş olup ehl-i ḥāl ile
Bj-ser ü pā olmayanlar ˘op u çevgān oynamaz

Göñlümi ḥālāt-ı 'aşkundur senüñ pür-cüş iden
Döstüm lābüd hevā olmasa 'ummān oynamaz

Aġlamayınca göñül den ˘opmaz āh-ı sūznāk
Olmasa bārān iñende berç-ı rahşān oynamaz

'Āşık oynar eglenürken şehrumüzde ḥūblar
Ḥayretü 'āşıkların serkitdi cānān oynāmaz

137

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Lāübāljiyüz gedāyuz gerçi sulṭānlar bizüz
Şüretā kem kaṭrayuz ma'nide ummānlar bizüz

Bir birümüzle belā bezminde her şeb şubḥa dek

'Aşk odından yanıcı şem'-i şebistānlar bizüz

Güşe-i meyḥānelerde dāyimā mest-i ḥarāb
Pjrehen çāk idici ālūde dāmānlar bizüz

Höcre-i miḥnetde bir kaç derdmendüz gerçi kim
Kaçma bizden zāhidā derdüñe dermānlar bizüz

Gülşen-i rāz içre esrār-ı ḥākāyık söylerüz
Şimdilik ey Ḥayretj murğ-ı ḥōş-elḥānlar bizüz

138

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Ne Süleymāna eşjürüz ne Seljümüñ ḳuliyuz
Kimse bilmez bizi bir şāh-ı Kerjümüñ ḳuliyuz

Ḳul olan 'aşka cihān beglerine egmedi baş
Başka sultān-ı cihānuz gör e kimüñ ḳuliyuz

Ġam yirüz ḳan yudaruz güşe-i miḥnetde müdān
Şanma biz kevşer-i cennāt-ı na'jmüñ ḳuliyuz

Ḥüsn-i ḥādiş ḳuliyuz şanma bizi sultānum
Vech-i pāküñde olan ān-ı ḳadjmüñ ḳuliyuz

Terk idüp Ḥayretiyā tāc u ḳabādan geçdük
Anca bu dünyede bir köhne kiljümüñ ḳuliyuz

139

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Şanma zāhid bizi nāmus ile 'āruñ ḳuliyuz
Yā senüñ gibi hemān ḳurı vaḳāruñ ḳuliyuz

Sañ baş egmeyevüz ḥāce-i dehr olsañ eger
'Aşk eşjri olan ol 'āşık-ı zāruñ ḳuliyuz

Pākdür 'aşkumuz aḥbāb miyānında bugün
Şanemā şanma ki biz būs u kināruñ ḳuliyuz

Ḥaḳ durur sevdüğümüz ma'ñj yüzinden baḳıcaḳ
Şuretā gerçi ki biz naḳş u nigārun ḳuliyuz

Künc-i bāğj felege virmeyelüm Ḥayretiyā
Yeni djevānelerüz tāze bahāruñ ḳuliyuz

140

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

İşj-neses dirilür iken yār-ı cānumuz
Pür-derd ola revā mı dil-i nā-tüvānumuz

Ey mäh menzilüñ 'acabā kankı yirdedür
Göge irişdi saña irişmez figānumuz

Mest olmayınca varımaduğ küy-ı dilbere
'Arşa irürdük ayak ayak nerdibānumuz

Küy-ı muğānda seng-i melāmet yimek yiter
Ey ehl-i zevk mjve-i bāğ-ı cinānumuz

'Arz eyle dāğ-ı şjneñi dildāra Hayretj
Götürmedin zamāne cihāndan nişānumuz

141

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Dilā dıvāneler 'āşıklaruz biz
Baş açuğ 'āşığ-ı şādıklaruz biz

Maḥabbet cür'asın nüş eyleyelden
Bir iki nekbetj fāsıklaruz biz

Uruñ bize melāmet taşını kim
Ne kılsalar bize lāyıklaruz biz

Yüzümüze sepelden 'aşğ eli āb
Gözi açuğlar uyanuğlaruz biz

Bizi ey Hayretj yārān içinde
Ne bilsün il nice fāyıklaruz biz

142

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Bindi gemiye gitdi o rūḥ-ı revānumuz
Bile yanınca gitdi revān oldı cānumuz

Deryālar içre zevrağa döndi bi-'aynihi
Gözler yaşında dide-i gevher-feşānumuz

Yaşum deñizler oldı kurı ağlamağ ile
Gitdi kenara gelmedi serv-i revānumuz

Ĝark oldı idi göz yaşına keşti-i vücūd
Olmasa dūd-ı āh eger bādbānumuz

Yanardı oda Ḥayretiyā ḥuşk u ter tamām
Peydā olaydı zerrece sūz-ı nihānumuz

143

Fā'ilātün Fā'ilātün Fāitātün Fā'ilün

Yine biñ cān ile bir cānāna düşdi göñlümüz
Muştafādur adı bir sulṭāna düşdi göñlümüz

Ālem-i 'aşka bırağaldan bizi bu rūzgār
Şanki bir zevrağ durur 'ummāna düşdi göñlümüz

Şöfiyā men' idemezsin bizi biñ şeytānılg it
Āşıkuz biz sūret-i Raḥmāna düşdi göñlümüz

Ruḥlaruñ devrinde bend oldı saçuñ zencirine
Nevbahār içre yine dıvāne düşdi göñlümüz

Bundan özge Ḥayretü 'ālemde rüsvālık m'olur
Pırlık vaḳtinde bir oğlana düşdi göñlümüz

144

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Āsitānuñdur bizüm ey dōst beytu'llāhumuz
K'anda gösterdi cemāli nūrını Allāhumuz

Bu müsafirḥāne-i dehrüñ der ü dıvārını
Āh şāhumla müzeyyen kıldı şāhum āhumuz

Her gedā bir pādişāha bende olmuşdur velj
Biz de Rūm abdālıyuz bizüm 'Alidür şāhumuz

Ḳabrümüz üzre gelicek ağlaşuñ yoldaşlar
Yağmasun sizi bizüm oddur biten her kāhumuz

Biz fakırüz meskenet toprağıdur mesken bize
Biz gedāyuz Ḥayretü dervişlikdür cāhumuz

145

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir nihāl-i tazedür ḳaddüñ senüñ ey serv-i nāz

Şivelerden mivesi eksük degüldür kış u yaz

Ehl-i 'aşk içre namâz olmaz diyü ta'n eyleme
Şöfiyâ şâfi derün ile niyâz olur niyâz

Zâg-ı hâlin beñ koyup zülf-i siyâhın ağ idüp
Göñlümüñ şebbâzını şayd eyledi bir hılebâz

Leblerüñ öpdükce artar nâle vü âhum benüm
Sâkıyâ mey meclisinde eksük olmaz söz ü sâz

Haylî çekdüñ cevriñi yâruñ egerçi Hayretî
'Ömri çoğ olsun hele luţfin dañi gördüñ biraz

146

Mefâ'ülün Mefâ'ülün Fe'ülün

Yüri ey fitnesi çok şefkati az
Gözi gibi özi de şüh u tannâz

Beni öldürmek için hey vefâsuz
Nedür tâ bunca şive bu kadar nâz

Nedür bu tırta-i pür-çin-i tarrâr
Nedür bu gamze-i pür-kın-i gammâz

'Âceb şayd eyledüñ göñlüm hümâsın
Nazırüñ görmedüm va'llâhi şebbâz

Cihânda bu güzeller çokdur ammâ
Saña benzer habîbüm azdur az

Rakîbüñ gibi urğan yaraşuğı
Hele ben görmedüm üstâd cānbâz

Bugün meydānda gerçi cān-fedâ çok
Begüm bu Hayretî de cāna kalmaz

147

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Zâhidâ hırka-i sālūs u riyādan beriyüz
Budalāyuz baş açuk tâc u kabādan beriyüz

Biz de Ferhād gibi ehl-i belānuñ biriyüz
Bizi ey Husrev-i şırîñ ço şafādan beriyüz

Başumuz derd ile hōşdur ço ıabjbā bizi gel
Derd-i ser virme bize çünkü devādan berjyüz

Pādişāhum ıuluñam mihr ü vefā eyle didüm
Didi nāz ile biraz semt-i Vefādan berjyüz

Mācerādan geçeli birlige başduk ıademi
El yuduk Hıyretiyā biz men ü mādān berjyüz

148

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Pūte-i 'aşka düşüp kāl olmağ ister göñlümüz
İalbi şāfı pāk abdāl olmağ ister göñlümüz

Her kaçan kim esb-i nāza binse ol çāpük-süvār
Atınuñ öñinde pāmāl olmağ ister göñlümüz

ıuymağa rāz-ı dehānın yir yir eşk-i dıdeden
Nokta dökmiş yine remmāl olmağ ister göñlümüz

ıır-i miñnet şol kadar deldi ki 'arz-ı hāl için
Bezm-i ğamda yāra ıavvāl olmağ ister göñlümüz

Yine cān naıdin virüp derd almağ için Hıyretı
Çārsü-yı ğamda dellāl olmağ ister göñlümüz

149

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Nıçe gündür ki dildārum görünmez
Bütün gün ağılaram yārum görünmez

Hıarāb oldu yine bāğ-ı dil ü cān
Nihāl-i hıüb-reftārum görünmez

Dilā zār ol ki bir hıaylı zamāndur
Benüm yār-ı dil-āzārum görünmez

Olupdur varlığumla yokluğum bir
Cihānda olalı varum görünmez

Figān it Hıyretı dāyim çü bülbül
İanı ol yüzi gülzārum görünmez

150

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Hzret ıl Őuret-i luı zamānuñ ber-devām olmaz
Olur mı bir elif-āmet kim āır addi lām olmaz

Olıma haŐ erbāb-ı am iinde Şu 'āŐı kim
Belā bāzārgāhına dūŐup rüsvā-yı 'ām olmaz

Őu kim nām ile nāmūŐı oyuban terk-i 'ār itmez
Añılmaz ehl-i 'aŐ ire iñende ol be-nām olmaz

Elüñde sūbha-i Őad-dāneyi rindāna oŐterme
Őaın yūz bulımasın anlara tezvır dām olmaz

Aya baıdır ey onca-dehen bu būlbūl-i cāna
Bu ulŐende ki addüñ gibi serv-i hūŐ-ırām olmaz

Senüñ de Hzret iŐüñ tamām eyler felek bir un
Dime eksūklük eyleyūp Őaın iŐüm tamām olmaz

151

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Asun o dıdeden uher-i ābdārumuz
Hıarc olsa ey dil alama bu yolda varumuz

Ey hıace sende zer ne adar bı-isāb ise
Vardur bizüm de dā-ı am-ı bı-Őümārumuz

Faır it libās-ı fāır ile sen begüm bizüm
'Uryānlı ile faır iledür iftiārumuz

Dil ŐıŐesin degül uruban kāse-i seri
Őırsa asūd yodur aña inkisārumuz

Biz bir maām-ı vadete irdük ki Hzret
Birdür hemān bir arada olsa mezārumuz

152

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Her abādan öz diküp tek cāme ılma iltimās
Dik tecerrüd sūzeni birle pelās üzre pelās

A 'abā gey Őubha-ı Őadı gibi tek rūŐen-dil ol
Şeb gibi tıre-derün olma geyüp zerrın libās

'Ārif iseñ ne kılı ol kimsenüñ ne hācesi
Kim bu fāñj evde ne Maḥmūd kaldı ne Ayās

Yok bu mezra'da benüm bir ḥabbe taḥşilüm dirig
Geldi 'ömrüm ḥāşılın biçmege ḳaddüm oldı dās

Ḥayretj gūyā bir āyetdür cemāl-i dōst kim
Sūre-i ve's-şemsden itmiş Ḥaḳ anı iktibās

153

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Başdan gel ey ḳalender ḳıl ü kālī ḳıl tırāş
Yoksa ḳılca ne bıyık virür zarar saña ne ḳaş

Gel göñül abdālına geydür tecerrüd ḥırkasın
Dile andan soñra 'uryān gez dilerseñ gey kumāş

Daşı başa urdı Şırın göñlini nerm itmedi
Fı'l-meşel mūm idi Ferhāduñ elinde gerçi taş

Dilleşüp ey dil birāder çıkdı baḥr ile gözüm
Baḥrdan ammā uluyam dir gözüm bir niçe yaş

Gitdi ol māhuñ senüñle yıldızı barışmadı
Çare ne ey Ḥayretj var ḫālī'ünle ḳıl şavaş

154

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Uşbu bāzār-ı fenā bir sūdı yok sevdā imiş
Hūy u hāy u ḫumḫurāḳı bir ḳurı gavgā imiş

N'eyledümse eyledüm öldüm dirildüm iñledüm
İki 'ālemden ğaraz bir yār-ı bñ-hemtā imiş

Göñlümi meftül-i zülfüñdür ḳılan meftün-ı 'aşḳ
Nitekim Mecnūnı meczūb eyleyen Leylā imiş

Dar olup başına dehr ölür Ferjdün 'āḳıbet
ḫtatum ḥācem Ferjdün oldı yā Dārā imiş

Çün olur āḫir ğidāsı ḳişinüñ dārū-yı merg
Bir iki gün ḫtatum kim sükkerj ḫalvā imiş

Vāli-i 'ahd olmadan ey dil bu evde 'ārife

Bir veljnüñ bendesi olmak dahi evlā imiş

Ka'be-i maşşūdı ehl-i dillerüñ ey Hayretj
Var yüzüñ sür āsitān-ı Hazret-i Mevlā imiş

155

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Uyur rāhatla düşman zānū-yı dildāra yaşdanmış
Düşüp üftādeler yollarda seng-i hāra yaşdanmış

İdinmiş zāg gülden bister ü ter goncadan bālın
Yatur gen yirde bülbül hasret ile hāra yaşdanmış

Meded her derdi yok nāmerde şunma şerbet-i la'lüñ
Yaturken bunca bî-çāre der ü dıvāra yaşdanmış

Şu kim taş işigüñe baş koyup rūhın revān itdi
Uyur gülşende şan bir bālîş-i zer-kāra yaşdanmış

Hümā-yı 'arş-pervāz olsa rūh-ı Hayretj tañ mı
İşitdüm cān virürken āsitān-ı yāra yaşdanmış

156

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Āşıkuñ bağrında tağlar deñlü başı var imiş
Kendü bir kem kaṭra deryālarca yaşı var imiş

Yok şanurdum bālîş-i rāhat bu miḥnetḥānede
Şimdi bildüm dilberüñ işigi taşı var imiş

Baş virüp rāh-ı vefāda başa iletdi işin
Āferjñ Ferhāda ḥōş devletlü başı var imiş

Benlik imiş ayıran ben bendeyi maḥbūbdan
Ey dirjgā bilmedüm arada nāşj var imiş

Cān ile cānān arasında ḥicāb olduñ diyü
Hayretjñüñ kendü kendüyle şavaşı var imiş

157

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Geldi irdi çün yine kara haber gibi tırâş
Ey dirîğâ atdı oqın yaşdı yayın göz ü kaş

Ġālibā āhîr zamān olmuş durur yoldaşlar
Rûm ilinde her tarafından fitneler kaldırdı baş

‘Ārîzuñ ābında ġarķ olsun dir iseñ haţtuñı
‘Asker-i Fir‘avndur Mûsâ ile itdür şavaş

Kimse parmak başmasun ġarfüne dirseñ dōstum
İki günde bir tırâş ol iki günde bir tırâş

Hîç ġisāb u ġaddi yok mûlar bitüpdür Ĥayretî
Dem-be-dem aķsa ‘aceb mi gözlerümden kañlu yaş

158

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ĥañ mîdur olsa ger ol āfet-i devrān serkeş
Olur elbette bilürsin meh-i tābān serkeş

Gül gibi elden ele varma ki tez şolmayasın
Dōstum ol nitekim serv-i ġirāmān serkeş

Böyle yandurmaz idi her gice pervānelerin
Olmasa sencileyin şem‘ -i şebistān serkeş

Yüzi yerdeydi hemîşe işi miskînlîk idi
Oldı yüz bulalıdan zülf-i perîşān serkeş

Şöfî ger şüret-i insāna sücûd eylemese
Ĥayretî Ĥañ mı ki olmadı mı şeytān serkeş

159

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘îlü Fā‘ilün

Ehl-i kemāle taş işigüñ secdegāh imiş
Allāh ne āsitāne-i devlet-penāh imiş

Zülfüñ yeterdi bend-i belā bu ġam-ı ġaţun
Şürîde dillere ne belā-yı siyāh imiş

Ĥaġlar başındaġı görinen ebr şanmañuz
‘Uşşāķdan havāya çıkan dūd-ı āh imiş

And içmek istedüm mey-i nāb içmege velî

Āyın-i 'aşk içinde danışdum günāh imiş

Ey Ḥayreti kulı olan olur cihāna şāh
Sultān-ı 'aşk hey ne yüce pādīşāh imiş

160

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ayrı düşmek yārdan yoldaşlar düşvār imiş
Güşe-i fürkatde tenhālīk ne müşkil kār imiş

Döstlar bu gülsitān-ı 'āleme şūret viren
Ol lebi gonca yüzi gül serv-i ḥōş-reftār imiş

Ayrılık vādīsine tayıandı vardı rāh-ı 'aşk
Çāre ne çekmek gerek ey dil yoluñda var imiş

Gelmege 'ahd eyledi gitdi dirjgā ol şanem
Aldadı ben nā-tüvānı bilmedüm 'ayyār imiş

Mülk-i dilde āteşüm üstine āteşler yağan
Oda yansun Ḥayretü eş'ār-ı āteş-bār imiş

161

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Be bu yirlerde ne ḥōş şūḥ-ı cihānlar var imiş
Cān virür 'āşıkā çok rūḥ-ı revānlar var imiş

Diñdürür söylese bülbüllerinüñ şıklığını
Ne güşāde gül-i gülzār-ı cinānlar var imiş

Deldiler gamze okıyle niçe yirde cigerüm
Oḥ niçe fitnesi çok kaşı kemānlar var imiş

Emdürür ḥastasına gāh dilin gāh dudağın
'Āşıkā cān yidürür bunda ne cānlar var imiş

Bu sipāḥi bu beg oğlı dime düş ayağına
Kuculur bunda fülān ibn-i fülānlar var imiş

Ḥūblar ma'denidür dirler idi gerçek imiş
Gör ne kābilce ne gevherce cuvānlar var imiş

Şalınur bile hevādārı ile 'ār itmez
Ḥayretü bunda 'aceb serv-i revānlar var imiş

162

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Erbāb-ı 'aşka pışe hemān her gün āh imiş
Her bir nefes ki āh ile geçmez günāh imiş

Sevdā-yı 'aşk yoğ ise başuñda şöfiyā
Bu kara şarduğñ ne belā-yı siyāh imiş

Her hāce-i zemāne birer ehl-i ihtiyāc
Her bir fakıre baqdum idi pādişāh imiş

Bir şehsüvāra halka-be-güşam ki atınuñ
Her bir nişān-ı na'li birer secdegāh imiş

Cehd eyle 'aşka kul olıgör Hayretj k'anuñ
En kem gedāsı husrev-i gerdün-penāh imiş

163

Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilätün Fe'ilün

Hak senüñ zülf-i dil-āvızüñi bir dār itmiş
Anda dil-hastelerüñ göñlini berdār itmiş

Gerçi şu gibi kara yirlere çaldı beni çarh
Hamdü li'llāh hele bir 'aşık-ı djdār itmiş

Şol seni cān u göñül derdine dermān yaradan
Beni hōş olmayacak derde giriftār itmiş

Eyleyen gülşen-i dehr içre güli hāra yakın
Yārını Hayretjñüñ hem-dem-i agyār itmiş

Şāh-ı 'aşka ol efendi ki beni kılmış kul
Mülk-i hüsn içre seni server ü serdār itmiş

164

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Ey göñül olmak dilerseñ guşşa vü gamdan halāş
Cidd ü cehd it olıgör kayd-ı dü 'ālemden halāş

Nefsüñi kırtarmaz iseñ nār-ı hıkd u āzdān
Bilmiş ol olmazsın ey şöfi cehennemden halāş

Bağlamalu bir delüsin ey dil-i şeydā eger

İster iseñ kayd-ı bend-i zülf-i pür-hamdan hâlâş

Zahm-ı tığ-i 'aşk-ı yâra var boyun vir ey göñül
Fikr-i merhemden hâlâş ol fikr-i merhemden hâlâş

Derd ile bir âh idüp geçdi özinden Hayretî
İki 'âlem guşşasından oldı bir demden hâlâş

165

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'jlü Fâ'ilün

Âzâdelik risâlesidür ehl-i 'aşka hâş
Kazıduñ ey nigâr yazıldı meger gâlaş

Ben kuluña efendi 'ıtık-nâme olmadan
Katlüme hücçet olduğı çok yeg durur o hâş

Bildüñ nedür rümûz-ı hâş-ı istivâyı sen
Olduñsa Muştafâya eger ümmet-i vasaş

Terk itdi hâştı geldi diyü şol ki yârını
Yumaz yüzi karasını Nij ü Firât u Şaş

Hüsnüñ kemâlidür şanemâ hâş ki Muştafâ
Gördüm didi o Rabbümi fı şüretin kaşaş

Ağ u karayı terk idegör Hayretî eger
'Aşkı ise cihânda murâduñ senüñ faşat

166

Mefâ'jlün Mefâ'jlün Mefâ'jlün Mefâ'jlün

'Aceb mi alsa dil senden gelen cevr ü cefâdan hâş
Kişi gurbetde elbette alurmuş âşinâdan hâş

Firâkuñda itüñ gördükçe şâd olur dil-i gamgîn
Kişi gurbetde elbette alurmuş âşinâdan hâş

Belâ-yı 'aşkuña şanma beljümüz şimdi olmışdur
Daşı rüz-ı ezeldendür bize uşbu belâdan hâş

Gözüñ kaşuñ hayâlidür göñül eglencesi dâyim
Daşı oğlan durur alsa 'aceb mi oş u yâdan hâş

Muhammed ümmeti mü'min degül mi Hayretî yohsa
N'içün ol almaya bi'llâh hubb-ı Muştafâdan hâş

167

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Zāğ hālın beñ koyup zülf-i siyāhın kıldı ağ
Çurdu bir beg göñlümüñ şehbāzına bir kıl duzağ

Gözlerüñ maqtūlinüñ kabrinde nergisler bite
Ol şehid-i 'aşk için yer yer uyardımlar çerāğ

Görinen başında ben Mecnūnuñ ey Leyli-çırām
Āşiyān-ı murğ-ı miñnetdür degüldür taze dāğ

Dāğına 'aşıklaruñ ta'n eylese zāhid ne tañ
Dōstum gülden ne deñlü hālet anlaya kelāğ

Hayretçiyi āsitān-ı yārdan men' eyleme
Ey rakıb olsun dir iseñ saña cennetde durağ

168

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Yārān gelüñ yine yaçalum lāle vār dāğ
Süz-ı dili nihāyet ide āşikār dāğ

Cān 'āleminde biri gün oldu birisi ay
Mihr-i ruḥunla yaqdum iki yādigār dāğ

Bir fūls-i aḥmerüm yoğ ise kışede ne var
Vardur tenümde taze oñulmuş hezār dāğ

Zeyn itdi penbelerle ser-ā-ser vücūdumı
Hil'at geyürdi şan baña ey şehriyār dāğ

Āhum şirāridur giceler Hayretçiyi benüm
Yer yer felekde şol görinen bç-şümār dāğ

169

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Cānumda nice yaqmayayın ben hezār dāğ
Nāzük tenine yaqmış işitdüm nigār dāğ

Şevk ile çāk idüp yaqasın 'āşikāne şubḥ
Mihrüñle yaqdı gögsine bir yādigār dāğ

Yer yer yapışdurur tenine penbeler sehāb
Nār-ı ğamuñla yakdı meger kūhsār dāĝ

Ben bir peleng-i bîşe-i 'aşkam nişān baña
Yetmez mi bu tenümde olan bî-şümār dāĝ

Ey Hāyretî delîl-i maḥabbet degül midür
Cism-i felekde şol görinen tâbdār dāĝ

170

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Yağdum göñülde mihr-i ruḥuñla hezār dāĝ
Her biri oldı gül gibi bir yādigār dāĝ

Yandı yakıldı acıdı ḥaylî bugün baña
Hecründe gördi ḥālümü ey şivekār dāĝ

Bir māḥiyem gözüm yaşı baḥrinde gūyiyā
Pullar durur tenümdeki bu bî-şümār dāĝ

Cisminde penbedür görinen kef degül durur
Nār-ı maḥabbetüñle yakupdur biḥār dāĝ

Yāruñ yanında bir pula geçmez gerekse sen
Yağ Hāyretî tenüñde hezārān hezār dāĝ

171

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nār-ı ğayretle nice yakmayayın ben cāna dāĝ
Ĝayrılar bezminde yakmış mest olup cānāne dāĝ

Bir dögündür her kara günlüye olmaz ol naşib
Meclisüñde germ olup yakmak senüñ mestāne dāĝ

Virmezem biñ ḥāliş altuna erenler cāniçün
Bir elif çekdüm yakup şıñnemde dün üç dāne dāĝ

Bî-ḥisāb ise ne var ey ḥāce dıñāruñ senüñ
Bizde de eksük degül fi'l-cümle dervişāne dāĝ

Hāyretî kılsa tecellî pertev-i dıdār-ı yār
Tūr-ı Mūsā gibi āñide qarara yana dāĝ

172

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yağdı dil nār-ı ğam-ı dilberle bir kaç pāre dāğ
Her biri oldu feżā-yı şınede bir kara dāğ

Bendeñi kahr odına yaqup yaqışma düşmene
Yağma luğ it dāğumuñ üstine ey meh-pāre dāğ

Od degüldür giceler yer yer görinen tağda
Āteş-i ‘aşkuñ komsıdur şıne-i kuhsāra dağ

Her biri gün gibi bir rüşen delil olup yine
Yana yana hālüm i‘lām itdi bir bir yāra dāğ

Her biri ey Hayretü ma‘nide bir āyinedür
Şüret-i hālüm bu yüzden gösterür dildāra dāğ

173

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Keşşāfa bakup okusa yıllarla Mevākıf
Olmaz kişi esrār-ı kitāb-ı ğama vākıf

Fenn-i ğamı terk eyleye mi ‘ārif-i bı-kār
Budur ezeli pişe-i erbāb-ı ma‘ārif

‘Uşşāka bir ay oldu ki görünmedi ol şāh
Kullar ne suç itdi ki virilmedi vezāyif

Güller gülüp açıldı idüp gonca tebessüm
Bülbül öteden söyledi gülşende leğāyif

Korkar lebin öpmege uyurken anuñ ağıār
Ey Hayretü ğam yime ki el-hāyinu hā‘if

174

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

‘Asker-i ğam yine cānum kaçdına bağladı şaf
Üstüme at şal mürüvvet eyle ey Şāh-ı Necef

Ṭotalum kim leşker-i ğam tutdı eṭrāfı ne ğam
Ṭarfetü’l-‘ayn içre eylesin sen anı ber-ṭaraf

Niçe demler kan yudup cem’ itdügüm gevherleri
Göz göre itdi gözüm merdümleri bir bir telef

Yine küyuñda döğüp göğsüm kılayın nāleler

Yine çalinsun maḥabbet meclisinde nāy ü def

Atma ğamzeñ t̄jirini ğayra dururken Ḥayret̄j
Ġayret oqlarına cānın eyleme anuñ hedef

175

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Pj̄şrev olmazsa dāyım saña p̄j̄rān-ı selef
Gitdi azıtduñ t̄arj̄ki ey cuvān-ı nā-ḥalef

Lezzet-i ḥān-ı ğamı ten-perver olan añlamaz
Ol ğidā-yı rūhdur bilmez anı gāv-ı 'alef

Varlığuñ naḳdin virüp yoqluḳ metā'ın al göñül
Olmasun dirseñ eger yoḳ yerlere varuñ telef

Kıl beni bu künc-i t̄arj̄k-i ḍalāletden ḥalāş
Ey şeh-i şadr-ı velāyet vey meh-i bedr-i Necef

Nitekim olur mek̄in ile müşerref her mekān
Ḥayret̄j̄nūñ göñline ḥubb-ı 'Ālj̄ virür şeref

176

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Şalınduğınca ğonca güzeller t̄araf t̄araf
Oḳur hezār t̄āze ğazeller t̄araf t̄araf

Bj̄-iḥtiyār ḥāba varur nergisüñ gözi
Bülbüller oḳuduḳca meseller t̄araf t̄araf

'Aşuñ zamānı geldi berü gel diyü cınār
Yārān-ı 'işrete şalar eller t̄araf t̄araf

Dilber beni ayakladuğınca bir ol ḳadar
İller üşer yine beni eller t̄araf t̄araf

Rāh-ı belāda ḳaldı ayaklarda Ḥayret̄j̄
Seyrān ider nigār ile iller t̄araf t̄araf

177

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Seyrāna çıḳdı şj̄m-bedenler t̄araf t̄araf
Şalındı yine serv-i çemenler t̄araf t̄araf

Bülbül gibi her ehl-i dil efgāna başladı
Açıldı güldi ğonca-dehenler taraf taraf

Bülbüller oldı ħār-ı belālarda mübtelā
Bezm-i şafāda zāğ u zağanlar taraf taraf

Ben gülsitāna varıcağ el şundi yir yirin
Dāmānum aldı dutdı dikenler taraf taraf

Künc-i belāda sensin eyā Ħayretj hemān
Bezm-i şafāda cümle kıalanlar taraf taraf

178

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Aqlımı mest itdi ey sākı benüm sahbā-yı 'aşk
Cānuma cān kıatdı zevk-ı rāğ-ı rūğ-efzāyı 'aşk

Döstarlar ben bu hevā ile öürsem umaram
Ola her bir üstühānumdan benüm bir nāy-ı 'aşk

Ṭañ mıdur ursa bucağdan bucağa ħuffāş-ı 'aql
Şaldı pertev 'āleme mihr-i cihān-ārā-yı 'aşk

Ey göñül ğavvās-ı māhir olıgör tek sen hemān
Ṭoṭoludur gevher-i 'irfān ile deryā-yı 'aşk

Lā dime ger eylemezsek meclisüñde hūy u hāy
Güñ ü lāl itmişdür ey zāhid bizi illā-yı 'aşk

Server-i mülk-i mağabbet olımaz ser virmeyen
Başını biñ yire döğsün aña degmez pāy-ı 'aşk

'Irzunı 'arz itme 'uşşāka ne bilsünler senüñ
Vā'izā, vaz' u vağāruñ bir bölük rüsvā-yı 'aşk

Başdan sūduñ nedür bilsem bu kıurı kıaradan
Şöfiyā yoğ ise başuñda eger sevdā-yı 'aşk

Çiñ degüldür görinenler ben kıara yazılınuñ
Kāđiyü'l-ħācāt urupdur alınına imzā-yı 'aşk

Ğamdan ağlar āh ider şanmañ beni olmış durur
Dem-be-dem rüd-ı sürüdüdüñ āh ü vāveylā-yı 'aşk

Yalıñuz bir pāre per yağmak degül pervāne-vār
Cān yağar par par dilā merdān-ı bj-pervā-yı 'aşk

On sekiz biñ 'āleme sulṭān olayın dir iseñ
'Aşk-ı Mevlā idinüp ol ey göñül mevlā-yı 'aşk

Ağlama ger ten gözi görmezse de ey Ḥayretī
İdebildüñse eger cān çeşmini bijnā-yı 'aşk

179

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Cān ile ey göñül olalum mübtelā-yı 'aşk
'Uşşāka bal olur çün bilürsin belā-yı 'aşk

Bāğ-ı cinānı almaya bir çöpçe 'aynına
Şol 'āşıkūñ ki seyri olupdur fezā-yı 'aşk

Bezm-i belāda içmez iseñ mey yirine kan
Şöfj nedür ço añlayamazsın şafā-yı 'aşk

Şunlar ki her dem itmeyeler kanlu yaş revān
Duymadılar cihānda nedür mācerā-yı 'aşk

Dāmān-ı 'aşkı nice kosun Ḥayretī şehā
Sulṭān-ı mülk-i ğamdur olaldan gedā-yı 'aşk

180

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Ne güzel 'ālem imiş bilmez idüm 'ālem-i 'aşk
Ḥüb bildürdi baña n'idüğini 'ālim-i 'aşk

Bil ki sermest-i ebed oldı vü hüşyār olmaz
Kime kim cür'a şunar cām-ı ezelden Cem-i 'aşk

Dil-i pür-derd ebed kaldı cerāhatle meded
Cān ṭabjbinden irişmezse eger merhem-i 'aşk

Beni öldürmege kaçd eyledi nāzüklük ile
Şuretā böyle muşāhib dirilürken ğam-ı 'aşk

Egnüme tāze dögünlerle yine Ḥayretiyā
Bir fenā şālını geydürdi bugün mātem-i 'aşk

181

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Maḥabbet mülkinüñ sulṭānidur 'aşk

Mevedded 'āleminüñ cānidur 'aşk

Kimi öldürse bulur 'ömr-i sermed
Temāşā kıl ne cānlar cānidur 'aşk

Bulayın dir iseñ ey t̄alib-i Hāk
Hākikat gevherinüñ kānidur 'aşk

Cihān 'aşk ile olmışdur 'imāret
Hākikat gencinüñ vj̄rānidur 'aşk

Ne bilsün Hāyetj̄ 'aşkı her ādem
Hākuñ bir luḫfidur iḫsānidur 'aşk

182

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Olur melül ğarjb ü çeker elem 'āşık
Beni görüñ ki benem hem ğarjb ü hem 'āşık

Görüp bu tekye-i 'aşkuñ bir ihtiyāri beni
Didi gel ādem iseñ 'āşık ol dedem 'āşık

Düşürme ayağı elden şınursa kāse-i çarḫ
Cihān bütün oda yansa çeker mi ğam 'āşık

Baña bu pendi қо nāşıḫ ki 'ārifem 'ārif
Baña bu ḫa'nı қо zāhid ki 'āşıkam 'āşık

Be Hāyetj̄ şeh-i 'ālem degül mi na'ra ile
Şu dem ki қaldura mey-ḫānede 'alem 'āşık

183

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gāh olur қaddüm iki büker kemān eyler firāk
Gāh cismüm t̄j̄r-i endūha nişān eyler firāk

Gāh olur kim şem' gibi başuma odlar yaқar
Gāh olur kim yaşımı seyl-i revān eyler firāk

Göz yaşıyle levḫa-i çihremde taḫrj̄r eyleyüp
Her ne sırrum var ise bir bir 'ayān eyler firāk

Gözlerüm bir zerrece görmez cihānı her kaçan
Sen güneş ruḫsārı 'aynumdan nihān eyler firāk

Sen degülsin dest-i Һasretten hemān Һan ağlayan
Һayretü dem geҺmedin bir niҺe Һan eyler firāk

184

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ben Һara yazuluya yā Rab ne āl itdi firāk
Rüy-ı zerdüm eşk-i Һünjümle al itdi firāk

Қāmeti fikriyle Һıldı nālemi gāyet bülend
Cismümi Һaşı Һayāliyle hilāl itdi firāk

Тағидup şabr u Һarārın bu dil-i miskjñnünñ
Şol Һara zülfün gibi şürjide-Һāl itdi firāk

N'idügin unutmuşam 'ālemde şenlik şādlık
Başdan ayağa beni 'ayn-ı melāl itdi firāk

Mekteb-i miҺnetde dil tıflına ta'ljım eyleyüp
Fenn-i gāmda yine bir sāhib-kemāl itdi firāk

Rāh-ı gāmda Һayretjyi Һāk ile yeksān idüp
Cünd-i miҺnet ayağında pāymāl itdi firāk

185

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Reng-i rüyum ayrılık itdi benüm zerd ayrılık
Ayrılık itdi benüm göñlümi pür-derd ayrılık

Yārını yārından ayırmaқ 'aceb erlik midür
ҚaҺbe zensin ҺaҺbe zen var hey be nāmerd ayrılık

Uğrayup bād-ı Һazān-veş eyledi pejmürde-Һāl
Bāđ-ı 'ayşumda Һomadı tāze bir verd ayrılık

Ayrılıқdur āfitābı böyle ser-gerdān iden
Ayrılıқ Һayrānidur māh-ı cihān-gerd ayrılık

İttiҺād itse benümle Һañ mıdur yoldaşlar
Eyledi dünyā vü 'uқbādan beni ferd ayrılık

Ayrılık eyler şafā cāmını jeng ey Һayretj
Ayrılık eyler göñül āyjnesin gerd ayrılık

186

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ġam degüldür 'āşık-ı sermest olanlar ağlamak
Bezm-i ġam içinde gülmekdendir ey yār ağlamak

Bend-i miñnetden mezid olsun beni kıldı ġalāş
Zerre deñlü ġam ġomadı bende deyyār ağlamak

Ey yüzi gülşen nedür gülmek şen olmağ bilmezem
Göñlümi egler hele geh ġāh nāçār ağlamak

Şan'atidür göñlümüñ bār-ı belā çekmek müdām
'Ādetidür çeşmümüñ ey dōst her bār ağlamak

Künc-i miñnetde nic'olurdu 'aceb ġālüm benüm
Olmayaydı baña luğfindan eger yār ağlamak

Bildiler ağladuğumdan kime ġayrān olduğum
Göreyin ġan olsun itdi keşf-i esrār ağlamak

Şādlığdan yok durur gerçi derūnumda eşer
Her ne deñlü dir iseñ ey Ĥayretü var ağlamak

187

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Şu gelen nāz ile ol serv-i ġıramān ancağ
Şu gelen şıve ile ol gül-i ġandān ancağ

Şu geçüp alıcı şāhın gibi ġışm ile bağan
O benüm göñlüm alan dilber-i fettān ancağ

Devr idüp ġarşuda şol nāz ile cevlānlar iden
Şol bir āşüb-ı cihān āfet-i devrān ancağ

N'ola bu ān ile 'ömrüm disem ey cān saña ben
'Ömr didükleri añlayana bir ān ancağ

Görüp āşüfte beni nāz ile dildār didi
Ĥayretü yine bugün vālih ü ġayrān ancağ

Bir nağar itdüm idi 'ālem-i 'aşğa gördüm
Her ġarincasını bir başğa Süleymān ancağ

188

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Her zāife ġor bağma merd iseñ merdāne bağ

Bir qarıncayı dilâver gör dilâ şırâne bak

Gözün üstinde kaşuñ var dime hergiz kimseye
Gel kalender-meşreb ol her şahşa dervişâne bak

‘Aşk-ı dilberle nedür hiç şorma aḥvālüm benüm
Şem’ i gör pervānenün ḥāline yana yana bak

Gözlerümçün ğayrılar gözler dir imiş müdde’i
Dide-i giryānuma olan kurı bühtāna bak

Pır ü mürşid diyü her nā-ehle uyma Ḥayretü
Ana rahminde velāyet gösteren oglana bak

189

Mef’ülü Fā’ilätü Mefā’lü Fā’ilün

‘Älemde mihr idici ya bir mäh-pāre yok
Bu oñmaduḡ başumda benüm yā sitāre yok

Mihr ü vefānuñ elden işidürüz adını
El-ķışşa ol da oldı gibi vara vara yok

Ḳoynumda dāġ-ı şineden özge bir öksüzün
Bir aya deñlüce yinicek nān-pāre yok

Düşdüñ çü ‘aşşa ey göñül añma selāmeti
Ṭalduñ şu baḥre kim aña ka’r ü kenāre yok

Dilberler ile kendünün aḥvālidür kamu
Djvān-ı Ḥayretü’de daḥi aġ u ḳara yok

190

Fe’ilätün Fe’ilätün Fe’ilätün Fe’ilün

Şükür Allāha ki ‘aşıklara hem-rāz olduḡ
Minnet ol şāha ki bülbüllere demsāz olduḡ

Uymadı meşrebümüz zāhid-i mürtäzlara
Ehl-i ‘irfāna uyup rind-i naḳar-bāz olduḡ

Ehl-i bāzār ile gördük ki alışmaḡ güç imiş
Cān virüp derd alan öksüzlere enbāz olduḡ

Çāre bulmaġa meded olmadı çün derd ü ġama
Ṭālib-i bāde-i gülgün u şifāsāz olduḡ

Hayretî yok eyü varmaz u yaramaz iderüz
Çıkmazuz meykededden mescide varmaz olduk

191

Mef'ülü Mefā'jlü Mefā'jlü Fe'ülün

Maḥbūb u mey ü mevsim-i gül yār-ı muvāfık
Bu demde delüdüdür şu ki bir dem ola ayık

Gevherleri bile yaşumuñ kapuña geldüm
Daḥi nem ola dirsın efendi saña lāyık

Hecrüñde kaçan āh idüben göz yaşı döksem
Acır baña göklerde melek yirde ḥalāyık

Şordum lebine rāz-ı dehānın didi dilber
Hiç keşf ola mı kāl ile esrār-ı daḳāyık

'Ayb eylemeñüz Hayretî dıvāne olursa
Hem tāze bahār oldu hem oldu yeñi 'āşık

192

Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ

Geçüpdür cānuma tır-i belā zāhirde yaram yok
Meded bir derde düşdüm ki ölümden ğayrı çārem yok

Gözüm yaşına rahm idüp yüzüme bakmaz ol meh-rū
Düşüpdür yıldızum var ise yanında sitārem yok

Cihānda yıldızum yokdur kaçan kim ey hilāl-ebrū
Yanumda sen güneş yüzlü nigār-ı mäh-pārem yok

Gice gündüz hemān zülf ü ruḥuñ fikridür eglencem
Hudā ḥaḳkı cihān mülkinde daḥi ağ u karam yok

Ne bilsün Hayretî derd-i derūnumdan ṭabībüm kim
Geçüpdür cānuma tır-i belā zāhirde yaram yok

193

Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ Mefā'jlüñ

Naşib olmazsa vaşluñ şerbetinden ger baña sağlık
Ben öldüm derd-i hicrān ile sultānum saña sağlık

Bu ben bımāruña tımār eger vaşluñdan olmazsa
Ne dil dirlik diler daḥi ne cān ister şehā sağlık

Ölümdür cāna sen 'ısj- nefesden ayru bu dirlik
Ölümdür baña 'ömrüm hāşılı senden cüdā sağlık

Seni öldüm dirildüm cismüme rûh-ı revān itdüm
Giderseñ sen olur baña elem şihhat belā sağlık

Ölüpdür Hıyretı senden cüdā şanma hayatı var
Sen anuñ cānisin sensüz ne mümkindür aña sağlık

194

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

'Aceb dıvānelikdür kaḥbe dünyādan vefā ummaḳ
Bir elden arta ḳalmıñ köhne zāli pārsā ummaḳ

Dü-tā ḳaddin görürken bu 'acūze dehrüñ aldanup
'Acebdür yine şeydāsı olup ḥüsn ü behā ummaḳ

Bunuñ bu naḳşına aldanmayıgör kim ḥamāḳatdür
Görüp bir ejder-i merdüm-rübāyı dil-rübā ummaḳ

Şu kim bir derdüme dermān ola dir cem' ider māli
Devā ummaḳ durur semm-i helāhilden devā ummaḳ

Siyāset-ḥānedür rāḥat evi şanma bu gerdünü
Sefāhetdür görüp dārı der-i dārü'ş-şifā ummaḳ

Bu gerdünda şafā sürmekle yanumda berāberdür
Sifāl-i ser-nigün içre şarāb-ı dil-güşā ummaḳ

Bu bir bād-ı fenā ḫolmıñ ḥabāb-ı baḥr-i miḥnetdür
Düşer mi 'ākile ey Hıyretı bundan baḳā ummaḳ

195

Fā'ilātün Fa'ilātün Fā'ilün

Pertev-i nūr-ı Hudādur 'aşḳ-ı pāk
Ya'nı sırr-ı Muştafādur 'aşḳ-ı pāk

Ġarḳ olur bir ḳaḫrasiyle kāyināt
Baḥr-i 'ilm-i Murtażādur 'aşḳ-ı pāk

Sālik-i rāh-ı ḥaḳıḳat olana
Rāhberdür reh-nümādur 'aşḳ-ı pāk

Jengden mir'āt-ı ḳalbi ḳıldı şāf

Merve h akkı un  af dur 'a k-ı p k

 uliyuz  urb niyuz ey H yret 
M lk-i dilde p di adur 'a k-ı p k

196

F 'il t n F 'il t n F 'il n

Reh-n m -yı r h-i H k dur 'a k-ı p k
'ilm-i ta k ka seba dur 'a k-ı p k

Mekteb-i tev j de dil t flına
Her ne ta'lim itse h k dur 'a k-ı p k

 ak -i Kev er elinden i mi uz
Beym-i H k da bir aya dur 'a k-ı p k

S lik-i r h-ı H d  olanlara
Bile bir keskin yara dur 'a k-ı p k

H yret  anu la g r r i id r
'A ka g zd r  ula dur 'a k-ı p k

197

F 'il t n F 'il t n F 'il n

M  il-i H k dur bil rse  'a k-ı p k
N r-ı mu la dur bil rse  'a k-ı p k

' rif ise  kesb-i 'a k eyle m d m
'ilm-i mu la dur bil rse  'a k-ı p k

N'id gin her b t l anu  anlamaz
Pertev-i H k dur bil rse  'a k-ı p k

M cer -yı m siv dan el yuyup
 albi ırma dur bil rse  'a k-ı p k

C n vir p aldu sa da ey H yret 
Sa a ayl dur bil rse  'a k-ı p k

198

Mef 'il n Mef 'il n Fe'ul n

 şigi h kiyem ben b b-ı 'a ku 
 apusı kelbiyem erb b-ı 'a ku 

Gözüme tütüyādur başuma tāk
Ayağı toprağı aşhāb-ı 'aşkuñ

Niçe şehbāz-ı 'irfānam diyenler
Yanında peşşedür 'uqqāb-ı 'aşkuñ

Nücüm ile bilinmez ey müneccim
Nedür aḥkāmı üsturlāb-ı 'aşkuñ

Melāmetdür melāmetdür melāmet
Şorarsañ n'idügin ādāb-ı 'aşkuñ

Muḥālif olmuş idi rüzgārum
Beni ğarḳ itmese girdāb-ı 'aşkuñ

Ḳalurdum ser-nigün çāh-ı belāda
Eger cezb itmese ḳullāb-ı 'aşkuñ

Dil ü cān ḥānesi oldu münevver
Ṭolaldan pertev-i mehtāb-ı 'aşkuñ

İşigüñ nice ḳosun Ḥayretü kim
Ḳapuñda oldu fetḥi bāb-ı 'aşkuñ

199
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şādmān idüm beni cevr ile maḥzün eyledüñ
N'eyledüñ ey bj-vefā ḥālüm digergün eyledüñ

Ey dehānı mjm ü zülfi cjm ü ḳaşı nün olan
Yine bir naḳş ile ben miskini mecnün eyledüñ

'Örf idi dilberlere ḳan itmek ammā şimdi sen
Günde biñ ḳan itmegi bir tāze ḳānün eyledüñ

Men' idersin 'arz-ı ḥüsn itdükce yāri ey rakıb
Haḳ seni maḡbün ide sen bizi maḡbün eyledüñ

Ey elif-ḳad gösterüp şjneñdeki ḥāli yine
Ḥayretjñüñ cānda dāğın bir iken on eyledüñ

200
Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Göñül virme bu zāl-i dehre ey dil erkek ol erkek

Tek ü tenhâ yûri bir kaḥbeye cüft olma şāhum tek

Yalancı kaplamışdur gerçi gerçek şimdi dünyâyı
Velj meydān bizümdür gerçegüm sen gerçek ol gerçek

Gel ey başum emjñ olsun diyen fi'l-cümle ğavgādan
Ferāgat dāmenine al ayaġuñ cümleden el çek

Ḥayāt ābın içüp 'ömr-i ebed bulmaḵ nedür ey dil
Düşüp 'aşḵ u maḥabbet tıġine ölmek durur ölmek

Bile şalinsa şemşirüñ gibi yanuñca olmaz mı
Ḳuluñdur Ḥayretj meydānda şafj-dil kuşaġı pek

201

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Bugün bu bezm-i fāñde gözetmez şol ki tuz ekmek
Bir ednā dāneye degmez anı ekmek gerek ekmek

Kişi bir deste gül de olsa ger bu bāġ-ı fāñde
Perişānlıḵ muḵarrerdür kuşaġı olıcaḵ gevşek

Alışmadı mizācum şādılıḵla gitdi ey ğam gel
Ḳadimj hem-demümsin olma benden bir nefes münfek

Duālar eyleyüp şık şık Ḥudādan cennet istersin
Sözüñ geçdiydi olmasa şaḵaluñ şofiyā seyrek

Maḥabbet tekyesinüñ Ḥayretj bir ihtiyārdur
Ḥayāl-i dilberi yanınca ra'nā bir güzel köçek

202

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün
Kucar mıydı anı fuçı gibi bir kuşaġı gevşek

Yeter saña müdām ey dil belā bezminde ḵan içmek
Şaḵın degmez ḥumārına şarāb-ı nābdan el çek

Getürmeñ meclis-i 'aşḵa mey ile bengi 'āşıklar
Ki mey bir kıpkızıl dıvānedür beng ise bir medḥaḵ

Şarābuñ añladum keyfiyyetin bir zevḵ-ı yārjdür
Ĝam u şādide yār oldur ki senden olmaya münfek

Olaydı duḡter-i rez bākire böyle müdām ey dil

Ꞑucar mıydı anı fuꞑı gibi bir kuşadı gevsək

Geçer ey Hıyretj bir gŭn melāmet rumhına başuñ
Sŭrŭnme gel berŭ meyḥāneler yolında cārŭ tek

203

Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilŭn

Yine ben dervjše bendem didŭñ iḥsān eyledŭñ
Ĝamdan āzād eyleyŭp başına sultān eyledŭñ

İtlerŭñ ḥaylinden itdŭñ uş beni ādem diyŭ
Ululaduñ bir gedāyı ehl-i dıvān eyledŭñ

'Arz-ı ḥŭsn idŭp vedā' itdŭkde sŭyleşdŭk biraz
Yoldaşum şoñ demde ĵmān ile Kur'ān eyledŭñ

Ey gözŭm çok yaşı 'ālemde demŭñ olsun mezj
Meskenŭm ḥār-ı belā iken gŭlistān eyledŭñ

Göz yumup bu dehr-i fāñiden yine ey Hıyretj
'Ārifāne cān ũ dil mŭlkini seyrān eyledŭñ

204

Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilātŭn Fā'ilŭn

Düşmenŭñ gŭn gibi yirin fark-ı eflāk eyledŭñ
Ben faķırŭñ sāye-veş ser-menzilin ḥāk eyledŭñ

Hem şeb-i miḥnet gibi itdŭñ karañu gündŭzŭm
Şubḥ-ı şādık gibi hem çekdŭñ yaķam çāk eyledŭñ

Boyaduñ gerçi kızıl kana vŭcŭdum ey sirişķ
Ĝayr naķşından goñŭl levḥin hele pāk eyledŭñ

Cismŭmi ey 'aşķ kılduñ gerçi sŭst ũ nā-tŭvān
Cānumı ĝāyet kavj vŭ cŭst ũ çālāk eyledŭñ

Hıyretjñŭñ gerçi bir cŭr'ayle alduñ 'aķlını
Ma'njide ey sākj-i 'aşķ ehl-i idrāk eyledŭñ

205

Mef'ŭlŭ Fa'ilātŭ Mefā'jlŭ Fā'ilŭn

Didŭm gŭzellerŭñ nesi ĝāyet gŭzel gerek
Bir pjr işitdi didi gŭzelde göz el gerek

'Arz eyleme mesâil-i fıkkhı bize fakıh
Rindāna ter terāne vü rengın ğazel gerek

Şi'r ol durur ki 'arz-ı huşul-i vişāl ola
Sözinde hāşılı kişinüñ mā-haşal gerek

Bu şimdiki güzeller ile hem-dem olmağa
Bir oñmaduğ haqıkatı yoğ mübtezel gerek

Didüm ecelsüz öldi kuluñ Hayretü didi
Bir dirliğinde ölmüşe de ne ecel gerek

206

Fā'ilātün Fā'izātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kākülüñden cān meşāmına irelden büy-ı misk
Cān ile dilden efendi olmışam hindü-yı misk

Cān-ı miskine uyanlar oynamağ için yine
Oldı zülfüñ 'anberın çevgān ü hālüñ güy-ı misk

Olsa hōş-bü tañ midur her dem neşim-i şubhğāh
Sāye-i zülfüñde olmışdur çü hem-pehlü-yı misk

Hāk-i rāhı var iken yāruñ haṭadur ey göñül
Eyleyüp 'azm-i Hoten gel itme cüst ü cüy-ı misk

Döndürelden Rüm içini Çine büy-ı zülf-i yār
Çan ile ṭoldı derün-ı nāfe-i āhü-yı misk

Büy uğurlamışdur ey dil kākül-i dildārdan
Ger bu vech ile siyāh olsa 'aceb mi rüy-ı misk

Bir güzeller şāhınuñ dıvānesiyem Hayretü
Bend ü zencırüm n'ola olsa iki ğisü-yı misk

207

Mef'ülü Mefā'jlü Mefā'jlü Fe'ülün

Beñzetmiş özin kāmēt-i dil-cūsına yāruñ
Başında kavağ yili eser daḫi çınāruñ

Biñ tāze açılmış güle virmez deli göñlüm
Bir dāğ-ı ğamın şinede ol lāle-'izāruñ

Gözüm yaşını eyleme ırmağ işigüñden
Ağar şu yüzi şuyı durur bāğ u bahāruñ

Ey ğamze-i maħmūr-ı mey-i nāz u kirişme
İç bāde gibi ħanımı def' eyle ħumāruñ

Ey Ħayretü şimden girü gel ğurbete yüz tut
Terk eyledi yārun seni terk eyle diyāruñ

208

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dişleyüp yāruñ lebin ey müdde'ü ħan eyledüñ
Tatlu cānum acıdup zılm-i firāvān eyledüñ

İt rakıbi āsitānuñda idindüñ 'abd-i ħās
Ķulluĝa lāyık mıdur evvel ki sulţān eyledüñ

Olmaduñ bu çār erkān-ı tabı'atden ħalāş
Ey ğoñül sulţān iken me'vāñı zindān eyledüñ

Dermend itdüñ beni ey 'aşķ-ı dilber derdmend
Derd-i bı-dermānuma ma'nide dermān eyledüñ

Cān gözin aç gir ğoñül seyrānın it ey Ħayretü
Ten göziyle kāyinātı az mı seyrān eyledüñ

209

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

'Āşık bilür demin cigeri ħün olanlaruñ
Mecnūna şor şafāsını mecnūn olanlaruñ

Keyfiyyetini vālih ü ħayrān olan bilür
Esrār-ı 'aşķ-ı yār ile ma'cūn olanlaruñ

'Āşık yanında bir ğamı biñ şādlık deĝer
Derd ü belā-yı 'aşķ ile maħzūn olanlaruñ

Bir dürlü zevķi olur anı ehl-i derd bilür
Günden güne şu ħāli digergūn olanlaruñ

Ferdāya şalmadur işi gerdūn gibi seni
Biñ varsañ işigine eger dūn olanlaruñ

Ħalka-be-ĝuş bendesiyüz ħāşılı bugūn
Naẓm içre sözleri dūr-i meknūn olanlaruñ

Bir serv-i ħōş-ħırāma aķar ğoñli şu gibi

Ey H̄ayretj̄ ṭabj̄'ati mevzūn olanlaruñ

210

Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilūn

Baña ey çarḥ-ı felek zūlm-i firāvān itdüñ
H̄āne-i ḳalbūmi yıḳduñ yine vj̄rān itdüñ

Başlar üstinde yirūm var idi ammā n'ideyim
Ḳoduñ ayaḳda beni ḥāk ile yeksān itdüñ

Būlbūli ūimdi mi sen zāḡ ile hem-dem ḳıldıuñ
Gūlleri ḥārlara ūimdi mi mihmān itdüñ

'Āūıḳa ūimdi mi aḡyār ile virdüñ āzār
'Ārifi ūimdi mi sen hem-dem-i nādān itdüñ

H̄ayretj̄yi yine yārān-ı vefādan ayırup
Gör e bi'llāhi bugūn kimlere yārān itdüñ

211

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Gūn gibi izhār-ı i'cāz-ı Mesj̄hā eyledüñ
Mürde idūm bir nefes içinde iḫyā eyledüñ

Derd-i bj̄-dermānuma luṭf ile t̄jmār eyleyüp
Bu marj̄z-i fāḳa vū faḳra müdāvā eyledüñ

Ḳaplamıūdı jeng-i nekbet cān u dil mir'ātını
Dest-i himmetle yine açduñ mücellā eyledüñ

Ben ayaḳda ḳalmıūuñ tahte's-ūerā iken yeri
Dest-gj̄r olduñ bugūn fevḳa's-ūüreyyā eyledüñ

H̄amdü li'llāh gevher-i maḳūda irdüñ H̄ayretj̄
Göz yaūın rāh-ı ṭalebde gerçı deryā eyledüñ

212

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

Mürde idūm bir aḡız söz birle iḫyā eyledüñ
Hey ne sāḥirsın ki j̄'cāz-ı Mesj̄hā eyledüñ

Bir ṭabj̄b-i cān u dilsin kim oñulmaz derdüme
Luṭf idüp bir ḥōū cevāb ile müdāvā eyledüñ

Güyyā bir cür‘a şunduñ bezm-i ‘aşkuñda baña
Cānumı ol cür‘adan sermest ü şeydā eyledüñ

Ol şanemden bir kelām idi niyāzuñ ey göñül
Oldı hāşıl her ne kim Hāqdan temennā eyledüñ

Sözlerüñ şekerlerinden şunduñ ey şırın-suhan
Hayretji yine bir tūtji-güyā eyledüñ

213

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Cānūma kār itdi fürkāt ben helāk oldum helāk
Dōstlar tāk oldı tākāt ben helāk oldum helāk

Gel nazar kıl hālūme luḫ eyle istignāyı қо
Hāy zālīm hāy āfet ben helāk oldum helāk

Āsitān-ı devletüñden bir gedā eksildi tūt
Pādişāhum saña şihhat ben helāk oldum helāk

Tākātum tāk oldı gāyetde zebūn oldum zebūn
Āhret hāqkın hālāl it ben helāk oldum helāk

Hayretjı gitdi du‘ādan yād idüñ şimden girü
Hāy yārān-ı maḥabbet ben helāk oldum helāk

214

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Eşk-i çeşm içre ten-i lāgarı ben maḥzūnuñ
Mürdur sanki düşüpdür içine Ceyḫūnuñ

Efser idindi sifāl-i seg-i Leylāyı bulup
Āşiyān şanma başında görinen Mecnūnuñ

‘Aşk rāzını baña söyledi bir bir ne ise
‘Örf idüp kulağını burdum idi kânūnuñ

Şuya қonmış şaņasın bir gül-i terdür cānā
Eşk-i çeşmümde senüñ ‘aks-i ruḫ-ı gülgūnuñ

Şāhsın Hayretiyā mülk-i қanān‘atde bugün
Māh ile mihr iki sikkesi yoқ altunuñ

215

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Çağlayup aķduđı bildüñ mi nedür her şunuñ
Yüz yire urup elinden iñiler gerdünuñ

Zāl-i dehrüñ gel e baş egmeyelüm ni'metine
Er isek minnetini çekmeyelüm bir dünüñ

Kıse-i dilde eger naķd-i maħabbet yoğ ise
Yire geçsün n'ideyin gencini ben Kārünüñ

Ayađuñ toprağına yüz sürelı mihr ile māh
İtdiler yer başı üstinde şehā gerdünuñ

Gök çemende görinen lāle degüldür yer yer
Seni gözler güzelüm gözleridür hāmünüñ

Güş-ı cānāna irişmek gerek ey dil bu ğazel
Cān kulađında yaraşur bu dūr-i meknünüñ

Kāmeti vaşfı ile bulsa 'aceb mi şöhret
Hayretü şı'r-i bülend ü ğazel-i mevzünuñ

216

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gördiler boynuñda çün zülf-i girih-ğırüñ senüñ
Didiler ādem delü eyler bu zencırüñ senüñ

Şanki ādemler helāk eyler güzel maħbūbdur
Şalınur yanuñca dāyim bile şemşırüñ senüñ

Tığ-i ğamla pārelenmişdür göñül hiç cān atup
Ey kaşı yā pāreye atılmasun tırüñ senüñ

Öldürem dirdüñ beni bi'llāhi ihmāl eyleme
Olmasun gel dōstum ħayr işde te'ħırün senüñ

Kādr ile başı göge irdi uludı Hayretü
Āsitānuñda şehā olalı Kitmırüñ senüñ

217

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dōstum şol şımden boynuñda zencırüñ senüñ
Bend olup cān gerdenine kıldı naħcırüñ senüñ

Döne döne şevķ ile cān oynamağa ehl-i 'aşķ

Bir resendür 'anberin zülf-i girihgırüñ senüñ

Kendüyi pertâb idüpdür zenberekden gūyiyā
Başı perçemlü güzel cānbāzdur tırüñ senüñ

Çünki ol cānbāza devrān içre oldun bı-nevā
Yiridür bāzār-ı ğam olsa dilā yirüñ senüñ

Hayreti'yi niçe çenberden geçürdi rūzgār
Āsitānunda şehā olinca Kıtımrüñ senüñ

218

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Qatlüme hucet getürdi haṭṭ-ı tezvırüñ senüñ
Rısmān hāzırladı zülf-i girihgırüñ senüñ

Vādi-i mihr ü maḥabbetdür fezā-yı sinede
Döstüm yir yir görinen zaḥm-ı şemsırüñ senüñ

Qalb-i 'uşşākuñ tokındukça geçer bir yanına
Ağızı qanlı bir dilāverdür şehā tırüñ senüñ

Āsitānından beni men' eylemezseñ dünyede
Cennet itsün ey rakıḫb uḥrāda Haḫ yirüñ senüñ

Faḫruñ olsun yolına cān oynamā ey Hayreti
Çünki şol gerçek güzel begzādedür mırün senüñ

219

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Dil-i āşüfte benüm zülf-i girih-gır senüñ
Ya'nı dıvāne benüm bend ile zencır senüñ

Der-miyān eyleyeyin cānumi ben la'lüñi sen
'Ārifāne emelüm bir benüm bir senüñ

Tığ-i emrüñe boyun virdüm efendi kuluñam
Gerden-i cān benüm ḫükm ile şemsır senüñ

Bilmezem hiç günāhum ne durur kim haṭṭuñ
Yazdı qatlüme benüm hucet-i tezvır senüñ

Hayreti mürşid-i 'aşkuña mürıd oldı didi
Ḥuş irādet benüm ü himmet āyā pır senüñ

220

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şāh-ı 'aşk ey dil çü mırüñdür senüñ
Bende vü sulţān eşırüñdür senüñ

Bezm-i ğamda koma elden ayağı
Meclis-i şādı ne yirüñdür senüñ

Nev-cuvāndur şüretā gerçi dilā
Dilberüñ ma'ñide pırüñdür senüñ

Bir nefes elden düşürme ayağı
Düşkün olsañ dest-gırüñdür senüñ

Hayretı redd oluna lāyık mıdur
Bir yetimüñ bir fakırüñdür senüñ

221

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ben boyun zülf-i girih-gırün senüñ
İdiser dünyāyı naħcırüñ senüñ

Keşret-i 'uşşākdan ey kaşı yā
Yire düşmez atduĝuñ tırüñ senüñ

Dōstum bil sāde-rū maħbūbdur
Şalınur yanuñca şemşırüñ senüñ

Ne belādur şōfiyā başuñda bu
Taylesān u tāt-ı tezvırüñ senüñ

Meykede rindüñ muşallā zāhidüñ
Künc-i ğamdur Hayretı yirüñ senüñ

222

Mef'ülü Mefā'jü Mefā'jü Fe'ülün
Vir leblerüñi aĝzuma 'ıśāyı severseñ
Şal zülfüñi boynuma çelipāyı severseñ

Kaşd itdi mücerred beni öldürmege ğamzeñ
Hey di meded āyın-i Mesıħāyı severseñ

Sürme idüben Ka'be kapuñdan beni maħrüm
Şol ma'bed olan deyr ü kilısāyı severseñ

Ma'būduñ idin ol şanem-i mäh-liķāyı
Ey dil yüri düş pāyına Mevlāyı severseñ

Mäh ise de hüsñ ile dilā kāfir olasın
Şimden girü şehr oğlanı hercāyı severseñ

Gör leblerini ğonca-i ħandānı şorarsañ
Seyr it boyını serv-i dil-ārāyı severseñ

Elbette şacı küfrine ĵmān getürürsin
Ey Hāyretü şol dilber-i tersāyı severseñ

223

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Yine ey Leyli-ħırāmum beni Mecnūn itdüñ
Başdan tazeledüñ derdümi mağbūn itdüñ

Ey yüzi āyet-i Hāķ yine ne efsūn oķıduñ
Ān-ı vāħidde elif ķāmetümi nūn itdüñ

Bir elif çekmiş idüm yanına bir dāĝ urduñ
Yine dil derdini cānā bir iken on itdüñ

Çeng-i 'aşķuñna düşen cānı ħalāş eyleyemez
Ne i ki kendüñe ķan itmegi ķānūn itdüñ

Hān-ı vaşluñı nevāle idüben ğayrılara
Hāyretünüñ yine başlu cigerin ħūn itdüñ

224

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

Añsun yine ben ķulını sulţānuma eydüñ
Tuz ekmegi unutmasun ol cānuma eydüñ

Āhum irişür yıl gibi bir ğün ħazer itsün
Yārān varuñ ol şem'-i şebistānuma eydüñ

Yad ile şalınmaķ añna düşmez kerem eyleñ
Benden varuñ ol serv-i ħırāmānuma eydüñ

Öldürdi beni tıĝ-i firāķıyle o zālim
Göz göre benüm girmesün e ķanuma eydüñ

Öldürdi yine Hāyretiyi derd-i cüdāyı

Yâ-Sîne irişsün kanı cānānuma eydüñ

225

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Kimine āh-ı 'āşıkāne gerek
Kimine nağme-i çeğāne gerek

Bezm-i ğamda şarāb-ı 'aşk içsün
Kime kim 'ömr-i cāvidāne gerek

Saña ey mū-miyān vefā yaraşur
Ger cefā eyleseñ miyāne gerek

Esb-i nāz ile ögdül almağ için
Kākülüñ gibi tāziyāne gerek

Seyr için kişinüñ çemende müdām
Bile yanınca bir çemāne gerek

Nā-murād olmadur murādum çün
Daħi 'ālemde bes baña ne gerek

Okusun Hāyretü ğazellerini
Kime kim şîr-i 'āşıkāne gerek

226

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Her nefes neydi beni ney gibi nālān itmek
Her maķāmı uyuban yad ile seyrān itmek

Nüş idüp 'işve şarābını olup mest gözüñ
Saña mı kaldı cihānda güzelüm kan itmek

Mihr idüp düşmene düşmez saña üftādeleri
Sāye-veş ey yüzi gün hāk ile yeksān itmek

İrmedin 'id-i vişāle nedür ey kaşı kemān
Şînemi cevr ü cefā tîrine ķurbān itmek

Hāyretü lebleri esrārını şordum didi yār
Bir ağız sözle niceydi seni hayrān itmek

227

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Ben mübtelâ belâña belî dimişem senüñ
Ey bj-vefâ cefâña belî dimişem senüñ

Tek râzî ol cefâ ile terk-i recâ idüp
Ben dâyimâ rızâna belî dimişem senüñ

Abdâl-ı fânîyem ben eyâ bj-bakâ felek
Şanma fenâ kabâña belî dimişem senüñ

Ey bezm-i ğamda mey yerine şâfî kan yudan
Merve hakı şafâña belî dimişem senüñ

Bir kaşı râ hayâli ile kıddüñ oldı dâl
Ey Hayretî bu râña belî dimişem senüñ

228

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Serverâ her hıdmete kâbil geçer kuluñ senüñ
Bende-i muķbil n'icün olmaya maķbülüñ senüñ

Fenn-i 'aşkı şol kadar ma'lüm idindüñ ey göñül
Bâb-ı ğamda kalmadı bir harf-i mechülüñ senüñ

Râh-ı 'aşkıñda iñen çokdur benüm yolsuzluğum
Her ne kılsañ ben kula vardur şehâ yoluñ senüñ

Sen güzellik Rūmınuñ beglerbegisi olalı
Şâhlardur defter-i hüsnüñde ma'zülüñ senüñ

Derdüñe ey Hayretî tımâr idelden 'aşkı-yâr
Göz yaşıdur karye-i miñnetde maşşülüñ senüñ

229

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'jü Fâ'ilün

Bezm-i belâda kan yuduban bir dem eyledük
Yârân ile bugün yine def'-i ğam eyledük

Mâh-ı Muħarrem irdi Hüseyñ 'aşkına bugün
Tâze dögünler ile yine mâtem eyledük

Pür yara eylemiş idi tığ-i firâķ-ı yâr
Kan akıdup o yaralarla merhem eyledük

Şimden girü üzüm şuyı lâzım degül bize
Biz cām-ı 'aşkı ile özümüzi Cem eyledük

Her mācerādan el yuyup ālemden el çeküp
Ḥayrānla Ḥayretj yine bir ālem eyledük

230

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Āsitānuñ gūyiyā firdevs-i a'lādur senüñ
Hey kıyāmet kāmētüñ beñzer ki Ṭübādur senüñ

İşigüñ vallāhi beytu'llāh-ı 'ulyādur baña
Vech-i pāküñ ey şanem nūr-ı tecellādur senüñ

Zāhidā gel ʔa'nı ʔo kim kāf-ı küfr-i 'āşıkān
Ḥaḫ bilür kim ferr-i ĵmānuñdan a'lādur senüñ

Dāyim ey dil zülfi ile ağızıdur fikr itdügüñ
Cümle fikrüñ hep ḥayāl ile mu'ammādur senüñ

Ḥayretj naḫş it ḥayālin göñlüñ evrāḫı yine
Mühre-i mihr-i nigār ile mücellādur senüñ

231

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Çoḫ zamāndur ḥastasıdur dōstlar cān Aḫmedüñ
Emsem olurdı lebin derdüme dermān Aḫmedüñ

Nice 'āşık olmasun şōfj cemāli nūrına
Yüzini görse olur kāfir müselmān Aḫmedüñ

Ma'ñj-i tefsir-i ḥüsninden yazılsa bir varaḫ
Şıḡmaya 'ālem ʔolu olursa dıvān Aḫmedüñ

Hey Muḥammed ümmeti bi'llāhi mü'minler midür
Küfr-i zülfin bilmeyenler dıñ ü ĵmān Aḫmedüñ

Mezheb-i 'aşḫ içre ümmetden degüldür Ḥayretj
Ka'be-i kūyında ḫurbān itmeyen cān Aḫmedüñ

232

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Küfr-i zülfin bilmeyenler dıñ ü ĵmān Aḫmedüñ
Nūr-ı ḥüsnin görmemişdür ey müselmān Aḫmedüñ

Şāh-ı 'aşḫam ḡuşşa-i 'ālemden āzād olmışam
Cān u dilden bendesi olalı sulṫān Aḫmedüñ

Şafha-i nūra yazupdur şanki āyāt-ı Duḥān
‘Ārızı üzre görinen ḥaṭṭ-ı reyḥān Aḥmedüñ

Muştafā ḥaḳḳı baña gülberg-i terden tāzedür
Ka‘be-i ‘aşkı ṭārıkında muḡaylān Aḥmedüñ

Muştafāya gerçek ümmetseñ eger ey Ḥayretü
Cān ile ol Ka‘be-i kūyında ḳurbān Aḥmedüñ

233

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

İmān degül mi nūr-ı cemāli Meḥemmedüñ
Kur’an degül mi yā ḥaṭ u ḥāli Meḥemmedüñ

Pâyāna irdi şavm-ı firāk āḫir oldı ğam
Geldi irişdi ‘ıd-i vişāli Meḥemmedüñ

Almağa göñlümi mey içer la‘l-reng olur
Çoḳdur bu vech ile baña āli Meḥemmedüñ

Ehl-i kemāle cevr ü cefā kılmadur müdām
Kiçi yaşında ulı kemāli Meḥemmedüñ

Dünyā ğamından olmışam āzāde Ḥayretü
Biñ cān u dille ḳulı olalı Meḥemmedüñ

234

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Gözi aşüftelere āfet-i cāndur Meminüñ
Sözi dil-ḥastelere rûh-ı revāndur Meminüñ

Derdüme şerbet-i şāfı gibi emdür dudağı
Söylese tatlu dili cānuma cāndur Meminüñ

Belini diḳḳat ile fehm idemez mûy-şikāf
Kimse bilmez deheni rāz-ı nihāndur Meminün

Yayḳara ile şıdı ḳalbini üftādelerüñ
Ḳaşları gör nice fettān-ı cihāndur Meminüñ

Gerçi kim Ḥayretü ‘aşık dirilüp urmada lāf
Ölmeyen da‘vı-i ‘aşkıında yalandur Meminüñ

235

Mefā'ijün Mefā'ijün Mefā'ijün Mefā'ijün

'Aceb serv-i hırāmāndur qad-i bālāsı İshākuñ
İrişmiş mive-i cāndur lebi hürmāsı İshākuñ

Ya tāk-ı qaşr-ı cennetdür yaḥod andan 'alāmetdür
Begüm yā rā-yı raḥmetdür qaşı tuğrāsı İshākuñ

Ya bir alıcı laçındür ya yağmacı Moğolçındür
Kıyar insāna bî-dîndür gözi şehlāsı İshākuñ

Ya ra'nā verd-i aḥmerdür yā nāzük lāle-i terdür
Ya bir māh-ı münevverdür ruḥ-ı zîbāsı İshākuñ

Yine ey Ḥayretü n'itdi beni mecnün-ı 'aşq itdi
Düşürdi tağlara gitdi şaçı sevdāsı İshākuñ

236

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Qanda ben qanda temennā-yı vişāli Ḥusrevüñ
Göñlüme eglence yetmez mi ḥayāli Ḥusrevüñ

Bir nefesde niçe biñ ferzāneyi Ferhād ider
Nuḫka gelse nāz ile şirîn maqāli Ḥusrevüñ

Qıble ḥaqqı āsitānı Ka'betü'l-'uşşāqdur
Pertev-i nūr-ı İlāhîdür cemāli Ḥusrevüñ

Murg-ı cāna var midur aldanmamağa çāre hiç
Dāne vü dām ola çün kim zülf ü ḥāli Ḥusrevüñ

Begligüm var 'ālemüñ sultānıyam ey Ḥayretü
İşiginde ben de bir kuli olalı Ḥusrevüñ

237

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dünyede nem var ise didüm ki sultānum senüñ
Arada nem var benüm 'ömrüm senüñ cānum senüñ

Baş açup el qaldurup yalvaruram yerden göge
Haq Ta'ālā bir günüñ biñ eylesün ḥānum senüñ

Murg-ı dil pervāne-veş küp küp döner kef kef geç
Yanar ol şem'-i ruhunda dîñüm imānum senüñ

Tiğ-i ğamzeñ yarasından ölürem sağ olmazam
Yaricuñ olsun Hudā devletlü sulṭānum senüñ

Yüzüñi gördükçe her dem Ḥayretj eyler du'ā
Ger teraḥḥum eylemezseñ boynuña ḵanum senüñ

238

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Lebleri şan ğonca-i bāğ-ı cināndur 'Abdijnüñ
Ḷāmeti bālāsı bir serv-i revāndur 'Abdijnüñ

Yolına ḵurbān olanlar 'ömr-i sermed kesb ider
'Abdi olan cān ile şāh-ı cihāndur 'Abdijnüñ

Ehl-i ḥāle pertev-i nūr-ı tecellādur yüzi
Asitānı ḵiblegāh-ı 'āşıkāndur 'Abdijnüñ

İşiginde cān u baş terk itmeyenler ey göñül
Da'vı-i 'aşkıında va'llāhi yalandur 'Abdijnüñ

Vasf-ı ḥüsnin nicesi itsün kişi kim Ḥayretj
Lebleri cān zülfi 'ömr-i cāvidāndur 'Abdijnüñ

239

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Atuma ne arpa ḵodı ne baña nān cimrilik
Ḥāşılı kendümden uşandurdı yārān cimrilik

Şım ü zer yād eyledükçe rüy-ı zerdüm üstine
Gözlerüm yaşın revān eyler firāvān cimrilik

Ben ayakda ḵalmışa olmazsañ ey şeh dest-ğır
Eyledi pāmāl idüp ḥāk ile yeksān cimrilik

Gevher-i maḵşūda daḥi irmedi ğavvāş-ı dil
Eyledi gerçi gözüm yaşını 'ummān cimrilik

Vaz gelsem ṭañ mıdur maḥbūb u meyden Ḥayretj
Nev-cuvān iken beni pır itdi oğlan cimrilik

240

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Müstedām ol ey ğam-ı dilber cihān durdukça sen
Kim bizi dünyā ğamından ḵurtarup şād eyledüñ

Ꞑul idindüñ çün beni kendüñe ey sultān-ı ‘aşk
Bend-i ğamdan ğüviyā bir bende āzād eyledüñ

Gerçi kim ey ‘aşk yıķduñ hāne-i şabrum benüm
Şehr-i dilde bir ħarāb-ābād bünyād eyledüñ

Zülfî ķaddî yādına çekdüñ elifler na‘ller
Ĥayretî bezm-i belāda yine bir ad eyledüñ

241

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Şafā cāmı senüñ ħaddüñ degüldür ey ğöñül el çek
Naşībüñ bāde-i ğamdur belā bezminde var al çek

Ne reng ile kişiyey nakş idermiş ğör nigār ey dil
Temāşā eyle Mecnün şüretin yiter saña örnek

Ayağuñ tozına yüz sürmege tā kim ola lāyık
Gerekdür kişinüñ ħıdmetde cārū tek ķuşağı pek

Ölüme acıyup ağladuğuma ğülmesün kimse
Olur ölmek dirilmek ‘aşk içinde ağlamak ğülmek

Degüldür Ĥayretî er cān için dünyā bize ğālib
Zebūnı olmaduķ bu pıre-zālüñ erkeğüz erkeķ

242

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Ey murğ-ı ħōş-elĥān ğül-i ħandānı nic’itdüñ
Ĥāmūşşisin e nāle vü eğġanı nic’itdüñ

Nic’oldı senüñ ğül gibi şol Mantıķ-ı Ŧayruñ
Ey bülbül-i ħōş-ğüy ya Bōstānı nic’itdüñ

Diyān-ı firāk oķumağa mı heves itdüñ
Virdün yele evrāk-ı ğülistānı nic’itdüñ

Endüh [u] ğam-ı ‘ālemi bādeyle Ŧağıtdüñ
Bı‘llāhi ğöñül söyle e yārānı nic’itdüñ

Vir Ĥayretiyā Ŧıfl-ı dili mekteb-i ‘aşķa
Daĥı dime ey ħāce şol oğlanı nic’itdüñ

243

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

İkilik şirkdür gel ey göñül geç ferd ü yektâ ol
Çoyuban mäsivâyı lâ ile meşgûl-i illâ ol

Ruĥ u zülf ü ĥaĥ u ĥâli kelâmu'llâhdur yâruñ
Eger ĥuyduñsa ey 'ârif emiñ-i sırr-ı esmâ ol

Şaçı çevġânına ĥop eyleyüp başuñı cân oyna
Çadem baş 'arşa-i 'aşka göñül gel bĳ-ser ü pâ ol

Yirüñ ġün gibi ger olsun dir iseñ çarĥ-ı çârümde
Bugün bu 'âlem-i tecrĳde gel hem çün Meşĥâ ol

Bulınmaz ma'den-i lülû her aĥan cûybâr içre
Dilerseñ dürr-i bĳ-hemtâ göñül bĳ-ka'r deryâ ol

Göreyin dirseñ aĥsen vech ile ger vech-i Leylâyı
Beyâbân-ı maĥabbetde bugün Mecnûn-ı şeydâ ol

Eger ref'-i niĥâb idüp liĥâ görmek dilerseñ gel
Cilâ vir dĳde-i câna göñül cehd eyle bĳnâ ol

Dilerseñ mün'akis ola liĥâ-yı yâr eger sende
Göñül âyĳne-i ġĳti-nümâ gibi mücellâ ol

Dilerseñ Ĥayretĳ ire nişâna tĳr-i maĥşûduñ
İki bük ĥaddüñi ĥaşı ĥayâli ile bir yâ ol

244

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Her ki zâl-i dehrüñ olmadı zebûnı erdür ol
Başına urındı ġayret efserin serverdür ol

Dil ki rûbâh-ı cihânuñ âline aldanmadı
'Aşĥ meydânında bir merd-i ġazanfer-ferdür ol

Şol gedâ kim ejder-i nefsi çeküp çâk eyledi
Çanber ol bâbında kim bir Şâh-ı Ĥaydar-derdür ol

Ehl-i faĥruñ ayaġı ĥopraġını ser-tâc iden
Şüretâ ĥâk ise ma'ñde bir âzer-zerdür ol

Ĥayretĳnüñ âteş-i âhından âhenler erir
Zâhidüñ nerm itmedi ĥalbin meger mermerdür ol

245

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bülbülüñ ey yüzi gül zār itme luṭf it gitme gel
Meskeni gülzār iken ḥār itme luṭf it gitme gel

Yollarında şol ḥudāvendin yitürmiş seg gibi
Gözlerin bî-çārenüñ çār itme luṭf it gitme gel

Yarama yārā meded var ise çāreñ merhem ur
Yoḥsa gitdükçe dil-efgār itme luṭf it gitme gel

Nürsın bu dıde-i ğam-dıdeme merdümlük it
Göz göre rūzum şeb-i tār itme luṭf it gitme gel

Ḥayretjñüñ başına Üsküp şehrin ṭar idüp
Gözleri yaşını Vardar itme luṭf it gitme gel

246

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İrmesün dirseñ yakaña dest-i aġyār ey göñül
El uzatma kimse dāmānına zinhār ey göñül

Bezm-i vaḥdetde gelüp olmaḡ dilerseñ bāde-nüş
Evvelā benlik ḥumārından ayıl var ey göñül

Tāc ü destārı gider ser bir büyük bārı n'ider
Olmış iken baña başum bir büyük bār ey göñül

Geldi derd ü miḥnet ü endüh u ğam gitdi hemān
'Aḡl u ḥuş u şabr u ṭāḡat çār u nā-çār ey göñül

Çünki sen 'aşḡ-ı cuvān-baḡt ile olduñ hem-nişjñ
Olımsızın gitdi pjr-i 'aḡl ile yār ey göñül

Olmadın pür-yara cismüm tıġ-i cevr-i yār ile
Olmadum ben 'aşḡ meydānında yarar ey göñül

Ḥayretjyem cümle ḡayd-ı dehrden āzādeyem
Olalı bend-i ğam-ı 'aşḡa giriftār ey göñül

247

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Umma yārj ehl-i dünyādan yūri var ey göñül
Sen saña yār ol saña yār ol saña yār ey göñül

Bār-ı minnet yüklenüp ham kılma naḥl-i kaddüñi
Ser-firâz ol serv-i ser-keş gibi her bār ey göñül

Ni'metiyçün minnetin çekmek ne lâzım kimsenüñ
Merd isen ḥ'ar-vār iñen yüklenme ḥarvār ey göñül

Gel hümā gibi geçin bir üstüḥ'ân-ı ḥuşg ile
Her ḥaşısüñ ḥânına düşme mekes-vār ey göñül

Ḥayretî-veş aldanup sen de ziyân itdüñ hemân
Eyleme gel ehl-i dünyâ ile bāzār ey göñül

248

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Aldanup her dilbere dil virme zinhār ey göñül
Kim bulunmaz isteseñ dünyâyı bir yār ey göñül

Ḥil'at-i ḥüsnin görüp aldanma bir meh-pārenüñ
Kullanılmışdur şakın olma ḥaridār ey göñül

Naqd-i cān şarf eyleseñ bir pula şaymaz ḥūblar
Eylemez bunlar iñen bî-zerle bāzār ey göñül

Görmedüm bir pāk-dāmen serv-i ser-keş dünyede
Bulmadum yıylanmaduḥ bir verd-i bî-ḥār ey göñül

Şimdiki dilberlere 'arz-ı şadākat eyleseñ
Ḥayretî-veş sen de olursın günehkār ey göñül

249

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Nice yazam bildürem ben bende saña 'arz-ı ḥāl
Ben gedā-yı kūy-ı ḡam sen şāh-ı iḳlīm-i cemāl

Başumı tıḡ-i cefā ile keserseñ dōstum
Rişte-i cānum benüm senden kesilmekdür muḥāl

Gel beni öldür hemân redd itme sulṭānum benüm
Kim ne zulm olsun faḳıre ne saña olsun vebāl

Gün gibi ben zerre-i nāçizi ref' it ḥākden
Āfitāb-ı 'ayşına düşmenlerüñ irsün zevāl

Gösterüp cānā cemālüñ nūrını āyḡne-vār

Hayretîyi kı l yine bir tûti-i şırîn-makāl

250

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey göñül bî-neng ü 'ār olmak dilerseñ âşık ol
Halk içinde h'ār u zār olmak dilerseñ 'âşık ol

Dâğ-ı nâr-ı hecre hem-pehlû figāna hem-nefes
Āha hem-dem derde yār olmak dilerseñ 'âşık ol

Yir idüp gül gibi başı üzre ehl-i dillerüñ
Cāhilüñ gözine h'ār olmak dilerseñ 'âşık ol

Mülk-i şüretde idüp yoğa berāber kendüñi
'Ālem-i ma'ñide var olmak dilerseñ 'âşık ol

Düşüben ey Hayretî vādîlere mānend-i āb
Şevk-ı dîdār ile zār olmak dilerseñ 'âşık ol

251

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey birāder terk-i 'ār itmek dilerseñ 'âşık ol
Gizlü rāzuñ âşikār itmek dilerseñ 'âşık ol

Her cefāyî h'ōş görüp her zaḥmeti rāḥat bilüp
Her belāyî ihtiyār itmek dilerseñ 'âşık ol

Raḥt u baḥtın tārūmār idüp dü kānuñ ey refîk
Kār u bārūñ āh u zār itmek dilerseñ 'âşık ol

Çār dîvārın beden bünyādınıñ idüp ḥarāb
Cān esāsın üstüvār itmek dilerseñ 'âşık ol

Bir miḥakk-i ma'nevîdür 'aşk-ı pāk ey Hayretî
Ḳalbüñi sen de 'ayār itmek dilerseñ 'âşık ol

252

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

Hāk ol seni devrān daḥi hāk itmedin evvel
Nefsi depele ḳalbi helāk itmedin evvel

Şüret viremez olsa ruḥ-ı yāra muḳābil
Āyñe-i ḳalbin kişi pāk itmedin evvel

Ben de ayağum çekmiş idüm dāmene ey şeyh
Şabrum yakasın ‘aşk eli çāk itmedin evvel

‘Uzlet bucağın mesken ü me’vā idinigör
Devrān yirüñi künc-i mağāk itmedin evvel

Āhir bitürür işüñi cellād-ı felek çün
Ey dil ne biter öyleye pāk itmedin evvel

Ey Ḥayretî gel kesb-i kemāl itmege sa’y it
Sermāyeñ olup cümle hebā gitmedin evvel

253

Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilātün Fe’ilün

Akıdaldañ gözümüñ yaşını bārān-şekil
Bāğ-ı ḥaddinde belürdi ḥaṭ-ı reyḥān-şekil

Başuñı ṭop idüben yolına cān oynayasın
Zāhidā ger göresin zülfini çevgān-şekil

Ruḥlaruñ vaşfını yazduçca elümde kalemüm
Beytümü rüşen ider şem’-i şebistān-şekil

Ādem oldı uludı ādeme karışdı rakıjb
Seyr ider itlerün ile yine akrān-şekil

Pāymāl eyleme ben mūr-ı zā’ıfe nażar it
‘Ādil ol pādişehüm şāh Süleymān-şekil

Dermendem beni incitme ṭabıjbā kerem it
Ḥōş gelür derd-i maḥabbet baña dermān-şekil

‘Aşk bendinden eger bir nefes āzāde olam
Dehr bāğı görünür gözüme zindān-şekil

Ḥūblardan beni men’ eyledi dün vā’ız-i şeh
Gör ne ḥayvānlar olur dünyede insān-şekil

Vech-i ādemde şu kim āyet-i Raḥmān oқıdı
Anı idlāl idemez şōfi-i şeyṭān-şekil

‘Aşk gencinesine mesken olupdur göñlüm
Künc-i gamda görünür gerçi ki vıjrān-şekil

‘Aşk esrārı ile tekye-i dehr içre bugün
Ḥayretiyem yürürem vālih ü ḥayrān-şekil

254

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Cümleden pāk ü mücerred olalı hāne-i dil
Tahtgāh-ı ğam-ı 'aşk oldu bu ğamhāne-i dil

'Aşkuñuñ gencine mesken mi olurdı şāhum
Ġayrıdan cümle berj olmasa vjṛāne-i dil

Bezm-i 'aşk içre şehā cām-ı belā nūş ideli
Felege virmez olupdur der-i meyḥāneyi dil

Ḳanımı ḳara yire ḳardı gözüñ göz göre āh
Odlara yaḳdı yine ben deli dıvāneyi dil

Şubḥa dek şevḳ ile göynüklerini Ḥayretiyā
Şem'-i bezm ile yanışdı gice pervāne-i dil

255

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Ey göñül uşlu iseñ dıvāne ol dıvāne ol
Yan cemāli şem'ine pervāne ol pervāne ol

Cānuña mihr ü maḥabbet şu'le şalsun dir iseñ
Ḥāne-i ḳalbüm gibi vjṛāne ol vjṛāne ol

Ruḥ süre atuñ ayağına piyāde şāhlar
Tek bisāṭ-ı 'aşḳda ferzāne ol ferzāne ol

Vaḳti geçmiş bir 'acūze ḳaḥbedür dünyā-yı dün
Cüft idinme kendüñe merdāne ol merdāne ol

Ḥayretj-veş bilmeyem dirseñ eger dünyā ğamın
Cām-ı 'aşḳı nūş idüp mestāne ol mestāne ol

256

Fe'ilâtün Mefā'ilün Fe'ilün

Yine bir āfitāba düşdi göñül
Şeh-i 'ālī-cenāba düşdi göñül

Zülfi sevdāsına ṭolaşdı yine
Uzun uzaḳ ḥisāba düşdi göñül

Akıdı bir serv ayağına Şu gibi
Ne ‘aceb iztiraĒa dūŐdi gōŐŭl

‘AŞk ocağına atdı kendŭsini
Gōr ne nār-ı ‘azāba dūŐdi gōŐŭl

Ēayretĳ ĒaŐılı ĒaĒā itdŭm
Ēok Ēarĳk-ı Őavāba dūŐdi gōŐŭl

257

Fā’ilātŭn Fā’ilātŭn Fā’ilātŭn Fā’ilŭn

VāŐıl-ı cān olmaĒ isterseŐ bedenden geĒ gōŐŭl
Gel Őehĳd-i ‘aşk-ı cānān ol kefenden geĒ gōŐŭl

FaŐ-ı gŭldŭr gŭl gibi Ēāk eyle gel ten cŭbbesin
Mevsim-i dĳvānelikdŭr pĳrehenden geĒ gōŐŭl

Ēal’a-i ‘aşka girŭp olmaĒ dilerseŐ ger emĳn
Ēāk ile yeksān olup bŭrc-i bedenden geĒ gōŐŭl

Ger dilerseŐ iresin dĳdār-ı yāra Şu gibi
BenlŭgŭŐ maĒv eyle el yu mā u menden geĒ gōŐŭl

Bir elif-Ēad tāze-ĒaĒ dilber sevŭpdŭr Ēayretĳ
Fāriĳ ol bi’llāhi gel serv-i Ēemenden geĒ gōŐŭl

258

Mef’ŭlŭ Fā’ilātŭ Mefā’ĳlŭ Fā’ilŭn

La’lŭŐ firāķı ile Œolu Ēan durur gōŐŭl
ZŭlfŭŐ hevāŐı ile perĳŐān durur gōŐŭl

Őŭretde gerĒi kim gōrinŭr mŭrdan za’ĳf
Ma’nĳde devletŭŐde Sŭleymān durur gōŐŭl

BāzĳĒe-i maĒabbeti elden Ēomaz mŭdām
Bizi Ēocatdı bir delŭ oĳlan durur gōŐŭl

Bu rŭbeh-i zemāneye aldanmaz ise ger
Ēam pĳŐesinde bir Ēaĳan arslan durur gōŐŭl

Ey Ēayretĳ gōŐŭl ne durur Ēĳ bilŭr misin
‘AŞka esĳr ŭ ‘āleme sultān durur gōŐŭl

259

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şāh-ı 'ālem olmağ isterseñ gedā ol ey göñül
Ço ri'yāset fikrini gel hāk-i pā ol ey göñül

Fağr ile fağr it ğinā isterseñ ey dil dünyede
Geç kanā'at küncine bir pādişā ol ey göñül

Ğill u ğışdan şaykal-ı 'aşğ ile pāk it kendüñi
Açılup āyine-i ğit-i-nümā ol ey göñül

Gördi mi kimse fenā dehrüñ bağāsın bir bağ a
Tālib-i mülk-i bağā iseñ fenā ol ey göñül

Hayretjñüñ derdine dermān olayın dir iseñ
Dem-be-dem derd ü belāya mübtelā ol ey göñül

260

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Elā ey şūh u ey şengül ço ben ağlayayın sen gül
Ben ağladuğca bülbül-veş olup sen gül gibi şen gül

Benem geñ yirde bülbül-veş ço pışem olsun āh itmek
Açılmış gül gibi sen tek müdām ey yüzi gülşen gül

Çaçan olam cüdā senden olur gülşen baña külhan
Senüñle çeşmüme rüşen görinür nār-ı külhan gül

Benüm göñlüm gibi āyā olur mı bülbül-i gūyā
Gelür mi saña benzer yā 'aceb bir pāk-dāmen gül

'Aceb mi Hayretj şeydā dise şî'r-i ter ü ğarrā
Efendüm şimdi mi peydā olupdur çara yirden gül

261

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Fürkat içinde ğam u endüh-ı yār eksük degül
Şād ol ey dil saña bu ğurbetde yār eksük degül

H̄āce-i bāzār-ı 'aşğ oldum metā'-ı derd ü ğam
Devletinde sen şehüñ fi'l-cümle var eksük degül

Husrevā Şebdjiz-i zülfüñ na'line neşr itmege

Dem-be-dem Gülgün-ı eşküm la'l-vār eksük degül

Düşeli sen taş bağırlu dil-rübāya āh kim
Göñlümüñ āyñesinden inkisār eksük degül

Ben gedā yolında hāk olduğum için Hayretî
Hâtır-ı dilberde her lahza gubār eksük degül

262

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ağlasunlar dōstum 'aşıklarūñ sen gül şen ol
Şad hezārān bülbül-i nālānı var bir gülşen ol

Sāye gibi ben kara yerlerde dāyim pāymāl
Sen güzellik āsumānı üzre şems-i rüşen ol

Ey ecel yār ol baña yār oldı çün benden cüdā
Ey kefen ben hasta-i 'uryāna gel pırāhen ol

Åşinālık kesb it ey dil itleriyle dilberüñ
Hey yaban dıvānesi cehd eyle sen de evden ol

Vaz gelmiş Hayretî maħbüb ile meyden didüm
Ġonca-veş gül yüzlü dilberler didiler andan ol

263

Mefā'ülün Mefā'ülün Fe'ilün

Demidür ey şeb-i ğam rüz-ı 'ıd ol
Zamānidur gel ey tālî' sa'ıd ol

Siyeh zülfi gibi yiter kararduñ
Cebñi gibi ey bahtum sepıd ol

Biraz bahtum yüzine āb sepdün
Mezıd ol ey gözüm yaşı mezıd ol

Dilerseñ iresin ey dil murāda
İriş bir pır ışigine mürıd ol

Mürıd olmağ gereksin pır-i 'aşka
Gerek Şiblî gerekse Bāyezıd ol

Şanemler şevkına deyr-i cihānda
Er iseñ Hayretî gibi kadıd ol

264

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Ey dil bu tığ-i hırş ile efgār olmağıl
Bu kayd-ı hānumāna giriftār olmağıl

Pāk-i mücerredān dirilürken Mesj̄h-vār
Uyup bu cıfe dünyeye murdār olmağıl

Da'vā-yı merdj̄ ider iken nefse kul olup
Bu pıre-zen cihāna perestār olmağıl

Yāruñ kara saçı gibi hāke berāber ol
Lj̄kin o turralar gibi tarrār olmağıl

Haṭṭı gibi gubār ol eyā kara yazılı
Lj̄kin kara göñüllü sitemkār olmağıl

Bülbül gibi hemj̄şe dilā zār olursañ ol
Bāğ-ı cihānda hār-ı dil-āzār olmağıl

Her yüze gülici gül için yanma odlara
Her başı taşra serve hevādār olmağıl

Sırruñı ehl-i derde di ey Hayretj̄ meded
Bj̄-derd olana kāşif-i esrār olmağıl

265

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Bj̄-vefālar sevme şimden girü ey dil vaz gel
Aşlı yokdur olma her bj̄-aşla māyil vaz gel

Hāşılı 'ālemde kendümden uşandurdu beni
Bj̄-vefālar sevmeden ey dil ne hāşıl vaz gel

Açılıp gül gibi çün şj̄rj̄n kelām itmez saña
Bülbül-i kuds ise de anı belā bil vaz gel

Luṭfı çok bir şāha kul ol ey göñül şimden girü
Şol keremsüzden naşj̄hat tut kerem kı vaz gel

Pj̄rlıkde nāgehān olduñ bir oğlan hastası
Kılmadı çün boynuña kolın hamāyil vaz gel

Künc-i zilletde bu deñlü çok zelj̄l olmak neden
Çünki gördüñ yāridur anuñ erāzil vaz gel

Kāmil iseñ H̄ayretj̄ h̄üsn iline şāh ise de
Olıcağ bir dilberüñ hem-rāzı cāhil vaz gel

266

Fā'ilātün Fā'ilātün Fa'ilātün Fā'ilün

H̄āk-i pāyuñda olam ben zerre gibi pāymāl
Ber-kemāl itsün güneş yüzlüm seni ol b̄j-zevāl

Çihre-i H̄aydarda gördüm nūr-ı H̄ağdan çün eşer
T̄ūr-ı Mūs̄j̄ gibi yandum aqđı göñlüm şu-mişāl

La'l-i H̄aydar yādına cān vir göñül yarın saña
Dest-i H̄aydardan müyesser kıla Kevşerden Celāl

Āteş-i hasret belāsından göñül incinme kim
Yoğ durur 'ālemde bir pervāne kim yaqmaya bāl

H̄āk-i pāyından getür hicrān eline armağan
H̄ayretj̄ye H̄aydaruñ bi'llāhi ey bād-ı şimāl

267

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nem begendi yā neremden h̄az̄z ider bilsem benüm
Niçe yildur bir dem ayrılmaz yanumdan ğam benüm

Sen gidelden ey dil-i d̄j̄vānenüñ eglencesi
Cūybār-ı eşkdür 'ālemde eglencem benüm

Gül yüzüñ koyup senüñ gülzār-ı cennetden yaña
Ger bir adım atam adum olmasun ādem benüm

Ölürem bir dem eger kan ağlamazsam ey şabj̄b
Gūyiyā h̄ūn-ı cigerdür zağmuma merhem benüm

H̄ayretj̄-veş gün yüzüñüñ olalı āvāresi
Gözüme bir zerrece gelmez iki 'ālem benüm

268

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ben senüñ şādık kuluñam şāh hağk̄ıyçün begüm
İşigüñ terk itmezem Allāh hağk̄ıyçün begüm

Āsitān-ı devletüñden sürme ben dervj̄şüñi

İtme maħrūm ol ulu dergāh ḥaḳḳıyçün begüm

Nev-cuvānsın alma āhın ben faḳıruñ her seher
Ehl-i derd itdügi āh u vāh ḥaḳḳıyçün begüm

Zerrece yolsuzluğum yoḳdur tarık-ı ‘aşḳda
Bāb-ı Ḥaḳḳa ṭoğru varan rāh ḥaḳḳıyçün begüm

Cevr eliyle yıḳma göñlin Ḥayretü bj-çārenüñ
Ka’bedür vallāhi Beytu’llāh ḥaḳḳıyçün begüm

269

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

‘Āşık-ı dıdāruñam dıdār ḥaḳḳıyçün begüm
Nūr-ı pāk-i Aḥmed-i Muḥtār ḥaḳḳıyçün begüm

Başumı kesseñ baña senden kesilmek yoḳ durur
Zü’lfikār-ı Ḥaydar-ı Kerrār ḥaḳḳıyçün begüm

‘Aşkuña çün kim belü didüm belādan dönmezem
Şol ezelde itdügüm ikrār ḥaḳḳıyçün begüm

Yıḳma göñlüm ḥānesin luṭf eyle beytu’llāhdur
Bu eve bünyād uran mi’mār ḥaḳḳıyçün begüm

Ḥayretü abdālı ḳılma ḥān-ı vaşluñdan ırak
Tekye-i Ḥaḳda olan esrār ḥaḳḳıyçün begüm

270

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ijü Fā’ilün

Ey gūy-ı kūy-ı server-i merdān olan başum
Vey şavlecān-ı ‘aşḳ ile ğaltān olan başum

Ey serzenişlerin çekici ḥalk-ı ‘ālemüñ
Vey derd ü ğam çekicine sendān olan başum

Çevgān ṭabancasını yimiş ṭop gibi āh
Ey sille-i cefā ile gerdān olan başum

Şoḥbet şoñında meykede cāmı gibi müdām
Pāmāl olup şikeste-i devrān olan başum

Bir yerde bir gün itmeyüp ārām her gice
Bir ḥānekāh-ı miḥnete miḥmān olan başum

Düşdüñ ayaklara o riyâset hevâsını
Ey başka kendü başına sultân olan başum

Serdâr-ı dehr olursa da baş egme câhile
Ey mülk-i amda bî-ser ü sâ mân olan başum

Bâd-ı hevâ-yı ‘aşk ile âvâre ol yüri
Ey kem habâb-ı bâde-i ‘irfân olan başum

Başduñ ayıрма pâye-i maşûda pâyuñı
Ey am yolında hâk ile yeksân olan başum

Topuñ ağarsa göge yeridür güneş gibi
Ey hâk-i kûy-ı Şâh-ı Şehîdân olan başum

Mînnet Hudâya toptolusun genc-i ‘aşk ile
Ey alb-i Hayretî gibi vîrân olan başum

271
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Nâz ile şalınsa gülşende o nal-i hûş-hırâm
Serv-i ser-keş baş oyup pâyına eyler iltiyâm

Şâh-ı şûh üzre açılsun yine bir hûş tâze gül
Sâiyâ gel al ele câm-ı şarâb-ı lâle-fâm

Biñ kez öldürmek muarrerdür beni her gün raıb
Ala mı andan bir öldürmekle kişi intikâm

Beñzedi aşuñ hayâliyle hilâle âmetüm
Oldı ey bedr-i münîr eksüklinüñ işi tamâm

Hayretîyi ber-murâd itdüñ selâmet ol begüm
Bir selâm idi hemân senden murâdı ve’s-selâm

272
Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

oymadı hüsnuñ temâşasına bu göñlüm gözüm
Âfitâbum gitme gel itme arañu gündüzüm

Gitdüñ ey bed-mihr ıldıñ gözlerüm yaşın revân
Âfitâbum tâlî‘üm düşdi tutuldu yılduzum

Sâiyâ şimden girü şunma üzüm şuyın baña
Ben şarâb-ı ‘aşk-ı cânân ile mest itdüm özüm

Ƙadr ile başum irerdi āsumān-ı devlete
Āsitānuñda olaydı bir Ƙadem cārū yüzüm

Zūlfi sevdāsında güm oldu göñül ey Ƙayretĭ
Bir levendüm gūyiyā gitdi yanumdan öksüzem

273

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ben bu bāzāruñ ne bāzırgānı ne bezzāzıyam
Kūy-ı 'aşƘuñ oñmaduƘ bir rind-i řāhid-bāzıyam

Bir mekesce Ƙadrüm olsa ħ'ān-ı vaşlunda n'ola
Ben de ħālümce maĥabbet evcinüñ řehbāzıyam

Cāna Ƙalmazam bugün meydānda ařlā ƘaƘ bilür
Rıřmān-ı kākül-i dildārumuñ canbāzıyam

Sen nice erbāb-ı ħüsn içinde müsteřnā iseñ
Pādiřāhum ehl-i 'aşƘuñ ben de bir mümtāzıyam

İt gibi öldürmez iseñ ger rakıbb-i kāfiri
Dime ħıç ey Ƙayretĭ meydānda ben de ġāzıyem

274

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Meded meded nic'idem n'eyleyem ne çāre Ƙılam
Libās-ı şabrı diler dil ki pāre pāre Ƙılam

Yüz üzre göz yaşı gibi revān olup bāġa
Çınārı serv-Ƙadüñ yādına kināre Ƙılam

Yanuña varmaġa bende efendi yok Ƙudret
Ƙo bārĭ Ƙarřu ırāƘdan saña nezāre Ƙılam

Sitāresüz dimesün kimse baña kūyuñda
řırār-ı āh ile bu çarĥı pür-sitāre Ƙılam

Bir āh idüp od uram şehre Ƙayretĭ ola kim
Biraz bu sūz-ı dili yāra āřıkāre Ƙılam

275

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dilerem cān oynayup 'aşkuñda cānā ten yaşam
Rakşa girem germ olup meclisde pjrāhen yaşam

Bāl ü per yirine b̄j-pervā dil ü cān yandurup
İsterem kim 'aşk odın pervāneden rüşen yaşam

Çāk çāk olmak muqarrerdür hayātum cāmesi
Dest-i hicrānuñdan olmazsa h̄alāş erken yaşam

El uzatma h̄ār tek dāmānına bir kimsenüñ
El elinde olmasun dirseñ birāder sen yaşam

Sözlerümde Hayret̄j bir sūz var kim umaram
Gün gibi bu Rūmda H̄usrev çerāğın ben yaşam

276

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir nefes diñlenmeyüp ş̄inemde yanar nār-ı ğam
Cān u dilden bir zamān eksük degül āzār-ı ğam

Gitmedi bir dem yaşamdan dest-i cevri-rūzgār
Dāmenümden olmadı bir lahza h̄āl̄j h̄ār-ı ğam

Dirmedin naħl-i üm̄idüñden murādum m̄jvesin
İki bükdi kıldı h̄am kaddüm nihālin bār-ı ğam

Virdi devrān gerçi kim ş̄enlik metā'ına kesād
Devlet-i 'aşkuñda muħkem germdür bāzār-ı ğam

Hayret̄j kör benḡj bir abdāl-ı yek-rengem bugün
Göz yumup ağ u karasından cihānuñ fāriğam

277

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Senden özge bir büt-i ra'nāya ger meyl eylesem
Tañrıya iki dimişlerden olayın ey ş̄anem

Devr ider dāyim maħalleñ hayl-i aşhāb-ı şafā
Olmaz ehl-i h̄ālden h̄āl̄j havāl̄j-i harem

Ol yüzi gülsüz ayak bağı durur bāğ-ı vücūd
Eyle ey cān bülbüli 'azm-i gülistān-ı 'adem

Fāş idüp rāz-ı derūnum göz göre kan eyledüñ
N'eyledüm saña ya nem gördüñ benüm ey d̄jde nem

Göz yumup ey Hayretü çekdüm bu 'âlemden elüm
Göz açup her 'âlemüñ şoñında gördüm çün elem

278

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ben senüñ işigüñi mesned-i 'izzet bilürem
Ayağüñ tozını sertâc-ı sa'âdet bilürem

Baş ile cānı nişār itmege yoluñda senüñ
Döstum başum için cānuma minnet bilürem

Şimdi bir hālete irgürdi beni fūrkat kim
Ayda bir gün yüzüñi görmegi vuşlat bilürem

Yārdan ben nice vuşlat umayın kim yañılıp
Ger öpem işigi taşını hıyānet bilürem

Hayretü görmedüm ammā ki ferāsetle hele
Ben 'adem mülkini bir gūşe-i vahdet bilürem

279

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Şanma her sille ki urduñ ben anı let bilürem
Döstum başum için efser-i devlet bilürem

Geh geh unutma du'ādan kuluñı kıl düşnām
Ki hamāyil hākı ben anı 'azimet bilürem

Oķ atarsañ gözüme sehm-i sa'âdet görürem
Taş urarsañ dişüme mīve-i cennet bilürem

Yār destinden olan yaraları başumda
Deste deste gül-i gülzār-ı maḥabbet bilürem

Baş virüp hāk-i reh olmağı ser-i kūyuñda
Hayretü Ka'be hākı pāye-i rif'at bilürem

280

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Her kaçan kim gül gibi 'arz-ı cemāl eyler Selām
Her tarafından çağrışurlar *e'ş-şalātu ve's-selām*

Bir tehj sāğar durur bezmüñde ey meh-rū hilal

Āfitāb-ı ‘ālem-ārā devr ider bir olu cām

Öykinürmiş bilmeyüp eksüklüğün ay alnuña
Gör Şu Şehr oğlanını bi’llāhi ey bedr-i temām

ĀteŐ-i haŐretle o yansun kebāb olsun ciğēr
Hura geçmez bezm-i ‘aşk içinde Őāhum merd-i hām

Hayretiyi eyledüñ mest-i müdām ey ‘aşk-ı pāk
Müstedām ol Őāh-ı mā ‘ayŐuñ müdām olsun müdām

281

Mefā’ijlün Mefā’ijlün Fe’ülün

apuñda ey perj-rū bende olsam
Yüzümle iŐigüñ rübende olsam

İŐigüñde senüñ biñ bende vardur
Benüm Őāhum ne var bir ben de olsam

Sürinüp sāye-veş yanuñca her gün
Bir ednā bende-i efgende olsam

arjbem sürme ahr ile apuñdan
Ne var bir bülbülem gülşende olsam

ViŐālüñ meclisinde Hayretj-vār
Ġazeller oķısam güyende olsam

282

Mefā’ijlün Mefā’ijlün Mefā’ijlün Mefā’ijlün

Niçe bir baña bu zulm ile bjdād ā Hudādādum
Cihāndur bu Őaķın bir gün alur senden Hudā dādum

Didüm dök alnuña zülfüñ cemalüñ bāğı zeyn olsun
Didi zinet mi ister bu benüm hüsni Hudā-dādum

Ne yirdür menzilüñ bilsem senüñ ey Sidre-ķāmet kim
İrişür ‘Arş-ı a’lāya irişmez saña feryādum

Benüm göñlüm o dem ābād olur kim bāñj-i ķudret
Hevā-yı ‘aşk-ı cānān ile berbād ide bünyādum

Eger hakk eylemezsem nāmuñı ‘ālemde defterden
Raķjbā olmasun meydānda dervjş Hayretj adum

283

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Cemālũñ gülşeni her laḥza ḥandān ola sulṭānum
Hezārān bũlbũl ol gülşende nālān ola sulṭānum

Nihāl-i kāmētũñ kim serv-i bostān-ı melāḥatdur
Ḥudā bād-ı muḥālifden nigeḥbān ola sulṭānum

Şu göz kim nāzıruñ olmaya çıksun ey gözüm nũrı
Şu dil kim menzilũñ olmaya vjran ola sulṭānum

İderken sāyesinde bunca diller kesb-i cem'iyet
Siyeh sũnbũllerũñ n'ıçũn perışān ola sulṭānum

Gedā-yı kũyun olsa Ḥayretj miskjn 'aceb midür
Gedā mũmkin degũl midür ki sulṭān ola sulṭānum

284

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Lebũñden bendeñe bayramlık iḥsān eyle sulṭānum
Sevindür bir yetjmi şād u ḥandān eyle sulṭānum

Niçe bir rũze-i fũrkat beni şimden girũ luṭf it
Ya vaşluñ 'jdine irgür yā ḳurbān eyle sulṭānum

Şunup la'lũñ şarābından beni mest-i mũdām eyle
Gedā isem n'ola himmetle sulṭān eyle sulṭānum

Açıl gül güller açılsun cemālũñ gũlsitānında
Hezārı yine bũlbũl gibi nālān eyle sulṭānum

Çũ irdi 'jd-i ekber Ḥayretj bendeñ de öksüzdür
Vişālũn ḥ'ānına bir laḥza mihmān eyle sulṭānum

285

Fā'ilātũn Fā'ilātũn Fā'ilātũn Fā'ilũn

Ey lebi Şırjn senũñ 'ālemde Ferhāduñ benem
Sen ki bir ḥurşjd-i raḥşānsın Feraḥ-şāduñ benem

Giceler sevdā-yı zũlfeynüñle ey Leyli-ḥırām
Vādj-i ğamda gezen Mecnũn-ı nā-şāduñ benem

Leblerũñ luṭf ile eydür derdüñe em bendedür
Gözlerũñ ḥışm ile ṭurmuş dir ki cellāduñ benem

Dām-ı zülfine giriftār olduğum gördi didi
Ey fütāde ğamdan āzād ol ki şayyāduñ benem

Gice gördüm düşde Mecnūnı didi ey H̄ayretj
Sen benüm ma'ñjde şāgirdümsin üstāduñ benem

286

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir büyük yükdür düşüpdür üstüme bu ten benüm
Ben bir abdālam neme yarar bu p̄irāhen benüm

Pādişāh-ı mülk-i 'aşkam beglügüm var h̄aşılı
Āsitān-ı devletümdür gūşe-i külhan benüm

Gösterür baña ke-mā-hj n'idügin māhiyyetüm
Elde şan āyjnem olmışdur mey-i rüşen benüm

Altun üsküflü yalıñ yüzlü güzeller çok velj
Āteş urdı cānuma bir kırmızı yelken benüm

Yağdı yandurđı beni ey H̄ayretj bilmem ki h̄iç
Kime yanam yaqılam sūz-ı dilümden ben benüm

287

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Bigāne gibi kaçma gel kıardaşcuğumsın sen benüm
K̄o her ne dirse disün el kıardaşcuğumsın sen benüm

Ey şjvekār-ı pür-fiten ey nāzı çok nāzük-beden
Ey Yūsuf-ı gül-pjrehen kıardaşcuğumsın sen benüm

Ey gül-'izār-ı ğonca-fem ey serv-i bostān-ı İrem
Hem cānumuñ cānānı hem kıardaşcuğumsın sen benüm

N'ola şeh-i h̄übān iseñ iqlim-i h̄üsne cān iseñ
Ben bende sen sulţān iseñ kıardaşcuğumsın sen benüm

Bu H̄ayretj-i bülbüli ağlatma ey cennet güli
Çağ cān gibi bir sevgüli kıardaşcuğumsın sen benüm

288

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ih̄ttün Fā'ilün

Olmadı şābit-kadem serv-i h̄irāmānum benüm

İtdi serkeşlik yine ol pāk dāmānum benüm

Ṭağıdup ḥālūñ gibi ḥālüm perişān eyledüñ
Ādemîlik midür andan ey perî şānum benüm

Yağa yıka ‘asker-i miḥnet vüçüdüm kişverin
Hiç lâyıq mıdur ā devletlü sulṭānum benüm

Yol mıdur sen gün gibi her cāyı rüşen idesin
Ben olam güm-rāh ey alnı māh-ı tābānum benüm

Ḥayretîyi eyle bu girdāb-ı fūrkatden ḥalāş
Aña Ḥızr ol ey sözi ser-çeşme-i cānum benüm

289

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Her peljde baş қоşar serv-i ḥırāmānum benüm
Yüz virür her ḥāra ol gülberg-i ḥandānum benüm

Her yaқasuz oñmaduқ cimri levendüñ ḥöcresin
Rüşen eyler her gice şem’-i şebistānum benüm

Ey dirîğā it raқıbüñ ḥılesine aldanup
Göz göre bir dilküye şayd oldı arslanum benüm

Her denî-ṭab’ı çeküp paşa idinme kendüne
Böyle ‘ālî-şān iken devletlü sulṭānum benüm

Ehrimenler sözine uydı meger ey Ḥayretî
İltifāt itmez bu ben mūra Süleymānum benüm

290

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bir nihāl-i tāzedür serv-i ḥırāmānum benüm
Ġoncadur açılmadıқ gül-berg-i ḥandānum benüm

Bî-güneh kullaruñ öldürmek durur beñzer hemān
Ulu bildüğüñ kiçi yaşuñda sulṭānum benüm

Tāze begdür ḥıdmet itmek ana müşkildür göñül
Ol güzeller şāhına yanaşma oğlanum benüm

‘Aşık oynar eglenürken gonca dilberler müdām
Şoḥbeti bozdı beni serkitdi cānānum benüm

Hayretjñüñ gözine sensüz karanñudur cihān
Çeşmine sensin bebek ey yüzi raḥşānum benüm

291

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dir imişsin kullarumçün 'izz ü nāzum var benüm
Serverā bir nāzuña yüz biñ niyāzum var benüm

Qaldı kılmadı eşer göñlüñe cānā gerçi kim
Taşlara kār eyler āh-ı cān-güdāzum var benüm

Şol hümā-ṭal'atlu dilberler şikāriyçün müdām
Cām-ı mey gibi elümde şāhbāzum var benüm

Baña kūyum ṭolanursın diyü bühtān eyleme
İt raqıbüñden bilürsin ihtirāzum var benüm

Hayretj kaddi ḥayāli ile dildāruñ yine
Bāğ-ı dilde bir nihāl-i ser-firāzum var benüm

292

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tığ-i cevr-i yār ile şad pāredür göñlüm benüm
Āh kim başdan ayağa yaradur göñlüm benüm

Başludur bağrum benüm göynüklüdür sīnem benüm
Yaşludur 'aynum gözüm bı-çāredür göñlüm benüm

N'ola sen bı-rahm u ben bı-hüş olursak dāyimā
Mestdür çeşmüñ senüñ mey-ḥ'āredür göñlüm benüm

Başını kor bādeyi kōmaz ḥabāb-ı mey gibi
Ḥōş hevāyīdür 'aceb āvāredür göñlüm benüm

Gördüğüm maḥbūba dil virsem 'aceb mi Hayretj
Tığ-i kahr-ı yār ile şad pāredür göñlüm benüm

293

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ger şorarsañ künc-i miḥnetde nedür ḥālüm benüm
Ḥastayam gāyet mükedder oldı aḥvālüm benüm

Geldi ḥālüm şordı luṭf ile ḥayāl-i 'arīzuñ
Şādmānam kim güzel geldi yine fālüm benüm

Yanayın şevk-ı ruhuñla nār-ı ‘aşka ğāyeti
Diyesin ‘aşkuma nūr oldı bir abdālum benüm

Bir nazarda cān u dil mülkini vj̄rān eyledüñ
Göz göre yıkduñ vücūdum mülkin a zālīm benüm

Şāh-ı ‘aşkam bir benek altunlu қаftāndur baña
Penbelerle zeyn olaldan Ḥayretj̄ şālum benüm

294

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Kaçma yıylanmaқdan ey gül-berg-i ḥandānum benüm
İtme serkeşlik iñen serv-i ḥırāmānum benüm

Yadlar bezmin müşerref eyleyüp pervāne-vār
Yaқma ben miskj̄ni ey şem’-i şebistānum benüm

Vech-i pāküñdür tarj̄k-ı ‘aşk içinde baña djn
Küfr-i zülfüñdür Ḥudā ḥaқkıyçün j̄mānum benüm

Egnüme bir ḥil’at-i ğam geydürüp ḥayyāt-ı ‘aşk
İtdi zencj̄r-i belā tavқ-ı girjbānum benüm

Eksük itme Ḥayretj̄ dervj̄şden iḥsānuñı
Vir zekāt-ı ḥüsnüñi devletlü sulṭānum benüm

295

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Günde biñ yüzden toғar bir āfitābum var benüm
Ol sebebden tende teb cānumda tābum var benüm

Hj̄ç benüm şeydālıgum ‘ayb itmesün hüşyār olan
‘Aşq-ı dilber gibi bir қātil şarābum var benüm

Dem-be-dem қan eyledükçe gel niḥān ol ey perj̄
Göñül adlu kimse bilmez bir ḥarābum var benüm

Қo ḥuzūrum var olayın derd-i ‘aşq-ı yār ile
Ey ṭabj̄b incitme ben miskj̄ni ḥābum var benüm

Gözlerüm yaşı çeker ben ḥāki durmaz Ḥayretj̄
Kūy-ı yāra anda şuyum yā türābum var benüm

296

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ṭa'n ider dermāna bu göñlümde derdüm var benüm
Ḥālîş olmuş zer gibi bir rüy-ı zerdüm var benüm

Üstüme gam gelmez oldu olalı 'aşka esjr
Çünkü sulṭān kılıyam kimden ne derdüm var benüm

Yüzi şuyın yirlere dökdi gül-i ra'nālaruñ
Bāğ-ı ḥüsn içre yine bir tāze verdüm var benüm

Bu bisāṭ-ı 'aşk içinde dāyimā at oynaram
Göñlüme eglence için ya'nı nerdüm var benüm

Ḥayretü yoluñda ḥāk oldu didüm güldi didi
Pes anuñçün ḥāṭırumda ḥaylı gerdüm var benüm

297

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Aşk ile ma'mūr olan vjṛāne göñlümdür benüm
Seng-i cevr ile yapılan ḥāne göñlümdür benüm

'Aşk şahına kul olup ihtiyār ile bugün
Dōstlar baş egmeyen sulṭāna göñlümdür benüm

Güşe-i küy-ı ḥarābātı fenāya virmeyüp
Mest ü rüsvā seyr iden dıvāne göñlümdür benüm

Nüş idüp ḥumḥāne-i şāḥide 'aşkuñ cāmını
Şol müdām ayılmayan mestāne göñlümdür benüm

Şem'-i meclis gibi şāḥā giceler tā şubḥa dek
Ağlayan bezmüñde yana yana göñlümdür benüm

Ṭolu içüp merḥabā itdükçe agyār ile sen
Kān içen qarşuñda kana kana göñlümdür benüm

Kimseden utanmadın ey Ḥayretü olup ḥariş
Kocaduqça meyl iden oğlana göñlümdür benüm

298

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Eglenimez ḥāne-i tenden çıkar cānum benüm
Eglenüp bir dem eger gelmezse cānānum benüm

Leşker-i ğam cān u dil mülkini tārāc eyledi
Tjz irişmezseñ eger devletlü sulţānum benüm

Göz göre öldürmesün ben nā-tüvānı hey meded
Hecr elinden gel ħalāş eyle girj̄bānum benüm

Dōstum ne gül açar ne bülbül egler göñlümi
Yoğ imiş gülzār-ı ħüsnüñ gibi seyrānum benüm

Gözlerüm yaşı revān olup arar her sū seni
Kanda seyr idersin şu serv-i ħirāmānum benüm

Gözüme ‘ālem ħarañu oldu sensüz kandasın
‘Arz-ı ħüsn it gün gibi ey māh-ı tābānum benüm

Yād idüp didüñ mi n’eyler gūşe-i ğamda ‘aceb
Ĥayretj̄-i vālih ü sermest ü ħayrānum benüm

299

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün

Nihāl-i bāğ-ı cennetsin benüm serv-i ħirāmānum
Şalınmağ her pelj̄d ile yaraşmaz saña sulţānum

Temennā eylerem rüz-ı vedā aġyāra yār olma
Ben öldüm bārj̄ şeyţān almasun ey djnüm j̄mānum

Egerçi şūretā ħaş göz temāşāsındayam dāyim
Velj̄ ma’ñjde ‘arşu’llāhdur ey ħāce seyrānum

Cemālüñ vaşfını taħrj̄r iderdüm dün gice nāgeh
Hemān-dem elde nūr oldu ħamu evrāk-ı dj̄vānum

Yiridür zulmet-i ğamda ħalursa Ĥayretj̄ vālih
Cüdādur şoħbetüñden çün benüm şem’-i şebistānum

300

Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

Yine cān derdine devā buldum
Yine dil zaħmına şifā buldum

Yine ey tj̄re-dil gözüñ aydın
Pertev-i nūr-ı Muşţafā buldum

İşigi Ka’besine yüz sürdüm
Merve ħağkı yine şafā buldum

Baňa bġġanelik iden gŷzeli
Ĥamdŷ li'llāh ki āŷinā buldum

Āsitān-ı sa'ādetine irŷp
Yine ey Ĥayretġ ġinā buldum

301

Fe'ilātŷn Mefā'ilŷn Fe'ilŷn

İŷiginde niyāza baŷlayalum
Ka'bede gel namāza baŷlayalum

Arıdup ƣalbŷmŷzi ŷāf idelŷm
Nāle-i dil-gŷdāza baŷlayalum

Yana yana fiġānlar eyleyelŷm
Dem-be-dem sŷz ŷ sāza baŷlayalum

Sırr-ı 'aŷġı yeter nihān itdŷk
Vaġtidŷr keŷf-i rāza baŷlayalum

Yār kŷyına geldŷk ey muġrib
Gel maġām-ı Hicāza baŷlayalum

Acı sŷz virdŷgince ŷŷfġ bize
Gelŷnŷz biz piyāza baŷlayalum

Nazenġnler ƣŷ nāza baŷladılar
Ĥayretġ biz niyāza baŷlayalum

302

Fā'ilātŷn Fā'ilātŷn Fā'ilātŷn Fā'ilŷn

Bāġ-ı cennet baňa sensŷz kŷlġhan-ı sŷzān-ı ġam
ŷaġn-ı cennetdŷr viŷālŷnle ŷehā zindān-ı ġam

Maġbes-i ġurbetde bir dem ƣomadı tenhā beni
Ĥamġsārŷm oldu var olsun benŷm yārān-ı ġam

Bu mu'allim-hāne-i miġnetde yine pġr-i 'aŷġ
Ĥurmadın ta'lġm ider dil tıflına dġvān-ı ġam

Ĥil'atŷm eġnŷmde derd oldu belā baŷumda tāc
ŷāh-ı 'aŷġam oldu bu zindān baňa eyvān-ı ġam

Rŷzgār oldu muġālif hey meded Ĥıŷr ol iriŷ

Yoḥsa ğarķ itdi vücūdum zevraķın ‘ummān-ı ğam

Pādişāhum çünki ķuluñ oldu derviş Ḥayretī
Devletüñde ıañ midur olsa bugün sulıān-ı ğam

303

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Her nefes ben bende ol sulıānum añar ağlaram
Ol efendüm ol kerimü’ş-şānum añar ağlaram

Mehd-i miḥnetde bu ğöñlüm ııflın avutmağ için
Cān u dil eglencesi cānānum añar ağlaram

Ġördüğümce ben bu ğülzāruñ ğül-i ra’nāların
Āh ider ol ğonca-i ḥandānum añar ağlaram

Cānuma kār itdüğince ğam bu miḥnetḥānede
Derd ile ol külbe-i aḥzānum añar ağlaram

ıañ degül Ya’ķūb-veş ğözden çıkarsam Ḥayretī
Ben ki her dem Yūsuf-ı Ken’ānum añar ağlaram

304

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün
İçüp mest-i şarāb-ı ergavān olmaķ diler ğöñlüm
Gedā iken yine şāḥ-ı cihān olmaķ diler ğöñlüm

Sürüp cümle murādātı çıkardı künc-i ḥāıırdan
Ferāğat ğüşesinde kāmran olmaķ diler ğöñlüm

Yine sınemde yakup tāze tāze dāğlar yer yer
Melāmet oķına her dem nişān olmaķ diler ğöñlüm

Ķararı yok durur ıaşup bulanup şu gibi dāyim
Düşüp pāyına bir servüñ revān olmaķ diler ğöñlüm

Ferāğat eyleyüp ey Ḥayretī bu şı’r ü inşādan
Bugün ‘ālemde bı-nām u nişān olmaķ diler ğöñlüm

305

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün
ıolanup şehir için bir dilber-i ‘ayyār arar ğöñlüm
Evin yıķmağ için billāhi ğör mi’mār arar ğöñlüm

Begüm her yüzi açılmış ğül-i ra’nāya aldanmaz
Henüz yıylanmaduķ bir ğonca-i bı-ḥār arar ğöñlüm

Söz añlar bir cuvān-ı nüktedān ister diler cānum
Ġaraż dilber degül bir münis ü ġamh̄ār arar göñlüm

İñen her ehrimen-meşreb periyi yüze göstermez
Cihānı geşt idüp bir ādemjce yār arar göñlüm

Yeñi başdan delü olmağ diler ey Ĥayretj ammā
Yine eski efendüm gibi bir dildār arar göñlüm

306

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Bezm-i ġamda dōstum ben bende şanma nāşiyem
Miħnet ü derd ü belānuñ ben de bir yoldaşiyam

Cān ile baş oynamakda yine ey Leylj-ħirām
'Aşğ meydānında Mecnūnuñ bugün pādaşiyam

'Aşğ-ı dilber bir nefes benden nice olsun cūdā
Ġam beyābānında hem yoldaş u hem ĵardaşiyam

Zāhidā luţf it benüm şeydālīgum ma'zūr tut
Mest-i 'aşğam şanma kim meyhāneler ĵallāşiyam

Şāh ĵaĵkıyçün bugün ey Ĥayretj ĵayrān u zār
Ĥānekān-ı 'aşğ içinde baş açuğ Bektaşiyem

307

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gitdi oñulmadı bu bağrumdaki başum benüm
Derdden ĵurtulmadı bu oñmaduğ başum benüm

Tekye-i 'aşğ içre abdāl itdi ben dervişini
Nev-cuvāndur gerçi pırüm oldı Bektaşum benüm

Ġam yiyüben nice ĵan ağlamayayın dōstum
Göz yaşıyla ĵuşsa olmışdur şuyum aşum benüm

Virmeyen evvel ĵademde başını yoldaşlar
Olımadı 'aşğ yolında ayakdaşum benüm

Ġam beyābānında kimden bāküm olsun Ĥayretj
Var iken 'aşğ adlu bir dıvāne yoldaşum benüm

308

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ramazānum niçe bir şāyim-i hicrān olalum
'İd-i vaşluña irişdür bizi kırbān olalum

Çün kaşuñ ğurre-i 'İd oldu yüzüñ rüz-ı sa'İd
Biz n'İçün şavm-ı firākuñda perİşān olalum

'Arz-ı ğusn it ğörüp ey māh hilāl ebrūñı
Yine 'İd oldu diyü ğurrem u ğandān olalum

Deñiz ol kılağuña kıyoma sözin zühhāduñ
Gel berü t̄alib-i dürdāne-i 'İrfān olalum

Ramazān irdi diyü oldu mey-i nāba yaşağ
Ħayretİ biz dağı şimden ğirü ğayrān olalum

309

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Gelüñüz kın yalaşup yine birāder olalum
Ħālİş ü pāk kılup kıalbümüzi zer olalum

Ey birāder kımayup dilde bürüdet eşerin
Āteş-i mihr ü mağabbetle pür-āzer olalum

Kıoyalum kimse ile ceng ü cidāl eylemegi
Pİre-zen dehr ile tek kıkışalum er olalum

Ġözüñ üstinde kaşuñ var dimesünler dir iseñ
Gel berü tekye-i 'uzletde kıalender olalum

Ġöñül alçaıklığını itmemek alçaıklığ imiş
Ululanmağı kıoyup ğāke berāber olalum

Perverişler bulalum mihr ü mağabbetle yine
Aşlumuz seng-i siyāh ise de ğevher olalum

İtinüñ iti olup Kehf-i vefā erlerinüñ
Ħayretİ ādem olup Ādeme hem-ser olalum

310

Mef'ülü Mefā'İlü Mefā'İlü Fe'ülün

Zā'f ile bu ğurbetde 'aceb nic' ola ğālüm
Kıalmadı 'adem mülkine varmağa mecālüm

Ey h̄āce saña sāgar-ı zerrin baña besdür
Destümde olan bu şınıcağ köhne sifālüm

Ey dil baña 'ālemde ne ğam dünya ğamından
Çün bāde-i 'aşk oldu benüm def'-i melālüm

Yegdür baña bu aṭlas-ı zer-beft-i felekden
Egnümde olan penbesi çok eskice şālüm

Ey Hayretü yüzüm kara başum gözi a'mā
Ġafletle bozardı gözüm ağardı şaçalum

Gitdi bir ağız tatlu dilüñ eylemedük gūş
Yağı miyuz andan saña biz a Memi Bālim

311
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hār-ı ğamdan gitdi kurtulmadı dāmānum benüm
Dest-i miḥnetden degül hālî girjbanum benüm

Kılma cānum gerdenin bend-i maḥabbetden hālāş
Yā ilāhî eyleme dünyāyı zindānum benüm

Tiğ çekme ğayra tek kan itmek ise ger ğaraz
Gel beni öldür hālāl olsun saña kanum benüm

Sen melāḥat kişverinde n'ola şāh-ı ḥüsn iseñ
Bende-i sulṭān-ı 'aşkam ben de sulṭānum benüm

Hayretü yumdum nuḳūş-ı deyr-i şüretten gözüm
'Ālem-i ma'nî olursa tañ mı seyrānum benüm

312
Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

Ey burc-ı melāḥatde māhum Hüseyn şāhum
Vey mısr-ı leṭāfetde şāhum Hüseyn şāhum

Eflāke duḥān-ı āh taḥriṣ idüben her gāh
Ṭoldurdu ser-ā-ser āh şāhum Hüseyn şāhum

Gözüm yaşı rūd oldu cānum ṭolu od oldu
İrdi göge dūd oldu āhum Hüseyn şāhum

Göz yaşını taşurdum başdan yine aşurdum
Düşdüm ğama şaşurdum rāhum Hüseyin şāhum

Ben Hayretî-i hayrân kapuñda umup dermān
Yüz sürme durur her ān cāhum Hüseyin şāhum

313

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Ey bāğ-ı dilde serv-i revānum Memicigüm
Olsun revān yoluña revānum Memicigüm

'Aşkuñ şarābın içeli olmuş durur benüm
Meyhāneler bucağı mekānum Memicigüm

Yağma beni firāķ odına tā ki irmeye
Eyvān-ı şāh-ı hüsne duḡānum Memicigüm

Eşküm yetjimi çıksa gözümden 'aceb midür
Fāş itdi cümle rāz-ı nihānum Memicigüm

Sensin sebep ḡayātına dirse 'aceb midür
Bj-çāre Hayretî saña cānum Memicigüm

314

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Söz mi bu yā dem-i 'İsā mı Memi Bālĳıcıgüm
Göz mi bu nergis-i şehlä mı Memi Bālĳıcıgüm

Zülf-i ḡoş-bü mı 'aceb başuma sevdā mı ki bu
Bu belā mı baña bālā mı Memi Bālĳıcıgüm

Ġamzelerden taķınup tĳğini mestāne gözüñ
Kaşdı dil mülkini yağma mı Memi Bālĳıcıgüm

Böyle serkeşlik ider serv-i ser-efrāz 'aceb
Kāmetüñ gibi dil-ārā mı Memi Bālĳıcıgüm

Beni giryān idüben düşmeni ḡandān itdüñ
Ġarazuñ yoḡsa temāşā mı Memi Bālĳıcıgüm

Va'de-i vaşlı bugün yarına şalduñ kuluña
Yine bu şjve-i ferdā mı Memi Bālĳıcıgüm

Hayretjyi yine bir cür'a ile mest itdi
Leb mi bu yā mey-i ḡamrā mı Memi Bālĳıcıgüm

315

Fe'îlâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

İrişür 'arşa āhum İbrāhîm
Saña irmez mi māhum İbrāhîm

Yazılır levh-i 'arşa āhum ile
Āh şāhum u māhum İbrāhîm

Dāmen-i çarha her gün od birağur
Nāle-i şubhgāhum İbrāhîm

Ben bu sūz-ı dil ile hāk olıcağ
Od olur her giyāhum İbrāhîm

Hayretjñüñ dil-i harābını yap
Ka'bedür secdegāhum İbrāhîm

316

Mef'ülü Fā'ilâtün Mef'ülü Fā'ilâtün

Bj-cān cisme döndüm cānācuğum yitürdüm
Bir hasta dermdemem dermāncuğum yitürdüm

Ƙullar başına begler gelmeye bu muşbet
Ben bende-i kemjne sultāncuğum yitürdüm

Ya'ķūb-veş gözümnden Ƙan aķmasun mı her dem
Ken'ān-ı miħnet içre oğlancuğum yitürdüm

Djvāne göñlümi āh eglerdi bārj geh gāh
Şol Ƙara yazılıca djvāncuğum yitürdüm

Ey Hayretj çıkardum şabr u Ƙararı elden
Gūyā ki bir ğarjbem yārāncuğum yitürdüm

317

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'ilün

Sāķiyā Ƙoldur elüñe al ayağı içelüm
Şāh-ı 'aşğ içmemege itdi yaşağı içelüm

Jeng-i ğamdan dil ü cān āyinesini açalum
Demidür şun berü şol Ƙan olacağı içelüm

Cem' olup bir niçe sāğar delüsi āvāre

Gūşe gūşe gezelüm gülşen ü bāğı içelüm

Uyuban vā'ize mey içmege and içmeyelüm
Biz kocaduksa ne var şevk bayağı içelüm

Çağlayup hāl diliyle bize söyler şular
Dostum gel berü fevt itme bu çağı içelüm

Çokdur aşkar gözini içemezem dirseñ eger
Şehsüvārum saña biz at kulağı içelüm

Bir kadehle niçe bir oynayalum Hāyretiyā
Toldur a 'aşkuña şol ala çanağı içelüm

318

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

İçelüm içelüm müdām içelüm
Hiç ayılmayalum müdām içelüm

Niçe bir yiyelüm zamāne ğamın
Durmayalum 'ale'd-devām içelüm

Var müşelleş saña hālāl olsun
Şöfj ko biz mey-i harām içelüm

Bize çig pişmiş añmañuz 'arağı
Puhteyüz biz şarāb-ı hām içelüm

Sözi ey Hāyretj uzatmayalum
İçelüm hāşıl-ı kelām içelüm

319

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Gülşende kaddüñ añdı meger bād-ı şubh-dem
Serv ü çınāra lerze düşüp tutdı yine dem

Āhum işitdi zār oluban didi 'andeljib
Kismet saña ğam oldı ezelden baña neğam

Çek dār-ı zülfüñe deli göñlüm levendini
Sen pādişāhı sevmek ile oldı müttehem

Rindāna hōrmet eylemese pjr-i mey-fürüş
Yārān içinde olmaz idi böyle muhterem

Ėam oldu Çunki gönlünün eglencesi senün
'lemede Ėayret daği bilsem saña ne Ėam

320

Fe'iltn Fe'iltn Fe'iltn Fe'ilün

Dostlar ben yine bir yakıcı dilber sevdüm
Bir güzel gözli kıya bakıcı dilber sevdüm

Kfirem cennet-i a'lya virrsem işigin
Yine bir kmeti Tb lebi Kevşer sevdüm

Bilmezem hsnini ne şüret ile řerĖ ideyin
Dostlar hşılı bir rh-ı muşavver sevdüm

Yakdı yıkdı dil  cn mülkini vrn itdi
Memleketler yakıcı bir gözi kfer sevdüm

Dil  cn mülkini fetĖ itdi kılıcıyla mdm
Yine ey Ėayret bir şh-ı dil-ver sevdüm

321

F'iltn F'iltn F'iltn F'ilün

Kaçma benden cnuma cn ol benüm kardaşuğum
Gel meded derdüme dermn ol benüm kardaşuğum

Ne umarsın şoğbet-i n-cinsden hey gel ber
Hem-dem-i erbb-ı 'irfn ol benüm kardaşuğum

Ben bel küncinde giryn olayın Ya'kb-vr
Sen şaf Mışırında suln ol benüm kardaşuğum

Ėam degül ben sye-veş hk ile yeksn olayın
Sen şalın serv-i hrmn ol benüm kardaşuğum

Hr-ı Ėamda ben ko nln olayın bülbül gibi
Sen açıl gl gibi Ėandn ol benüm kardaşuğum

Sen şaf bezminde Ėandn ol beni pervne-vr
Oda yak şem'-i şebistn ol benüm kardaşuğum

İstim idüp sözin luf eyle her bed-gevhern
KulaĖuña koyma 'ummn ol benüm kardaşuğum

Ėayret gibi dilerseñ k'olasın Ėamdan emn
Gh mest  gh Ėayrn ol benüm kardaşuğum

322

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

Cānumı la'lüñ ābına kandur Afocuğum benüm
Ben öliceğ şusuz saña kandur Afocuğum benüm

Şerbet-i la'lüñ özlese hasta göñül 'aceb degül
Her ne kadar ise umar cāndur Afocuğum benüm

Çatma kemān kaşuñ iñen atma bu ğamze oquñ
Çunki güzelliğüñ demi āndur Afocuğum benüm

Cān u göñülden olmasa ayru 'aceb midür ğamuñ
Ol ezeli bu milkete hāndur Afocuğum benüm

Bezm-i şafāda hurrem ol şem' gibi hemişe sen
Hayretji ğam odına yandur Afocuğum benüm

323

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Göñülden yār olandan kaçma gel yār ol benüm körpem
Vefālu 'aşıka yār u vefādār ol benüm körpem

Dil-āzār olma dil-dār ol vefā ehline serdār ol
Kem-āzār ol kem-āzār ol kem-āzār ol benüm körpem

Ne şorarsın melālümden ğamuñda infi'ālümden
Güzel sev sen de hālümden haberdār ol benüm körpem

Yürürsün şimdi āzāde getürmezsün beni yāda
Hele bir boyı şimşāda hevādār ol benüm körpem

Duyasın Hayretji bende ne yüzden düşdi bu bende
Kemend-i 'aşka bir sen de giriftār ol benüm körpem

324

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Şanma bu başumdaki tāze döğündür dōstum
Mātem-i fürkatde ol bir kara gündür dōstum

Vā'izüñ nār-ı firāk imiş cehennem didügi
Var ise rüz-ı kıyāmet uş bugündür dōstum

Senden ayru gūşe-i miñnetde göñlüm hastasın

Ger şorarsañ luţf idüp gāyet zebūndur dōstum

Gerçi her dil-ħasteden eksük degül derd ü belā
Bu benüm şūrjde göñlümde füzūndur dostum

Ĥayretjññ noktadur başındaki dāğ-ı cünūn
Ķāmeti gūyā cünūn altında nūndur dōstum

325

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün
Niçe bir gūşe-i miħnetde qarār eyleyelüm
Gül gibi açılalum seyr-i kenār eyleyelüm

Uralum taşlara gel şışe-i nāmūsumuzı
Ehl-i 'ār olmadan 'āşıklaruz 'ār eyleyelüm

Başuban meykedeyi gel çekelüm duħter-i rez
Bir delūkanlu güzel gibi kinār eyleyelüm

Bize bu yerde yerüñ yok diyü incinme begüm
Bu yer olmazsa buyur terk-i diyār eyleyelüm

Şol kadar yaş döküben āh idelüm Ĥayretiyā
Buludı ağıladalum şuları zār eyleyelüm

326

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Çü düşdüm 'aşkuña dıvāne oldum
Cünūna hem-dem ü hem-ħāne oldum

Çü itdüm 'aşkuñ ile āşinālık
Unutdum kendümi bigāne oldum

Yine düşdüm senüñ dām-ı gamuña
Ki ya'nı murğ-ı 'aşka dāne oldum

Bi-ħamdillāh geçüp hüşyārılıktan
Baķā cāmın çeküp mestāne oldum

Ĥaljlüm gülşen oldu nār-ı 'aşkuñ
Ruħun şem'ine çün pervāne oldum

Ťalup Yūnus gibi deryā-yı 'aşka
Bugün hem baħr ü hem dürdāne oldum

Degülem çünki ferzjñ gibi kec-rev

Bisâṭ-ı 'aşqda ferzâne oldum

Şehâ ma'ñide genc-i bî-kerānam
Egerçi şüretâ vîrâne oldum

Beni Leylâ-yı zülfüñ kıldı Mecnûn
Dile destân olup efsâne oldum

Harâbât içre dervîş Hayretiyem
Şarâb-ı 'aşkuña peymâne oldum

327

Mef'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

El-minnetü lillâh ki yine yârumı gördüm
Âvâre dil eglencesi dildârumı gördüm

Bu hasta göñül derdine tîmâra irişdüm
Şağlıklar ile şol gözi bîmârumı gördüm

Uyğuda idi çeşm-i ümîdüm şeb-i gamda
Vaşl ile bugün devlet-i bîdârumı gördüm

Vîrâne göñül tekyesini kıldum 'imâret
Gencîne arardum yine mi'mârumı gördüm

Bir câme-i sebz ile yine Hayretiyâ ben
Şol tütî-i güyâ-yı şeker-bârumı gördüm

328

Müstef'ilün Fe'ülün Müstef'ilün Fe'ülün
Senden durur çü şâhâ ümmîd-i fetḥ-i bâbum
Ġayrı kapuya varup gelmek benüm ne bâbum

Her kişi bir uluya mensûbdur benüm uş
İşigüñ itlerine olmışdur intisâbum

Şâfî-dil olduğumçün şu gibi gör zamâne
Alçaqlara düşürdi arturdi iztirâbum

Hâl-i zevâli mihrüñ olurdu cümle rüşen
Sen 'arz-ı hüsn ideydüñ ey alnı mâh-tâbum

Güyâ ocağa düşmiş bir müydur vücûdum
Ey Hayretî 'aceb mi bu deñlü pîç ü tâbum

329

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Dostum lāyık mıdur ney gibi ben nālān olam
El güle gül gibi ben bülbül gibi giryān olam

Sen hamāyil kılasın zülfüñi eller boynına
Ben saçuñ gibi perişān-ḥāl ü ser-gerdān olam

Şoḥbet-i ḥāş idesin 'āmijler ile sen müdām
Ben belā esrārın iftār eyleyem ḥayrān olam

İdesin mihr ü vefā sen illere Ferhād-vār
Kesmede ben derd ü miḥnet ṭağını destān olam

Ka'be-i vaşluñ şafāsını süre bî-din rakıjb
Ḥayretj tek tekye-i miḥnetde ben ḳurbān olam

330

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Gülmeden ağlamadan el yuyalum
Cümle her mācerādan el yuyalum

Ṭalalum baḥr-i 'aşka Yūnus-vār
Cūybār-ı hevādan el yuyalum

Ey göñül jn ü āndan 'uzlet idüp
Meni terk ile mādān el yuyalum

Şişe-i 'ārı ṭaşlara çalalum
Āb-ı rüy-ı fenādan el yuyalum

Derd ile göz yaşın idüp sāyil
Gel cevāb-ı şifādan el yuyalum

Rūz u şeb ḥaṭṭ u ḥaddini añalum
Ġayrı ağ u ḳaradan el yuyalum

İçelüm cām-ı gam ṭolularını
Mey-i zevḳ u şafādan el yuyalum

Virelüm cān metā'-ı derd alalum
Ġayrı bey' ü şirādan el yuyalum

Zāhid-i ḥuşgi ter düşürmek içün
Ābdest-i riyādan el yuyalum

Ḥayretj ḥūn-ı dille ğasl idelüm

Çeşme-i mäsivâdan el yuyalum

331

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Süregör devrānuñı devrān senüñdür dostum
Uragör çevgānuñı cevlān senüñdür dostum

Āsitān-ı devletüñde bende-i fermānberem
Dile öldür dile sür fermān senüñdür dostum

Bir kulam ben emre boyun virmedür yolum benüm
Zür-ı bāzū tığ-i hūn-efşān senüñdür dostum

Bendeyüz biz cürm ile 'işyān bizümdür dāyimā
H'ācesin sen luṭf ile ihsān senüñdür dostum

İşigüñden sürme fi'l-cümle günāh ile yine
Hāyret-i vālih ü hayrān senüñdür dostum

332

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Dostum bî-ğayret ü bî-'ār imişsin añladum
Hep baña didüklerince var imişsin añladum

Yoğ imiş şānuñda erkeklik nişānı hāşılı
Bî-hamiyyet bir zen-i bāzār imişsin añladum

Eller imiş 'işmetüñ dāmānını her bir peljīd
Yüzi açılmış gül-i pür-hār imişsin añladum

Ben seni bir pāk-dāmen beg güzel şanurdum āh
Başı taşra serv-i hōş-reftār imişsin añladum

Ey perī ben sende bir ādemlik añlardum velī
Ehrimen-meşreblü bed-kirdār imişsin añladum

Ben seni rūḥ-ı muşavver şanur idüm dostum
Sen hemān bir şūret-i dīvār imişsin añladum

Kaḥbe dünyā senden öğrenmiş ḥaḳıḳatsuzlığı
Ey vefāsuz hōş 'aceb seḥḥār imişsin añladum

Bilmez idüm böyle çok çok başlu fettān idigüñ
Hāşılı ṭurrañ gibi ṭarrār imişsin añladum

Gül şanurdum ben seni sen h̄ār imişsin dostum
Yār şanurdum meger aġyār imişsin añladum

Pādişāhum ben de senden vaz geldüm el çeküp
Ben kuluñdan çünki sen bızār imişsin añladum

Hayretije bir vefā kılsañ idersin biñ cefā
Dostluğ yolında nā-hemvār imişsin anladum

333

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Cānı revān idem diyü cānāna şaqlaram
Bu tuhfe-i haķiri o sultāna şaqlaram

Göñlümi anca 'aşkuñ için isterem hemān
Bu kaṭrayı o lücce-i 'ummāna şaqlaram

Bezm-i belāda yanmağ içündür çerāğ-ı dil
Bu odlara yanacağı pes yā ne şaqlaram

Cānum içinde yir idüp ey derd-i 'aşk-ı yār
Dil derdmendine seni dermāna şaqlaram

H̄'ān-ı belāda derd ü ġamuñ ni'metin şehā
Bu Hayretje-i vālih ü hayrāna şaqlaram

334

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Baña bu derd ü bu elem bilsem nedendür bilmezem
Bu ġuşşa vü endüh u ġam bilsem nedendür bilmezem

Göñlümde bu āteş nedür baġrumda bunca baş nedür
Gözümde ağan yaş nedür bilsem nedendür bilmezem

İçümde bu odum nedür taşumda bu dūdum nedür
Yanmağda maķşūdum nedür bilsem nedendür bilmezen

Baña bu yanmağlar nedür kana boyanmağlar nedür
Daşup bulanmağlar nedür bilsem nedendür bilmezem

Dilberde bu h̄üsn ü bu ān 'āşıkda bu āh u figān
Hayretdeyem ben her zamān bilsem nedendür bilmeze

'Āşıkda bu sevdā nedür dilberde istignā nedür
Bu şür u bu ġavġā nedür bilsem nedendür bilmezem

Dilberde olan hāleti 'āşıkdaki keyfiyeti
Ey H̄ayretü bu h̄ayreti bilsem nedendür bilmezem

335

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Yine biñ cān ile sevdüm bugün bir meh-likā gördüm
Nazırin görmedüm dehr-i fenāda çok bağa gördüm

İşigi taşını başuma tāc-ı devlet idindüm
Ayağı toprağın iki gözümçün tūtiyā gördüm

Yine fūrkat diyārında itin gördüm feraḥ buldum
Nice şād olmayam kim ğurbet içre āşinā gördüm

Lebinden em umaldan dil be-ġāyet derdmend oldum
Anuñ kim derdi olmasa ṭabjb itmez devā gördüm

Geçüp meyḥāne şadrına yine sulṭān-ı vaḳt olmuş
Bugün şol H̄ayretü adlu gedāyı pādişā gördüm

336

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Görmedüm mihrin bağa gördüm fenā dārın s..em
Bu fenānuñ b̄j-mürüvvet m̄jr ü serdārın s...em

Aṭlas-ı çarḥuñ kabāyam aldanursam rengine
Baña şālüm yeg durur anuñ iç astarın s...em

Şimdiki begler mürüvvetden dem urup her nefes
Ehl-i dil 'āriflere itdügi ikrārın s...m

Ehl-i 'irfāna kuru taḥşindür iḥsānları
Bu zamāne beglerinüñ cümle eṭvārın s..em

Çārsū-yı dehr içinde dāyimā şüret şüret
Ehl-i ma'nā ile itdükleri bāzārın s..em

Ḳala ben b̄jmāruñuz bu ġuşe-i iflāsda
Vaz geldüm bunlaruñ itdügi t̄jmārın s..em

B̄j-vefādur kaḥbe dünyā gibi bunlar bunlara
Ḳulluḳ eyleyen gidilerüñ perestārın s..em

Zerre deñlü yoḳ durur mihr ü vefā didükleri

Bu 'avāmuñ ḥāşılı ey Ḥayretj varın s...m

337

Mef'ülü Mefā'jlü Mefā'jlü Fe'ülün

Sen dil dilegin şanma ki yabanda bulursın
Cān ile dilerseñ anı sen sende bulursın

Göñlüm benüm ol yār iledür niteki her dem
Anuñ da ḥayālin arasañ bende bulursın

Bir ben degülem zülfi kemendinde giriftār
Bir bendini çözseñ niçe biñ bende bulursın

'Uşşāka cefā itme efendüm bu cihāndur
İtdüklerüñi bendelere sen de bulursın

Görmezsem eger bir nażar ol serv-i revānı
Her sū gözümüñ yaşını cūyende bulursın

Ey 'aql ile 'aşkı arayan şehr-i bedende
Birini revende birin āyende bulursın

Ġarķ oldu yaşı baḥrine ey gevher-i nāyāb
Şimden girü sen Ḥayretjyi ķanda bulursın

338

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yüklenüp gel çekme ḥar-vār ey göñül dünyā ğamın
Çün çekersin bārj çek bir dilber-i ra'nā ğamın

Kim çeker rāh-ı maḥabbetde benüm çekdüklerüm
Ursalar dünyā götürmez göñlümüñ ednā ğamın

'Aşķ-ı pāküñ zevķını Mecnūna şor kim yeg bilür
Niçe biñ yıl şādlıķdan bir nefes Leylā ğamın

Her ne toĝarsa ķo toĝsun māder-i eyyāmdan
Ey birāder ibn-i vaķt ol çekme sen ferdā ğamın

Dadın aldum ni'met-i ḥ'ān-ı ğamuñ şimden girü
Yimezem ey Ḥayretj ḥayrānla ben ḥalvā ğamın

339

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Niçe bir âteş-i 'aşkuñ derūnumda nihān yansun
Kodum yüz dāğ şjnemde idüp sūzum 'ayān yansun

Götür yüzden niķābı 'arz-ı djdār eyle karşıñda
Tutuşsun nār-ı Mūşj gibi cān-ı nā-tüvān yansun

Şu deñlü āh idüp kan ağlayayın vādij-i ğamda
Kara yollar kıızıl kana boyansun āsumān yansun

Şehid-i tığ-i 'aşk olduğuma rüşen delij olsun
Aşılun meşhedümde haşra dek kandij-i cān yansun

Maħabbet didügüñ ey Hāyretij bir nār-ı miħnetdür
Bugün gelsün berü pervāne-veş cāna kıyan yansun

340

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Ben de kapuñda serverā derbān olayın varayın
Ya'nj sa'ādet mülkine sulţān olayın varayın

Ayruķ ümj-d-i cāh ile baş egmeyeyin cāhile
Esrār-ı 'aşku'llāh ile hayrān olayın varayın

Yüz tutayın necd-i ğama karışmayayın ādeme
Mecnūn gibi bu 'āleme destān olayın varayın

Yār ile 'ahdi berk idüp ğayret kuşāğın terk idüp
Tāc u kabāyı terk idüp 'uryān olayın varayın

Sen gül açıl gel gül gibi cūş eyle dāyim mül gibi
Ben karşıuda bülbül gibi nālān olayın varayın

Ma'mūr iken bu hānumān genc-i nihān olmaz 'ayān
Ey Hāyretij yap yap hemān vjirān olayın varayın

341

Mef'ülü Mefā'ijlün Mef'ülü Mefā'ijlün

Ey dil yine cānumdan ayırdı beni devrān
Göz göre revānumdan ayırdı beni devrān

Bir serv-i bülendümden bir şāh-ı levendümden
Bir gerçek efendümden ayırdı beni devrān

Bir serv-i dil-ārādan bir gülşen-i zjbādan
Bir özge temāşādan ayırdı beni devrān

Çeşmümdeki nûrumdan cismümde huzûrumdan
K̄albümde sürûrumdan ayırdı beni devrân

Ey Hayretî devletden tâc-ı ser-i 'izzetden
Va'llâhi sa'âdetden ayırdı beni devrân

342

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ben gedâ geldüm kapuña yine şey' li'llâh için
Nâ-ümjîd itme beni bu bâbda Allâh için

Yol degüldür sürme kapuñdan beni mahrûm u zâr
Şol cenâb-ı bâb-ı Hakkâ çoğrı varan râh için

Nâlemi güş idicek kıl merhâmetle bir nazâr
Ehl-i 'aşkuñ cân u dilden itdügi şol âh için

K̄albüme bir zerre pertev şaldı mihr-i hüsn-i dost
Nûr-ı Aḥmed pertev-endâz oldu Beytu'llâh için

Hayretjñüñ saña ancaḳ bir du'âdur tuḥfesi
Daḡi dervjşüñ nesi var ola dirsın şâh için

343

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Olmayan fürkatde farḳ itmez vişâlüñ kıymetin
Teşne-dillerden şoruñ âb-ı zülâlüñ kıymetin

Ṭutdılar bâzârını dehrüñ meta'-ı k̄alb ile
İtdiler kâsid muḡanneşler ricâlüñ kıymetin

Egnüme aldum tecerrüd hırḳasın farḳ itmezem
Çarḡ-ı atlasdan bugün bir köhne şâluñ kıymetin

Ey birâder naḳd-i kâmidür zevâli yoḳ kemâl
Kim berâber eylemişdür ḡâke mâlüñ kıymetin

Mâzj vü müstaḳbeli terk ideḡör ey Hayretî
Bilmek isterseñ eḡer 'âlemde ḡâlüñ kıymetin

344

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Yine bir serv-i hevâ-baḡşa hevâdâram bugün

Yine bir gül-çihre yāra bülbül-i zāram bugün

‘Aşk yolında ayakdaşum meger Mecnūn ola
Cān u baş terk eyledüm ya’ñi sebük-bāram bugün

Ne diyem şāhā hemān kullar giriftār olmaya
Şol belā bendine kim bendeñ giriftāram bugün

Yār agyār ile çün yār oldı gördüm ben daği
Ĝayrı yārānı kodum agyār ile yāram bugün

Didi üstādum baña bñ-kārlıkdur kār-ı ‘aşk
Ĝayretñ-veş ben de bir āvāre bñ-kāram bugün

345

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Āfitābum virme şūret aya zjbālanmasun
Yüz bulur āyjñe-i hüsñüñ temāşālanmasun

Gün bilüp hālin zevālin gökde yirin beklesün
Germ olup ol āfitāb-ı hüsne ra’nālanmasun

Bir Ğayāl ile kaşuñ göster eyā bedr-i tamām
Bilsün eksüklüğün artuğ Ğurre Ğarrālanmasun

Serverā luş ile reftār it kesilsün şiveden
Serv-i nāz alçağ kusun çak böyle bālālanmasun

Ĝayretññüñ diñlesün kūyuñda her dem nālesin
Bülbül-i Ğuyā varup Ğülşende şeydālanmasun

346

Mef’ülü Fā’ilātün Mef’ülü Fā’ilātün

Alup yanuña yārı bizi söger kovarsın
Ey müdde’i yanuña kalursa ger ko varsun

Ey baht-ı nā-müsā’id yıllar durur uyursın
Bir nāle ideyin kim āñi seni uyarsun

Uyup dile dilersin kim olasin perişān
Ey ‘aql-ı pñr-Ğaşlet sen de kime uyarsın

Ağlamak ile teskin idersin āteşümi
Göz göre ocağuma ey göz şu mı koyarsın

Men' itme ağlamadan ğam-djde djdeñi o
Ey ayretj demidür cān ğulšenin Őuvarsun

347

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün
Ĝuše-i ğamda dem-ā-dem mūye eyle nāleden
Beñzedi za'f ile cān bir mūya dōndi nāle ten

Bezm-i miħnetde sūrūdum Őjven olmiŐdur benüm
Āh u vāveylā yeter baña terāne cān-ı men

Ben o Şabrum cāmesin āk ideyin tek sen hemān
Pāk-dāmān ol Őalın ey Yūsuf-ı ğül-pjrehen

Bile Şalınma kes ağyārı yanuñdan serverā
Hem-ser olmak bir peljde ne revādur nārven

Būsene cān virmege cānum iver didüm didi
Ĝöstereyin saña cān virmek nic'olur ivme sen

Her kişi bu kārgehde kıldı bir kār iħtiyār
Sū-ı ğamda Őutdılar Ferhād ile Mecnün düzen

Şan'at-ı 'aşkı iletmez başa başın virmeyen
Özge fendür ayretj er baş iün bu özge fen

348

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

ıymasun baña yāra yalvarayın
Urmasun cāna yara yalvarayın

İtmesün rāz-ı 'aşkı 'āleme fāŐ
eŐm-i gevher-niŐāra yalvarayın

ucmasun ol nigārı arŐumda
Cāme-i zer-nigāra yalvarayın

Öpmesün ayağın yüzüm süreyin
Gezdüği rehgüzāra yalvarayın

Girmesün yār ile araya raıj
ucayın ara ara yalvarayın

Ben ğubārı iñen ayaklamasun
Baş aup rüzgāra yalvarayın

Cân-ı miskînüme emân virsün
Ġam dinen nâbekâra yalvarayın

Gözin açsun uyansun uyğudan
Baht-ı nâsâz-kâra yalvarayın

Ķomasun Ħayretîyi ayakda
Şâh-ı Düldül-süvâra yalvarayın

349

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ol güzeller pâdişâhı redd idüp ben bendesin
Sâye gibi yirlere çaldı yine efgendesin

Kime yanam yakılam bilmem elüñden ey firâķ
Âdemüñ cânın yaķar bir âteş-i süzendesin

Ĥođru söyle râst gelmek oldu mı ey çeşm-i ter
Ķadd-i dilber gibi bir serv arayup cüyendesin

Göz göre sensüz şeb-i târ oldu rûz-ı rüşenüm
Ķandasın ey âfitâb-ı 'âlem-ârâ kıandasın

Ĥâne-i tenden çıkup irdüñ çü kûy-ı dilbere
Râĥat ol ey dil yine ne evde ne yabandasın

Gözlerüm yaşını rûd itdüñ sürüdüñla yine
Âferîñ ey Ħayretî hoş bî-bedel güyendesin

350

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Yine yârumdan ayru düşdüm ben
Ġam-güsârumdan ayru düşdüm ben

Terk idüp şehr ü yârı yoldaşlar
Şehriyârumdan ayru düşdüm ben

Ben niyâz eyledükçe nâz idici
Şîvekârumdan ayru düşdüm ben

'Âşıkına kıya kıya baķıcı
Ġamzekârumdan ayru düşdüm ben

Şevk ile Ħayretîyi bülbül iden
Gül- 'izârumdan ayru düşdüm ben

351

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey çözüp gışuların 'aqlum perişān eyleyen
Vey çatup ebruların hānçer çeküp kan eyleyen

Ey sözi ihyā-yı emvāt eyleyen 'īsā gibi
Vey gözi nā-haḳ yere 'uşşāḳı bj-cān eyleyen

Ḳadr ile düşmanlaruñ başın havāya irgürüp
Ayağa şalup beni ḥāk ile yeksān eyleyen

Her peljdi hem-ser-i serv-i ḥirāmān eyleme
Ey rakıbe baş koşup 'azm-i gülistān eyleyen

İsterem şol pāk dāmānuña toz kondurmaya
Şol beni meyḥānede ālüde-dāmān eyleyen

Ḥil'at-ı ḥüsn ü behāyı rāst biçmiş ḳaddüñe
Tekye-i ḡamda beni abdāl-ı 'uryān eyleyen

Mülk-i ḥüsn içre seni ser-ḥayl-i ḥübān eylemiş
Ḥayretjyi vālih ü sermest ü ḥayrān eyleyen

352

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Cism-i ḥāḳıden hemān ey ḳaşları müşḳın-kemān
Ḳaldı kūyuñda nişān içün bu bir ḳaç üstüḥ'ān

Ḳaşuñ üzre ḥāl-i 'anber-bāruñı dir seyr iden
Bir ḥümādur 'arş-ı a'lā üzre dutmuş āşiyān

Dostum mest olmayınca varımadum kūyuña
Ayaḳ ayaḳ eyledüm gökler yüzine nerdübān

Şerḥa çekseñ serverā şjnemde her bir pāresi
Ḥālüm i'lām itmege sen şāha olur bir zebān

Ḥayretj bj-çāreyi öldürdi tıḡ-i hecr ile
El-amān ol gözleri cellād elinden el-amān

353

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bār-ı ḥicrānuñ çeker durmaz bu cān-ı nā-tüvān

'Aşk yolında neler çekdi bu bir kaç üstüñ'ân

Ben bir avuç üstüñ'ân iken günāhum n'oldı kim
Dil uzadur baña tırñ arkasın döner kemān

Nice mecrūh olmasun 'uşşāk insāf eyle e
Tıgüñi kāfir rakıbüñde idersin imtiñān

Öldürürsin çün beni vir leblerüñden hün-bahā
Bu meşeldür kim dimişlerdür efendüm kana kan

Virüben cān nağdini derd ü gam alsun Hayretı
İsteyen bāzār-ı 'aşk içre meta'-ı rāyegān

354

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Niçe bir açılāsın gül gibi handān olāsın
Bir zamān ola ki bülbül gibi nālān olāsın

Niçeye dek olāsın hāl-i siyāhuñ gibi şūh
Bir zamān ola saçuñ gibi perışān olāsın

Tonadursın beni gördükce mahalleñde müdām
Göreyin kim giresin koynuma 'uryān olāsın

'Aşk bāziçesin elden komaduñ gitdi göñül
Veh bolay ki kocadukça dañi oğlan olāsın

Bir zamān ola ki esrār-ı leb-i dilber ile
Hayretı gibi begüm vālih ü hayrān olāsın

355

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey yüzi gülzār senden vaz geldüm sevmezin
Ey gül-i pür-hār senden vaz geldüm sevmezin

Çünkü yokdur 'āşık-ı bı-zerle bāzāruñ senüñ
Ben olup bızār senden vaz geldüm sevmezin

Niçe bir har-vār harvār-ı cefāñı yüklenem
Ey gül-i ter var senden vaz geldüm sevmezin

Çünkü yok mihr ü vefā vü luğf u ihsānuñ baña
Dostum nāçār senden vaz geldüm sevmezin

Yoğ imiş şānuñda bildüm şemme-i bŷy-ı vefā
Var ey 'aṭṭār senden vaz geldüm sevmezim

Yine bir merdāne beg sevdüm erenler cāniçün
Ey zen-i bāzār senden vaz geldüm sevmezim

Ḥayretiyi sāye gibi ḥāk ile yeksān iden
Mihri yoğ dildār senden vaz geldüm sevmezim

356

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Gösterüp mihr yüzün gül gibi açıldı cihān
Yerümüze hele fi'l-cümle ışındı yārān

Açılup gül gibi güldi yine her kalb-i ḥazın
Beñzedi faşl-ı bahāra yine eyyām-ı ḥazān

Açılır ğaym-ı ğamuñ ağlama bir gün ey dil
Çün alaçlık oluban buldı nihāyet bārān

Ber-ķarār ola mı şanduñ bu cihānuñ ḥālin
Niçe bir ağlayasın bir gün olursın ḥandān

Göz göre seyle vireyazduñ a dünyāyı bütün
Sil gözüñ yaşını ey Ḥayretiyi ser-gerdān

357

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Yā Rab ol gül-'izāra n'eyleyeyin
Yüz virür degme ḥāra n'eyleyeyin

Beni derd ü firāk uş öldürdi
Bilmezem hiç çāre n'eyleyeyin

İtdi başdan ayağa yara beni
Tığ-i hicrān-ı yāra n'eyleyeyin

Ben niyāz eyledükçe nāz eyler
Yā Rab ol şivekāra n'eyleyeyin

Āl ile ağa koydı ol kebgı
Bir iki yüzi ķara n'eyleyeyin

N'ola deryā-yı eşke ğark olsam
Gelmez ol dür kenāra n'eyleyeyin

Hayretü n'ola girye olsa işüm
Yüz yumam ğayrı kâra n'eyleyeyin

358

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Firâķ ocağına düşdüm ne çäre n'eyleyeyin
Ķomañ fakıri dutuşdum ne çäre n'eyleyeyin

Alup ayağımı başdan beni zebün itdi
Çü 'aşkı ile dutuşdum ne çäre n'eyleyeyin

Bu ğurbet ilde çü gördüm oñat bir eglence
Ķam ile kardaş okışdum ne çäre n'eyleyeyin

Nihâl-i servi görünce hayâl-i kıaddüñle
Düşüp ayağa kıucuşduın ne çäre n'eyleyeyin

Be Hayretü el e bir hōş naşıhat id e baña
Efendüm ile kūsüşdüm ne çäre n'eyleyeyin

359

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Fe'ülün

Ala gözlüm baña yâr olmaduñ sen
Baña yâr-ı vefâdâr olmaduñ sen

Güzel gözlüm begüm nâz uyhusından
Göz açup gitdi bıdâr olmaduñ sen

Şarâb-ı nâzdan deyr-i cihânda
Efendüm kıaldı hüşyâr olmaduñ sen

Rakıbe yüz virürsin ey yüzi gül
Dirığâ âh bı-ħâr olmaduñ sen

Ķamından bu belâ-keş Hayretünüñ
Begüm beñzer ğaberdâr olmaduñ sen

360

Mefâ'ılün Mefâ'ılün Fe'ülün

Göñül yoğ olmadın var olmaduñ sen
Vücüduñdan ğaberdâr olmaduñ sen

Eger cân virmedüñse râh-ı ğamda

Ṭariḳatde sebük-bār olmaduñ sen

Degülseñ yār elinden ṭolu yara
Bu meydān içre yarar olmaduñ sen

Serjrüñ ger ser-i dār olmadıysa
Sarāy-ı ğamda serdār olmaduñ sen

Maḥabbet bādesinden Ḥayretj hiç
Bi-ḥamdi'llāh ki hüşyār olmaduñ sen

361

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḳaṭra ḳanlar kim şehā enfüñden aḳdı nāgehān
Şan mey-i la'ljñ gümüş ibriḳden oldı revān

Lüle-i şimjndür enfüñ cām-ı la'ljndür lebüñ
Lüleden ol cāma aḳıtduñ şarāb-ı ergavān

Ehl-i 'aşḳuñ gözlerüñ içdügi ḳanın rüzgār
Ḳaṭra ḳaṭra cümle burnuñdan getürdi ey cuvān

La'lüñ üzre ḳan revān olduğını çün gördiler
Didiler ḳan üstine ḳan itdüñ ey rüḥ-ı revān

Ḳana boyandı leb-i şirjñi yāruñ gūyiyā
Ĝarḳ-ı ḥūn oldı bu cān-ı Ḥayretj-i nā-tüvān

362

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yol degüldür ey gözüm seyl itme cānān yolların
Merdüm-i ḥūnj degülseñ kesme sulṭān yolların

İtme ey dil zāhide rāh-ı ṭariḳatden suāl
Yoluñ içün şorma her güm-rāha erkān yolların

Her gedā-ṭab' añlamaz rāh-ı maḥabbet n'idügin
Yine bir 'ālī-cenāba şor bu dıvān yolların

Kūy-ı dildāra yolından varmaḳ isterseñ eger
Eyledükçe yüzüñ üzre eyle seyrān yolların

Şöyle gezdüm Hind-i zülf-i yārı kim yoldaşlar
Mū-be-mū şerḥ itsem olur ol perişān yolların

Yıllar ile şol ḳadar oldum mücāvır kim tamām

Kendi şehrim gibi bildüm küy-ı hicrân yolların

Duyalı taḥşin yolın erbâb-ı devlet Ḥayretî
Unutuldu kimse varmaz oldu iḥsân yolların

363

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Âşık-ı mehcûra şor mülk-i maḥabbet yolların
Yeg bilür ma'zûl olanlar bâb-ı devlet yolların

'Aşk yolın varırmaz ey dil selâmet isteyen
Alırmaz menzil şu kim dutmaz melâmet yolların

Cân virüp şunlar ki derd aldılar aldanmadılar
Duydular bâzâr-ı 'aşk içinde şan'at yolların

Şubḥ gibi yüzüm ağ alnum açuk olsun diyen
Şadıq olsun kıomasun elden şadâkat yolların

Râh-ı küy-ı yârda bî-ḥod olan üftâdedür
Añlayan ey Ḥayretî 'âlemde râḥat yolların

364

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ülü Fâ'ilün

Olsam n'ola oḫuña nişân ey kaşı kemân
Meydân-ı ğamda kaldı tenümden bir üstüḥ'ân

Açmañ füsürde-dillere tomâr-ı şî'rümi
Gül defteri açılmaz iñen olıcaḫ ḥazân

Yügrügi olana yine meydân durur bugün
Gelsün bu esb-i ṭab'um ile itsün imtiḥân

Dâĝ-ı ğamuñ tenümde siperdür çü ğam degül
Ger ṭa'ne ṭaşın ata baña cümleten cihân

Ĝam yime her ṭarafdan atarlarsa saña ṭaş
Sen şâḫ-ı mîvedâr olıgör Ḥayretî hemân

365

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Âşık olmasun yanında ölmek âsân olmayan
Girmesün meydân-ı 'aşka merd-i meydân olmayan

Girmesün bāzār-ı ‘aşka ʔonadur erbāb-ı ğam
Cübbe-i sālūsdan ey h̄āce ‘uryān olmayan

Mezra‘-ı ‘ālemdede ‘ömri h̄āşılından cevce sūd
Almamışdur gözlerinüñ yaşı bārān olmayan

Şoĥbetinden mūr-ı nāçizüñ ne h̄azʔ itsün şehā
Cān u dil mülkine h̄ükm idüp Süleymān olmayan

Bezm-i ‘uşşākuñ şafāsın añlamaz ey H̄ayretj
‘Ālem içre vālih ü sermest ü h̄ayrān olmayan

366

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Berāber ola mı zindān ile h̄iç şoĥbet-i nādān
Ĝam u endüh ile tenhāca ‘işret-h̄ānedür zindān

Biraz eglendügüm ‘ayb olmasun bi’llāhi zindānda
H̄ayāl-i zulf-i cānān ile ʔaydum var idi yārān

Bu zindān bir ‘acāyib h̄āneķāh-ı derd ü ğamdur kim
Erenler şāhı h̄aķkıyçün müdām eksük degül ʔurbān

Gülistān ile zindānı niçe fark ideyin sensüz
Baña djdārsuz birdür caĥım ü ravza-i Rıdvān

Bu zindān-ı belādan H̄ayretj ol gün olur āzād
Şaçı zencirini boynına muĥkem bend ide cānān

367

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Tek muşāhib göñül eglencesi yārān olsun
Bir şurāĥj mey-i nāb ile biraz nān olsun

Şıyayın tevbeyi çirkin yüzüm üzre içeyin
Sāķj-i meclisümüz tek güzel oĝlan olsun

Zāhidā mescid ü mihrāba emjir ol yüri sen
Her gedā meykede küncinde ʔo sultān olsun

Cebr ile sürme ʔapuñdan dil-i dıvāneleri
Şāhsın begcegizüm ʔarşuña dıvān olsun

Yār ‘azm-i sefer eyler didiler H̄ayretiyā
Āh idüp ağla ki ‘ālem ʔolu ʔufān olsun

368

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yār ile yār oldı yār aǵyāra söyleñ gelmesün
Bülbül ü gül şoĥbetidür ĥāra söyleñ gelmesün

Kendü cānum pāresi ƣardaşum olsun dostlar
Olmasun engel baña bir pāre söyleñ gelmesün

Zāhide din virmesün vjṛāne küncin 'āleme
Büm-ı vaqt olana bu gūlzāra söyleñ gelmesün

Virmeyen cān naǵdin almasun meta'-ı 'aşƣuñı
Çün ziyān eyler o bu bāzāra söyleñ gelmesün

Yüz şuyından el yumayınca olımaz pākbāz
Ĥayretj bu bezme ehl-i 'āra söyleñ gelmesün

369

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Her lāle kim bitürdi ĥāk-i mezār-ı Mecnün
Leylānuñ itlerine oldı sıfāl-i pür-ĥün

Dögüندی taşlar ile feryāda geldi taǵlar
Ĥālūme raĥm idüben yüz yire urdı hāmün

Ƥaşı ĥayāli ile bir nūna döndi ƣaddüm
Dāğ-ı cünün başumda oldı çü noǵta-i nün

Bizi uyutmağ ister efsāne ile nāşıĥ
İllā ki aşşı itmez mecnūna bil ki efsün

Ey Ĥayretj ser-ā-ser cān mülkin oda urdı
Ol serv-ƣāmetüm çün geydi ƣabā-yı gülgün

370

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ƥāmetüm hicrān yüki altında olmışdur çü nün
Noǵtadır üstinde şan başumdağı dāğ-ı cünün

Cānuma kār eyledi cānā teb-i tāb-ı firāƣ
Ƥomadı tāb ü tüvān ġāyet zebün oldum zebün

Seyl-i eşk-i dıde-i Ferhāddan bir reşhadur

Bunca şular kim aqıdur 'ayn-ı küh-ı Bjsütün

Nev-cuvānlar 'aşkı bir üstād-ı kāmildür k'aña
Tıfl-ı ebced-ḥ'ān olımaz pjr-i 'aql-ı zū-fünün

Gözlerüm çoqlar yaşasun yine miḥnethānemi
Eşk-i ḥūnünümle itmişdür ser-ā-ser lālegün

Niçe ğarq olmaya mellāḥān-ı şabr u 'aql u hūş
Köhne zevraqdur vücūdum göz yaşı deryā-yı ḥūn

Ḥayretü dıvānenüñ dıvānının her saṭrını
Oḡuyan cān gerdenine daqdı zencır-i cünün

371

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

Müselmānlar cüdā düşdüm yine rūḥ-ı revānumdan
Helāk itdi beni devrān ayırdı ṭatlu cānumdan

Ölicek tāze cān bulmaq muḡarrerdür yine cānā
Seg-i kūyuñ nevāle idine ger üstüḥ'ānumdan

Dutuşup ḥırmıni-i 'ālem yanardı odlara gerdün
Cihāna bir şerer düşse eger sūz-ı nihānumdan

Ciger-güşem gözüm yaşı durur fāş eyleyen sırrum
Müselmānlar neler gördüm görüñ öz kendü cānumdan

Yine uğrın baqışlarla ḥarāmü gözleri yāruñ
Dil ü cān naḡdini n'itdiyse itdi çaldı yanumdan

Benüm ey Ḥayretü kaldı uyanmadı kara baḡtum
Gözün yummaz iken ḥalk-ı cihān āh u figānumdan

372

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Çārsū-yı 'aşka rüsvā olmayan ḥıç gelmesün
Bu ṭarıḡa bı-ser ü pā olmayan ḥıç gelmesün

Keşf-i rāz idüp şacı dārına berdār olmağa
'Aşqdan başında sevdā olmayan ḥıç gelmesün

Rūy-ı dildāra muḡābil olmağa āyḡne-vār
Ġayrdan pāk ü mücellā olmayan ḥıç gelmesün

Gevher-i baħr-i maħabbetle olımaz āşınā
'Aşķ meydānında deryā olmayan hıç gelmesün

Zāğlar yiri degüldür şöfiyā gülzār-ı 'aşķ
Ĥayretü tek murğ-ı güyā olmayan hıç gelmesün

373

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Şorarsañ zāhidā keyfiyyetüm ehl-i fenāyam ben
Melāmet çārsūsında bugün bir bı-nevāyam ben

Ķul oldum ĥāce-i 'aşķa 'acāyib beglügüm vardur
Benümdür ser-te-ser ġam milketi bir pādişāyam ben

Cemāli nūrını gördüm ĥabıbüñ ĥāc-i 'aşķam
Bugün Merve ĥaķıyçün şöfiyā ehl-i şafāyam ben

Olup ser-pā-bürehne tekye-i 'aşķuñ bir abdālı
Muħıbb-i ĥānedānam bende-i Āl-i 'Abāyam ben

Bañā da nām ile 'ālemde dervış Ĥayretü dirler
Bugün erbāb-ı 'aşķ içinde bir kemter gedāyam ben

374

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

Ey peyk-i seħer sen bañā yoldaş olımazsın
Bu rāh-ı meşakķatde ayakdaş olımazsın

Olmazsañ eger oynayuban başı sebük-bār
Meydān-ı belāda bañā pādaş olımazsın

Ger derd ü belā nāmesin ezber idimezseñ
Bizümle bu mektebde sebaķdaş olımazsın

Sıñeñ siper idüp idimezseñ başuñı top
Erbāb-ı belā 'askerine baş olımazsın

Ķan yutmaz iseñ meykede-i ġamda müdāmı
Sen Ĥayretıye hem-dem ü evbāş olımazsın

375

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ülün

Meclisi germ idelüm herġiz bürüdet olmasun
Mest olan dillerde b'ilāhi küdüret olmasun

Gözlerüm yaşı şarāb ü dil kebāb āhum rebāb
Hep müheyyā ālet-i bezme zārūret olmasun

Kim bizi bezm-i melāmetde görüp ‘ayb eyleme
Dāyimā olsun selāmetde melāmet olmasun

Ehl-i terke bir nemed besdür hemān fāh̄ir libās
Degme bir nā-ehle tek ‘ālemde minnet olmasun

Hayret̄i öldi gamuñdan didiler dilber didi
‘Aşqdan ol daḡi tek bir dürlü ḡālet olmasun

376

Mefā’ijün Mefā’ijün Mefā’ijün Mefā’ijün

Cihānı ra’d-veş dutdı şadā feryād u āhumdan
Bulutlar kapladı gökler yüzün dūd-ı siyāhumdan

Ocağuma şu koymışdur gözüm āhum şirārıdur
Görinen şu’le-i āteş degüldür dūdḡāhumdan

Mez̄id olsun gözüm yaşı biraz tesk̄in ider yoḡsa
Cihānı odlara yaḡardum āh-ı şubḡāhumdan

Ölicek derd ü fūrkatle mezāruma gelen ‘āşık
Oḡuya nāme-i ḡasret biten ḡaḡı-ı giyāhumdan

Görinen Hayret̄i yūñler degüldür tācum üstinde
Dütünlerdür ki çıkmışdur depemden şeb-külāhumdan

377

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’ijlü Fā’ilün

Rā kaçlarıñ kem itmedi cāna siteplerin
Cānā ne diyelüm göre geldük keremlerin

Begler degül mi na’ra ile gör gedāları
Meyḡāne ḡüşesinde dikelden ‘alemlerin

Ḥān eyleme gedālara ey ḡāce-i zamān
Virmez menāl ü mālüñe anlar elemelerin

Bezm-i belāda mey yirine kan yudanlarıñ
Ḥordı ḡuzūrın ehl-i şafā duysa demlerin

Ruhbān-ı ‘aşḡa yine mür̄id oldı Hayret̄i

Seyr eyleyli deyr-i cihānuñ şanemlerin

378

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dostum ben gideyin bu çeşm-i giryān ağlasun
Vaqtidür düşman şen olsun dostlar kan ağlasun

Şol kadar āh ideyin şol deñlü yaşlar dökeyin
Acısun deryā-yı 'ummān ebr-i bārān ağlasun

Yād-ı la'liyle ölürsem sāgar eyleñ toprağum
Anı taħmır itmege üstüme yārān ağlasun

Yazayın hūn-ı cigerle ben bu hasret-nāmeyi
Başına toprak saçup kâğıd kalem kan ağlasun

Ey boyı serv-i revānum senden ayru Hayretj
Göz yaşın seyl-i revān itsün firāvān ağlasun

379

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Rūbeh-i dünyāya ey aldanmayan şırānesin
Gökde uçarsañ da aldanduñsa murğ-ı dānesin

Virmedüñse zjnetine zāl-i dünyānuñ göñül
'Aşk meydānında Rüstenden daħi merdānesin

Hāşılıñ cümle hevā-yı 'aşk ile virdüñ yele
Hırmen-i 'ālemde ey dil hāşılı yek-dānesin

Rūh-ı şānj didügüm ey mey harām olsun saña
La'l-i yāra öykünürsin kıpkızıl djvānesin

Hayretjñüñ seng-i cevr ile yıķarsın göñlini
Ma'nide yap yap yaparsın öksüzüñ vjranesin

380

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Baňa ağyār itmedi yoldaşlar yār itdügin
Hārdan dil bülbüli görmedi gülzār itdügin

Ol güzeller şāhı beñzer kim ferāmüş eyledi
Bendesini bend-i hicrāna giriftār itdügin

Yoğ durur zāhirde çün yaram ne bilsünler benüm
Ölmeyince tığ-i hicrān cānuma kār itdügin

Biñde birin haşra dek şerh eylesem olmaz tamām
Döstlar eksüklüye bu çarh-ı ğaddār itdügin

Dil virüp cān nağdini almış meta'-ı derdüñi
Kim görüpdür bir delünüñ böyle bāzār itdügin

Zülfüñüñ dārına berdār it şehā Manşūr-vār
İşidürseñ Hayretjñüñ keşf-i esrār itdügin

381

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Em ararsañ ey göñül bu derde sen
Tālib ol cān ile uşbu derde sen

Ma'rifet gencin yine küncüñde bul
'Ārif iseñ isteme āharda sen

Ger dilerseñ sım ü zer bağ ey göñül
Dāne-i eşk ile rüy-ı zerde sen

Ey göñül bı-derde yār olma meded
Merd iseñ yüz virme gel nāmerde sen

Pjre-zen dehre şu kim meyl itmedi
'Avret ise dağı aña er de sen

Ey göñül bir gör bir aña bir bil
Hör bağma key şağın bir ferde sen

Yirde gökde senden özge nesne yoğ
Bulunursın istesem her yerde sen

Gāh mescidde gehj meyhānede
Ey göñül mü'min de sen kāfir de sen

Bu yalancı zāle virmedi göñül
Hayretj dervjşe gerçek er de sen

382

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

İlāhj isterem sijnemde dāyim tāze dāğ olsun
Münevver eylesün göñlüm evin rüşen çerāğ olsun

Şen ol gül ey yüzi gülşen cihān bāğında sen dāyim
Benüm miḥnet bucağında işüm ço ağlamağ olsun

Benüm senden ırağ olsun durağum ğam bucağı ço
Senüñ yirüñ tek ey serv-i revānum bāğ u rāğ olsun

Ayağ bağı durur cān bülbüline sensüz ey gül-rū
Gerek gülşen temāşası gerekse seyr-i bāğ olsun

Şakaluñ ‘aşk yolında ağardı Ḥayretü çün kim
Bugün bir ihtiyārisın t̄arīkuñ yüzüñ ağ olsun

383

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Yine hicrān görünür āh meded n’eyleyeyin
N’ideyin hey meded Allāh meded n’eyleyeyin

Yolumuz vād̄i-i hicrāna t̄ayandı vardı
Yolumuzda var imiş vāh meded n’eyleyeyin

Ayrılık cānuma kār eyledügince döğünüp
Diyeyin derd ile her gāh meded n’eyleyeyin

Bende kıldı çeküben bende yürürken āzād
Bir efendi yine nāgāh meded n’eyleyeyin

Dil-i d̄ivāne yine hecr beyābānında
Oldı ey Ḥayretü güm-rāh meded n’eyleyeyin

384

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Yār yā Rab şoḥbet-i aġyāra māyil olmasun
Dilerem ki hem-dem-i Aḥmed ‘azāzil olmasun

Bağduğumca āfitāb-ı ḥüsn-i ‘ālem-tābuña
Ebr-i zülfüñ bir nazar billāhi ḥāyil olmasun

Kes rak̄ibüñ boynına şalma siyeh sünbüllerüñ
Gerden-i kāfirde bu miskiñ ḥamāyil olmasun

Bend-i zülfüñden bu göñlüm gibi cānā kimsenüñ
İşi baġlu olmasun aḥvāli müşkil olmasun

Cān u dilden ger degülsem Ḥayretü d̄ivānesi

Zülfinüñ kullābı boynumda selāsil olmasun

385

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Beni vaşl 'āşıkı şanma hemān dıdāra 'aşk olsun
Efendüm ben belālu bülbülem gülzāra 'aşk olsun

Benüm haddüm degül mihr ü vefā ey bı-vefā senden
Vefāsuz dil-rübāsın çünki āh u zāra 'aşk olsun

Hele ben bildügüm budur iki 'ālemde 'āşıklar
Güzellerde güzelliükde bugün ol yāra 'aşk olsun

Mey-i 'aşk ile mestāne gezerken vādı-i ğamda
Bulaşdum yāra nāz ile didi āvāre 'aşk olsun

Gice mey meclisinde Ḥayretı yār ile yār oldum
Elinde bir dolu sāğar didi bı-çāre 'aşk olsun

386

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Vaḥdet isterseñ ferāğat eyle hūy u hāyı қо
Keşret-i dünyādan el çek ey göñül ğavgāyı қо

Gözüñ aç olma gözi ac ğam yime dünyā için
Gāv-ı ten-perver gibi endişe-i mer'āyı қо

Ma'ni-i rengıne baq aldanma şūret naqşına
Vech-i zıbbāya nazar kıl cāme-i dıbbāyı қо

Pāye-i 'ālı dilerseñ ḥāk-i pāy-ı dilber ol
Qalduñ ayaklarda fikr-i manşıb-ı a'lāyı қо

Dir imişsin yarın öldürsem gerekdür anı ben
Gel bugün öldür öñinde öldügüm ferdāyı қо

Didüm oldı dil saçun zencırinüñ dıvānesi
Nāz ile güldü didi al bunı da bağlayı қо

Ḥayretı bı-çāre de bir derdmendüñdür senüñ
Qıl nazar aḥvāline luḥf eyle istiğnāyı қо

387

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Göñlini beñzer ki aqıtımış durur bir yāra şu
Şevkden kendin yire urup yürür bî-çāre şu

'Aks-i rüyuñ şanma baqduqça görinen ābda
Dilde naqş itmiş durur taşvırüñ ey meh-pāre şu

Cānumı al tek baña bir buse vir didüm didi
Cān virürseñ ağızuña çamzurmayam bir pāre şu

Gelmedi gitdi raqıb-i bed-güherden hūy-i nıj
Hārdan güller bitüp aqıtdı seng-i hāre şu

Hayretıyî urdı hançerle reh-i kūyında yār
Ka'be yolında şanasın şundi bir bımāra şu

388

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Ey qaşı rā-yı rahmetüm eledo
Ağızı mım-i maħabbetüm eledo

Saña düşmez yabanda şalınma
Eledo serv-kāmetüm eledo

'Aşıkına kıya kıya baqıcı
Ey gözi qaşı āfetüm eledo

Baña sensüz muħāl imiş dirlik
Tende cān dilde rāhatum eledo

Hayretıyî gamuñ helāk itdi
Zāyir ol bārî türbetüm eledo

389

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḥacletinden yire geçse yiridür her bār şu
Ḥaddüñe öyküñdi ḥaddin bilmedi ey yār şu

Ṭağdan her sū revān olan degüldür cūybār
Şevk-ı dıdāruñla olmışdur dil-i kuhsār şu

İdemez şimden girü cennetde de bir dem qarār
Gülşen-i kūyuñda çün gördi senüñ dıdār şu

Eşk-i çeşmüm sū-be-sū kūyuñda olsun ço revān
Āb-ı rüy-ı gülsitāndur ey yüzi gülzār şu

Yalıñuz Ferhād bilmez fenn-i ‘aşkı hāşılı
Tolıdur bāzār-ı ğam üstādlarla çār sū

Eşk-i çeşmüm gibi dāyim çağlamazdı Hāyretü
Olmasa aḥvāl-i dilden vākıf-ı esrār şu

390

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bezm-i ğamda ney gibi nālān olan gelsün berü
Vākıf-ı esrār olup ḥayrān olan gelsün berü

Ehl-i diller meclisinde baş yüz üzre yiri var
Zülf-i dilber gibi ser-gerdān olan gelsün berü

Şöfiyā meydān-ı ‘aşka ḥām olanlar gelmesün
Puḥte-diller bezmidür biryān olan gelsün berü

Şāh-ı ‘aşka çāker olsun isteyen āzādelik
Bende iken ‘āleme sultān olan gelsün berü

‘Aşk baḥrinde vücūdı zevraḳın ğark eyleyüp
Kaḫra-i nāçız iken ‘ummān olan gelsün berü

Ġuşşa yiyüp kan içen ‘āşıqlara olsun şalā
Tekyegāh-ı ‘aşkda mihmān olan gelsün berü

Hāyretü gibi bugün meydānda Şāhuñ ‘aşkına
Cān u baş terk eyleyüp kurbān olan gelsün berü

391

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey göñül uşlu iseñ dıvāne ol şimden girü
Yan cemāli şem’ ine pervāne ol şimden girü

Nev-cuvānlar ‘aşkına çün āşinālık eyledüñ
Pır-ı ‘aql ile yüri bıgāne ol şimden girü

Meclis-i ‘aşk içre nüş itdüñ çü cām-ı ḥōş-güvār
Var ferāmüş it özüñ mestāne ol şimden girü

Yiter uyduñ ey göñül taḫrıkine vā’izlerüñ
‘Ārif iseñ sākin-i meyḥāne ol şimden girü

Künc-i ḳalbüñde çü yir idindi genc-i ‘aşk-ı yār

Hayretî yap yap hemân vîrâne ol şimden girü

392

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Gözlerüm görmez biraz hüsünüñ temâşâlanmasa
Göñlüm eglenmez varup kûyuñda şeydâlanmasa

Kişi 'âşık olıcağ cân virse cânân yolına
Menzil alsa cân atup yollarda oyalanmasa

Olımazdı murğ-ı câna cism-i hâkî âşiyân
Bir iki gün ayağüñ tozında yuvalanmasa

Ey şanem âyineye çağ böyle şüret virmeseñ
Yüz bulup halka bu vech ile dilârâlanmâsa

Her muqallid da'vî-i 'aşk itmese ey Hayretî
Her gedâ ol pâdişâh-ı hüsne paşalanmasa

Ağız açmasa lebüñ vaşf itmege her bî-mezâk
Tûtî-i güyâ gibi her kuş şeker-hâlanmasa

393

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ol tabîb-i cân meded gelsün bugün bîmârına
Yoksa bî-çâre helâk olur irişmez yarına

Tîğ-i hicrân ile öldürmek ne lâzım serverâ
Çün şuçum var bârî berdâr eyle zülfüñ dârına

Gel vefâ kıll didügümçün hıdmetinden itdi red
Kıydı ol şeh hey meded yok yire hıdmetkârına

Uğradı geçdi bugün yâr üstüme 'âr itmedi
Cismümi beñzetdi beñzer sâye-i dîvârına

Yok yire yoğ itdi şanmañ varını bu Hayretî
Varını yoğ eyleyüp yoklukda irdi varına

394

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ülü Fâ'ilün

Başdan çıkup şu gibi ayaklandıñ illere
Akıtma gel dili be deli bî-bedellere

Alınmamağa çäre mi var dil kebüteri
Şahin bakışlu şol kara gözlü güzellere

Haţtuñ sipāh-ı zulm ile Rūmı ayaqladı
Sünbüllenüñ harāmı olup indi bellere

Ġamzeñ üşürdi başuma olmaz belāları
Tırrañ düşürdi göñlümi tül-i emellere

Qavline vā'izüñ kıla mı Hayretü 'amel
Demsāz olan uşul ile rengin gazellere

395

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gözüme geldi şarāb-ı nāb-ı rūh-efzā yine
Gözüme bir çöpce gelmez sākıyā dünyā yine

Bāl ü per yaq gel maḥabbet şem'ine pervāne-vār
Cānib-i pervāyı qo ey cān-ı bı-pervā yine

Yüzüñe ne şüret ile öykinür āyā kamer
Bir şikest āyine beñzer mi bu behcet ayına

Zülfi kıomaz kim düşüp pāyına cān teslīm idem
Ol siyeh-dil cānumuñ ma'ñide şarkar pāyına

Ġam degül olursa şüret gözi maḥcüb u sebel
Oldı çün ma'ñi gözi ey Hayretü bñnā yine

396

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Göñlüme sevdā-yı zülfüñden kemend itdüm yine
Rişte-i Leyliden ol Mecnūna bend itdüm yine

Eyledüm sevdā-yı zülfüñle hevāyı göñlümi
Bir delünüñ uzadup ipin levend itdüm yine

Server-i 'aşqa kul oldum n'eyledümse eyledüm
Kendümi himmetle şāh-ı ercmend itdüm yine

Ol periye irmesün diyü yavuz gözden gezend
Cānumı miḥnet ocağında sipend itdüm yine

Yārum añdum ağladum dün meclisinde Hayretü
Vā'ize ma'ñide ḥayli riş-ḥand itdüm yine

397

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Çäre derd-i 'aşk-ı dilberdür dil-i bî-çāreme
Zāhım-ı tîğ-i yār olur merhem olursa yarama

Dönmezem senden idüp biñ pāre tîğ-i cevr ile
Yine biñ dāğ-ı cefā urşañ dönüp her pāreme

Nüş idelden cür'a-i 'aşkuñ bu cām-ı ser-nigün
Bir habāb-ı meyce gelmez bu dil-i āvāreme

Şuretā bir kara toprağam veli ma'nide ben
Özge deryāyam ki irmez fülk-i fikret kırama

Hayretî ben bir gedāyam k'atlas-ı zer-beft-i çarh
Penbe olmaz hırka-i peşmîne-i şad-pāreme

398

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Meded ben düşdügüm derde giriftār olmasun kimse
Ġarîb ü 'āşık u bîmār u bî-yār olmasun kimse

Göñül āh itme sūzuñdan münāfık olmasun āgāh
Gözüm yaş dökme derdüñden haberdār olmasun kimse

Dil ü cān mest-i 'aşk oldu götür ey 'aql ayağı sen
Maḥabbet bezmidür arada hüşyār olmasun kimse

Cihānda ğam gibi şābit-ķadem bir hem-dem olmazmış
Gerekmez andan özge baña ğamh'ār olmasun kimse

Bozardı gözi āgardı şakalı kıurı sevdādan
Cihānda Hayretî gibi siyehkār olmasun kimse

399

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dostum gel düşmeni hücreñde mihmān eyleme
Dîv-i dūnuñ menzilin taht-ı Süleymān eyleme

Şunma her bir bî-mezāka leblerüñ ḫalvāsını
Derd ile göynüklünüñ beñzin za'afrañ eyleme

Bedr-i hüsnüñ kim çerāğın āfitāb andan yaķar

Bj-şafâlar bezmine şem'-i şebistân eyleme

Țolular nüş eyleyüp aġyâra ġayretten benüm
'Aqlumı-şoġbet şoñı gibi perîşân eyleme

Ġarķ-ı ġûn itme müjeñ tîriyle her bed-gevheri
Bulduġuñ seng-i siyâhı la'l-i raġşân eyleme

Hâşılı ey bj-vefâ mihr ü vefâ itmek degül
Kimseye ben var iken cevr-i firāvân eyleme

Yadlar bezminde par par yanup ey şem'-i münîr
Ĥayretî bj-çāreyi sūzân u giryân eyleme

400

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Añlasa derd-i derūnum baña bir yār olsa
Bilse keyfiyyetümi vākıf-ı esrār olsa

Nüktedân olsa zārıf olsa söz añlasa ġüzel
Ĥâl-i dilden hele fi'l-cümle ġaberdār olsa

Düşse pāyına sürinse yürise sāye gibi
Bir boyı serve ġoñül virse hevādār olsa

Ara yerden ikilik perdelerin ref' idüben
İttiġād itse oñat yār-ı vefādār olsa

Añlasa bu dil-i dıvānemüzi Ĥayretiyā
Ġuşşa vaġtinde bize mūnis ü ġamġ'ār olsa

401

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Baña cānānı añ a cān u cihānı gider e
Ey ġoñül zāyid imiş cümle ġalanı gider e

Gele ġerçeklerüñ eri yol için ey vā'iz
Yaġduñ a ġalkı zebānuñla yalanı gider e

Berü gel ġülşene seyr eyle behişt-i naġdi
Yiter e kışşa-i firdevs-i cinānı gider e

Şu gibi yire çalup 'āşık-ı dıdārları
Yadlarla şalınan serv-i revānı gider e

Noқта-i vahdete irdüñse eger ey şöfj
Kj| ü kâli koy a yahşı vü yamanı gider e

Añma a Hayretiyâ dünyı-i dünü hergiz
N'itdi baña gör e bu devr-i zamānı gider e

402

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Yüzüme hışm ile baqdı bugün ol yār yine
Şöyle beñzer baña incindi o dildār yine

Hışm ile çatdı çü ol yār kemān ebrūsın
Yaykara ile şıdı qalbümi tekrār yine

Şöyle beñzer bugün ol şāh huzūrında tamām
Yok gönül var ise eksüklüğümüz var yine

Beni güldürmedi 'ālemde o çok yaşayası
Ağla yaşın yaşın ey dıde-i hūnbār yine

Eşk-i çeşmüm gibi yüz üzre sürinüp niçe gün
Qanda iseñ seni görem gibi Vardar yine

Bj-sebeb Hayretiyâ çün seni terk eyledi yār
Sen de terk eyle dıyārını yūri var yine

403

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Ey göñül derd ile yan yārumdan ayrıldum yine
Ey gözüm qan ağla dildārumdan ayrıldum yine

Bir hazān-dıde belālu bülbül oldum gūyiyā
Tā ki ben ol yüzi gülzārumdan ayrıldum yine

Bār-ı endüh u belā qaddüm nihālin kıldı dāl
Nāgehān ol serv-i gül-bārumdan ayrıldum yine

Hey meded dirlik harām oldı baña şimden girü
Göz göre ben hasta tımārumdan ayrıldum yine

Hayretj pāmāl-i gam kıldı yine devrān beni
Kim bu ğurbet ilde ğamh̃ārumdan ayrıldum yine

404

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Şöfjler virdi fenāyā şehri hūy u hā ile
Mescidi meyḥāneye döndürdiler ğavġā ile

Şöfj-i şad-sāle almadı müsemmādan ḥaber
Sübḥa-veş 'ömrin geçürdi gerçi kim esmā ile

Şöfj-i sālūsa hem-rāh olma rāh-ı 'aşkda
Yola 'azm itmek kişi müşkil durur a'mā ile

'Ārif iseñ gel gedā-ṭab' olma 'ālġ-himmet ol
Kāse-i hırşı şikest it seng-i istiġnā ile

Şöfj ehl-i 'aşka öykünmek hemān ey Ḥayretġ
Fi'l-meşel bir peşşe baḥş itmek durur 'anġā ile

405

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Ey göñül 'ārif iseñ söyleme nādānlar ile
İḥtilāṭ eyleme bir laḥza aḥıryānlar ile

Gice gündüz bile seyr itme emiş ħariş olup
Ādem iseñ bu çerāġāhda ḥayvānlar ile

Hem-ser olma yūri şimden girü pġrāne-ser ol
Kendü miġdārını fehm eylemez oġlanlar ile

Sāye gibi düşüben pāyına şalınma bile
Şu başı taşra olan serv-i ḥırāmānlar ile

Ḳadrüñi añlamayan beglere de baş egme
Pāyına düş yūri seyr eyle suḥandānlar ile

Bġ-mezāk ile yiyüp içmede lezzet mi olur
Zehr olur sükkerġ ḥalvā yine ger anlar ile

Dir iseñ cānuña yükletmeyesin bār-ı girān
'Aş u nūş eyle sebük-rūḥ güzel cānlar ile

Merdüm-i dġde gibi seyr idüp āfākı bütün
Yūri şol kendözini görmeyen insānlar ile

Zāġ-ı nā-cins ile uçmaġda konuşmaġdan ise
Ḥōş gelür baña ḳafes murġ-ı ḥōş-elḥānlar ile

Her ḳabāyġyle şalınma er iseñ tiġ gibi

Yüri şāfj-dil olan zümre-i 'irfānlar ile

Ehrimen añlamasun kuş dilini söyle müdām
Manţıku'ţ-ţayr okı her lahza Süleymānlar ile

Hjile vādjsine düşme uyuban dilkülere
Bjşe-i şıdk u şafāda yüri arslanlar ile

İhtilāţ itme iñen mest-i mey-i āz ile çok
Yüri abdāl iseñ ey Hāyretj hayrānlar ile

406

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yaşı çoğ olsun yeter ağladı bārān üstüme
Ey güneş gel sen de mihr idüp biraz yan üstüme

Gördi hālüm karalar geydi benüm çün giceler
Şubh-ı şādık geldi çāk itdi girjbān üstüme

Süz-ı 'aşk ile uyanmış bir çerāgumdur benüm
Yansa her şeb tañ mıdur şem'-i şebistān üstüme

Bir büyük minnet durur kırtar bu yükden ey ecel
Hey meded bār-ı girān olmuş durur cān üstüme

Yumağ için ben perjšān-rūzgārı ölicez
Cem' olup kan ağlasun bir niçe yārān üstüme

Nürdan bir serv-i ser-keş bite hākümden benüm
Sāye şalsañ bir gün ey serv-i hırāmān üstüme

Baña bu ğurbetde ço yansun biraz göynüklü dil
Hāyretj kan ağlasun bu çeşm-i giryān üstüme

407

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hamdü l'illāh dostlar ben cānumı gördüm yine
Cān u dil eglencesi cānānumı gördünü yine

Bir nazarda ben kılın biñ ğamdan āzād eyledi
Ol efendüm ol kerjümü'-ş-şānumı gördüm yine

Djde-i Ya'küb-ı bahtum n'ola bulsa nūr u fer
Ey birāder Yūsuf-ı Ken'ānumı gördüm yine

Gonca-veş dil-teng idüm güldüm açıldum gül gibi
Bâğ-ı vuşlatda gül-i handānumı gördüm yine

Şoḥbet-i nā-cinsden oldum ḥalāş ey Ḥayretü
Hamdü l'illāh ehl-i dil yārānumı gördüm yine

408

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Eşk-i çeşmüm sepmese şu āteş-i sūzānuma
Yanuban biryān olurlardı gelenler yanuma

Söylemez geçdükce beñzer yine geçmişdür rakıḫb
Dostlar düşman sözi kār itdi geçdi cānuma

Ḥāk olayın āsitānuñda didüm güldi didi
'Ākıbet toz kondurursın sen benüm dāmānuma

Dutuşur sūz-ı derūnumdan yazarsam 'arz-ı ḥāl
Ḥālümü bilmem nice şerḫ eyleyem sulṭānuma

Gice ben dil-haste için şubḫa dek ḫan ağladı
Ḥayretü çok yaşlar bu diḫe-i giryānuma

409

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ijlü Fā'ilün

Ḥaṭ kim irişdi şol leb-i mercān kenārına
Gūyā ecel irişdi gelüp cān kenārına

Gördüm rūḫında ḫaṭṭını didüm ki bāğbān
Bir çalı ḫavlı eyledi bostān kenārına

Mecmū'a-i ruḫındaki ḫaṭṭını şanki yār
Bir hicv idi ḫaraladı dıvān kenārına

Ḥaṭṭı yanında ḫālını seyr eyledüm didüm
Bir ḫācīdür ki ḫondı muğaylān kenārına

Ḥaddüñ yanında ḫaṭ görüben didi Ḥayretü
Yazıldı atalar sözi Ḥur'ān kenārına

410

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Bezm-i miḫnetde gözüm ağla göñül yan bu gice
Çünki yanuñda yok ol şem'-i şebistān bu gice

Āhum odı felege irdi şirārından anuñ
Yer yer od oldı kamu 'asker-i 'Oşmān bu gice

Hayme komazdı yaqardı kamu āhum odı lık
Sepdi şu āteşüme dıde-i giryān bu gice

Çün degüldür benüm ol genc-i nihān şınemde
Beni devrān ne için eyledi vırān bu gice

Kılmadı çünkü şacı silsilesin boynuma bend
Hayretü oldı bu meydān baña zindān bu gice

411

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir semen-şımāyı seyr itdüm bugün hammāmda
'Āşık olmuş ağlayup yaşlar döker hammām da

Bir kıyāmet nāzenjn-kāmet durur k'itse kıyām
Nürdan bir serv-i nāz olur hemān endāmda

Kātib-i kudret ezel bezminde haţţ-ı la'lini
Bir muhayyel şı'rdür yazmış kenār-ı cāmda

Gözlerüñ güyā iki kāfir harāmıler durur
Djn ü jmn gāret eyler kişver-i İslāmda

Qullaruñla serverā 'ayş-ı müdām it sen müdām
Hayretü bir merhabāya rāzıdur eyyāmda

412

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Cānı n'eylerdüm cihān içinde cānān olmasa
Ten ne hażz eylerdi 'ālemden eger cān olmasa

'Arz iderdüm sūz-ı 'aşkı yāra mektüb ile ben
Ger kebüter iltebilse yolda biryān olmasa

İrdüm idi kūyuña men' itmeseydi ger rakıjb
Vardum idi Ka'beye hār-ı muğaylān olmasa

Yir iderdi cennet-i kūyuñda ādem ey perj
Ara yerde şol rakıjb-i dıv-i şeytān olmasa

Öldi idi gam bucaqlarında miskjn Hayretü

Derd-i dilber irişüp derdine dermān olmasa

413

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sensüz eglenmez göñül uçmağ ile
Murğ-ı vahşj eglenür mi bāğ ile

Ƙara zülfiyle göñüller şayd ider
Murğ-ı çābük bāz olurmuş ağ ile

Lālezār olmuş durur şjnem benüm
Süz-ı ğamdan tāze tāze dāğ ile

Sākıyā baħr-i ğama ğarğ olmadın
Dest-ĝir ol zevrağ-ı ayağ ile

Olımaz hem-dem rakjbe Ğayretj
Hem-nefes olur mı bülbül zāğ ile

414

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Mışr-ı ğüsn içre seni şulţāna beñzetedüm hele
Ey 'azjzüm Yūsuf-ı Ken'āna beñzetedüm hele

Vā'izüñ cennet cehennem diyüben şerħ itdüĝin
Fı'l-meşel ben vaşl ile hicrāna beñzetedüm hele

Şol müferriħ-leb güzeller derdini ben ğaste-dil
Ey şabjb-i cān hemān dermāna beñzetedüm hele

'Azm-i küy-ı yār ider bir dem řarār itmez göñül
Tekye-i şjnemde bir mihmāna beñzetedüm hele

Lebleri esrārını şordum didi ey Ğayretj
Sözlerüñden ben seni ğayrāna beñzetedüm hele

415

Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Göñül vakt oldu şimden ĝirü küy-ı yāra 'azm eyle
Bahār oldu yine bülbül gibi ğülzāra 'azm eyle

Seni öldürmedin bu derd-i hicrān hey meded ceħd it
Yüri ol cān şabjbine iriş bj-çāre 'azm eyle

Bu ğurbetde yeter eglendüñ ey dil derd-i ğasretle
Demidür Şol ğöñül eglencesi dildāra ‘azm eyle

Őafā bulmağ dilerseñ ey ğöñül jeng-i küdüretden
Sürin yüz üzre Őu gibi sū-yı dildāra ‘azm eyle

Ġam-ı dünyādan el yumağ dilerseñ Ġayretĵ cehd it
Ġözüñ yaşı gibi yüz üzre var Vardara ‘azm eyle

416

Mefā‘ljün Mefā‘ljün Fe‘ülün

Çemende yār ile ićen çemāne
İrer dirler ğayāt-ı cāvidāna

İŐigünde ğörenler ğöñlümi dir
İdinmiş arŐı bir murĝ āŐiyāne

Ġöñül mülkin gerekse odlara yağ
Senüñdür pādiŐāhum ol baña ne

Ķuru bir üstüĥān ğaldum ‘aceb mi
Olursam tĵr-i endūha niŐāne

Ġiceler Őubĥ olınca Şem‘-i meclis
Ġörüp aĥvālüm aĝlar yana yana

Demi olsun belā bezminde her kim
İćer ğan mey yirine ğana ğana

Kemāna döndi ğaddi Ġayretĵnüñ
Nićün oğ gibi atarsın yabana

417

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Dostum mihrüñ senüñ bu Őĵne-i Őad-ćākde
Pertev-i ĥurŐiddür kim mün‘akisdür ĥākde

Kūyuñı devr eyleyüp ğünde toğuz ğat tolanur
Var ise sen meh-liĳānuñ mihri var eflākde

Ey baña terk it hevā-yı ‘aŐı bāĥıldur diyen
Ġağ budur ğāyetde alćağsın gibi idrākde

Virmedi sevdā-yı zülfüñde senüñ her kes ki baş
Tĵz ğünde ğoreyin başın anuñ fitrākde

Oda yanarsa cihān mülki ne ğam ey Ḥayretü
Yanacaq çün bir kilimüñ yoğ dağı emlākde

418

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Virdüince zülf-i kāfir-kış zinet Aḥmede
Ḥađ müyesser ide 'ömr-i bî-nihāyet Aḥmede

Muştafā ḥaqqı şefā'atden olur maḥrūm olar
K'itmediler cān ile dilden maḥabbet Aḥmede

Görselerdi Muştafā nūrın cebjinde anuñ
Ümmet olurlardı yetmiş iki millet Aḥmede

Nice kāfirdür göñülden Muştafāyı sevmeyen
Nice mü'mindür şü kim olmaya ümmet Aḥmede

Ḥayretü dāyım raķib-i Bū-Leheble seyr ider
Hiç lāyık görmez erbāb-ı zārāfet Aḥmede

419

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Mihrüñ ey meh-pāre efzün olmada günden güne
Ḥālî 'uşşākuñ digergün olmada günden güne

Var ise ol ğonca-leb maḥfj şarāb-ı āl içer
Ruḥlarınıñ rengi gülgün olmada günden güne

Pjšesi dilberlerüñ kan eylemekdür dem-be-dem
Ehl-i 'aşkuñ çeşmi pür-ḥün olmada günden güne

Ol elif-ķāmet neye dāl itdi bu fālüm benüm
Bükilüp ķaddüm benüm nün olmada günden güne

Ḥayretüyi sāye gibi yaşalar yirden yire
Āh kim bî-çāre mağbün olmada günden güne

420

Mefā'jlün Mefā'jlün Fe'ülün

Ġamuñ eyler beni ḥurrem kimerde
Kişiyi yār ider maḥrem kimerde

Dil-i bjmāra em ey cān ṭabjbi

Leb-i la'lüñ meyin emsem kimerde

Belini kuçmağ itdüm didi yok yok
Çağ eksüklük ider âdem kimerde

Seni yadlarla hem-dem gördi çeşmüm
Dem olur yaş akıdur dem kimerde

Didüm olur mı ğam derdine dermân
Didiler Hayretî mey em kimerde

421

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ülü Fâ'ilün

Ey varmağ isteyen kişi vahdet tarîkını
'Uzlet tarîkını koma 'uzlet tarîkını

Bu menzil-i fenâda yeter durduğ ey ecel
Göster kılağuz ol bize rihlet tarîkını

Cânân yolında cân ile ey başa kıymayan
Başa iletmedüñ ço maḥabbet tarîkını

Cân virdi Leylî yolına Mecnûn-ı pāk-rû
Kodı mecâzı tutdı ḥaḳıḳat tarîkını

Gel pîr-i 'aşkı rehber idin ğaflet eyleme
Ey Hayretî yañılma sa'âdet tarîkını

422

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ülü Fâ'ilün

Öldür beni kapuñda efendi nihâyeti
Olmaya bir felek-zede âvâre nekbetî

Varmaz selâmet ehli maḥabbet tarîkına
'Âşık melâmetî gerek ey dil melâmetî

Şöfi azıtdı yolu ḥayâlât-ı ḥâm ile
Çoğdur eger şaşurmaz ise bâb-ı ḥalveti

Düşmez tarîka tutma ḥarâbât yolını
Ey ḥ'âce 'ârif ol koma râh-ı 'imâreti

Olurdi küyuñ itlerine bir şınuğ sıfâl
Başında Hayretîñüñ eger olsa devleti

423

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Ṭutdum diyār-ı fürkäte rüy-ı 'azîmeti
Ey nâle ṭurma çal demidür kūs-ı rihleti

Vādî-i hecre irdi yolum varı varı âh
Gitdi güm eyledüm giderek rāh-ı vuşlatı

Nice yanup yakılmayayın saña ey refîk
Kâr itdi cāna fürkat odinuñ harāreti

Ey server-i serîr-i sarây-ı sürür olan
Geh gâh añ a bu gūşe-nişîn-i felâketi

Gel ey güzellerüñ begi 'uşşâka kıl vefâ
Ol şâh-ı 'âdil ile ri'âyet ra'ıyyeti

Ḳalmanı Ḥayretî bize rağbet vaṭanda çün
Gel ṭotalum nic'olsa gerek rāh-ı ğurbeti

424

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Cevce gelmez merdüm-i dānāya dünyā-yı denî
Almaz erzân diyü erzen dānesine er zeni

Server-i şâhib-sürürıdur sarây-ı vaḥdetüñ
Her kimüñ ki oldı miskînlık bucağı meskeni

Umma ey dil ehl-i dünyādan maḥabbet resmini
Şâhlık âyînini bilmez bilürsin külḥanj

Naḳd-i cānı virmeyince irmedüm cānāneye
Ben beni yitürmeyince bulmadum cānā seni

Gülşen-i vaşl ola ḥār-ı hecr iken ser-menzilüñ
Ḥayretî ger himmet ide saña Sulṭân Gülşenj

425

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Ey vefāsuz gel ḥazer eyle çoğ ağlatma beni
Ġarḳ ider bir gün belā seylābına yaşum seni

Yār ola sen şâh-ı 'âlî-şāna hiç lâyıḳ mıdur
Sen de inşâf eyle e her bir gedâ-ṭab' u denî

Cāme-i 'ömrüm olur şad-pāre ğayretten benüm
Ĝayrılar bezminde çāk itdükçe sen pīrāheni

Zīnet itmezdi tīrāz-ı 'aşk ile üstād-ı şun'
Hil'at-i hūsnūñ eger pāk olmayaydı dāmeni

Ĝayretīyi redd idüp aĝyārı maqbūl eyledüñ
Dostdan fark eylemezmişsin dirīĝā düşmeni

426

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'älü Fā'ilün

Ey h'āce ögreden saña şöhret tārīkını
Gösterdi baña şehr-i ferāĝat tārīkını

Gördüm ki kimse irmedi 'aql ile menzile
Tutdum zarūrī 'aşk u maḥabbet tārīkını

Ger himmet ideler bulunur menzil-i murād
Biz kōmayalum elden irādet tārīkını

Vardur ümīdümüz irevüz bir selāmete
Tutduĝ gider efendi melāmet tārīkını

Mihrābı şōfī öğrenimedi dönüp yürür
Ey şeyh-i şehr gel şuña ögret tārīkını

Ķomak reh-i maḥabbeti yolum degül benüm
Ey şōfī añma gel baña ḥalvet tārīkını

Ey Ĝayretī düşe tura kūy-ı muĝāna gel
Rif'at gerekse tut der-i devlet tārīkını

427

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Terk eyleyüp kişi kōsa 'ādet tārīkını
Bulurdu varı varı sa'ādet tārīkını

Hādī Ĝudā durur size ey sālīkān-ı 'aşk
Siz tutduñuz cihānda hidāyet tārīkını

Ey menzil-i ḥaḳīkate bir tōĝrı yol şoran
Zinhār azıtma 'aşk u maḥabbet tārīkını

Rehber idinme 'aqlı şaḳın terk-i 'aşk idüp

Djvâne olma tutma sefâhet tarîkını

Hâk oldı gitdi meykede yolında Hâyetj
Komadı çaķ ölince zarâfet tarîkını

428

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Şarmağa cānānı ağız açma pjrâhen gibi
Gâh geh pâyına yüz sürmek yeter dâmen gibi

Gelmedi ğam-ĥâneme yâr olmadı bir feth-i bāb
Gerçi yıllardur ki yollar gözlerem revzen gibi

Sensüz ey dildâr-ı gendümgün gelmez 'aynuma
Kāyināt-ı cev benüm bir dâne-i erzen gibi

Tonadurlar girmesün merdâneler meydânına
Zeyn iden zer-beft djbâlarla kendin zen gibi

İtmedüñse ejder-i nefsüñ zebün ey Hâyetj
Germe gögsüñ germ olup bir merd-i şjr-efken gibi

429

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Cismüñi sūrâĥ sūrâĥ itseler cevşen gibi
Dil uzatma kimseye dervjş iseñ demren gibi

Cevr-i gerdūna taĥammülle olur taĥşj-i faķr
Çignesün cismüñ ħo her gāv-ı 'alef ĥırmen gibi

Pârelerse ĥâr-veş düşmen seni sen yol gözet
Çekme miskjnlik türâbindan yüzüñ dâmen gibi

Üstün olsun şüretâ senden kayırmaz her ħabâ
Sen yakın ol yâra tek bir pâre pjrâhen gibi

Pâye-i eyvân-ı kibr ü 'ucbe başmazsın ħadem
Meskenet künci saña ey Hâyetj mesken gibi

430

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Başa iletdi işin düşman mey-i rüşen gibi
Ķaldum ayaklarda ben derd ile dürd-i den gibi

Cümleten eczâ-yı cismüm bir avuç küldür velj
Cānumuñ içinde âteşler yanar küllhan gibi

Nür-ı vahdetle münevver kııl sarây-ı qalbüñi
İrmedin şām-ı ecel göz yummadın revzen gibi

Qan yudup ‘uşşâk dil-teng olduğınca gonca-vār
Tāze gülsin gel sen açıl gül şen ol gülşen gibi

Gitme cānā derdmendüñdür tek ü tenhā koyup
Künc-i ğamda Hāyretj dervijši cānsuz ten gibi

431

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün

Lebüñden buse almadı kimesne cāmdan ğayrı
Şoyup qoyına qomadı seni hāmmāmdan ğayrı

Sen ol sulţān-ı hūbānsın ki öz qullaruña hergiz
Elüñ öpmek müyesser olmadı bayramdan ğayrı

Elüñden yimedüm bir loqma ni’met silleden özge
Lebüñden qatlu dil gūş itmedüm düşnāmdan ğayrı

Cihānda bulmadum yār-ı muvāfiq ğamdan artuq ben
Göñül eglencesi bilmem mey-i gülfāmdan ğayrı

Bi-hāmdi’llāh hele ey Hāyretj bednām-ı ‘ālemsin
Nesi qalur şoñında kişinüñ bir nāmdan ğayrı

432

Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’jlün Mefā’ālün

Ne ben bir hem-nefes buldum dilā feryāddan ğayrı
Ne bir yār-ı muvāfiq var ğam-ı hem-zāddan ğayrı

Bugün ‘ālemde bir serve hevādāram ki bir kimse
Ayağı tozına yüz sürmemişdür bāddan ğayrı

Başı qaşa qaşı başa urup rāh-ı maḥabbetde
İşin bir başa iletmiş qanı Ferhāddan ğayrı

Enjšüñ gözleri fikri olupdur ey göñül her dem
Bulımaduñ mı bir hem-dem iki cellāddan ğayrı

Kim itdi qāmetüñden kesb-i sāye hākden özge
Kim aldı kākülüñden būy-ı luţfı bāddan ğayrı

Gözinüñ zulm ile bjdādı çokdur H̄ayretj gerçi
Lebinden görmedük ammā şorarsañ dāddan ğayrı

433

Mefā'ilün Mefā'jlün Mefā'jlün Mefā'jlün

Cihān hep demde 'ālemde irişdi 'id-i nevrūzj
Baña ğamdan berāber eyledi şimdi şeb ü rūzı

Ayurup ben kara günlüyi senden ey gözüm nūrı
Karañu itdi 'aynuma felek bu rūz-ı pjrūzı

Delil olup seni gösterdügiyçün 'āleme rūşen
Görecek gözlerüm yokdur çerāğ-ı 'ālem-efrūzı

Görürdüm t̄arfetü'l-'ayn içre rūşen rūy-ı maqşūdı
Eger cān çeşmine cānā olaydı kuhl izüñ tozı

Murād okın nişāna irgürürdüñ ey göñül bir dem
Olayduñ ol kaşı yānuñ nişān-ı tjr-i dil-dūzı

Bu fānj evde bugünlük yarınlık 'ömr için ey dil
Ĝam-ı ferdā ile luţf it müşevveş kılma imrūzı

Sözüñ ey H̄ayretj bir sūz şalmışdur ki āfāka
Anuñ yanında bir ednā şererdür āteş-i sūzj

434

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

'Aşq çengine düşürdüñ yine çün nāyumuzı
Bezm-i ğamda işit imdi yine eyvāyumuzı

'Aql u hūşı tağıdup aldı göñül kişverini
Bir ala gözli güzel beg şıdı alayumuzı

Bāde-i 'aşq ile sermest-i müdām oldu gezer
Bilmeyüz n'eyleyelüm bu dil-i rüsvāyumuzı

Fikrümüz uymağ idi 'aql-ı ğod-ārāyā velj
Elümüzden ne gelür bozdu Ğudā rāyumuzı

Āsitānında eger baş virevüz H̄ayretiyā
Pāye-i 'arşa kodus himmet ile pāyumuzı

435

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Kılma ağıyāra havāle ğamze-i ğammāzuñı
Olur olmaz zāğa şalma dostum şebbāzuñı

Nice 'āşık olmasun şöfj saña kim cān bulur
Mürdeler gūş itseler nuṭk-ı Meşh-i'cāzuñı

Nāşih-ı nā-sāzı kim diñler meded söylet biraz
Muṭribā sâz-ı ṭarab-sâz-ı şafâ-perdāzuñı

Oldı şınem gibi rāzum perdesi yüz yerde çāk
Ey felek bu perdeden söyletme luṭf it sâzuñı

Ḥayretj dirseñ ki meşhūduñ ola djdâr-ı dost
Yum nuḳūş-ı māsivādan çeşm-i şāhidbāzuñı

436

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Sen açıl gül gülşen-i ḥüsn içre tek güller gibi
Ben ço nālān olayın geñ yirde bülbüller gibi

Bāğ-ı ḥüsnüñ kim temāşāğāhıdur 'āşıklarauñ
Yaraşur zeyn itse zülfüñ anı sünbüller gibi

'Asker-i ḥaṭ çekdi ḥālüñ almağa cān kişverin
Ṭurdi zülfüñ iki cānibde ḳaravullar gibi

Olmasun bezm-i şafāda bāde-i 'işret naşib
Ḳanuñ içmezsem rakjibā ben senüñ müller gibi

Aṭlas-ı zer-beft ile faḥr itme sen ey Ḥayretj
'Āşıka fāḥir libās olmaz ḳara çullar gibi

437

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Şorma fenn-i ğamı Mecnūna be yaban delüsi
Ne bilür 'aşḳ rumūzın o beyābān delüsi

Bu ḳadar 'aḳl ile ṭaşlar başına Ferhāduñ
Bir zene virdi göñül olmadı oğlan delüsi

Delüḳanluluğ ider miydi yaşum gibi şarāb
La'l-i meygūnuñuñ olmasa kızıl ḳan delüsi

Şağlu şollu n'ola şalınsa yanınca 'uşşāk
Tāze begdür yaraşur olsa hezāran delüsi

'Aşķ dıvānesi meydānda ölümden kaçmaz
Olmaz ey Hāyretü her bir leke sultān delüsi

'Arşā-i 'aşķa giren cān ile başa bakmaz
Hāylü merdāne olur şöfj bu meydān delüsi

438

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Güzel oldur ola biñ vālih ü hāyrān delüsi
Beg odur yūriye öñince hezāran delüsi

Gerçi çokdur kılı ol Yūsuf-ı gül-pjrehenüñ
Kanı bir bencileyin çāk-i girjebān delüsi

Kad-i dil-cūsına yāruñ n'ola baş egse çınār
Serkeş olmaz eli gögsinde yol erkān delüsi

Düşdi üftāde yaşum gibi ayağa mey-i nāb
Olalu sen delükanlu güzelüñ kan delüsi

Gelüñüz yine yigitlikler idüp 'āşıklar
Pjrlıkde olalum bir güzel oğlan delüsi

Düşmen-i nefsi dilā dilküye döndür görelüm
'Aşķ meydānınuñ ol bir kağan arslan delüsi

Yār kūyındaki şeydālığı virme felege
Olma Mecnün gibi ey Hāyretü yaban delüsi

439

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Zāhidā bñnā ider her çeşm-i nā-bñnāyı mey
Mürdeye cānlar bağışlar cām-ı rüh-efzā-yı mey

Bādesüz 'ārif 'aşāsuz pjre benzer yā benüm
Lām iderse bu elif kaddüm 'aceb mi lā-yı mey

Bāda virmişdür hevā-yı bāde şabrum hırmenin
Kıbkızıl dıvāne itmişdür beni sevdā-yı mey

Gündüzin seyr eylesem bj-bāde durmaz ayağum
Gicelerle seyrüm olsa görürem rü'yā-yı mey

Bî-muhaşşal hÿy u hâyından mürâyî zâhidüñ
Ehl-i diller meclisinde yeg durur ğavġâ-yı mey

Rûşen olmaz künc-i dil devr eylemezse sâkıyâ
Ayuñ on dördi gibi bir cām-ı bezm-ārâ-yı mey

Ger şorarsañ Ĥayretî-i neketîñüñ hâlini
Seyr ider küy-ı ĥarâbâtı olup rüsvâ-yı mey

440

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Benüm saña ezeli'dür maĥabbetüm ezeli
Bi-ĥaĥķı çâr-ı Muĥammed bi-ĥaĥķı âl-i 'Alî

Kemend-i 'aşķuñı elden senüñ ħoyuş yokdur
Gerekse uşlu disünler baña gerekse deli

Belâ yolında şu kim dermiyân ide varın
Ĥuşaġına tolu erdür dirüz biz aña belî

Şikeste olmasa dil şîşesi ne ĥikmetdür
Ĥarâr itmez içinde şarâb-ı lemyezeli

Ayaĥda ħoma elin al fütâde Ĥayretîñüñ
Şeh-i serîr-i vilâyet eyâ 'Aliyyi Velî

441

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Murġ-ı cânüñ olalı duzaĥ-ı 'aşķuñ ħafesi
Kâfirem zerrece uçmaġa idersem hevesi

Düzd-i ġam yıĥdı idi zevķ u şafâ dükkânın
Olmasa 'aşķ göñül şehrinüñ ey cân 'asesi

Olımaz küy-ı maĥabbetde şehâ kelb-i ĥaĥîr
Daĥmayan gerdenine rişte-i cândan meresi

Zâhidâ olma yaĥın 'âşîķa dÿr ol öte dur
Zâġlar bülbül-i 'aşķuñ olımaz hem-nefesi

Pehlevânlar yiridÿr 'arşa-i 'aşķ ey zâhid
İñen aylanduramaz anda muĥanneş feresi

'Aşķ bir ħâfiledÿr rıĥlet ider kendinden

Her kimin gūşına irdi ise bang-i ceresi

‘Aşķ ey Ḥayretī bir ḥ̃ān-ı İlāhīdür kim
Cān virür olmağa Rūhü’l-Ḷudūs anuñ mekesi

442

Mefā’lün Mefā’lün Fe’ülün

Yüzüñ naķşında duymamış ma’ānī
Hemān şüret şatarmış ḥalka Mānī

Yüzüñde şol yedi āyetden oldı
Zuhūr-ı ma’nī-i Seb’ü’l-Meşānī

Hemān bākī kalan vechüñdür ancak
Ḷamu fānī durur bākī kalanı

Şarāb-ı la’l-i nābuñdur ḥabībüm
Ṭabībüñ didügi şol rūḥ-ı şānī

Kerem kı l ‘āşık-ı dīdāra vā’iz
İñen ‘arz eyleme bāğ-ı cinānı

Ḷulak dutmaz bilürsin kı l ü kāle
İşidenler kelām-ı bī-lisānı

Zebān-ı ḥāl ile añlarsañ eşyā
Virür saña nişān-ı bī-nişānı

Olur erbāb-ı ‘aşķuñ ḥāk-i rāhı
Göñül gözine kuḥl-i İşfahānī

Şaķın ey Ḥayretī bu rübeh-i dehr
Zebün eyler niçe şīr-i jiyānı

443

Mefā’lün Mefā’lün Fe’ülün

Cihānda zevķ u şevķ u kāmranī
Mey ü maḥbūb u eyyām-ı cuvānī

Ḷanı devr eylesün ol Ḷan olası
Demidür kim Ḷatavuz Ḷana Ḷanı

Anuñla diriyüz dirsek ‘aceb mi
Şarāb-ı nāba āb-ı zindegānī

Güzel olmayıcağ sâkı şarāba
Harām olsun dir isem rūḥ-ı šānj

Hemān ey Ḥayretj maḥbūb u meydür
Cihānda şā'irüñ rūḥ-ı revānı

444

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Baş ḳodum bu āsitāna ben de çākerler gibi
İşümi başa iletsem tañ mı serverler gibi

Ḳara toprağ idüm ammā işüm altun eyledüm
Cevher-i ḥāk-i derüñle ḳımyāgerler gibi

Ey meh-i bürc-i sa'adet ṭālī'ümdür bilürem
Pāymāl iden beni her dem ḳara yerler gibi

Gözüñ üstinde ḳaşuñ var dimesünler dir iseñ
Gel tecerrüd ihtiyār eyle ḳalenderler gibi

Ḥayretjñüñ dişlerüñ vaşfında olan nazmını
Ḥurdedānlar daḳdı cān gūşına gevherler gibi

445

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ġamzeler tjrın atarsın baña rāmijler gibi
Yıḳduñ ā zālīm göñül mülkin ḥarāmijler gibi

'Abdj şāhum ḥıdmetüñde 'abd-i ḥās eyle beni
Bendeñem lāyık degüldür görme 'āmijler gibi

Bir ağız nāz u kirişmeyle kime virseñ selām
'Ömrüm ölmez ol ebed dārü's-selāmijler gibi

Cür'a-i cām-ı maḥabbet nūş iden abdāllar
Hergiz ayılmadılar şāhum müdāmijler gibi

Şāh ḥaḳḳıyçün Ḥaṭıboğlın görelden Ḥayretj
Baş açuḳ abdāl olmışdur imāmijler gibi

446

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yāsemenler şoyunup abdāl-ı fānijler gibi
Dāğlar yandurdu lāle ḥānedānijler gibi

Yakdı yandurđı beni senden cüdā aġyārlar
Ayrılık nār-ı cāhım anlar zebānıler gibi

Şaçdı yaşum yıldızın serçek-veş āteşbāz-ı ‘aşk
Göklere boyandı āhum āsumānıler gibi

Gizlüdür haţtuñ ġubārında şehā esrār-ı ‘aşk
Şol ġurūf içre nihān olan ma‘ānıler gibi

Gel berü ehl-i yakın ol ‘aşkı ġak bil ġayretı
‘Ārif iseñ olma şol bātıł ġümānıler gibi

447

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Zülfi baş ġaldurđı sancaġ çekdi serverler gibi
Kāküli baş virdi baş aldı dilāverler gibi

Gitdi dil derbendini kesdi ġarāmı ġamzesi
Gözleri cān mülkin aldı yine kāfirler gibi

ġaġbedür ey dil bu dünyā-yı denıye vir talaġ
Cüft idinme kendüñe tāk ol yüri erler gibi

Ter ġazeller okuyup mecmū‘a-i ġülden yine
İtdiler deryüze bülbüller ġalenderler gibi

ġak budur inşāf idicek tatlusın ey ġayretı
Sözde lezzetler virürsin naġma şekkerler gibi

448

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Uġrın uġrın baġısuñ cānumı meftün itdi
‘Aşk düzdi yolum urdı beni maġbün itdi

‘Aġl ü hüşum taġıdup zülf-i perışānı gibi
Yine ol Leylı-ġırāmum beni Mecnün itdi

Rāzumuz ‘āleme fāş eyledi bir bir ġamu āh
Bir iken derdümüzi āh yine on itdi

Yine bir reng ile eġnümde olan eskileri
Gözlerüm yaşı birer cāme-i ġülgün itdi

Dostum başını tıp eyledi meydānuñda

Hayretije yine 'aşkuñ 'aceb oyun itdi

449

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Bir dem unudup añmaz isem yār-ı cānumı
Yārān-ı 'aşk odlara yaquñ zebānumı

Cānum fedā şu zāğa ki ben toprak olıcağ
Cānān işigine ilede üstüñ ānumı

Ṭolduralar cihānı şadā-yı bülend ile
Ger tağlar işide benüm āh u figānumı

Ṭuğrā kaşuñ hayāli beni şöyle kıldı kim
Mümkin degül hayāle getürmek nişānumı

Yaquduñ cihānı odlara luṭf eyle Hayretj
Gel āşikāre eyleme sūz-ı nihānumı

450

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'jlü Fā'ilün

Bilmem nice idem saña senden şikāyeti
Biñ haşr ola yazılmaya en kem hikāyeti

Sūz-ı derūn-ı dilden eger yana yana āh
Bir taşa söylesem eşer eyler harāreti

Yoğ midur ey güzelligine gāyet olmayan
Oranı şjvenüñ ya cefānuñ nihāyeti

Ḳapuñ mülāzimini ra'iyet idinmeyüp
Lāzım midur efendi yavanuñ ri'āyeti

Düşmez saña şalınmaya her bir peljid ile
Bir var mı gör e ey boyı serv istikāmeti

Maḥrem idinme kendüñe her türk-ṭab'ı kim
Elbette aḥmağ olanuñ olmaz şadāḳati

Bezm-i vişāl içinde güle oynaya raḳıj
Ḳan ağlaya revā mı firākuñda Hayretj

451

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Gönlümüň her dem hayāl-i yârdur eglencesi
Ehl-i ‘aşkuň kanda ise vardur eglencesi

Egleyen gönlüm hayāl-i kûy-ı dilberdür benüm
Bülbül-i şüridenüň gülzârdur eglencesi

Dem-be-dem dilber lebi yâdına dil abdâlinuň
Hânekeâh-ı ‘aşqda esrârdur eglencesi

Zâhidüň mecid bucağı ‘âşıküň künc-i belâ
Rind olanuň gûşe-i hammârdur eglencesi

Ġamdan âzâd oldı şol dil-dâdeler ‘âlemde kim
Hayretü gibi ğam-ı dildârdur eglencesi

452

Mef’ülü Mefâ’ülü Mefâ’ülü Fe’ülün

Ey cân u göñül kıblegehi ya’nj ki Hâcî
Sensin bu göñül hastası derdinüň ‘ilâcı

Gün başına bir tâc-ı şeref mi urmurdu
Hâk-i kademüň urmasa gün başına tâcı

Bilmem nicedür mîjve-i bostân-ı vişâli
Ey tâze nihâlüm hele fûrkat iñen acı

Gel bezm-i belâda bize pend eyleme nâşih
Türşü ile hayrânuň alışmaz çü mizâcı

Gül ruĥlaruñuň vaşfın ider Hayretü şâfî
Şol bülbül-i gülzâr-ı şafâ ya’nj du’acı

453

Mef’ülü Fâ’ilâtü Mefâ’ülü Fâ’ilün

Zevk u şafâ didükleri derd ü belâ mı ki
Mihir ü vefâ didükleri cevr ü cefâ mı ki

Şâh-ı cihân didükleri ey ħ’âce-i zamân
Şol mülk-i ‘aşqa mâlik olan bir gedâ mı ki

Vuşlat didügüň ‘âşıkâ dilberlerüň ‘aceb
Şol göz uciyle eyledügi merĥabâ mı ki

Bir serv-i ħöş-ĥırâma hevâdâr olup durur
Göñlüň kuşu hiç alçaga ħonmaz hümâ mı ki

Ol serv k̄āmet itse kıyāmet k̄oparur āh
Bālā mı ki bu yoḥsa baña bir belā mı ki

Şabr u k̄arār u dil k̄amusı k̄arşu çıkdılar
Sulṭān gelür diyü ‘acabā Muşṭafā mı ki

Ḥaḳdan nazār olup baña ‘ayn-ı vefā ile
Dār-ı fenāda yüzüme bir kez baḳa mı ki

Baḳışlarına k̄aşlarına bir ğazel didüm
Ol b̄j-emāna irişecek okuya mı ki

Ey Ḥayret̄i bu derdi çeker var mı bir daḫi
Yoḥsa cihānda yalıñuz ancaḳ baña mı ki

454

Mefā’l̄lün Mefā’l̄lün Fe’ülün

Güzelsüz ben k̄uluñ yoḳdur k̄arārı
Ki gülsüz bülbülüñ yoḳdur k̄arārı

Perişāndur k̄ara zülfüñden ayru
Bu miskīn sünbülüñ yoḳdur k̄arārı

Şarāb-ı la’l-i nābuñ şevkı ile
Delürmişdür mülüñ yoḳdur k̄arārı

Beni bülbül gibi zār itmeyince
O şūḫ-ı şengülüñ yoḳdur k̄arārı

Ḳapuñdan dūr kılma Ḥayret̄iyi
Efendisüz k̄uluñ yoḳdur k̄arārı

455

Mefā’l̄lün Mefā’l̄lün Mefā’l̄lün Mefā’l̄lün

Ḳalupdur şan‘at-i ‘aşḳ içre Ferhāduñ hemān adı
Dil-i mecnūnum olmışdur zamānuñ şimdi üstadı

Belā taḳında seng-i ğam keserken göñlümi görsün
Şular kim Bıṣütün üzre görem dir kār-ı Ferhādı

Benüm bezm-i maḥabbetde ğam u ğuşşañdur eglencem
Ḳosun bi’llāhi sulṭānum bu ben dil-dādeyi şād̄j

‘Aceb mi ‘āşık olanlar ğam-ı cānāna cān virse

Ṭarīḳ-ı ‘aşḳa ‘azm iden kişinüñ ğuşşadur zādı

İşitdi Ḥayretî āhın felekde her melek ey meh
İşigüñde saña irmez mi anuñ bunca feryādı

456

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Cevr eliyle beni zār ideli dölāb gibi
Gözlerüm yaşı revān oldu aḳar āb gibi

Bend-i ğam ḳomadı boynuma ṭolandurđı benüm
Pjre-zen dehr yine sünbül-i pür-tāb gibi

Ḳaluban çāh-ı belālarda ḥalāş olmaz idüm
Zülfi sevdāsı eger çekmese ḳullāb gibi

Sāḳı-i dehr idüben kāse-i çeşmüm ṭolu ḳan
Bezm-i miḥnetde baña şundi mey-i nāb gibi

Bezm-i ğamda nice ḳan yutmayayın Ḥayretiyā
Dem-be-dem tāze ḳılır göñlümi cüllāb gibi

457

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ḥāk ṭolsun dem-be-dem şol göz ki giryān olmadı
Oda yansun yiridür her dil ki vjṛān olmadı

Lezzet almadı ḥayātı ni‘metinden zerrece
Her ki esrār-ı leb-i dilberle ḥayrān olmadı

Ehl-i diller mecma‘ında yiri yoḳdur dostum
Şunlaruñ kim ‘aḳlı zülfüñ tek perişān olmadı

Ey hilāl-ebrū murādı ‘ıdine irişmedi
Ka‘be-i kūyuñda şol ‘āşıḳ ki ḳurbān olmadı

Alımadı pertev-i mihr ü maḥabbetden naşjb
Ḥayretî gibi şu kim ḥāk ile yeksān olmadı

458

Mef‘ülü Mefā‘jlü Mefā‘jlü Fe‘ülün

Yā Rabbi varup bir daḥı ol yāri görem mi
Āvāre dil eglencesi dildārı görem mi

Bu h̄asta ḡöñül derdine t̄jm̄ara erem mi
Şağlıklar ile şol gözi b̄jm̄arı görem mi

Uyğuda durur d̄jde-i bahtum şeb-i ğamda
Vaşlına irüp devlet-i b̄jd̄arı görem mi

Cānāne ki gülzārı durur b̄l̄b̄l-i cānuñ
Gāh ağlayurağ gāh iderek zārj̄ görem mi

Şu gibi revāne olup ol serv-i revānuñ
Şol nāz ile şalınuğı yolları görem mi

Fürkat kılıcı yarasına çāre bulam mı
Şol cevr ü cefālar kılıcı yārı görem mi

Yaşı gözümüñ eylemedin ‘ālemi deryā
Ey Hayretj̄ kan ağlayu Vardarı görem mi

459

Mef’ülü Fā’ilātü Mefā’jlü Fā’ilün

Dil murgınuñ belā odına perr ü bālini
Yağdı kül itdi añmadı hergiz vebālini

Naqqāş-ı ‘aşk eyledi şu üzre resm-i cān
Dil h̄ānesinde yazdı nigāruñ h̄ayālını

Dāğ urdı şevk odı yine gögsine lālenüñ
Yāruñ çü görđi gül ruħı üstinde h̄ālını

Ey meh saña güneş bu cemāl ü kemāl ile
Öykündi ise kendü ararmış zevalini

Yād-ı lebüñle gitse ğam-ı Hayretj̄ ne tañ
Dāfi’ durur çü bāde-i gülgün melālını

460

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ey selāmet isteyen dāyim melāmet ol yüri
Olma h̄āl̄j̄ ‘aşkdan var ehl-i h̄alet ol yüri

Devlet isterseñ cihānda geç kanā’at küncine
‘İzzet isterseñ hemişe ehl-i zillet ol yüri

‘Aşka kul olalı olduñ māl̄ik-i mülk-i belā
Begligüñ var ey ḡöñül şāhib-vilāyet ol yüri

Serv-i ser-keş başdan aşmasun ayaklandırma gel
Bir kâdem seyr-i gülistân it kıyâmet ol yürü

Niçe bir ümmîd-i vaşl ile bu derd ü bu belâ
Nâ-ümmîd ol Hâyetî âlemde râhat ol yürü

461

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Bend-i 'aşka ben delü bağlanmayaydum kâşki
Göz görürken oda düşüp yanmayaydum kâşki

Gerçi 'ahd itdün vefâya itmedün 'ahde vefâ
'Ahdüne ey bî-vefâ inanmayaydum kâşki
Leylî-i zülfün hayâlidür çü zencîrüm benüm
Âh ben Mecnûn ebed uşlanmayaydum kâşki

Dem-be-dem hâk ile oynar eglenürmiş hûblar
Hâk olaydum bir nefes eglenmeyeydüm kâşki

Bâğ-ı hüsni seyr iderdüm dün gice seyrümde âh
Hâyetî ol hâbdan uyanmayaydum kâşki

462

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Şarâb-ı lâyezâliiden şu kim mest-i müdâm oldu
Aña hüşyârlık 'âlemde bir lahza harâm oldu

Büt-i ra'nâları koyup saña uyar mı ey vâ'iz
Şuña kim deyr-i dehr içinde pîr-i 'aşk imâm oldu

Yüzini kıblegâh idüp imâm idineli zülfin
İmâmîler gibi ey dil namâzum şubh u şâm oldu

Dem-â-dem gözlerüm kan ağlamakla çıkdı gözlükden
Belâ bezminde hûn ile pür olmuş iki câm oldu

Belâ câmını şol deñlü içürdi sâki-i miñnet
Hele ey Hâyetî eksüklinün işi tamâm oldu

463

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Nevbahâr oldu gönül sev yine şol bî-bedeli

Eger uşlu iseñ 'âlemde deli ol be deli

Yine bir gözleri şâhıne şikâr oldı göñül
Daqınur başına bir dâne güzel ırna teli

Qılıcına düşüben ölmege cânlar virilür
Hastalar şöyle kırılmış gibi ister eceli

Dilerem kim düşüben yolına pāmāl ola dil
Severem böyle levendâne olıcaq güzeli

Qoyalum lāf u güzāfı gelüñ inşāf idelüm
Hayretjñüñ qatı mestāne degül mi gāzeli

464

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Boynuma zülfüñ ırakup bir bend-i pür-sevdā Nebj
Kıldı ben dıvāneyi başdan yine şeydā Nebj

Djñ ü jmān kışverin göz göre tārāc itdiler
Hey dimezsın nā-müselmān gözlerüñe ā Nebj

İl vilāyetdür güzeller nāzenjñler çok velj
Cümlesinüñ serveridür ey dil-i şeydā Nebj

Dūzah-ı hicrānına biñ kerre gördi yandugum
Ben günehkāra şefā'at itmedi āşlā Nebj

Tā ki küfr-i zülfine jmān getürdüm Hayretj
Rüz u şeb olmuş durur vird-i zebānum yā Nebj

465

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şüret-i Raḥmānj bilmezseñ eger mescūduñı
Büt-perest olduñ yanıldıñ bilmedüñ ma'būduñı

Virüben cân naqdini derd almaduñsa ey fakjñ
Seçmedüñ bāzār-ı 'aşq içre ziyān u sūduñı

Ümmet-i memdūḥ-ı Aḥmedden degülsın şöfiyā
Bū-Lehebden idemezseñ farq eger Maḥmūduñı

Çıkma rāh-ı 'aşqdan gel bir ırıq ile daḥi
Bilmiş ol kim bulımazsın Ka'be-i maqşūduñı

Az belā midur bu ğaflet başuña ey Һayretĭ
Unıdup rüz-ı Elesti añmaduñ ma'hūduñı

466

Fāilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Baňa ey dil yine ol dildār incinmiş gibi
Bülbüline ol yüzi gülzār incinmiş gibi

Bir iki gündür iñen evvelki gibi söylemez
Baňa ol tũtũ-i hōş-güftār incinmiş gibi

Ağlamazdum dōstlar bilsem günāhum n'idügin
Uyuban düşmanlara ol yār incinmiş gibi

Ey göñül ol gözlerüm nūrı ol 'ömrüm hāşılı
Hāşılı yok bir iki gün var incinmiş gibi

Olur oldı cān gibi gözden nihān ey haste-dil
Ol melek-manzar perĭ-ruhsār incinmiş gibi

Pādişehdür kulınuñ eksükligine kalmasun
Ayağına düşüben yalvar incinmiş gibi

Şu gibi düş ayağına mācerāñı eyle 'arz
Һayretĭ ol serv-i hōş-reftār incinmiş gibi

467

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dil metā'-ı vaşl için çok eşk-i ter hārc eyledi
Bilmedi olmaz yere bunca güher hārc eyledi

Varımadı Ka'be-i maķşūda kaldı rāhda
Gerçi kim varın tağıtdı niçeler hārc eyledi

Zülfüñüñ bir şemme būyın almağ için bād-ı şubh
Berg-i gülden bāğda çok sĭm ü zer hārc eyledi

Şeyh-i şehr almadı bir nesne metā'-ı 'aşkdan
Naqd-i 'ömri bilmedi ol bĭ-hāber hārc eyledi

Bir pula şaymadı sĭm-i eşki dilberler dirĭĝ
Dökdi saçdı Һayretĭ ya'nĭ güher hārc eyledi

468

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ĭlü Fā'ilün

Ol dem anı k'ışım dem-i zevk u řafā idi
Ol dem anı ki hem-demüm ol meh-liā idi

Ol dem anı ki 'ādeti cānānumuñ baña
Geh nāz u gāh 'ışve idi geh vefā idi

Dilde hemışe şi'r-i řarabnāk-i dil-güřā
Elde müdām sāgar-ı 'ışret-fezā idi

ışigi şaşı başuma řāhāne tāc idi
Ayağı tozı gözüme kul-i cilā idi

Bünyād urulmamışdı felek fülkine henüz
Dil baır-i 'aşkı ile anuñ āřinā idi

Ol dem anı ki ayret-i b-nevā daı
Bir server-i kerm ışiginde gedā idi

469

Mef'ülü Mefā'lū Mefā'lū Fe'ülün

Ol gözi güzel gezlese gözlese niřānı
Bir kezden urur alkā niřān itmege cānı

āvāz-ı zihı oldurur āfāı ser-ā-ser
Ger ol aşı yā bir kez ele alsa kemānı

Bizden geüben ğamze oın atma yabana
Ödürme begüm bir niçe b-nām u niřānı

Bir kez ouñ ey aşları yā şıneme gelse
Peykānına uyar yine ilmez geer ān

Maşüd oı ey ayret irerdi niřāna
Bir kez ekebilsem ara bağruma ben anı

470

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey utağı āb-ı ayvānum helāk itdüñ beni
Ey sözi ser-eřme-i cānum helāk itdüñ beni

Luf ile cān virdüñ evvel bu dil-i pejmürdeme
řoñra alduñ ahr ile cānum helāk itdüñ beni

eřm-i kāfir-kıřüñe uyduñ cefālar eyledüñ

Göz göre ey nā-müselmānum helāk itdüñ beni

Baş koşup her bir deniye şalınursın nāz ile
Ey boyı serv-i hırāmānum helāk itdüñ beni

Rūşen itdüñ künc-i huffāş-ı dili pervāne-vār
Yağduñ ey şem'-i şebistānum helāk itdüñ beni

Emdürüp her derdi yoğ nāmerda vaşluñ şerbetin
Hey meded her derde dermānum helāk itdüñ beni

Hayreti'yi bende-i mağbūl iken redd eyleyüp
Yār idindüñ yadı sulṭānum helāk itdüñ beni

471

Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün Mefā'ülün

Yine ey mürde-diller şād oluñ cānānumuz geldi
Göñüller derdine dermān irişdi cānumuz geldi

Bugün biz gevher-i mağşūda irdük yine 'aşıklar
Ma'ārif dürlerine kân olan 'ummānumuz geldi

Yine dil Yūsufın çāh-ı dālāletden ḥalāş için
Velāyet Mısrına mālîk olan sulṭānumuz geldi

Bizi kırtamağ için ḥılesinden rūbeh-i nefsuñ
'Aljlik eyledi nāgeh kağan arslanumuz geldi

Bizi bu zulmet-i gāfletten irişdi ḥalāş itdi
Delil oldu yine ey Hayreti bürhānumuz geldi

472

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Allāh Allāh ḥōş 'aceb dildāra duş itdüñ beni
Ḥōş melek-manzar perî-ruḥsāra duş itdüñ beni

Bir müferriḥ-leb güzel cānāna ḥayrān eyledüñ
Ya ilāhi ḥōş 'aceb esrāra duş itdüñ beni

Ḥalkınuñ hep cān şatup derd almadur şan'atleri
Yine bir şenlik güzel bāzāra duş itdüñ beni

Dide-i bahtuma şu sepdüñ uyarduñ ḥ'ābdan
Nāgehān bir devlet-i bjdāra duş itdüñ beni

Şu gibi cüş eyleyüp taşsam bulansam tañ mıdur
Od bıraқdun cānuma dıdāra duş itdüñ beni

Pādişāh-ı mülk-i ‘aşkam begligüm var hāşılı
Bir kılına luţfı çok hünkāra duş itdüñ beni

Şevk u zevkumdan durur bülbül-veş efgān itdügüm
Bir güler yüzlü gül-i bı-hāra duş itdüñ beni

Sāye gibi bir kadem yanından ayru olmazam
Vay ne zıbbā serv-i hōş-reftāra duş itdüñ beni

Yapdı yap yap Hāyretinüñ bu yıķılmış göñlini
Şehr-i hüsñ içre ne hōş mi‘māra duş itdüñ beni

473

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Yine ey dil hōş ‘aceb sevdāya duş itdüñ beni
Hōş oñulmaz derde hōş gavgāya duş itdüñ beni

Yolumı nāgeh fezā-yı ‘aşka uğratduñ benüm
Yine bir pāyānı yok şahrāya duş itdüñ beni

Bağladuñ sevdā-yı zülf-i yār ile eţrāfumu
Yolda bir biñ başlu ejderhāya duş itdüñ beni

‘Aşka ğark itdüñ vücūdum zevraқın ey rüzgār
Hey meded hōş mevci çok deryāya duş itdüñ beni

Müstedām ol Hāyretiye h̄ān-ı ğam çekdüñ bugün
Yine kan hayrān iken halvāya duş itdüñ beni

474

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Gel girme beni öldürüben kana begüm hey
Cānāna yaraşmaz ki kıya cāna begüm hey

Hey di meded ol ğamze-i hünriüzüñe yoḥsa
Kan eyledi uş göz göre mestāne begüm hey

Yanuña çeküp düşman-ı bed-kışı kemān-veş
Gel atma beni oқ gibi yabana begüm hey

Kılma kuluñı redd idüben düşmeni maқbül
Zulm eyleme ‘adl it yine şāhāne begüm hey

'Ar itme gedādan bu cihāndur dem olur kim
Hem-şoĥbet olur mūr Süleymāna begüm hey

475

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Çurtarup tāb-ı teb-i ğamdan meded cānānumı
Yā ilāhı sen ĥalāş eyle belādan cānumı

Çomayup bürc-i nuĥūsetde murādum necmini
Ĝam ĥusūfindan berı eyle meh-i tābānumı

Mışr-ı şıĥhatde serıj-r-i rāĥatuñ sulţānı kıl
Çāh-ı miĥnetden ĥalāş it Yūsuf-ı Ken'ānumı

Yā ilāhı reh-nümā idüp hidāyet necmini
Al çıkar ğam varţasından şāh-ı 'ālī-şānumı

Ol güzeller şāhına şıĥhatler olsun tek hemān
Çapusunda varayın ĥurbān ideyin cānumı

Nice nālān olmasun dil bülbülü k'āsıj-b-i teb
Ĝonca-i nesrıne döndürdi gül-i ĥandānumı

Ĥayretı budur niyāzum kim şafā mir'ātıdur
Çomasun jeng-i elemle çal'at-i cānānumı

476

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

Göñlüm seni çün gördi temennāsını buldı
Maçşūdına irişdi tesellāsını buldı

Yitürmiş idi gerçi göñül bir güher-i pāk
Mınnet Ĥaça kim bir daĥı a'lāsını buldı

Bülbül gibi cüş itse 'aceb mi dil-i şeydā
Gül yüzüñi seyr itdi temāşāsını buldı

İrişdi yine 'ıd-i murāda deli göñlüm
Çün yā kaçuñuñ ğurre-i ğarrāsını buldı

Bi'llāhi nice 'aşk-ı mecāzı diyelüm biz
Leylı diyü gördüm biri Mevlāsını buldı

Ey Ĥayretı her kimse ki bu rāh-ı talebde

Yitürdi özin maqşad-ı aqşasını buldı

477

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Dōstlar āzāde bir serv-i bülendüm var idi
Bir boyı şimşāda kıl olmış efendüm var idi

'Abdi olmuş bir güzeller şāhınıñ biñ cān ile
'Abdī dirler adına bir beg efendüm var idi

Kesdiler tığ-i cefā ile meded yoldaşlar
Kıl idüm boynumda bir müşkīn kemendüm var idi

Muşhaf-ı hüsnüñ haqıyçün ey şanem sevdüm seni
Bj-vefālar sevmege gerçi ki andum var idi

Senden umduğum budur kim geh geh añup diyesin
Hayretī dirler bir oñmaduq levendüm var idi

478

Mefā'ijün Mefā'ijün Fe'ülün

Görem mi gün yüzüñ āyā efendi
Ölem mi hasret ile yā efendi

Dir imiş gayrı şāha bende oldı
Benümçün müdde'ij hāşā efendi

Cefā tıgıyle yüz biñ pāre kılsañ
Yüzüm döndürmezem kaṭ'ā efendi

Dile öldür dile aş lā dimem yok
Kıluñ kurbānuñam āşlā efendi

Qabūl itdüñ bizi redd it raqıbi
İñen yüz virmeseñ ammā efendi

Gezüp Mecnūn gibi deşt-i belāda
İşümdür āh u vāveylā efendi

Kara yazulu derviş Hayretinüñ
Nedür başında bu gavgā efendi

479

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Cāna yār ayrılığı kār itdi
Tjġ-i hicrān dili figār itdi

Kime kıldı bu çarĥ-ı bŭķalemŭn
Baña şol naķşı kim nigār itdi

Bŭlbŭlŭñ āşiyānın itdi diken
Ķarganuñ yuvasın bahār itdi

Nāgehān cān ũ dil kebŭterini
Yine ‘uķķāb-ı ġam şikār itdi

Ķayrıdan ben şikāyet eylemezin
Baña her n’eylediye yār itdi

Ķangı beg ā benŭm efendicŭġŭm
Bir ķulından bu deñlü ‘ār itdi

Ķayretġ her belāña sultānum
Hep belġ didi iĥtiyār itdi

480
Fā’ilātŭn Fā’ilātŭn Fā’ilātŭn Fā’ilŭn

Ĥutuşursa āteş-i ĥirmān ile ĥırmen gibi
Cevr-i dildārı çeker dönmez dilā er zen gibi

Ey perġ ġamzeñ okın gözler göz açup cŭmle ten
Göz göz oldu tġr-i ġamla cŭmleten cevşen gibi

Ķan yudup ‘uşşāķ dil-teng olduġıyçŭn varuban
Tāze ġŭlsin gel sen açıl ġŭl şen ol ġŭlşen gibi

Ol ķabā ile şalınma gey şakın her cā meded
Aġız açmışdur seni şarmaġa pġrāhen gibi

Ķayl-ı ġamdan her kaçan kaçsañ idersin ilticā
Ķayretġ meyhāne saña ĥaylġden me’men gibi

481
Mŭstef’ilŭn Mŭstef’ilŭn Mŭstef’ilŭn Mŭstef’ilŭn

Bu lezzet-i ġŭftār ile bi’llāhi kim sevmez seni
Bu ĥālet-i reftār ile bi’llāhi kim sevmez seni

Bu ġamze-i ġammāz ile bu çeşm-i tġr-endāz ile

Bu şive ile nāz ile bi'llāhi kim sevmez seni

Bu tırra-i pür-çün ile bu ğamze-i pür-kün ile
Bu tavr bu āyın ile bi'llāhi kim sevmez seni

Bu hāndeler kim sende var bi'llāhi şāhum kanda var
Pāyuña düşüp bende-vār bi'llāhi kim sevmez seni

Bu Hayretj-i bj-nevā oldı kapuñda hāk-i pā
İnşāf id e sen de şehā bi'llahi kim sevmez seni

482

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir 'aceb menzil durur bu vādī-i 'aşk ey perj
Kim niçe dil murğı bu vādide dökmişdür peri

Şatmışam iki cihānı bir tolu peymāneye
Gezdüğüm bāzār-ı 'aşk içre degüldür serserj

Nice dil abdāl olur bu hāneqāh-ı ğam durur
'Aşkdur pıri anuñ dervış ider serverleri

Şu koyup ocağuma yıkdı benüm mey hānemi
Hey meded şimden girü meyhāne mi meyhāne mi

Hayretj ol meh-likā mihrinden isterseñ naşjb
Zerre-i hāk-i deri ol zerre-i hāk-i deri

483

Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün

Ağyāra vefā cevri ise baña yeter oldı
Kapuñda şehā bendeñ uş itden beter oldı

Şırın lebüñüñ vaşfını taħrıj ider oldum
Destümde hemān-dem kalemüm neyşeker oldı

Karşumda kemer kuçdı bilüñ reşk ile cānā
İnceldi tenüm kıl gibi kaddüm kemer oldı

Zülfinde iken 'arızını görse gözüm dir
Şād ol yine ey hasta göñül kim seher oldı

Hecrinde neler çekdüğümü diyicek eydür
Bi'llāhi di e Hayretj daħi neler oldı

484

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ey 'alāyıkdan mücerred dirilen 'İsā gibi
Çarḥ-ı çārümdür yirüñ mihr-i cihān-ārā gibi

Māyil olma gördüğüñ murdāra gel kerkes-miṣāl
Sākin-i Ḳāf-ı ḳanā'at ol göñül 'Anḳā gibi

Keṣret-i bāzār-ı hırṣa uğrama ey ehl-i zevḳ
Gūṣe-i vaḥdet bulunmaz mülk-i istiğnā gibi

Ger bütün dünyāyı ḳul itmek dilerseñ kendüñe
Bj-vefā olma benüm çok sevdüğüm dünyā gibi

Bj-tekellüf kāsesin şındurmadın ey Ḥayretj
Ḳaşd-ı Leylj ğayrıdan Mecnūnı istiṣnā gibi

485

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'jlü Fā'ilün

Gel kūy-ı 'aşḳa gir ḳo bu tāk-ı muḳarnesi
Virme fenāya gūṣe-i beytü'l-muḳaddesi

Degme ḳabāya gerden eger mi şu kimse kim
Bir būriyāya almaya gerdün-ı aḫlası

Mesken ḫutalı biñ yaşa sen şāhbāz-ı 'aşḳ
Dil āṣiyānına ḳonımaz 'aḳl kerkesi

İksjr-i ḫāk-i pāyuña göz dikdi ğālibā
Ḥoldurdu bād ḫoprağ ile çeṣm-i nergisi

Kimüñ ḳapusına vara bj-çāre Ḥayretj
Yokdur o bj-kesüñ daḫi 'ālemde kimsesi

Ben gideli dili uzamış müdde'jlerüñ
Şemşjr-i nazmumı göricek kesdiler sesi

486

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Be ne imiş bu yerlerüñ töresi
Şjyesi çok püserlerüñ töresi

Zer-i ḫāliş gibi eritdi beni
Bundağı şjMBERLERÜñ töresi

Bülbülinüñ yüzine gülmek imiş
Dāyimā verd-i terlerüñ töresi

Uymamağdur yalancı dünyāya
Gerçegüm gerçek erlerüñ töresi

Görmemekdür kimesnenüñ ‘aybın
Merd-i şāhib-nazarlaruñ töresi

‘Aybdur yanlarında cümle hüner
Turfadur bî-hünerlerüñ töresi

Hayretî ‘ākile muhālîfdür
Kendüden bî-haberlerüñ töresi

487

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Yalıñuz şanmañ baña raḥm itdi cānān ağladı
Acıdı mey gice meclisde ḳadeḫ ḳan ağladı

Başına ‘aşḳuñ bir od yandurdı kim dinlenmedi
Yana yana şubḫa dek şem’-i şebistān ağladı

Pister-i miḫnetde şol deñlü zebūn oldum ki āh
Döne döne üstüme bu zāl-i devrān ağladı

Gūş idüp feryādumı āh itdi yer yer tağlar
Gözlerüm yaşın görüp şular firāvān ağladı

Oldılar cümle feleklerde melekler eşkbār
Göklere girdi benümçün ebr-i bārān ağladı

Baña bir dem ne ḫabīb itdi teraḫḫum ne raḳīb
Dōst u düşman acıdı kāfir müselmān ağladı

Pādişāhum işigüñde niçeler güldi velî
Hayretî-i vālih ü sermest ü ḫayrān ağladı

Kıtalar

1

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Ey şuffa-i sa'ādete mesned-nişjn olan
Dāyim saña mu'jn ü mu'āvin ilāh ola

Halka-be-gūş olup işigüñde hilāl-i 'jd
Mihr-i sipihr bende-i zerrjn külāh ola

Bed-ħ'āhuñ olanuñ yeri çāh-ı belā olup
Bed-gūyuñ olanuñ işi feryād u āh ola

Bir vech ile saña şu ki egri nażar kıılır
Gözi sepjd olup yüzi dāyim siyāh ola

Tjgüñ niteki kätıl-i her bed-sikāldür
Cüduñ eli ma'ādin-i her nik-ħ'āh ola

Her kim ki haqq-ı ni'metüñi zāyi' eyleye
Haqdan naşjbi kat' ola 'ömri tebāh ola

Dāyim niteki rūze geçüp rüz-ı 'jd olur
Her dem niteki rüz u şeb ü sāl ü māh ola

Erbāb-ı faqra ma'bed olup işigüñ taşj
Ehl-i niyāz olana kapuñ 'jdgāh ola

Ehl-i kemāle mesned-i 'ālidür işigüñ
Bu Hayretj faqire de püşt ü penāh ola

2

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Ol durur 'ālemde merd-i ħōş-nihād
Tuta ādemden perj gibi kenār

Eylemiş uran bu emlāke binā
Döstluq bünyādını nā-üstüvār

Şehr cümle dōst illā kanı dōst
Halk cümle yār illā kanı yār

Dōst gerçi bj-kıyās u bj-'aded
Yār gerçi bj-ħisāb u bj-şümār

Anda ne vardur haqıkatden eşer
Bunda ne mihr ü vefādan şemme var

Ĝam güninde ne biri ĝam-ḥ̂ār olur
Bun deminde ne seni biri anar

Çünkü ‘ālemde vefā nāyāb imiş
Ĥayretü sen saña yār ol saña yār

3

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Ben de bildüm çārsū-yı dehrde
Yoĝ imiş bî-kārlıqdan özge kār

Bir nefesdür ‘ömr kıılma i’timād
Bir hevesdür māl kıılma i’tibār

‘İzzetinde bu cihānuñ yoĝ ŝebāt
Devletinde bu fenānuñ yoĝ qarār

Kimseye devlet degüldür cāvidān
Kimseye ‘izzet degüldür pāydār

Devleti letdür cihānuñ cāhı çāh
Dirliği ‘ayn-ı elem tımārı mār

‘Āqıl oldur ide varın dermiyān
‘Ārif oldur tuta dünyādan kenār

Pādiŝāh olmaĝ dilerseñ Ĥayretü
Eylegil bir tekye küncin iĥtiyār

4

Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

Ĥayretü ehl-i ‘aşka münkir olup
Ĥod-perest oluban foğül olma

‘Aŝĝ şehrin kıoyup beyābāna
Düşüben hem-niŝın-i ĝül olma

Bir perestāruñ eyle bu felegi
Er iseñ zāl-i dehre kıul olma

Deñiz ol her ne dirse saña ‘avām
Kıulaĝuña kıoyup melül olma

5

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ben bir avuç toprağı redd it kapuñdan tek senüñ
Çonmasun toz pāk dāmānuña qurbān olduğum

Oğ gibi toğrı kılıc gibi derūnum şāfdur
Dile redd it dile çek yanuña qurbān olduğum

6

mef'ülü fā'ilātü mefā'jlü fā'ilün

N'olaydı hāk-i pāyuña ey bî-bedel güzel
Çirkin yüzümi sürebileydüm güzel güzel

7

mefā'jlün mefā'jlün Fe'ülün

Halîlî şî'r okurken dir görenler
Geyik destānına dönmişdür eş'ār

Çomaz her Türk ağızından dirîğā
Yoğurd ayranına dönmişdür eş'ār

Muqallidler elinden Hayretünüñ
Dil-i vjranına dönmişdür eş'ār